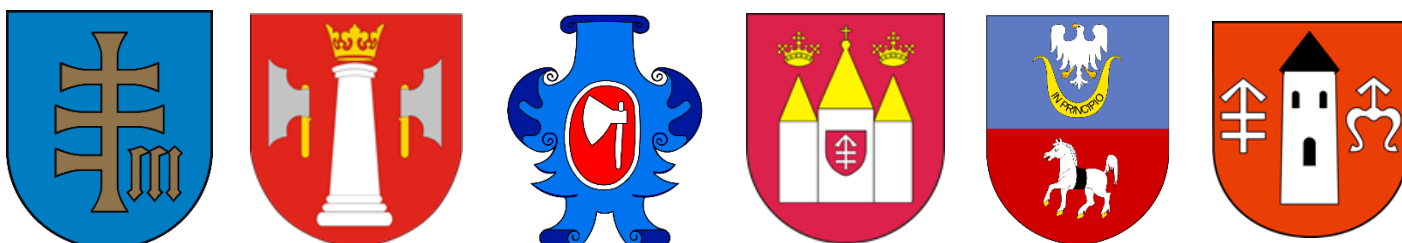

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030

Diagnoza strategiczna

Październik 2021r. – Luty 2022r.

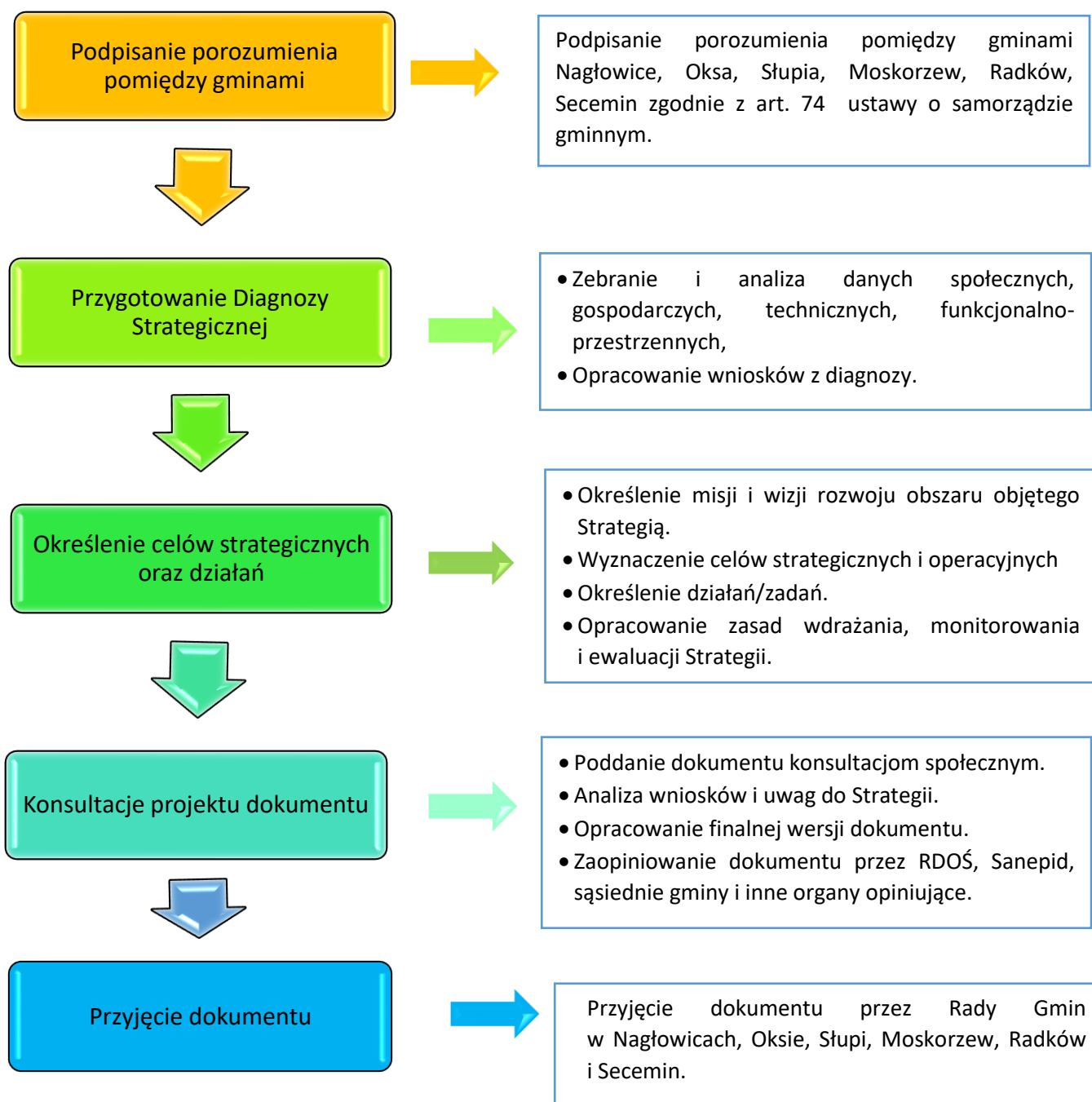
Spis treści

1. Przesłanki i założenia Strategii	3
2. Diagnoza gmin objętych strategią	4
2.1 Ogólna charakterystyka	4
2.2 Uwarunkowania demograficzne	9
2.3 Pomoc społeczna	49
2.4 Edukacja	55
2.5 Opieka zdrowotna	67
2.6 Organizacje pozarządowe	73
2.7 Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli	78
2.8 Gospodarka i rynek pracy	84
2.9 Infrastruktura i działalność kulturalna (Biblioteki, Ośrodki Kultury i inne jednostki organizacyjnej w tym obszarze)	100
2.10 Dziedzictwo kulturowe i potencjał turystyczny	103
2.11 Obszary cenne przyrodniczo	128
2.12 Ochrona powietrza	143
2.13 Infrastruktura techniczna	150
2.14 Finanse publiczne	164
3. Wnioski z diagnozy	173
Spis tabel	197
Spis wykresów	200
Spis map	201
Spis zdjęć	202

1. Przesłanki i założenia Strategii

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 jest podstawowym dokumentem programowym ukierunkowującym politykę tych sześciu samorządów w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w horyzoncie czasowym do roku 2030. Dokument ten tworzy ramy dla branżowych programów i projektów realizacyjnych dla gmin objętych Strategią. Zakres Strategii wynika z Art. 10e Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378 z późn. zm.).

Proces budowy Strategii – etapy:

2. Diagnoza gmin objętych strategią

2.1 Ogólna charakterystyka

Gmina Moskorzew

Gmina Moskorzew położona jest w zachodniej części województwa Świętokrzyskiego przy granicy z województwem Śląskim, na południowym krańcu powiatu włoszczowskiego, na obszarze Niecki Włoszczowskiej.

Gmina graniczy:

- od strony zachodniej z powiatem zawierciańskim,
- od strony północnej z gminami: Secemin, Radków,
- od strony wschodniej z gminą Nagłowice (powiat jędrzejowski),
- od strony południowej z Gminą Słupia (powiat jędrzejowski).

Na obszarze gminy swoje źródła ma rzeka Biała Nida i jej dopływ Kwilinka. Obszar gminy wynosi 71,29 km² i stanowi 7,87% powierzchni powiatu włoszczowskiego oraz 0,62% powierzchni województwa świętokrzyskiego. Przez terytorium gminy przebiega droga krajowa 78 z Chmielnika do przejścia granicznego w Chałupkach. Ponadto przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 795 Secemin-Szczekociny oraz pięć dróg powiatowych o łącznej długości 26,5 km. Gmina położona jest w odległości 28 km na południe od Włoszczowy i 66 km na południowy-zachód od Kielc.

W skład gminy wchodzi 14 wsi, a 13 sołectw. Są to: Chlewice Kolonia, Chlewice Wieś, Chlewska Wola, Dalekie, Damiany, Dąbrówka, Chebdzie, Jadwigów, Lubachowy, Mękarzów, Moskorzew, Przybyszów, Tarnawa Góra i Perzyny.

Gmina Nagłowice

Położona jest w południowo - zachodniej części województwa świętokrzyskiego i graniczy z następującymi samorządami:

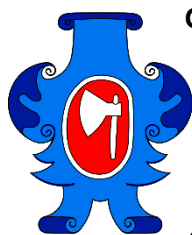
- od północy z gminą Oksa,
- od wschodu z gminą Jędrzejów,
- od południa z gminą Sędziszów,
- od południowego zachodu z gminą Słupia,
- od zachodu: z gminą Moskorzew i Radków.

Gmina Nagłowice zajmuje obszar 117,3 km² co stanowi 1% powierzchni województwa świętokrzyskiego oraz 9,33% powiatu jędrzejowskiego. Większość obszaru Gminy leży w dorzeczu rzeki Białej Nidy, tylko południowa część w dorzeczu Mierzawy. Głównymi drogami przebiegającymi przez gminę są: droga krajowa 78 łącząca Jędrzejów i Gminę Nagłowice z aglomeracją śląską oraz droga wojewódzka Nr 742 Nagłowice – Włoszczowa. Ponadto gmina położona jest na terenie Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (za wyjątkiem sołectw: Deszno, Trzciniac i Zagórze).

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące sołectwa:

- 1 Brynica Mokra
- 2 Caców
- 3 Chycza-Brzóstki
- 4 Cierno-Żabieniec
- 5 Deszno
- 6 Jaronowice
- 7 Kuźnice
- 8 Nagłowice
- 9 Nowa Wieś
- 10 Rakoszyn
- 11 Rejowiec
- 12 Ślęcin
- 13 Trzciniac

- 14 Warzyn Pierwszy
- 15 Warzyn Drugi
- 16 Zagórze
- 17 Zdanowice

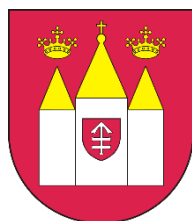
Gmina Oksa

Gmina Oksa jest gminą wiejską położoną w zachodniej części województwa Świętokrzyskiego, w powiecie jędrzejowskim. Graniczy z pięcioma gminami:

- Małogoszcz, Jędrzejów i Nagłowice (powiat jędrzejowski),
- oraz Włoszczowa i Radków (powiat włoszczowski).

Gmina zajmuje obszar 90,72 km² co stanowi 0,77% powierzchni województwa świętokrzyskiego oraz 7,22% powiatu jędrzejowskiego. W skład Gminy wchodzi 16 sołectw: Błogoszów, Lipno, Nowe Kanice, Stare Kanice, Oksa, Pawężów, Popowice, Rembiechowa, Rzeszówek, Tyniec, Tyniec Kolonia, Węgleszyn, Węgleszyn Dębina, Węgleszyn Ogrody, Zakrzów oraz Zalesie. Przez obszar gminy nie przebiegają szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym, jednak gmina znajduje się w niewielkiej odległości od drogi krajowej E7, umożliwiającej łatwy dostęp do linii kolejowych Warszawa–Kielce–Kraków oraz Kielce–Częstochowa. W zachodniej części gminy przebiega droga wojewódzka nr 742 Przyglów–Włoszczowa–Nagłowice. Droga łączy gminę z miastami powiatowymi Jędrzejów oraz Włoszczowa.

W skład wchodzi 16 sołectw: Błogoszów, Oksa, Popowice, Pawężów, Rzeszówek, Lipno, Zalesie, Rembiechowa, Węgleszyn Dębina, Węgleszyn Ogrody, Węgleszyn, Zakrzów, Tyniec, Tyniec Kolonia, Nowe Kanice, Stare Kanice.

Gmina Radków

Gmina Radków położona jest w:

- zachodniej części województwa Świętokrzyskiego przy granicy z województwem Śląskim,
- południowej części powiatu włoszczowskiego,
- sąsiedztwie gmin Włoszczowa, Oksa, Nagłowice, Moskorzew, Szczekociny i Secemin.

Siedzibą gminy jest miejscowość Radków. Gmina zajmuje powierzchnię 88,10 km² i stanowi 9,70% powierzchni powiatu włoszczowskiego oraz 0,75% powierzchni województwa świętokrzyskiego. Użytki rolne zajmują 47% powierzchni. Obszar gminy charakteryzuje się stosunkowo dobrymi glebami (w klasach bonitacyjnych I-III znajduje się 15,4 % powierzchni, gdzie średnia w powiecie 10,7%). W skład Gminy Radków wchodzi 14 sołectw: Bałków, Bieganów, Brzeście, Chycza, Dzierzgów, Kossów, Krasów, Kwilina, Nowiny – Dębnik, Ojsławice, Radków, Skociszewy, Sulików, Świerków.

Gmina Secemin

Gmina Secemin usytuowana jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie włoszczowskim na pograniczu z województwem śląskim. Gmina graniczy z dwiema świętokrzyskimi gminami - Włoszczową i Radkowem oraz z gminami Koniecpol i Szczekociny zlokalizowanymi na obszarze województwa śląskiego. Obszar gminy wynosi 162,6 km² i stanowi 17,91% powierzchni powiatu włoszczowskiego oraz 1,39% powierzchni województwa Świętokrzyskiego.

W skład Gminy Secemin wchodzi 21 sołectw:

- Sołectwo Bichniów
- Sołectwo Brzozowa
- Sołectwo Celiny
- Sołectwo Czaryż
- Sołectwo Dąbie

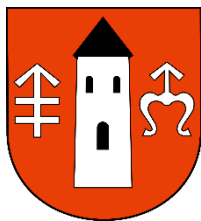
Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- Sołectwo Kluczyce
- Sołectwo Krzepice
- Sołectwo Krzepin
- Sołectwo Kuczków
- Sołectwo Marchocice
- Sołectwo Międzylesie
- Sołectwo Psary
- Sołectwo Psary – Kolonia
- Sołectwo Secemin
- Sołectwo Wałkonowy Dolne
- Sołectwo Wałkonowy Górne
- Sołectwo Wola Czaryska
- Sołectwo Wola Kuczkowska
- Sołectwo Zwleczka
- Sołectwo Żeliszawice
- Sołectwo Żeliszawiczki

Mapa 1 Gmina Secemin – podział na sołectwa

Źródło: Urząd Gminy Secemin

Gmina Słupia

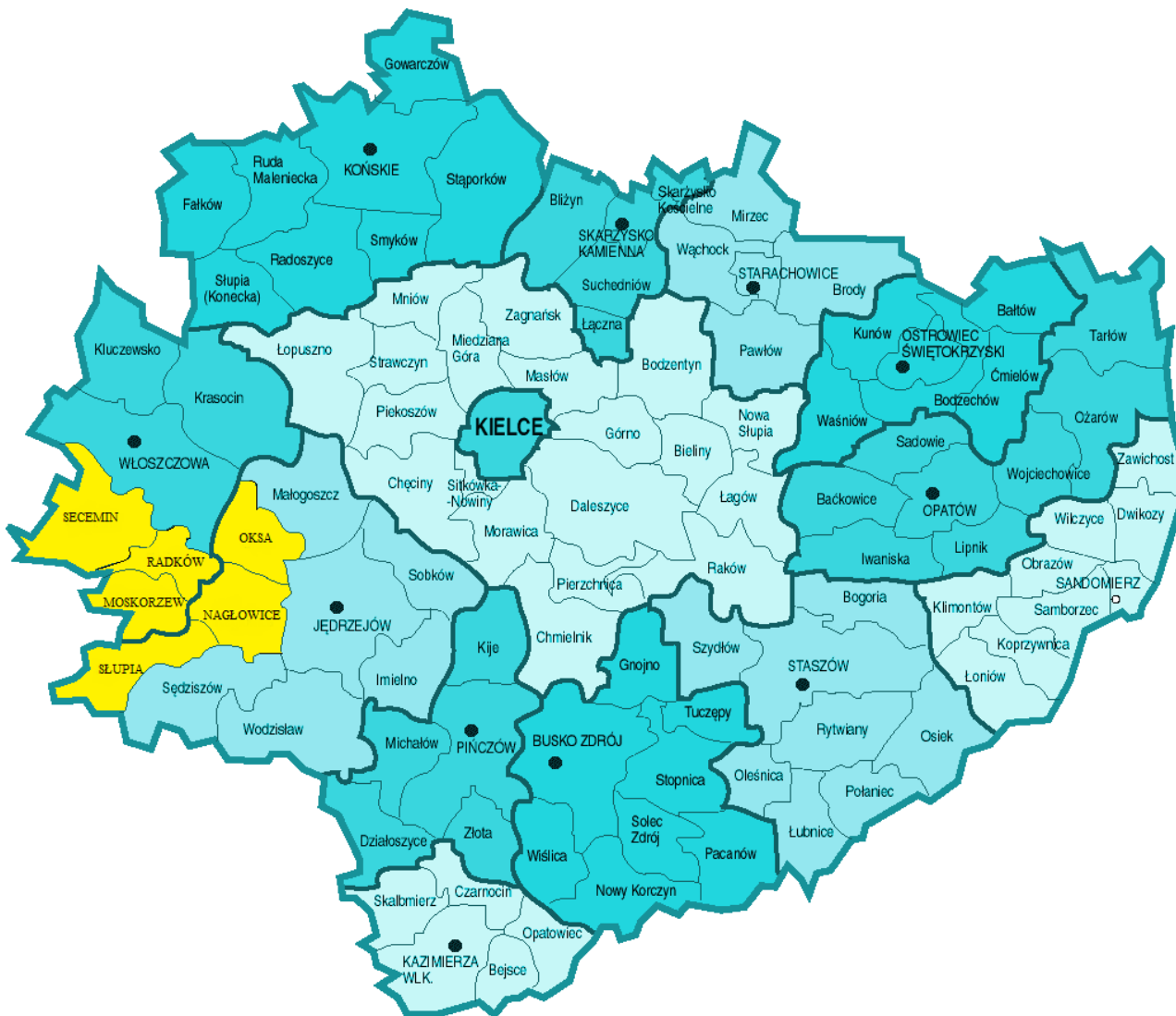
Gmina Słupia położona jest w południowo-zachodniej części powiatu jędrzejowskiego w zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Siedziba gminy znajduje się w Słupi, która oddalona jest o 55 km od Kielc i 22 km od Jędrzejowa. Administracyjnie graniczy z pięcioma gminami:

- od północy – Moskorzew (woj. świętokrzyskie),
- od północnego-wschodu – Nagłowice (woj. świętokrzyskie),
- od południowego -wschodu – Sędziszów (woj. świętokrzyskie),
- od południowego -zachodu – Żarnowiec (woj. śląskie),
- od zachodu – Szczekociny (woj. śląskie).

Gmina zajmuje obszar 108,42 km² co stanowi 0,93% powierzchni województwa świętokrzyskiego oraz 8,63% powiatu jędrzejowskiego. W skład Gminy Słupia wchodzi 14 sołectw. Największym sołectwem pod względem powierzchni jest Sprawa (1441 ha) oraz Słupia (1440 ha), najmniejszym Wielkopole (130 ha).

W skład Gminy Słupia wchodzi 14 sołectw: Dąbrowica, Jasieniec, Nowa Wieś, Nowy Węgrzynów, Stary Węgrzynów, Obiechów, Raszków, Rawka, Rożnica, Sieńsko, Słupia, Sprawa, Wielkopole, Wywła.

Mapa nr 1 Lokalizacja gmin objętych Strategią na tle województwa świętokrzyskiego

Źródło: opracowanie własne

2.2 Uwarunkowania demograficzne

Gmina Moskorzew

Według danych GUS (stan na dzień 31.12.2020r) Gminę Moskorzew zamieszkuje 2618 osób, z czego 49,39% stanowią kobiety, a 50,61% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców gminy zmalała o 13,3%. 58,1% mieszkańców gminy Moskorzew jest w wieku produkcyjnym, 16,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

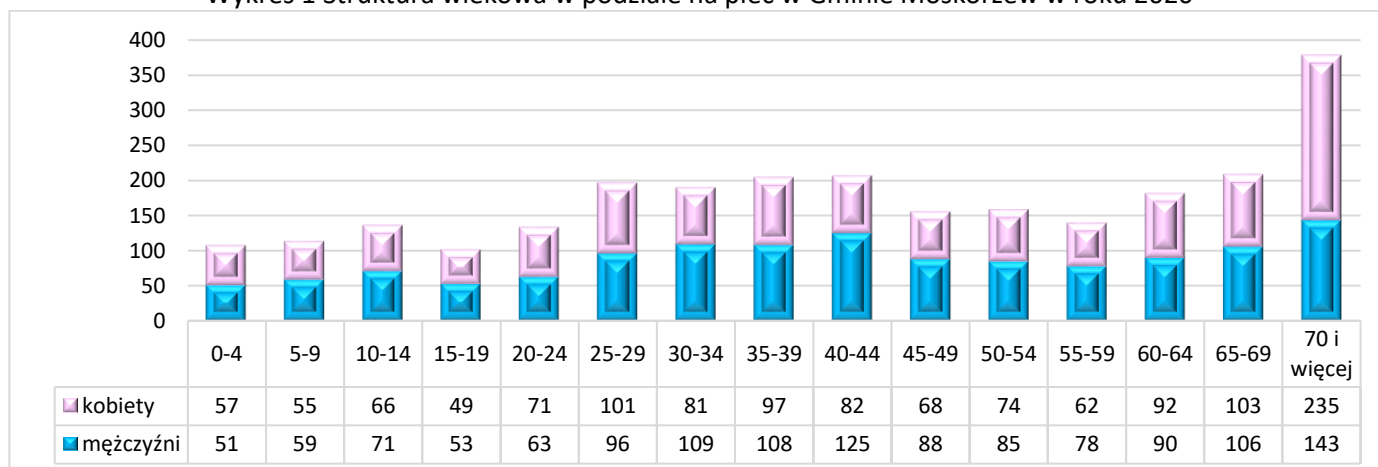
Tabela 1 Struktura ludności na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	2 770	2 761	2 730	2 692	2 640	2 618
Kobiet	1 384	1 379	1 353	1 332	1 305	1 293
Mężczyzn	1 386	1 382	1 377	1 360	1 335	1 325
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	360	363	362	359	356	359
Kobiet	181	182	172	168	176	178
Mężczyzn	179	181	190	191	180	181
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	1 734	1 712	1 688	1 668	1 612	1 580
Kobiet	752	743	739	740	701	685
Mężczyzn	982	969	949	928	911	895
w wieku poprodukcyjnym w tym:	676	686	680	665	672	679
Kobiet	451	454	442	424	428	430
Mężczyzn	225	232	238	241	244	249

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców w 2020r. wynosi 43,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 1 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Moskorzew w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Mieszkańcy gminy Moskorzew zawarli w 2019 roku 17 małżeństw, co odpowiada 6,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców (jest to znacznie więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz Polski). W tym samym okresie odnotowano 0,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,2% mieszkańców gminy Moskorzew jest stanu wolnego, 57,8% żyje w małżeństwie, 2,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,4% to wdowy/wdowcy.

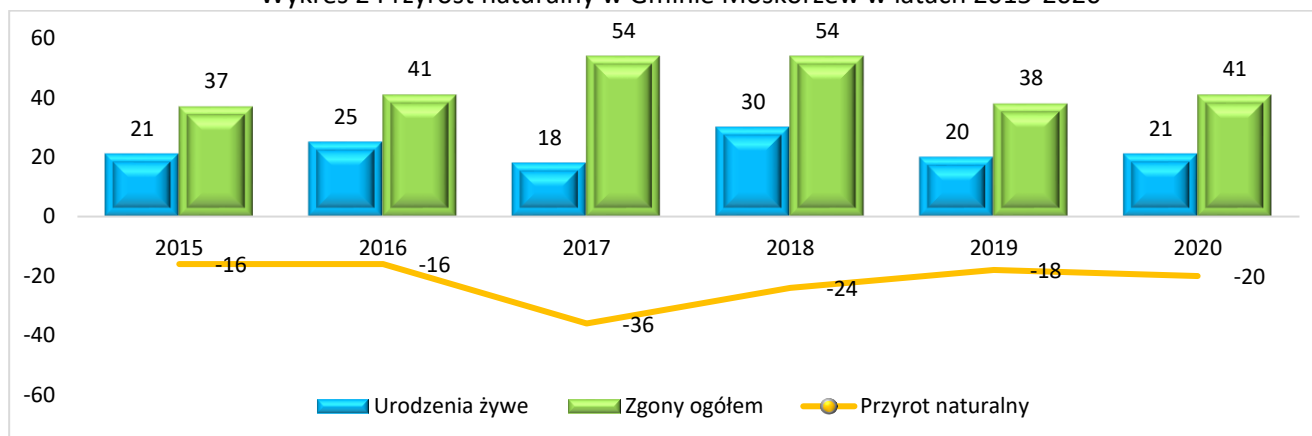
Gmina Moskorzew ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -20. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -7,64 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku urodziło się 20 dzieci, w tym 60,0% dziewczynek i 40,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 460 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,57 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 2 Przyrost naturalny w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	21	25	18	30	20	21
Kobiet	12	14	10	15	12	9
Mężczyzn	9	11	8	15	8	12
Zgony ogółem	37	41	54	54	38	41
Kobiet	14	24	29	27	19	18
Mężczyzn	23	17	25	27	19	23
Zgony niemowląt	0	0	0	0	0	0
Kobiet	0	0	0	0	0	0
Mężczyzn	0	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny	-16	-16	-36	-24	-18	-20
Kobiet	-2	-10	-19	-12	-7	-9
Mężczyzn	-14	-6	-17	-12	-11	-11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020

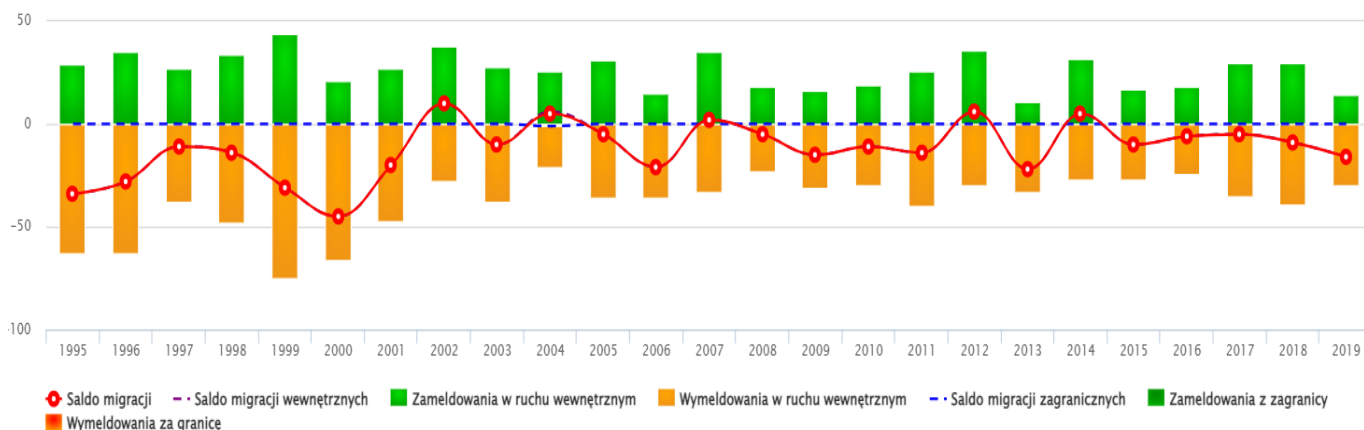

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku zarejestrowano 14 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 30 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Moskorzew -16. W tym samym roku nikt nie zameldował się (ani wymeldował) z zagranicy - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Wykres 3 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Moskorzew

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Moskorzew#dane-demograficzne

Prognozy dotyczące ludności w Gminie Moskorzew do roku 2030

Opracowana w 2017 r. przez Główny Urząd Statystyczny „Prognoza liczby ludności dla gmin na lata 2017-2030.”, wskazuje, że w najbliższych latach na terenie Gminy Moskorzew zachodzą będą dynamicznie procesy demograficzne, które prowadzi będą do powolnego spadku liczby mieszkańców. Prognoza liczby ludności przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 3 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Moskorzew w lata 2021-2030

Płeć	Wiek	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
ogółem	Ogółem	2 653	2 635	2 617	2 598	2 576	2 558	2 539	2 521	2 501	2 480
	przedprodukcyjny 0-17	439	444	454	453	437	422	419	414	414	417
	produkcyjny 18-59/64	1 507	1 484	1 458	1 443	1 435	1 437	1 407	1 402	1 386	1 363
	mobilny 18-44	944	902	866	840	825	814	780	760	734	708
	niemobilny 44-59/64	563	582	592	603	610	623	627	642	652	655
	poprodukcyjny 60+/65+	707	707	705	702	704	699	713	705	701	700
	0-14	379	366	356	353	349	352	356	346	337	336
	15-59	1 470	1 463	1 468	1 458	1 441	1 425	1 394	1 390	1 377	1 361
	60+	804	806	793	787	786	781	789	785	787	783
	15-64	1 653	1 642	1 632	1 604	1 586	1 573	1 548	1 549	1 543	1 521
	65+	621	627	629	641	641	633	635	626	621	623
	80+	148	141	142	143	142	145	143	146	145	149
Mężczyźni	Ogółem	1 314	1 303	1 289	1 276	1 263	1 249	1 237	1 227	1 215	1 206
	przedprodukcyjny 0-17	222	218	220	220	210	206	201	195	195	196
	produkcyjny 18-64	837	825	807	793	790	781	766	767	757	748
	mobilny 18-44	481	455	431	417	406	391	376	366	355	341
	niemobilny 44-64	356	370	376	376	384	390	390	401	402	407
	poprodukcyjny 65+	255	260	262	263	263	262	270	265	263	262
	0-14	187	178	175	171	166	166	166	164	158	159
	15-59	775	766	764	757	752	739	725	718	708	702
	60+	352	359	350	348	345	344	346	345	349	345
	15-64	872	865	852	842	834	821	801	798	794	785
	65+	255	260	262	263	263	262	270	265	263	262
	80+	50	49	49	49	49	51	50	50	49	50
Kobiety	Ogółem	1 339	1 332	1 328	1 322	1 313	1 309	1 302	1 294	1 286	1 274

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

przedprodukcyjny 0-17	217	226	234	233	227	216	218	219	219	221
produkcyjny 18-59	670	659	651	650	645	656	641	635	629	615
mobilny 18-44	463	447	435	423	419	423	404	394	379	367
niemobilny - 44-59	207	212	216	227	226	233	237	241	250	248
poprodukcyjny 60+	452	447	443	439	441	437	443	440	438	438
0-14	192	188	181	182	183	186	190	182	179	177
15-59	695	697	704	701	689	686	669	672	669	659
60+	452	447	443	439	441	437	443	440	438	438
15-64	781	777	780	762	752	752	747	751	749	736
65+	366	367	367	378	378	371	365	361	358	361
80+	98	92	93	94	93	94	93	96	96	99
15-49	556	551	555	551	548	544	534	533	520	508

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Według prognozy GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Moskorzew należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 o 138 osób tj. 5,27%. Według prognoz w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 2 480 osoby, w tym 1274 kobiet i 1 206 mężczyzn,
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 28,23% ogółu ludności. Wskaźnik dotyczący liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym wśród kobiet wzrośnie względem 2016r. o 1,5%, zaś wśród mężczyzn o 4,9%,
- wzrośnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym względem 2016r. z poziomu 24,8% do 28,2%,
- znacznie spadnie liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym z poziomu 59,4% do 55,0%

Wszystkie powyższe zjawiska powinny zostać uwzględnione w dokumencie strategicznym, bowiem wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym sugeruje potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej, kulturalnej, a także w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów np. poprzez działalność Klubów Seniora.

Tabela 4 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Moskorzew na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) OGÓŁEM		
	Ogółem	Ogółem
przedprodukcyjny	15,8	16,8
produkcyjny	59,4	55,0
poprodukcyjny	24,8	28,2

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) MĘŻCZYŹNI		
	Mężczyźni	Mężczyźni
przedprodukcyjny	15,9	16,3
produkcyjny	67,3	62,0
poprodukcyjny	16,8	21,7

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) KOBIETY		
	2016	2030
przedprodukcyjny	15,7	17,3
produkcyjny	51,4	48,3
poprodukcyjny	32,9	34,4

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Prognozuje się, że przyrost naturalny będzie w każdym roku ujemny. Dodatkowo na znaczny odpływ mieszkańców będzie miała wpływ migracja wewnętrzna, która również będzie się utrzymywać na ujemnym poziomie.

Tabela 5 Ruch naturalny i wędrowniczy – prognoza GUS

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odpływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2021	2 653	24	36	17	25	-8	0	0
2022	2 635	24	35	18	25	-7	0	0
2023	2 617	23	34	18	25	-7	0	0

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2024	2 598	21	34	18	24	-6	0	0
2025	2 576	21	36	17	24	-7	0	0
2026	2 558	22	34	17	23	-6	0	0
2027	2 539	22	34	16	23	-7	0	0
2028	2 521	21	32	16	23	-7	0	0
2029	2 501	20	33	16	23	-7	0	0
2030	2 480	19	33	15	22	-7	0	0

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Gmina Nagłowice

Gminę Nagłowice (stan na 31.12.2020r.) zamieszkuje 4 867 osób, z czego 50,1% stanowią kobiety, a 49,9% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 10%. 58,5% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 18,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,0% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 6 Struktura ludności na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	5 064	5 026	4 993	4 956	4 915	4 867
Kobiet	2 527	2 510	2 508	2 480	2 463	2 440
Mężczyzn	2 537	2 516	2 485	2 476	2 452	2 427
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	770	778	774	768	774	738
Kobiet	405	407	402	392	395	373
Mężczyzn	365	371	372	376	379	365
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	3 210	3 166	3 124	3 072	3 027	3 012
Kobiet	1 428	1 409	1 405	1 384	1 366	1 366
Mężczyzn	1 782	1 757	1 719	1 688	1 661	1 646
w wieku poprodukcyjnym w tym:	1 084	1 082	1 095	1 116	1 114	1 117
Kobiet	694	694	701	704	702	701
Mężczyzn	390	388	394	412	412	416

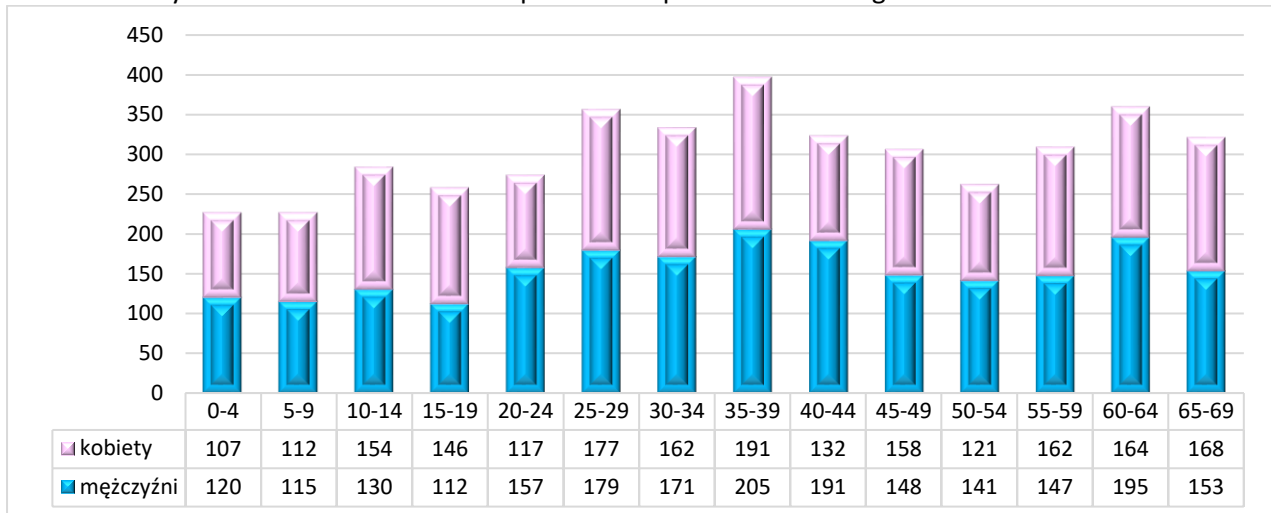
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Nagłowice zawarli w 2019 roku 26 małżeństw, co odpowiada 5,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców (jest to znacznie więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego i Polski). W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwody przypadające na 1000 mieszkańców. 27,5% mieszkańców gminy Nagłowice jest stanu wolnego, 58,7% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,9% to wdowy/wdowcy.

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,7 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Wykres 4 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Nagłowice w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Nagłowice ma ujemny przyrost naturalny, który w 2020 roku wynosił -52. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -10,68 na 1000 mieszkańców. W 2020 roku urodziło się 34 dzieci, w tym 35,3% dziewczynek i 64,7% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,40 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 7 Ruch naturalny w gminie Nagłowice w latach 2015-2019

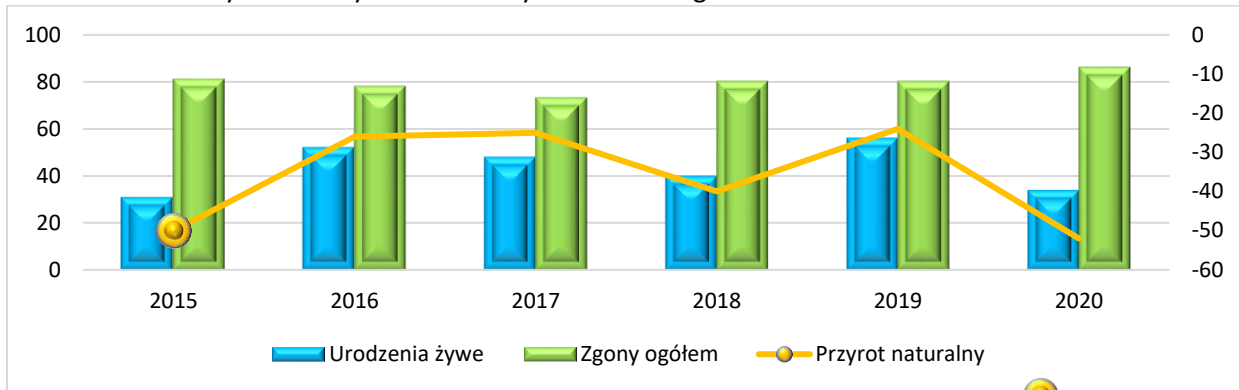
Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	31	52	48	40	56	34
Kobiet	19	28	25	20	29	12
Mężczyzn	12	24	23	20	27	22
Zgony ogółem	81	78	73	80	80	86
Kobiet	40	36	32	43	34	38
Mężczyzn	41	42	41	37	46	48
Zgony niemowląt	0	0	0	0	0	0
Kobiet	0	0	0	0	0	0
Mężczyzn	0	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny	-50	-26	-25	-40	-24	-52
Kobiet	-21	-8	-7	-23	-5	-26
Mężczyzn	-29	-18	-18	-17	-19	-26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku zarejestrowano 26 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 59 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy -33. W tym samym roku nikt nie zameldował się/wymeldował się z zagranicy - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

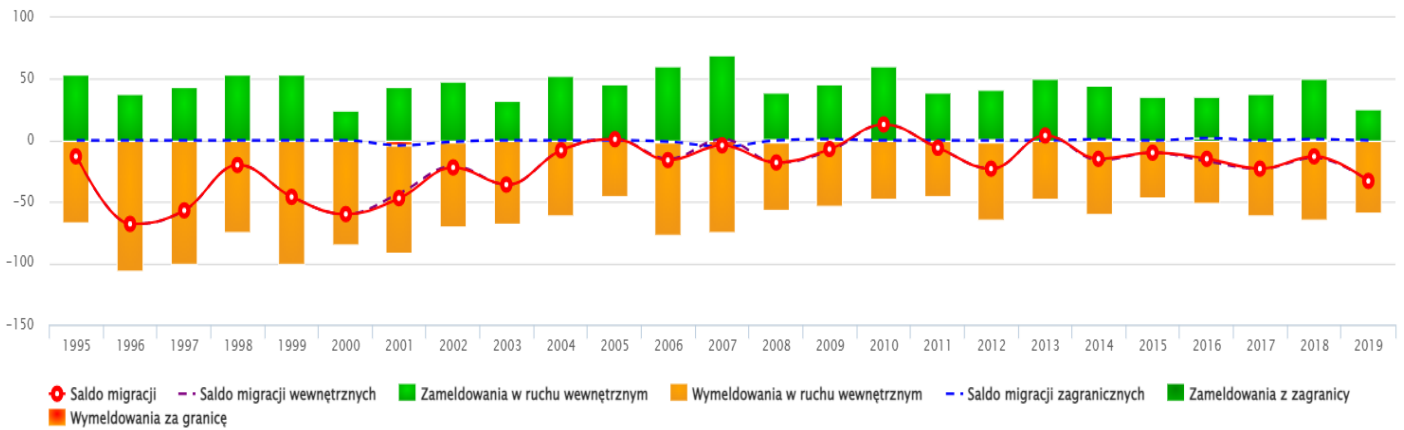

Wykres 5 Przyrost naturalny w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 6 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Nagłowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy dotyczące ludności w Gminie Nagłowice

Prognozy demograficzne na najbliższe lata dla Gminy Nagłowice nie są optymistyczne. Według nich do roku 2030 gmina będzie notowała ciągły spadek liczby mieszkańców. Rosta będzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a malała liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Tabela 8 Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Nagłowice w latach 2021-2030

Płeć	Wiek	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	Ogółem	4 908	4 888	4 867	4 848	4 828	4 813	4 796	4 778	4 761	4 746
	przedprodukcyjny 0-17	900	888	865	868	863	835	830	825	812	817
	produkcyjny 18-59/64	2 852	2 818	2 799	2 769	2 744	2 748	2 739	2 730	2 725	2 698
	mobilny 18-44	1 767	1 762	1 752	1 727	1 701	1 701	1 657	1 618	1 581	1 537
	niemobilny 44-59/64	1 085	1 056	1 047	1 042	1 043	1 047	1 082	1 112	1 144	1 161
	poprodukcyjny 60+/65+	1 156	1 182	1 203	1 211	1 221	1 230	1 227	1 223	1 224	1 231
	0-14	729	724	698	695	690	678	681	672	674	689
	15-59	2 830	2 802	2 804	2 794	2 771	2 767	2 753	2 748	2 730	2 683
	60+	1 349	1 362	1 365	1 359	1 367	1 368	1 362	1 358	1 357	1 374
	15-64	3 191	3 151	3 133	3 101	3 079	3 063	3 029	3 013	2 996	2 954
	65+	988	1 013	1 036	1 052	1 059	1 072	1 086	1 093	1 091	1 103
	80+	235	231	224	221	215	216	225	235	246	262
Mężczyźni	Ogółem	2 432	2 420	2 406	2 394	2 384	2 377	2 370	2 360	2 346	2 334
	przedprodukcyjny 0-17	445	444	431	432	432	421	420	423	417	419
	produkcyjny 18-64	1 563	1 535	1 521	1 494	1 483	1 480	1 469	1 457	1 447	1 433
	mobilny 18-44	920	905	897	875	855	854	827	794	773	747
	niemobilny 44-64	643	630	624	619	628	626	642	663	674	686
	poprodukcyjny 65+	424	441	454	468	469	476	481	480	482	482
	0-14	360	360	351	350	353	347	349	341	344	354
	15-59	1 455	1 439	1 439	1 428	1 416	1 416	1 405	1 404	1 387	1 355
	60+	617	621	616	616	615	614	616	615	615	625
	15-64	1 648	1 619	1 601	1 576	1 562	1 554	1 540	1 539	1 520	1 498
	65+	424	441	454	468	469	476	481	480	482	482
	80+	73	76	75	69	70	75	86	89	97	101
Kobiety	Ogółem	2 476	2 468	2 461	2 454	2 444	2 436	2 426	2 418	2 415	2 412

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

przedprodukcyjny 0-17	455	444	434	436	431	414	410	402	395	398
produkcyjny 18-59	1 289	1 283	1 278	1 275	1 261	1 268	1 270	1 273	1 278	1 265
mobilny 18-44	847	857	855	852	846	847	830	824	808	790
niemobilny - 44-59	442	426	423	423	415	421	440	449	470	475
poprodukcyjny 60+	732	741	749	743	752	754	746	743	742	749
0-14	369	364	347	345	337	331	332	331	330	335
15-59	1 375	1 363	1 365	1 366	1 355	1 351	1 348	1 344	1 343	1 328
60+	732	741	749	743	752	754	746	743	742	749
15-64	1 543	1 532	1 532	1 525	1 517	1 509	1 489	1 474	1 476	1 456
65+	564	572	582	584	590	596	605	613	609	621
80+	162	155	149	152	145	141	139	146	149	161
15-49	1 092	1 080	1 087	1 073	1 069	1 067	1 063	1 051	1 053	1 041

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Według prognoz GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Nagłowice należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 roku o 121 osób tj. 2,49% (według prognoz w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 4746 osób w tym 2412 kobiet i 2334 mężczyzn),
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 25,9% ogółu i wskaźnik ten względem 2016r. wzrośnie o 4,4% - wśród kobiet o 3,4%, a wśród mężczyzn o 5,2%.
- spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 1,1% względem 2016r. z poziomu 18,3% do 17,2%.

Tabela 9 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Nagłowice na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) OGÓŁEM		
	2016	2030
przedprodukcyjny	18,3	17,2
produkcyjny	60,2	56,8
poprodukcyjny	21,5	25,9

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) MĘŻCZYŹNI		
	2016	2030
przedprodukcyjny	17,8	18,0
produkcyjny	66,8	61,4
poprodukcyjny	15,4	20,7

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) KOBIECY		
	2016	2030
przedprodukcyjny	18,8	16,5
produkcyjny	53,6	52,4
poprodukcyjny	27,6	31,1

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Prognozuje się, że przyrost naturalny w latach 2021-2030 będzie co roku ujemny (podobnie rzecz się ma z saldem migracji wewnętrznych).

Tabela 10 Ruch naturalny i wędrowniczy – prognoza dla Gminy Nagłowice na podstawie danych GUS

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2021	4 908	48	58	40	49	-9	0	1
2022	4 888	48	58	39	48	-9	0	1
2023	4 867	46	58	39	47	-8	0	1
2024	4 848	47	57	38	46	-8	0	1
2025	4 828	45	56	38	46	-8	0	1

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2026	4 813	46	54	38	45	-7	0	0
2027	4 796	44	53	37	44	-7	0	1
2028	4 778	43	53	37	44	-7	0	1
2029	4 761	42	52	36	43	-7	1	1
2030	4 746	44	52	36	43	-7	1	1

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Gmina Oksa

Według danych GUS (stan na dzień 31.12.2020r.) Gminę Oksa zamieszkuje 4 533 osób, z czego 50,1% stanowią kobiety, a 49,9% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 10,0%. 58,6% mieszkańców gminy Oksa jest w wieku produkcyjnym, 17,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 11 Struktura ludności w Gminie Oksa w latach 2015-2020

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	4 610	4 586	4 605	4 598	4 574	4 533
Kobiet	2 293	2 266	2 269	2 278	2 281	2 270
Mężczyzn	2 317	2 320	2 336	2 320	2 293	2 263
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	712	689	675	677	667	652
Kobiet	340	324	315	329	325	323
Mężczyzn	372	365	360	348	342	329
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	2 900	2 886	2 880	2 863	2 829	2 796
Kobiet	1 283	1 266	1 272	1 269	1 266	1 255
Mężczyzn	1 617	1 620	1 608	1 594	1 563	1 541
w wieku poprodukcyjnym w tym:	998	1 011	1 050	1 058	1 078	1 085
Kobiet	670	676	682	680	690	692
Mężczyzn	328	335	368	378	388	393

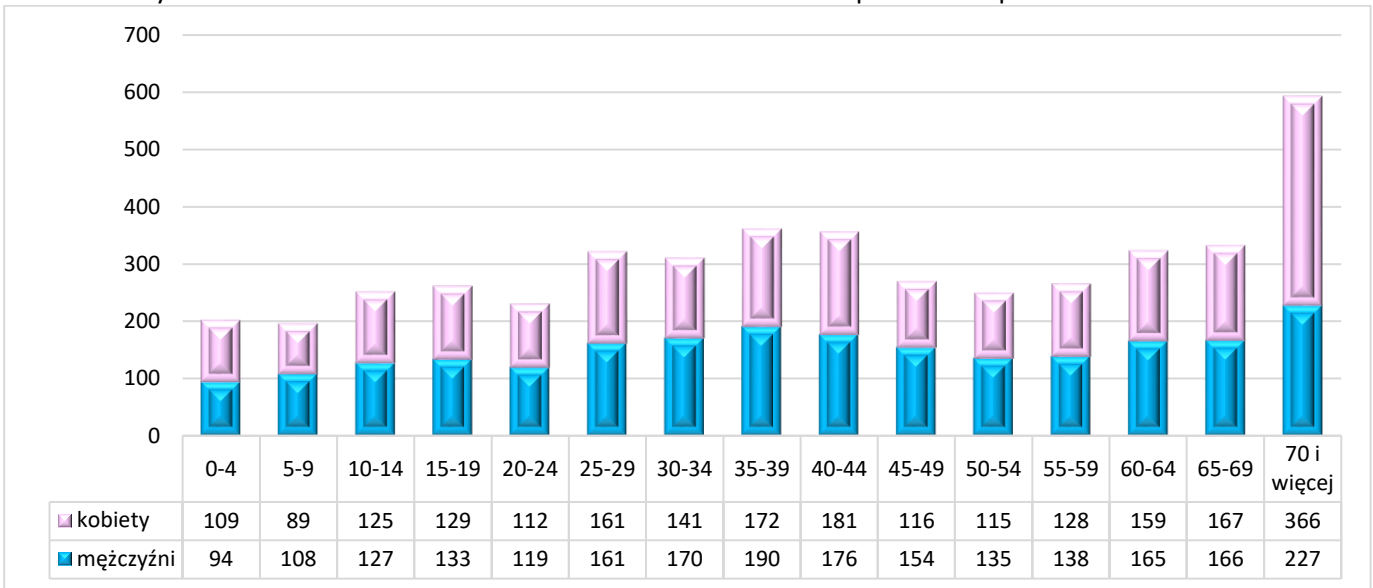
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Oksa zawarli w 2019 roku 24 małżeństwa, co odpowiada 5,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców (jest to znacznie więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz Polski). W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,5% mieszkańców gminy jest stanu wolnego, 58,7% żyje w małżeństwie, 2,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,9% to wdowy/wdowcy.

Średni wiek mieszkańców gminy wynosi 42,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz całej Polski.

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Wykres 7 Struktura wiekowa mieszkańców w Gminie Oksa w podziale na płeć w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

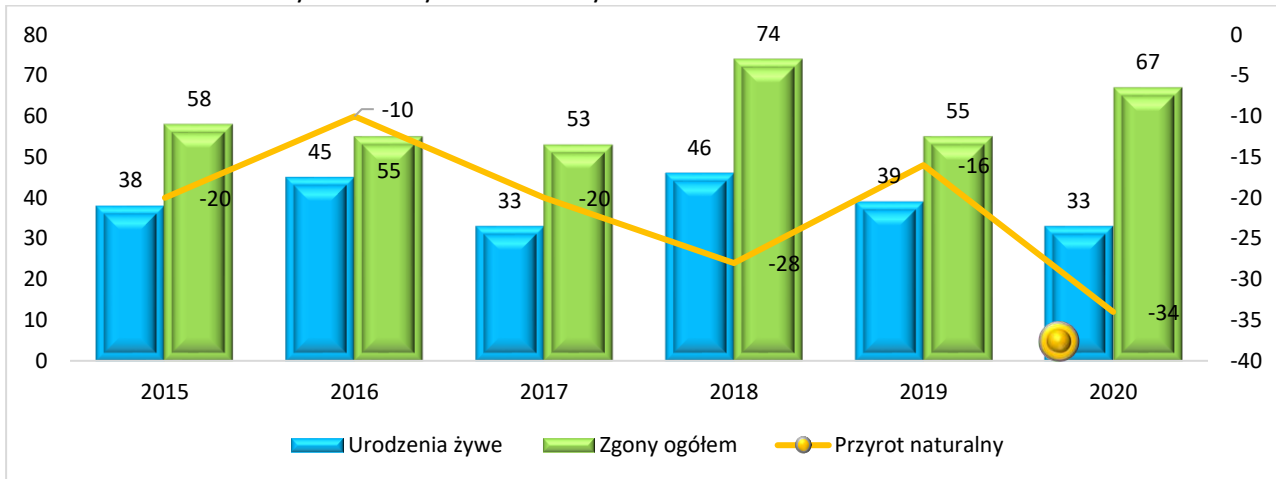
Gmina Oksa ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -16. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 3,49 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku urodziło się 39 dzieci, w tym 61,5% dziewczynek i 38,5% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 359 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,58 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 12 Przyrost naturalny w Gminie Oksa w latach 2015-2019

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	38	45	33	46	39	33
Kobiet	16	17	20	25	24	18
Mężczyzn	22	28	13	21	15	15
Zgony ogółem	58	55	53	74	55	67
Kobiet	31	37	31	36	26	26
Mężczyzn	27	18	22	38	29	41
Zgony niemowląt	2	0	0	0	0	0
Kobiet	2	0	0	0	0	0
Mężczyzn	0	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny	-20	-10	-20	-28	-16	-34
Kobiet	-15	-20	-11	-11	-2	-8
Mężczyzn	-5	10	-9	-17	-14	-26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

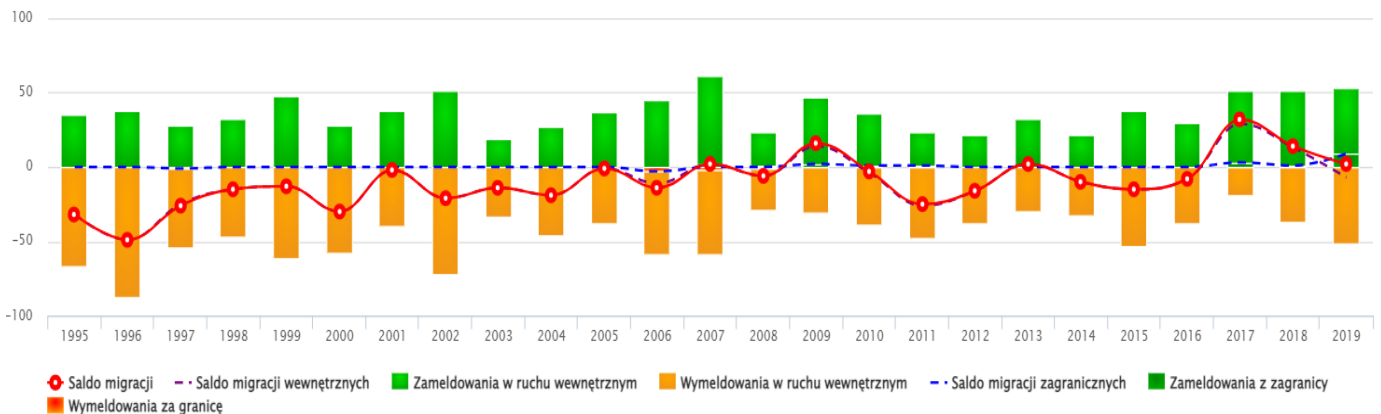
Wykres 8 Przyrost naturalny w Gminie Oksa w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku zarejestrowano 44 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 51 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Oksa -7. W tym samym roku 9 osób zameldowało się z zagranicy, a nikt się nie wymeldował - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 9.

Wykres 9 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w gminie Oksa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy dotyczące ludności dla Gminy Oksa

Prognozy demograficzne dla Gminy Oksa podobnie jak dla pozostałych gmin objętych Strategią nie są optymistyczne. Według danych GUS w najbliższych latach można spodziewać się na tym obszarze spadku liczby mieszkańców. Dodatkowo niekorzystną sytuację demograficzną pogarsza fakt, że wzrośnie liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym oraz nastąpi spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 13 Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Oksa lata 2021-2030 wg danych GUS

Płeć	Wiek	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
ogółem	Ogółem	4 476	4 451	4 432	4 413	4 392	4 375	4 357	4 340	4 322	4 307
	przedprodukcyjny 0-17	794	783	781	771	761	742	737	723	719	708
	produkcyjny 18-59/64	2 610	2 582	2 560	2 551	2 538	2 535	2 527	2 529	2 521	2 504
	mobilny 18-44	1 653	1 617	1 580	1 556	1 527	1 518	1 480	1 470	1 416	1 391
	niemobilny 44-59/64	957	965	980	995	1 011	1 017	1 047	1 059	1 105	1 113
	poprodukcyjny 60+/65+	1 072	1 086	1 091	1 091	1 093	1 098	1 093	1 088	1 082	1 095
	0-14	649	642	626	621	604	599	591	588	593	600
	15-59	2 595	2 574	2 578	2 569	2 555	2 541	2 536	2 527	2 504	2 476
	60+	1 232	1 235	1 228	1 223	1 233	1 235	1 230	1 225	1 225	1 231
	15-64	2 899	2 871	2 849	2 830	2 821	2 813	2 793	2 783	2 761	2 726
	65+	928	938	957	962	967	963	973	969	968	981
	80+	232	225	217	208	202	199	204	203	209	216
Mężczyźni	Ogółem	2 251	2 235	2 226	2 219	2 207	2 195	2 181	2 170	2 157	2 146
	przedprodukcyjny 0-17	418	416	411	407	404	400	391	380	378	369
	produkcyjny 18-64	1 449	1 430	1 412	1 408	1 398	1 388	1 384	1 380	1 373	1 363
	mobilny 18-44	852	829	816	806	788	770	757	753	727	705
	niemobilny 44-64	597	601	596	602	610	618	627	627	646	658
	poprodukcyjny 65+	384	389	403	404	405	407	406	410	406	414
	0-14	343	340	338	332	323	321	312	311	309	310
	15-59	1 364	1 357	1 348	1 351	1 339	1 330	1 326	1 312	1 299	1 286
	60+	544	538	540	536	545	544	543	547	549	550
	15-64	1 524	1 506	1 485	1 483	1 479	1 467	1 463	1 449	1 442	1 422
	65+	384	389	403	404	405	407	406	410	406	414
	80+	81	80	78	75	70	69	68	69	72	72
Kobiety	Ogółem	2 225	2 216	2 206	2 194	2 185	2 180	2 176	2 170	2 165	2 161

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

przedprodukcyjny 0-17	376	367	370	364	357	342	346	343	341	339
produkcyjny 18-59	1 161	1 152	1 148	1 143	1 140	1 147	1 143	1 149	1 148	1 141
mobilny 18-44	801	788	764	750	739	748	723	717	689	686
niemobilny - 44-59	360	364	384	393	401	399	420	432	459	455
poprodukcyjny 60+	688	697	688	687	688	691	687	678	676	681
0-14	306	302	288	289	281	278	279	277	284	290
15-59	1 231	1 217	1 230	1 218	1 216	1 211	1 210	1 215	1 205	1 190
60+	688	697	688	687	688	691	687	678	676	681
15-64	1 375	1 365	1 364	1 347	1 342	1 346	1 330	1 334	1 319	1 304
65+	544	549	554	558	562	556	567	559	562	567
80+	151	145	139	133	132	130	136	134	137	144
15-49	990	990	999	982	985	986	966	950	926	903

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Według prognozy GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Oksa należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 roku o 226 osób tj. 4,99% (według prognoz w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 4 307 osób w tym 2141 kobiet i 2146 mężczyzn),
- wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który w roku 2030 będzie wynosić 25,4% ogółu ludności; wskaźnik ten wzrośnie wśród kobiet o 1,7%, a wśród mężczyzn o 4,9%,
- spadku o 1,9% liczby osób w wieku przedprodukcyjnym względem 2016r. z poziomu 18,3% do 16,4%.

Tabela 14 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Oksa na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) OGÓŁEM		
	2016	2030
przedprodukcyjny	18,3	16,4
produkcyjny	59,6	58,1
poprodukcyjny	22,0	25,4

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) MĘŻCZYŹNI		
	2016	2030
przedprodukcyjny	17,3	15,7
produkcyjny	52,9	52,8
poprodukcyjny	29,8	31,5

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) KOBIECY		
	2016	2030
przedprodukcyjny	19,3	17,2
produkcyjny	66,3	63,5
poprodukcyjny	14,4	19,3

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 – tablice wojewódzkie

Prognozuje się, że przyrost naturalny będzie w każdym roku ujemny, podobnie saldo migracji, co finalnie przełoży się na spadek liczby mieszkańców gminy.

Tabela 15 Ruch naturalny i wędrownkowy - prognoza

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2021	4 476	41	57	28	35	-7	1	0
2022	4 451	40	58	27	35	-8	1	0
2023	4 432	41	54	27	34	-7	1	0
2024	4 413	40	53	27	34	-7	1	0
2025	4 392	37	53	27	33	-6	1	0
2026	4 375	39	51	27	33	-6	1	0
2027	4 357	39	52	26	32	-6	1	0
2028	4 340	39	52	26	31	-5	1	0

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2029	4 322	37	50	25	31	-6	1	0
2030	4 307	35	47	26	30	-4	1	0

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Gmina Radków

Według danych GUS (stan na dzień 31.12.2020r.) Gminę Radków zamieszkuje 2 501 osób, z czego równo po 50% stanowią kobiety i mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 8,4%. 56,7% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 15,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 27,7% w wieku poprodukcyjnym.

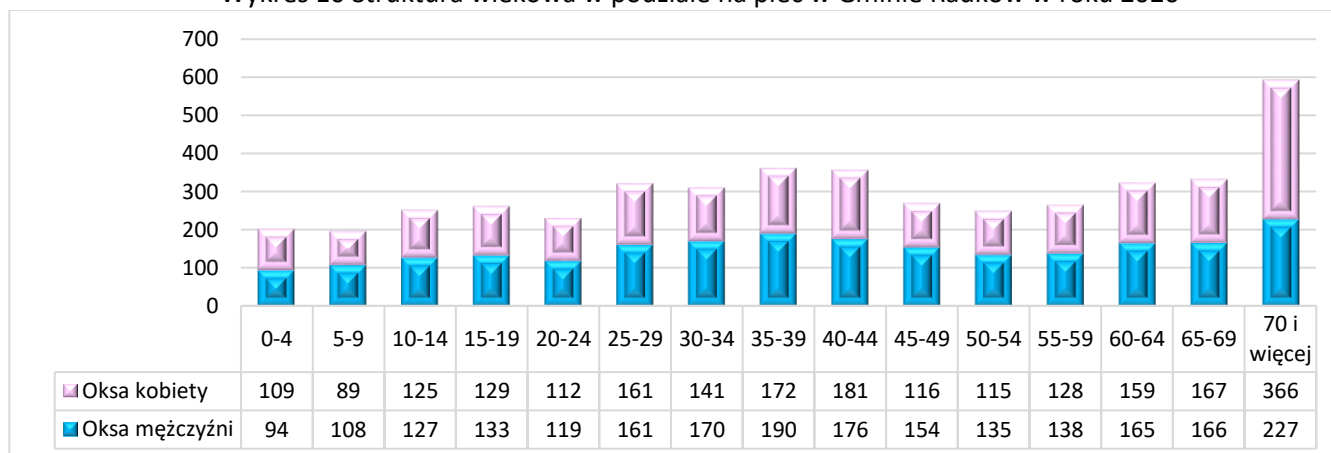
Tabela 16 Struktura ludności na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020

Radków	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	2 546	2 530	2 514	2 504	2 499	2 501
Kobiet	1 278	1 270	1 260	1 251	1 248	1 251
Mężczyzn	1 268	1 260	1 254	1 253	1 251	1 250
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	322	312	317	327	321	323
Kobiet	158	152	156	161	158	157
Mężczyzn	164	160	161	166	163	166
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	1 569	1 548	1 535	1 515	1 501	1 484
Kobiet	683	680	676	668	659	657
Mężczyzn	886	868	859	847	842	827
w wieku poprodukcyjnym w tym:	655	670	662	662	677	694
Kobiet	437	438	428	422	431	437
Mężczyzn	218	232	234	240	246	257

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 44,7 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 10 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Radków w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Radków zawarli w 2019 roku 13 małżeństw, co odpowiada 5,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców (jest to znacznie więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju). W tym samym okresie odnotowano 0,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,0%

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

mieszkańców gminy Radków jest stanu wolnego, 57,8% żyje w małżeństwie, 2,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,6% to wdowy/wdowcy.

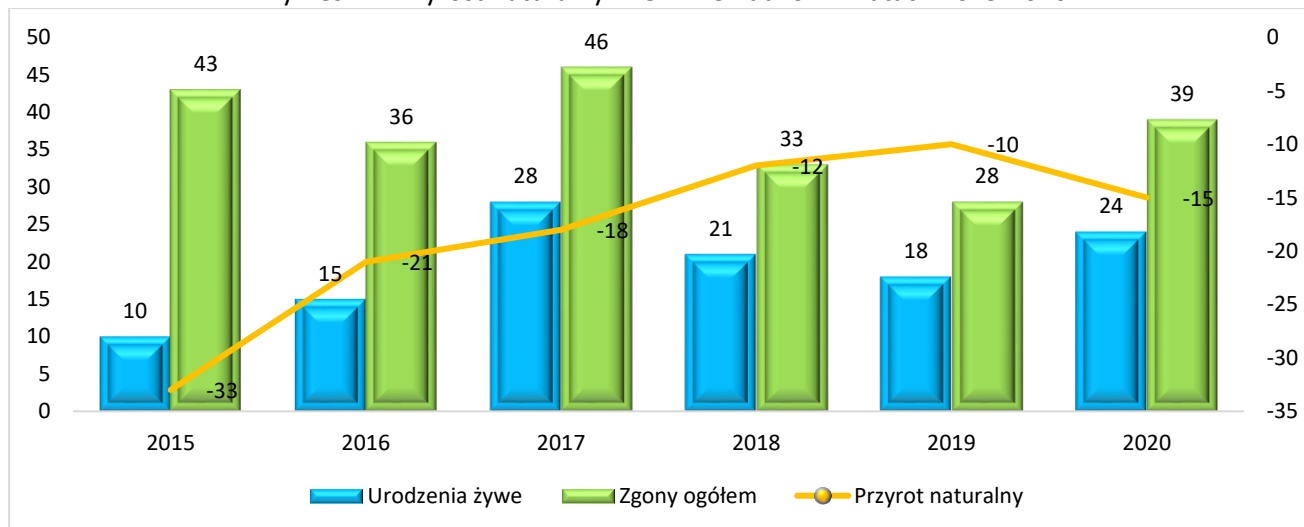
Gmina Radków ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -10. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 4,00 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku urodziło się 18 dzieci, w tym 38,9% dziewczynek i 61,1% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 460 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,57 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 17 Przyrost naturalny w Gminie Radków w latach 2015-2020.

Radków	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	10	15	28	21	18	24
Kobiet	3	7	14	9	7	10
Mężczyzn	7	8	14	12	11	14
Zgony ogółem	43	36	46	33	28	39
Kobiet	25	17	22	16	14	19
Mężczyzn	18	19	24	17	14	20
Zgony niemowląt	0	0	0	0	0	0
Kobiet	0	0	0	0	0	0
Mężczyzn	0	0	0	0	0	1
Przyrost naturalny	-33	-21	-18	-12	-10	-15
Kobiet	-22	-10	-8	-7	-7	-9
Mężczyzn	-11	-11	-10	-5	-3	-6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 11 Przyrost naturalny w Gminie Radków w latach 2015-2020

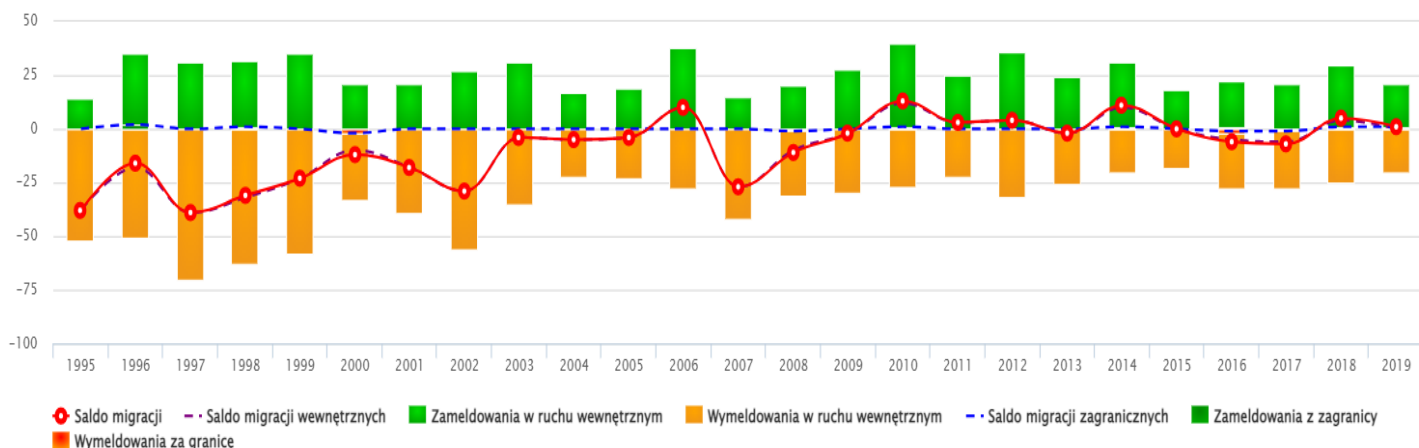

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku zarejestrowano 20 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 20 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy - 0. W tym samym roku 1 osoba zameldowała się z zagranicy oraz nie zarejestrowano wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1.

Wykres 12 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Radków

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radkow_swietokrzyskie#nieruchomosci

Prognozy dotyczące ludności w Gminie Radków do roku 2030

Według prognoz do 2030 roku na terenie gminy Radków zachodzić będą dynamicznie procesy demograficzne, które prowadzić będą do powolnego spadku liczby mieszkańców. Liczba mieszkańców do roku 2030 spadnie o 168 osób. Prognoza liczby ludności przedstawiona została w tabeli poniżej.

Tabela 18 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Radków w lata 2021-2030

Płeć	Wiek	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	Ogółem	2 459	2 446	2 434	2 422	2 407	2 395	2 378	2 365	2 349	2 333
	przedprodukcyjny 0-17	391	392	391	392	388	362	365	367	356	358
	produkcyjny 18-59/64	1 385	1 370	1 347	1 335	1 332	1 341	1 327	1 315	1 307	1 299
	mobilny 18-44	821	806	807	784	774	782	767	743	738	713
	niemobilny 44-59/64	564	564	540	551	558	559	560	572	569	586
	poprodukcyjny 60+/65+	683	684	696	695	687	692	686	683	686	676
	0-14	318	316	292	302	305	294	293	299	307	315
	15-59	1 350	1 344	1 353	1 332	1 323	1 323	1 313	1 296	1 271	1 258
	60+	791	786	789	788	779	778	772	770	771	760
	15-64	1 539	1 528	1 536	1 508	1 485	1 476	1 462	1 439	1 417	1 404
	65+	602	602	606	612	617	625	623	627	625	614
	80+	161	153	147	144	141	144	146	146	147	151
Mężczyźni	Ogółem	1 209	1 203	1 193	1 183	1 174	1 165	1 160	1 156	1 147	1 140
	przedprodukcyjny 0-17	199	200	199	199	201	184	186	182	185	185
	produkcyjny 18-64	768	756	741	727	716	719	711	709	692	686
	mobilny 18-44	406	395	398	390	379	390	391	381	367	347
	niemobilny 44-64	362	361	343	337	337	329	320	328	325	339
	poprodukcyjny 65+	242	247	253	257	257	262	263	265	270	269
	0-14	161	165	149	154	150	152	151	157	161	165
	15-59	698	689	698	679	675	665	660	647	631	622
	60+	350	349	346	350	349	348	349	352	355	353
	15-64	806	791	791	772	767	751	746	734	716	706
	65+	242	247	253	257	257	262	263	265	270	269
	80+	51	50	50	48	48	48	49	49	49	52
Kobiety	Ogółem	1 250	1 243	1 241	1 239	1 233	1 230	1 218	1 209	1 202	1 193

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

przedprodukcyjny 0-17	192	192	192	193	187	178	179	185	171	173
produkcyjny 18-59	617	614	606	608	616	622	616	606	615	613
mobilny 18-44	415	411	409	394	395	392	376	362	371	366
niemobilny - 44-59	202	203	197	214	221	230	240	244	244	247
poprodukcyjny 60+	441	437	443	438	430	430	423	418	416	407
0-14	157	151	143	148	155	142	142	142	146	150
15-59	652	655	655	653	648	658	653	649	640	636
60+	441	437	443	438	430	430	423	418	416	407
15-64	733	737	745	736	718	725	716	705	701	698
65+	360	355	353	355	360	363	360	362	355	345
80+	110	103	97	96	93	96	97	97	98	99
15-49	519	521	529	528	515	523	513	508	486	475

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Według prognozy GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Radków należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 o 168 osób tj. 6,72% (w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 2333 osoby, w tym 1193 kobiet i 1140 mężczyzn),
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 29% ogółu ludności. Wskaźnik dotyczący liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym wśród kobiet spadnie względem 2016r. o 0,4%, zaś wśród mężczyzn wzrośnie aż o 5,2%,
- nieznacznie wzrośnie wskaźnik liczby osób w wieku przedprodukcyjnym względem 2016r. z poziomu 15% do 15,3%,
- spadnie liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym z poziomu 58,5% do 55,7%.

Wszystkie powyższe zjawiska powinny zostać uwzględnione w dokumencie strategicznym, bowiem np. wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym sugeruje potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej, kulturalnej, a także w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów np. poprzez działalność Klubów Seniora.

Tabela 19 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Radków na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) OGÓŁEM		
	2016	2030
przedprodukcyjny	15,0	15,3
produkcyjny	58,5	55,7
poprodukcyjny	26,5	29,0

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) MĘŻCZYŹNI		
	2016	2030
przedprodukcyjny	14,8	16,2
produkcyjny	66,7	60,2
poprodukcyjny	18,4	23,6

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) KOBIECY		
	2016	2030
przedprodukcyjny	15,2	14,5
produkcyjny	50,3	51,4
poprodukcyjny	34,5	34,1

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Prognozuje się, że przyrost naturalny będzie w każdym roku ujemny. Migracje wewnętrzne na pobyt stały będą mieć saldo 0 lub dodatnie.

Tabela 20 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza GUS

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2021	2 459	21	35	23	22	+1	0	0
2022	2 446	21	35	23	22	+1	0	0
2023	2 434	21	34	22	21	+1	0	0

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2024	2 422	21	34	22	21	+1	0	0
2025	2 407	18	33	21	21	0	0	0
2026	2 395	20	33	21	20	+1	0	0
2027	2 378	16	33	20	20	0	0	0
2028	2 365	19	32	20	20	0	0	0
2029	2 349	19	35	19	19	0	0	0
2030	2 333	19	35	19	19	0	0	0

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Gmina Secemin

Gminę Secemin zamieszkuje 4 725 osób (dane GUS stan na dzień 31.12.2020 r.), z czego 50,0% stanowią kobiety, a 50,0% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 12,5%. 58,1% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 16,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 25,1% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 21 Struktura ludności na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	4 879	4 867	4 856	4 827	4 811	4 725
Kobiet	2 456	2 437	2 432	2 410	2 405	2 364
Mężczyzn	2 423	2 430	2 424	2 417	2 406	2 361
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	663	671	665	684	684	693
Kobiet	324	326	323	328	323	326
Mężczyzn	339	345	342	356	361	367
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	3 064	3 046	3 013	2 968	2 936	2 847
Kobiet	1 333	1 326	1 316	1 295	1 292	1 249
Mężczyzn	1 731	1 720	1 697	1 673	1 644	1 598
w wieku poprodukcyjnym w tym:	1 152	1 150	1 178	1 175	1 191	1 185
Kobiet	799	785	793	787	790	789
Mężczyzn	353	365	385	388	401	396

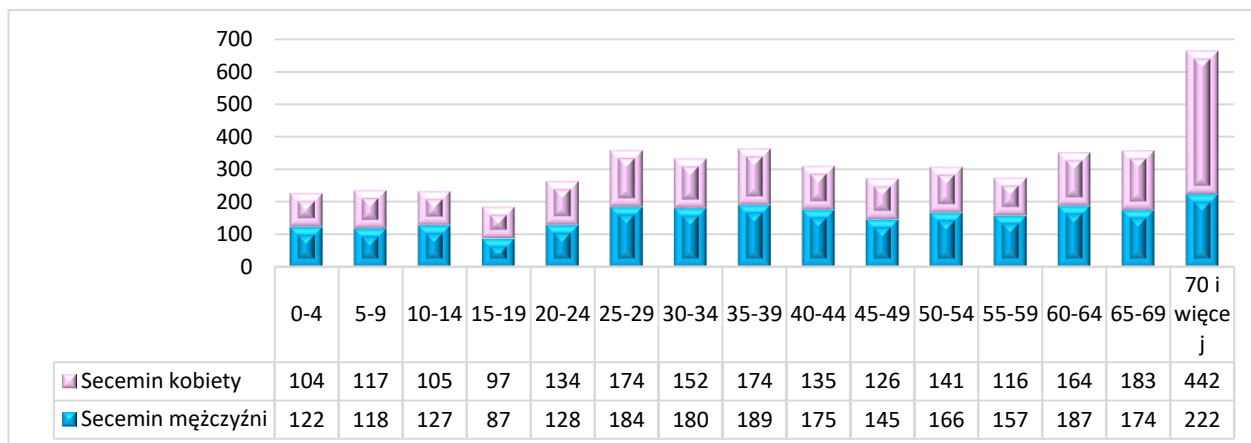
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Secemin zawarli w 2019 roku 18 małżeństw, co odpowiada 3,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców (jest to znacznie mniej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz mniej od wartości dla kraju). W tym samym okresie odnotowano 0,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,0% mieszkańców gminy Secemin jest stanu wolnego, 57,8% żyje w małżeństwie, 2,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,7% to wdowy/wdowcy.

Średni wiek mieszkańców wynosi 42,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz mieszkańców całej Polski.

Wykres 13 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Secemin w roku 2020

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

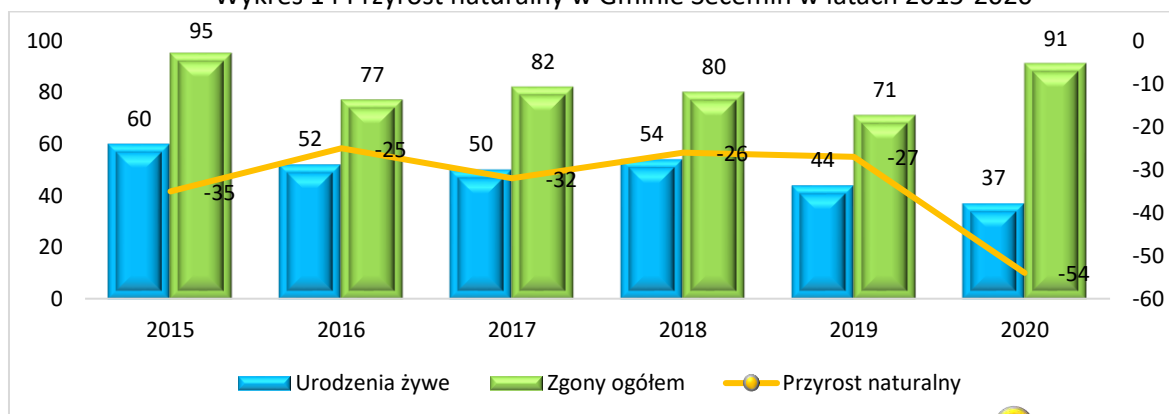
Gmina Secemin ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -27. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,61 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku urodziło się 44 dzieci, w tym 43,2% dziewczynek i 56,8% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,57 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 22 Przyrost naturalny w Gminie Secemin w latach 2015-2020.

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	60	52	50	54	44	37
Kobiet	30	28	23	24	19	14
Mężczyzn	30	24	27	30	25	23
Zgony ogółem	95	77	82	80	71	91
Kobiet	47	41	38	37	35	39
Mężczyzn	48	36	44	43	36	52
Zgony niemowląt	0	0	1	0	0	0
Kobiet	0	0	0	0	0	
Mężczyzn	0	0	1	0	0	0
Przyrost naturalny	-35	-25	-32	-26	-27	-54
Kobiet	-17	-13	-15	-13	-16	-25
Mężczyzn	-18	-12	-17	-13	-11	-29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14 Przyrost naturalny w Gminie Secemin w latach 2015-2020

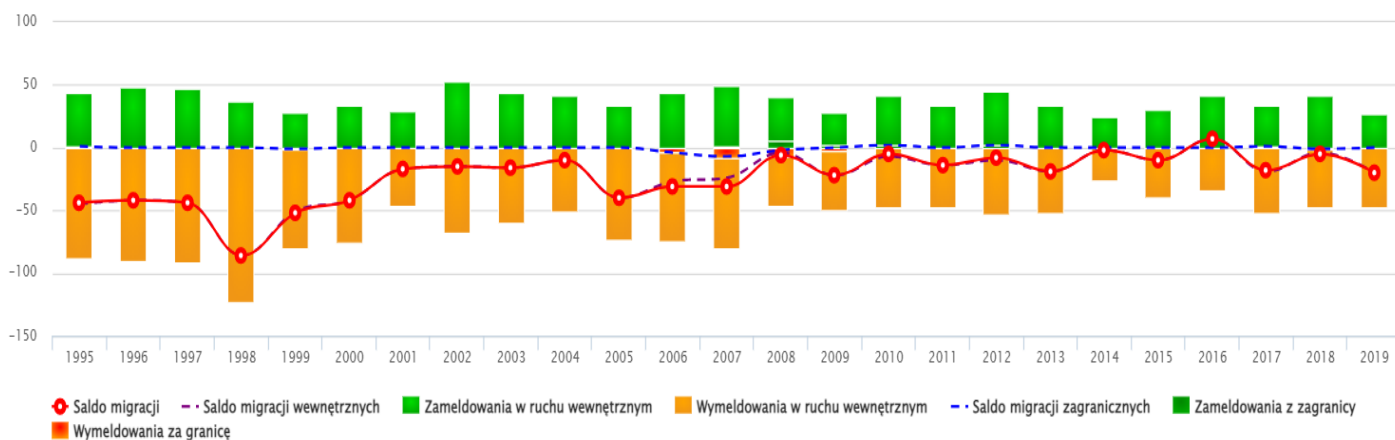

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

W 2019 roku zarejestrowano 27 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 47 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Secemin -20. W tym samym roku nie zameldowano osób z zagranicy oraz takich nie wymeldowano - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

Wykres 15 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Secemin

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Secemin#migracje-ludnosci

Prognozy dotyczące ludności w Gminie Secemin do roku 2030

Poniższe tabele przedstawiają prognozy liczby ludności na terenie Gminy Secemin do 2030r. Zgodnie z nimi w najbliższych latach na terenie gminy można spodziewać się stopniowego spadku liczby mieszkańców.

Tabela 23 Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Secemin w lata 2021-2030

Płeć	Wiek	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	Ogółem	4 705	4 675	4 643	4 613	4 584	4 552	4 519	4 487	4 455	4 423
	przedprodukcyjny 0-17	807	808	819	815	802	797	792	775	760	753
	produkcyjny 18-59/64	2 653	2 629	2 580	2 557	2 551	2 531	2 491	2 479	2 456	2 427
	mobilny 18-44	1 642	1 618	1 565	1 535	1 520	1 489	1 440	1 401	1 369	1 328
	niemobilny 44-59/64	1 011	1 011	1 015	1 022	1 031	1 042	1 051	1 078	1 087	1 099
	poprodukcyjny 60+/65+	1 245	1 238	1 244	1 241	1 231	1 224	1 236	1 233	1 239	1 243
	0-14	692	683	679	676	662	649	646	650	626	602
	15-59	2 611	2 593	2 570	2 544	2 537	2 510	2 483	2 446	2 433	2 418
	60+	1 402	1 399	1 394	1 393	1 385	1 393	1 390	1 391	1 396	1 403
	15-64	2 940	2 908	2 871	2 837	2 810	2 797	2 769	2 732	2 717	2 714
	65+	1 073	1 084	1 093	1 100	1 112	1 106	1 104	1 105	1 112	1 107
	80+	285	270	257	252	248	249	250	262	269	276
Mężczyźni	Ogółem	2 351	2 336	2 324	2 309	2 296	2 280	2 259	2 239	2 216	2 195
	przedprodukcyjny 0-17	412	416	423	421	410	411	407	399	389	387
	produkcyjny 18-64	1 487	1 461	1 429	1 415	1 408	1 397	1 371	1 356	1 340	1 319
	mobilny 18-44	847	827	802	790	773	754	725	700	683	658
	niemobilny 44-64	640	634	627	625	635	643	646	656	657	661
	poprodukcyjny 65+	452	459	472	473	478	472	481	484	487	489
	0-14	356	346	349	347	341	334	334	335	320	307
	15-59	1 386	1 370	1 353	1 337	1 323	1 305	1 290	1 262	1 252	1 239
	60+	609	620	622	625	632	641	635	642	644	649
	15-64	1 543	1 531	1 503	1 489	1 477	1 474	1 444	1 420	1 409	1 399
	65+	452	459	472	473	478	472	481	484	487	489
	80+	85	80	76	76	80	80	78	84	86	91
Kobiety	Ogółem	2 354	2 339	2 319	2 304	2 288	2 272	2 260	2 248	2 239	2 228

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

przedprodukcyjny 0-17	395	392	396	394	392	386	385	376	371	366
produkcyjny 18-59	1 166	1 168	1 151	1 142	1 143	1 134	1 120	1 123	1 116	1 108
mobilny 18-44	795	791	763	745	747	735	715	701	686	670
niemobilny - 44-59	371	377	388	397	396	399	405	422	430	438
poprodukcyjny 60+	793	779	772	768	753	752	755	749	752	754
0-14	336	337	330	329	321	315	312	315	306	295
15-59	1 225	1 223	1 217	1 207	1 214	1 205	1 193	1 184	1 181	1 179
60+	793	779	772	768	753	752	755	749	752	754
15-64	1 397	1 377	1 368	1 348	1 333	1 323	1 325	1 312	1 308	1 315
65+	621	625	621	627	634	634	623	621	625	618
80+	200	190	181	176	168	169	172	178	183	185
15-49	977	965	957	951	954	952	948	924	911	919

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Według prognozy GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Secemin należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 o 302 osób tj. 6,39% (w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 4423 osoby, w tym 2228 kobiet i 2195 mężczyzn),
- znacznego wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosił 28,1% ogółu ludności. Wskaźnik dotyczący liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym wśród kobiet wzrośnie względem 2016r. o 1,6%, zaś wśród mężczyzn o 7,3%,
- znacznemu spadkowi osób w wieku produkcyjnym z poziomu 59,9% do 54,9%,
- nieznacznego wzrostu liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym z poziomu 16,5% do 17%.

Wszystkie powyższe zjawiska powinny zostać uwzględnione w dokumencie strategicznym, bowiem np. wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym sugeruje potrzeby w zakresie infrastruktury społecznej, kulturalnej, a także w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów np. poprzez działalność Klubów Seniora.

Tabela 24 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Secemin na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) OGÓŁEM		
	2016	2030
przedprodukcyjny	16,5	17,0
produkcyjny	59,9	54,9
poprodukcyjny	23,6	28,1

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) MĘŻCZYŹNI		
	2016	2030
przedprodukcyjny	16,6	17,6
produkcyjny	68,4	60,1
poprodukcyjny	15,0	22,3

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) KOBIETY		
	2016	2030
przedprodukcyjny	16,3	16,4
produkcyjny	51,5	49,7
poprodukcyjny	32,2	33,8

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 – tablice wojewódzkie

Prognozuje się, że przyrost naturalny będzie w każdym roku ujemny. Dodatkowo na „odpływ” mieszkańców będzie miała wpływ migracja wewnętrzna, która również będzie się utrzymywać na ujemnym poziomie.

Tabela 25 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza GUS

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odpływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2021	4 705	43	62	29	40	-11	1	1
2022	4 675	42	62	29	39	-10	1	1
2023	4 643	40	61	28	39	-11	1	1

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2024	4 613	41	61	28	38	-10	1	1
2025	4 584	40	60	28	37	-9	1	1
2026	4 552	37	59	27	37	-10	1	1
2027	4 519	37	60	26	36	-10	1	1
2028	4 487	36	57	25	36	-11	1	1
2029	4 455	35	56	25	36	-11	1	1
2030	4 423	34	56	25	35	-10	1	1

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Gmina Słupia

Według danych GUS (stan na 31.12.2020r.) na terenie Gminy Słupia mieszka 4 278 osób, z czego 50,9% stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 8,8%. 58,9% mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, 17,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,4% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 26 Struktura ludności na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	4 381	4 361	4 360	4 336	4 290	4 278
Kobiet	2 235	2 208	2 205	2 188	2 163	2 176
Mężczyzn	2 146	2 153	2 155	2 148	2 127	2 102
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej w tym	615	621	629	618	607	610
Kobiet	300	293	307	299	301	304
Mężczyzn	315	328	322	319	306	306
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni w tym:	2 810	2 777	2 765	2 737	2 689	2 669
Kobiet	1 307	1 296	1 280	1 264	1 234	1 239
Mężczyzn	1 503	1 481	1 485	1 473	1 455	1 430
w wieku poprodukcyjnym w tym:	956	963	966	981	994	999
Kobiet	628	619	618	625	628	633
Mężczyzn	328	344	348	356	366	366

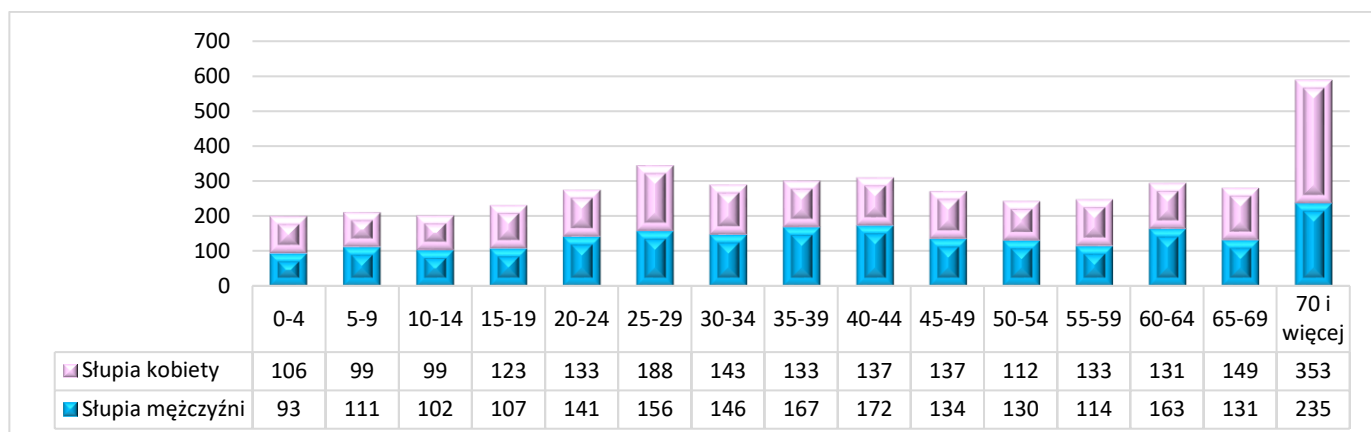
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Słupia zawarli w 2019 roku 24 małżeństwa, co odpowiada 5,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców (jest to znacznie więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju). W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwody przypadające na 1000 mieszkańców. 27,4% mieszkańców gminy Słupia jest stanu wolnego, 58,7% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,0% to wdowy/wdowcy.

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,9 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 16 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Słupia w roku 2020

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

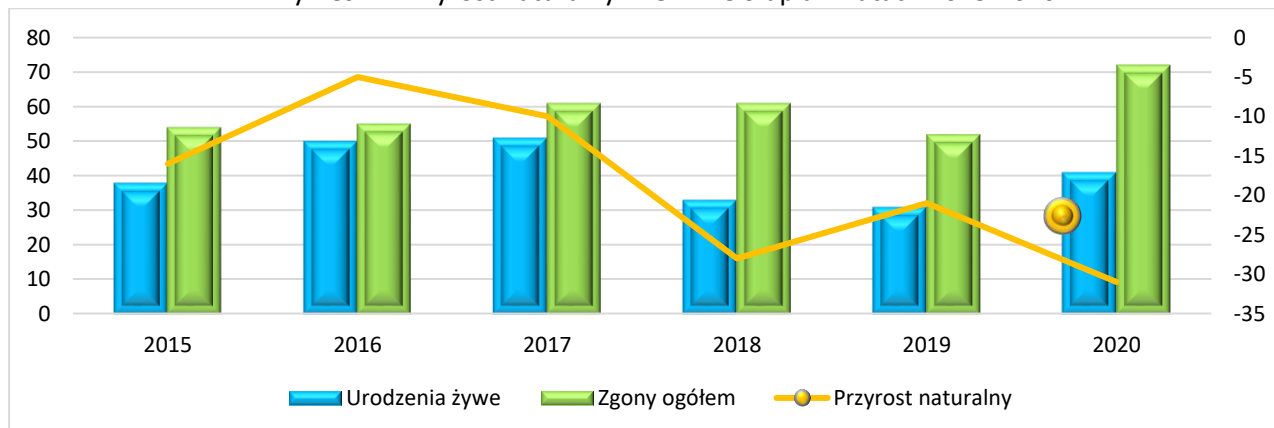
Gmina Słupia ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -21. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 4,86 na 1000 mieszkańców. W 2019 roku urodziło się 31 dzieci, w tym 51,6% dziewczynek i 48,4% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 359 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,58 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela 27 Przyrost naturalny w Gminie Słupia w latach 2015-2020.

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	38	50	51	33	31	41
Kobiet	17	19	29	18	16	24
Mężczyzn	21	31	22	15	15	17
Zgony ogółem	54	55	61	61	52	72
Kobiet	26	33	33	28	22	28
Mężczyzn	28	22	28	33	30	44
Zgony niemowląt	0	0	0	0	0	0
Kobiet	0	0	0	0	0	0
Mężczyzn	0	0	0	0	0	0
Przyrost naturalny	-16	-5	-10	-28	-21	-31
Kobiet	-9	-14	-4	-10	-6	-4
Mężczyzn	-7	9	-6	-18	-15	-27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17 Przyrost naturalny w Gminie Słupia w latach 2015-2020

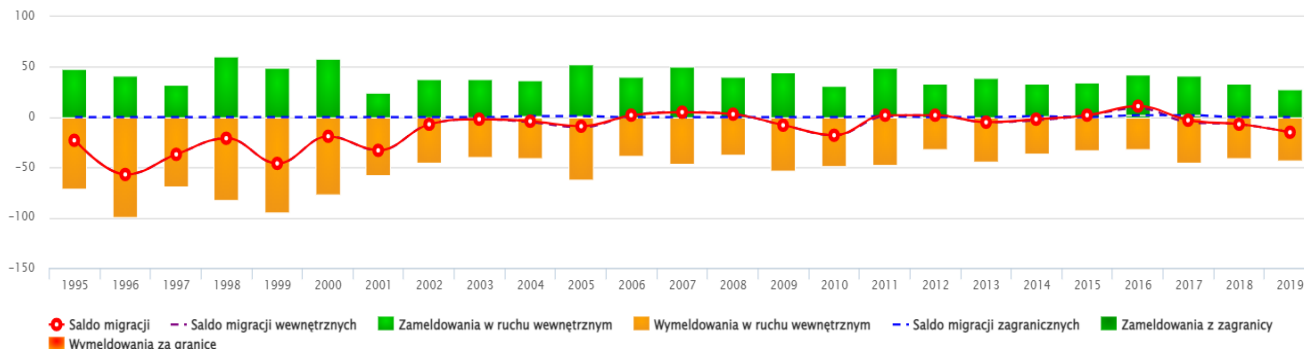
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

W 2019 roku zarejestrowano 28 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 43 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Słupia -15. W tym samym roku nie odnotowano zameldowań z zagranicy oraz wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

Wykres 18 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Słupia

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Slupia_swietokrzyskie#migracje-ludnosci

Prognozy dotyczące ludności w Gminie Słupia do roku 2030

Prognozy demograficzne dla Gminy Słupia na najbliższe lata są dość optymistyczne w porównaniu z innymi gminami objętymi Strategią. „Prognoza liczby ludności dla gmin na lata 2017-2030.”, wskazuje, że w najbliższych latach na terenie Gminy Słupia liczba mieszkańców do roku 2030 spadnie jedynie o 8 osób względem roku 2020. Dodatkowo do 2030 r. wzrośnie na terenie gminy liczba osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 28 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Słupia w lata 2021-2030

Płeć	Wiek	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Ogółem	Ogółem	4 312	4 305	4 301	4 297	4 295	4 288	4 284	4 277	4 273	4 270	
	przedprodukcyjny 0-17	775	780	786	802	816	824	837	829	845	844	
	produkcyjny 18-59/64	2 521	2 480	2 474	2 449	2 433	2 419	2 410	2 414	2 399	2 391	
	mobilny 18-44	1 582	1 562	1 539	1 511	1 480	1 463	1 436	1 427	1 389	1 371	
	niemobilny 44-59/64	939	918	935	938	953	956	974	987	1 010	1 020	
	poprodukcyjny 60+/65+	1 016	1 045	1 041	1 046	1 046	1 045	1 045	1 037	1 034	1 029	1 035
	0-14	649	662	673	691	687	707	704	711	700	710	
	15-59	2 490	2 463	2 460	2 444	2 449	2 428	2 437	2 416	2 406	2 388	
	60+	1 173	1 180	1 168	1 162	1 159	1 153	1 143	1 150	1 167	1 172	
	15-64	2 790	2 748	2 729	2 705	2 695	2 659	2 648	2 645	2 653	2 639	
	65+	873	895	899	901	913	922	932	921	920	921	
	80+	217	205	212	217	209	202	206	208	207	229	
Mężczyźni	Ogółem	2 091	2 081	2 073	2 067	2 064	2 058	2 052	2 047	2 046	2 041	
	przedprodukcyjny 0-17	402	400	408	416	416	420	427	425	434	432	
	produkcyjny 18-64	1 331	1 308	1 292	1 273	1 265	1 252	1 243	1 244	1 239	1 234	
	mobilny 18-44	770	759	733	714	702	681	662	653	632	619	
	niemobilny 44-64	561	549	559	559	563	571	581	591	607	615	
	poprodukcyjny 65+	358	373	373	378	383	386	382	378	373	375	
	0-14	341	340	346	353	352	362	361	368	363	364	
	15-59	1 235	1 233	1 227	1 220	1 216	1 202	1 203	1 185	1 172	1 165	
	60+	515	508	500	494	496	494	488	494	511	512	
	15-64	1 392	1 368	1 354	1 336	1 329	1 310	1 309	1 301	1 310	1 302	
	65+	358	373	373	378	383	386	382	378	373	375	
	80+	73	67	65	71	68	66	71	71	67	75	
Kobiety	Ogółem	2 221	2 224	2 228	2 230	2 231	2 230	2 232	2 230	2 227	2 229	

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

przedprodukcyjny 0-17	373	380	378	386	400	404	410	404	411	412
produkcyjny 18-59	1 190	1 172	1 182	1 176	1 168	1 167	1 167	1 170	1 160	1 157
mobilny 18-44	812	803	806	797	778	782	774	774	757	752
niemobilny - 44-59	378	369	376	379	390	385	393	396	403	405
poprodukcyjny 60+	658	672	668	668	663	659	655	656	656	660
0-14	308	322	327	338	335	345	343	343	337	346
15-59	1 255	1 230	1 233	1 224	1 233	1 226	1 234	1 231	1 234	1 223
60+	658	672	668	668	663	659	655	656	656	660
15-64	1 398	1 380	1 375	1 369	1 366	1 349	1 339	1 344	1 343	1 337
65+	515	522	526	523	530	536	550	543	547	546
80+	144	138	147	146	141	136	135	137	140	154
15-49	1 021	1 009	994	978	980	971	970	968	964	947

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Według prognoz GUS do roku 2030 na obszarze Gminy Słupia należy spodziewać się:

- spadku liczby ludności względem roku 2020 o 8 osób tj. 0,19%. (w 2030 roku teren gminy będzie zamieszkiwać 4270 osób, w tym 2229 kobiet i 2 041 mężczyzn),
- wzrostu liczby mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym, który będzie wynosić 24,2% ogółu ludności, który wzrośnie wśród kobiet (względem 2016r.) o 1,6%, zaś wśród mężczyzn o 2,4%,
- wzrostu liczby osób w wieku przedprodukcyjnym względem 2016r. z poziomu 17,7% do 19,8%,
- znacznego spadnie liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym z poziomu 60,2% do 56%.

Wszystkie powyższe zjawiska powinny zostać uwzględnione w dokumencie strategicznym, gdyż mają wpływ na planowane działania i przedsięwzięcia.

Tabela 29 Struktura ludności ogółem oraz w podziale na płeć w Gminie Słupia na podstawie danych GUS w roku 2016 i wg prognoz GUS w roku 2030

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) OGÓŁEM		
	2016	2030
przedprodukcyjny	17,7	19,8
produkcyjny	60,2	56,0
poprodukcyjny	22,1	24,2

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) MĘŻCZYŹNI		
	2016	2030
przedprodukcyjny	18,4	21,2
produkcyjny	65,6	60,5
poprodukcyjny	16,0	18,4

STRUKTURA LUDNOŚCI (w %) KOBIECY		
	2016	2030
przedprodukcyjny	17,0	18,5
produkcyjny	54,9	51,9
poprodukcyjny	28,0	29,6

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

GUS prognozuje dla gminy, że przyrost naturalny będzie w każdym roku ujemny. Na odpływ mieszkańców będzie miała wpływ migracja wewnętrzna, która również będzie się utrzymywać na ujemnym poziomie.

Tabela 30 Ruch naturalny i wędrowniczy – prognoza GUS

Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odpływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
2021	4 312	44	51	33	36	-3	0	0
2022	4 305	47	51	32	35	-3	0	0
2023	4 301	49	50	32	35	-3	0	0
2024	4 297	47	50	32	34	-2	1	0
2025	4 295	47	49	32	32	0	0	0
2026	4 288	45	51	32	33	-1	0	0
2027	4 284	46	48	31	33	-2	0	0

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2028	4 277	44	49	30	33	-3	1	0
2029	4 273	42	45	30	32	-2	1	0
2030	4 270	43	45	30	32	-2	1	0

Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 - tablice wojewódzkie

Podsumowanie sytuacji demograficznej obszaru objętego Strategią

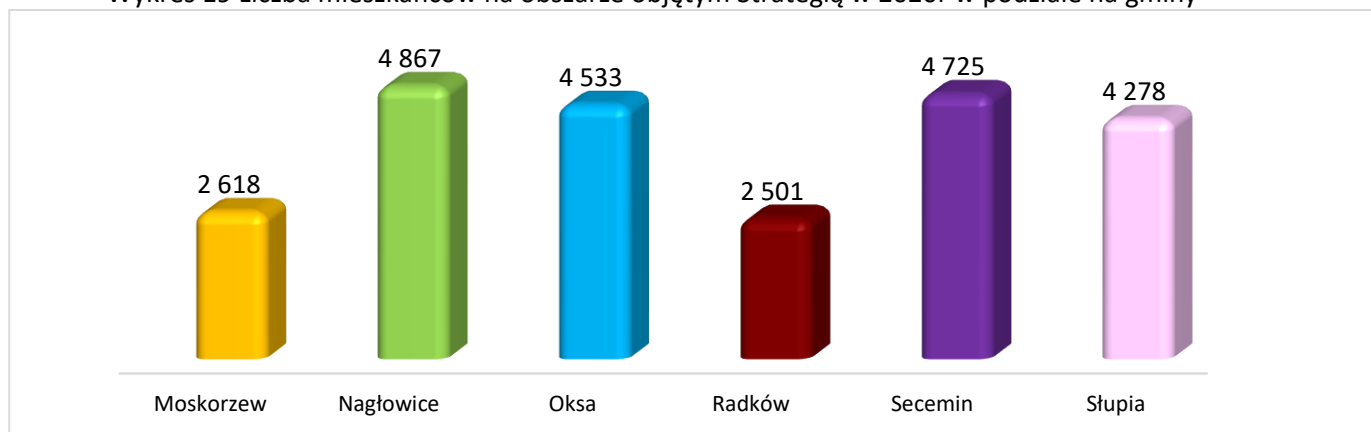
Na obszarze objętym Strategią według stanu na dzień 31.12.2020r. mieszka 23 522 osób w tym 11 794 kobiet i 11 728 mężczyzn. 61,17% mieszkańców obszaru jest w wieku produkcyjnym, 14,35% w wieku przedprodukcyjnym, a 24,48% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 31 Liczba mieszkańców na obszarze objętym Strategią w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Moskorzew	2 770	2 761	2 730	2 692	2 640	2 618
Nagłowice	5 064	5 026	4 993	4 956	4 915	4 867
Oksa	4 610	4 586	4 605	4 598	4 574	4 533
Radków	2 546	2 530	2 514	2 504	2 499	2 501
Secemin	4 879	4 867	4 856	4 827	4 811	4 725
Słupia	4 381	4 361	4 360	4 336	4 290	4 278
RAZEM	24 250	24 131	24 058	23 913	23 729	23 522
Kobiet	12 173	12 070	12 027	11 939	11 865	11 794
Mężczyzn	12 077	12 061	12 031	11 974	11 864	11 728
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej	3 442	3 434	3 422	3 433	3 409	3 375
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni	15 287	15 135	15 005	14 823	14 594	14 388
w wieku poprodukcyjnym	5 521	5 562	5 631	5 657	5 726	5 759

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 19 Liczba mieszkańców na obszarze objętym Strategią w 2020r w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Opracowana przez Główny Urząd Statystyczny „Prognoza liczby ludności dla gmin na lata 2017-2030.”, wskazuje, że w najbliższych latach na obszarze objętym Strategią zachodzą dynamicznie procesy demograficzne, które prowadzić będą do powolnego spadku liczby mieszkańców. Poniższa tabela przedstawia podsumowanie danych dotyczących demografii na obszarze realizacji Strategii w podziale na gminy.

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Tabela 32 Podsumowanie danych demograficznych w Gminach: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia w roku 2020 i 2030 (na podstawie prognoz GUS)

STAN OBECNY	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
Liczba mieszkańców na 31.12.2020r.	2 618	4 867	4 533	2 501	4 725	4 278
% ludności w wieku przedprodukcyjnym - 31.12.2020r.	13,71%	15,16%	14,38%	12,91%	14,67%	14,26%
% ludności w wieku produkcyjnym - 31.12.2020r.	60,35%	61,89%	61,68%	59,34%	60,25%	62,39%
% ludności w wieku poprodukcyjnym - 31.12.2020r.	25,94%	22,95%	23,94%	27,75%	25,08%	23,35%
% wzrost lub spadek (-) liczby mieszkańców w latach 2002-2020	-13,3%	-10,0%	-10,0%	-8,4%	-12,5%	-8,8%
Średni wiek mieszkańców (2020r.)	43,4	41,7	42,2	44,7	42,9	41,9
Przyrost naturalny (2020r.)	-20	-52	-34	-15	-54	-31
Liczba urodzonych dzieci w roku 2020	21	34	33	24	37	41
Liczba zawartych małżeństw w roku 2020	41	86	67	39	91	72
Saldo migracji wewnętrznych (zameldowania vs. wymeldowania)	-16	-33	-7	0	-20	-15
Saldo migracji zagranicznych (zameldowania vs. wymeldowania)	0	0	9	1	0	0

PROGNOZA 2030	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
Prognozowana liczba mieszkańców w roku 2030	2 480	4 746	4 307	2 333	4 423	4 270
Wzrost/Spadek (-) liczby mieszkańców (rok 2030-rok 2020)	-138	-121	-226	-168	-302	-8
% spadek liczby mieszkańców (rok 2030-rok 2020)	-5,27%	-2,49%	-4,99%	-6,72%	-6,39%	-0,19%
% ludności w wieku produkcyjnym - 31.12.2030r.	55,0%	56,8%	16,4%	15,3%	17,0%	19,8%
Spadek % ludności w wieku produkcyjnym (2030-2020)	-5,4%	-5,0%	-45,2%	-44,0%	-43,2%	-42,6%
% ludności w wieku przedprodukcyjnym - 31.12.2030r.	16,8%	17,2%	58,1%	55,7%	54,9%	56,0%
Wzrost (+) lub spadek (-) % ludności w wieku przedprodukcyjnym (2030-2020)	3,1%	2,1%	43,8%	42,8%	40,2%	41,7%

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

% ludności w wieku poprodukcyjnym - 31.12.2030r.	28,2%	25,9%	25,4%	29,0%	28,1%	24,2%
Wzrost % ludności w wieku poprodukcyjnym (2030-2020)	2,3%	3,0%	1,5%	1,2%	3,0%	0,9%

Źródło: opracowanie własne

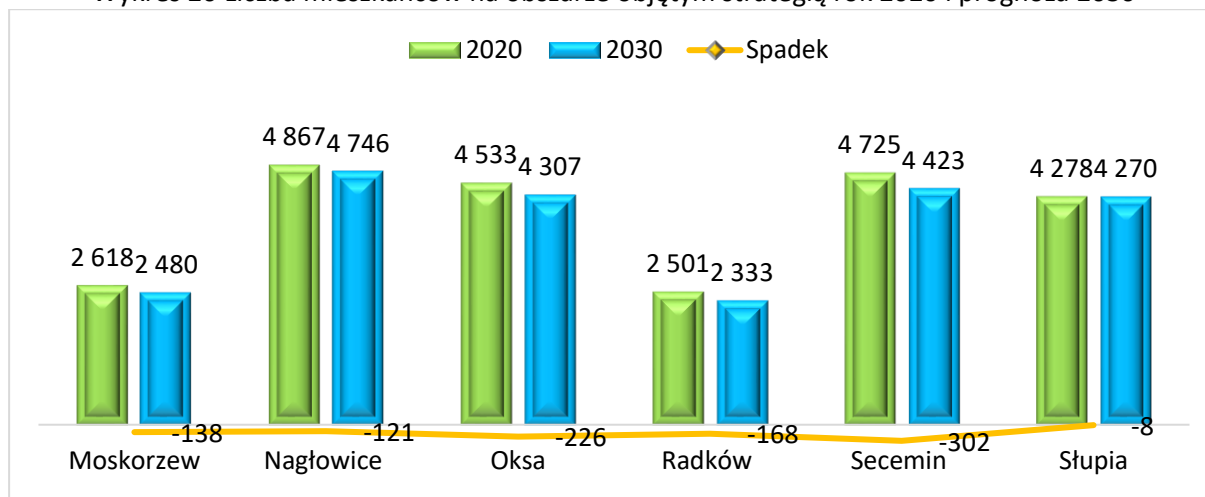
W ostatnich latach zauważyć można stopniowy spadek liczby mieszkańców na terenie gmin objętych Strategią. Prognozy do roku 2030 potwierdzają, że ta tendencja będzie się utrzymywać. Największy odpływ ludności według prognoz odnotuje gmina Secemin (do 2030r. ubędzie w tej gminie 302 mieszkańców). Na tak duży spadek będzie miał wpływ ujemny przyrost naturalny oraz ujemna migracja wewnętrzna. Najkorzystniej wygląda sytuacja w gminie Słupia gdzie na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można nieznaczny spadek mieszkańców a według prognoz do 2030 ubędzie zaledwie 8 osób.

Tabela 33 Liczba mieszkańców na obszarze objętym strategią rok 2020 i prognoza 2030

PODSUMOWANIE	2020	2030	Spadek	Spadek [%]
Moskorzew	2 618	2 480	-138	-5,27%
Nagłowice	4 867	4 746	-121	-2,49%
Oksa	4 533	4 307	-226	-4,99%
Radków	2 501	2 333	-168	-6,72%
Secemin	4 725	4 423	-302	-6,39%
Słupia	4 278	4 270	-8	-0,19%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 20 Liczba mieszkańców na obszarze objętym strategią rok 2020 i prognoza 2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

We wszystkich gminach objętych Strategią zauważalny jest wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Przedstawiona powyżej charakterystyka demograficzna pozwala na wysunięcie wniosku, że silnymi stronami potencjału demograficznego obszaru realizacji Strategii jest wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym.

Niekorzystnym pod względem demograficznym zjawiskiem, mogącym silniej niż dotąd uwidocznic się w najbliższych latach jest starzenie się społeczeństwa oraz

- wysoki poziom zgonów i niski poziom urodzeń,
- niekorzystne prognozy demograficzne na kolejne 10 lat.

Przemiany demograficzne, w tym zmiany struktur wieku populacji na obszarze gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia mają duże znaczenie w procesie zarządzania sferą usług publicznych. Starzenie się społeczeństwa wymaga m. in. zwiększonych nakładów na sferę związaną z zapewnieniem opieki osobom starszym. Wzrost liczby dzieci w wieku edukacyjnym powoduje z kolei konieczność zwiększania nakładów na budowę, utrzymanie i remonty szkół, przedszkoli oraz żłobków. Rosnąca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym zwraca uwagę na dalszy rozwój rynku pracy, potrzebę nowych miejsc w przedszkolach czy żłobkach. Opisane powyżej procesy demograficzne wpłyną istotnie na rosnące potrzeby społeczeństwa lokalnego w zakresie dostępności do usług publicznych (edukacyjnych, zdrowotnych, sportowo-rekreacyjnych, administracyjnych itd.). Duża odpowiedzialność związana z zaspokojeniem tych potrzeb spocznie na władzach publicznych, które zobligowane będą do podejmowania skoordynowanych działań w wymiarze gminnym i ponadgminnym (zwłaszcza dla mniejszych gmin do 3 tys. mieszkańców – Moskorzew i Radków – ważne jest szukanie wspólnych płaszczyzn współpracy z innymi samorządami w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców w celu obniżenia kosztów tych usług (np. w zakresie gospodarki odpadami).

2.3 Pomoc społeczna

Instytucje pomocy społecznej według ustawy z dnia 12 marca 2004 r. mają na celu pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie ich do usamodzielnienia. Pomoc społeczną w Polsce organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując na zasadzie partnerstwa z organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Zadania dotyczące pomocy społecznej w gminach objętych Strategią realizują Ośrodki Pomocy Społecznej (dalej także GOPS).

Gmina Moskorzew

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest samodzielną jednostką organizacyjną gminy, którego teren działania obejmuje Gminę Moskorzew. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Wójt Gminy.

W roku 2020 kadra Ośrodka liczyła 7 osób, w tym: kierownik ośrodka - 1 osoba, pracownicy socjalni - 3 osoby, opiekunka wykonująca usługi opiekuńcze - 1 osoba, opiekunka wykonująca specjalistyczne usługi opiekuńcze - 1 osoba, księgowa - 1 osoba. Na przestrzeni ostatnich kilku lat stopniowo spada liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka. W 2020 z pomocy GOPS skorzystały 72 rodziny (176 osób) o 26 rodzin mniej niż w roku 2018.

Tabela 34 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w Moskorzewie w latach 2018-2020

Rok	liczba rodzin	liczba osób	koszt świadczeń w zł
2018	98	230	255 654,00 zł
2019	90	193	248 216,00 zł
2020	72	176	220138,00 zł

Źródło: RAPORT O STANIE GMINY MOSKORZEW ZA 2020

Z przedstawionej poniżej tabeli wynika, że najczęstszą przyczyną zwracania się do Ośrodka o pomoc na przestrzeni ostatnich lat jest niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezrobocie.

Tabela 35 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej OPS na terenie Gminy Moskorzew w latach 2016 i 2020

Moskorzew	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	58	25	46	24
Ubóstwo	3	3	3	3
Niepełnosprawność	111	42	27	16
Długotrwała lub ciężka choroba	45	24	32	26
Przemoc	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	26	9	6	3
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	1	1	1	1
Alkoholizm	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Moskorzewie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

W roku 2020 realizowany był na terenie gminy Moskorzew Program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023” na realizację którego wydatkowano łącznie 44 061,00 zł, z tego dotacja 17 193,00 zł, środki własne gminy 26 868,00 zł.

Gmina Nagłowice

Analiza danych w obszarze pomocy społecznej ukazuje nakładanie się na siebie różnych problemów społecznych w rodzinach korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach. Szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię związaną z ubóstwem, niepełnosprawnością oraz bezrobociem. Bardzo ważnym elementem pracy Ośrodka jest realizowanie pracy socjalnej i udzielanie pomocy. Ponadto GOPS realizuje zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, o świadczeniach z funduszu alimentacyjnego i postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych, o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, a także o wpłacie świadczenia wychowawczego.

W 2020 r. z pomocy GOPS skorzystało 349 osób z następujących form wsparcia:

Tabela 36 Formy wsparcia w roku 2020 oferowane przez GOPS w Nagłowicach

lp	Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Zasiłek stały	24	256	117 178,00	24	40
2	Zasiłek okresowy	22	70	21 869,00	22	38
3	Usługi opiekuńcze	15	3559	78 362,00	15	16
4	Zasiłki celowe	89	281	85 966,00	88	209
5	Posiłek	84	4272	14 702,00	49	204
6	Odpłatność za DPS	13	113	247 409,00	13	13

Źródło: RAPORT O STANIE GMINY NAGŁOWICE ZA 2020

Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy GOPS na terenie gminy Nagłowice w 2020 roku była długotrwała lub ciężka choroba. W latach wcześniejszych sytuacja wyglądała podobnie.

Tabela 37 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Nagłowice w latach 2016 i 2020

Nagłowice	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	53	53	37	37
Ubóstwo	114	114	50	50
Niepełnosprawność	77	77	45	45
Długotrwała lub ciężka choroba	82	82	54	54
Przemoc	0	0	4	4
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	48	48	28	28
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	2	2	0	0
Alkoholizm	13	13	14	14
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	1
Zdarzenia losowe	0	0	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Nagłowicach

Na terenie gminy nie funkcjonują domy pomocy społecznej, noclegownie i schroniska dla bezdomnych, środowiskowe domy samopomocy, ośrodki wsparcia dla osób przewlekle chorych, domy dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży.

Gmina Oksa

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy Oksa. Realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym i zlecone gminie w zakresie pomocy społecznej zgodnie z ustaleniami Rady Gminy. Gmina realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę. Ośrodek Pomocy Społecznej wykonując zadania własne się wytycznymi Wójta. Działania Ośrodka są zbieżne z lokalną polityką społeczną i zgodnie z realizacją celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Oksa.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oksie było zatrudnionych 21 osób na umowę o pracę. Podobnie jak w pozostałych gminach objętych Strategią również na terenie gminy Oksa w ostatnich latach zaobserwować można stopniowy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy Ośrodka jest bezrobocie i związane z nim ubóstwo.

Tabela 38 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Oksa w latach 2016 i 2020

Oksa	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	159	55	190	43
Ubóstwo	296	81	117	43
Niepełnosprawność	29	13	29	15
Długotrwała lub ciężka choroba	91	32	54	30
Przemoc	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	85	19	73	23
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	6	4	6	2
Alkoholizm	2	2	13	6
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Oksie

Gmina Radków

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radkowie finansowana jest ze środków własnych gminy oraz budżetu państwa. Beneficjentami pomocy społecznej w 2020 r. było 221 osób, w tym 71 osób w wieku 17-45, 48 osób w wieku 46-65 oraz 26 osób w wieku powyżej 66 roku życia. W 2020 roku na terenie gminy nie funkcjonowały placówki interwencyjne zajmujące się opieką nad dziećmi i młodzieżą; funkcjonował za to 1 rodzinny dom pomocy społecznej, z usług którego skorzystało 8 osób. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy (bez zmiennie) od kilku lat jest bezrobocie oraz ubóstwo. Poniższa tabela przedstawia przyczyny korzystania z pomocy GOPS w Radkowie w roku 2016 i 2020.

Tabela 39 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Radków w latach 2016 i 2020

Secemin	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	127	45	91	34

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Ubóstwo	271	94	128	52
Niepełnosprawność	170	68	80	43
Długotrwała lub ciężka choroba	97	31	83	38
Przemoc	1	1	13	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	109	27	90	28
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	1	1	1	1
Alkoholizm	77	33	32	18
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	7	4	5	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radkowie

Gmina Secemin

W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Seceminie wsparciem z zakresu pomocy społecznej objął 202 rodziny, tj. 498 osób. Pomoc udzielana była w formie pieniężnej w postaci: zasiłków celowych, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłków okresowych oraz zasiłków stałych. Pomoc w formie niepieniężnej była przyznawana przede wszystkim dla dzieci w postaci bezpłatnego posiłku w szkole. Podobnie, jak w latach poprzednich Ośrodek ponosił częściową opłatę za pobyt w schronisku dla osoby bezdomnej; regulował również w części odpłatność za pobyt pensjonariuszy w domach pomocy społecznej, która była uzupełnieniem odpłatności ponoszonej przez te osoby. W odniesieniu do osób starszych wsparcie skierowane było w formie usług opiekuńczych, jak i usług opiekuńczych specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Poza tym dokonywano refundacji świadczeń dla osoby bezdomnej przebywającej poza terenem gminy, a posiadającej ostatnie zameldowanie na pobyt stały na terenie Gminy Secemin. Poniższa tabela przedstawia przyczyny korzystania z pomocy GOPS w roku 2016 i 2020.

Tabela 40 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Secemin w roku 2016 i 2020

Oksa	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	159	55	190	43
Ubóstwo	296	81	117	43
Niepełnosprawność	29	13	29	15
Długotrwała lub ciężka choroba	91	32	54	30
Przemoc	0	0	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	85	19	73	23
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	6	4	6	2
Alkoholizm	2	2	13	6
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Seceminie

Ogólna kwota wydatkowana w 2020 roku na udzielone świadczenia bez względu na ich formę i rodzaj wyniosła 505 684,50 zł.

Gmina Słupia

Pomoc i wsparcie w Gminie Słupia z obszaru pomocy społecznej w 2020 roku uzyskało 237 osób i w stosunku do 2019 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 42 osoby, natomiast w stosunku do roku 2018 o 88 osób. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6 rodzin, w stosunku do roku 2018 o 24 rodziny. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 88 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2019 o 13 osób, a w stosunku do 2018 roku o 20. W Gminie Słupia najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez GOPS w 2020 roku były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, wielodzietność i bezrobocie. W 2019 i 2018 roku sytuacja przedstawiała się podobnie. Poniższa tabela przedstawia przyczyny korzystania z pomocy GOPS w Słupi w roku 2016 i 2020.

Tabela 41 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Słupia w latach 2016 i 2020

Słupia	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	154	46	27	12
Ubóstwo	236	90	93	46
Niepełnosprawność	148	46	80	34
Długotrwała lub ciężka choroba	200	63	138	60
Przemoc	2	1	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tym: rodziny niepełne, rodziny wielodzietne	26	7	30	8
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	3	3	4	4
Alkoholizm	19	6	16	6
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	5	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Słupi

Podsumowanie pomocy społecznej na obszarze objętym Strategią

W roku 2020 najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej na obszarze realizacji Strategii była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu z pomocy OPSów skorzystało 246 rodzin (452 osoby), ubóstwo – 209 rodzin (435 osób) oraz bezrobocie – 172 rodziny (468 osób).

Tabela 42 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie Gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia w roku 2016 i 2020

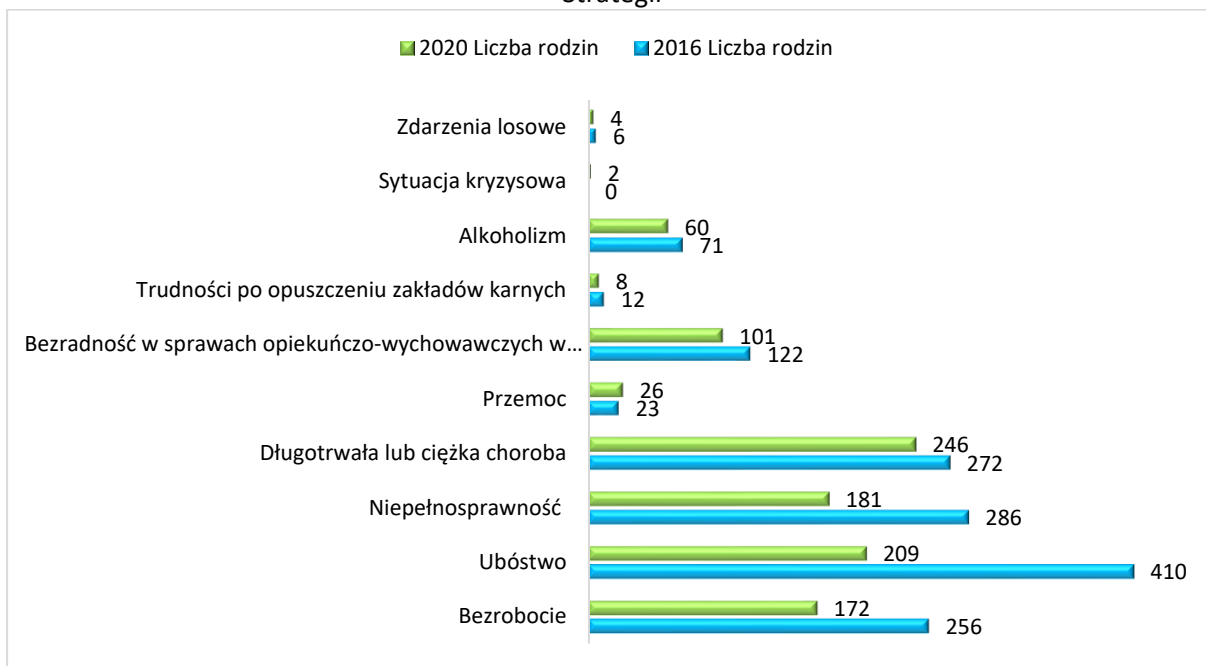
PODSUMOWANIE	2016		2020	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Bezrobocie	639	256	468	172
Ubóstwo	271	94	128	52
Niepełnosprawność	170	68	80	43
Długotrwała lub ciężka choroba	97	31	83	38
Przemoc	1	1	13	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	109	27	90	28
Trudności po opuszczeniu zakładów karnych	1	1	1	1

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Alkoholizm	77	33	32	18
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	7	4	5	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

Wykres 21 Przyczyny korzystania z pomocy GOP-ów w roku 2016 i 2020 na obszarze realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej

Z analizy danych z kilku ostatnich lat można wywnioskować, iż:

- stopniowo spada w kolejnych latach liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie gmin objętych Strategią,
- w kolejnych latach wzrosła liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby co jest spowodowane starzejącym się społeczeństwem,
- wzrosła liczba osób borykających się z uzależnieniami.

Wobec wysokiej dynamiki wzrostu grupy osób starszych, istnieje potrzeba rozszerzenia oferty pomocy społecznej tej grupie społecznej m.in. poprzez tworzenie miejsc, gdzie seniorzy otrzymają pomoc w codziennym funkcjonowaniu (m.in. Kluby Seniora, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania). Z uwagi na rosnącą bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a także uzależnienia konieczne jest wzmocnienie działań z zakresu pomocy w funkcjonowaniu rodziny (m.in. asystenci Rodziny, świetlice środowiskowe).

2.4 Edukacja

Gmina Moskorzew

Na terenie gminy Moskorzew funkcjonuje Zespół Placówek Oświatowych w Moskorzewie, w skład którego wchodzi: Publiczne Przedszkole Samorządowe oraz Publiczna Szkoła Podstawowa

Tabela 43 Liczba przedszkolaków i oddziałów przedszkolnych w Gminie Moskorzew wg stanu na dzień 30.09.2020r.

Liczba oddziałów	Oddziały:	Liczba dzieci
2	1	12
	2	24

Źródło: Raport o stanie Gminy Moskorzew za 2020r.

Tabela 44 Liczba uczniów i oddziałów szkolnych w Gminie Moskorzew wg stanu na dzień 30.09.2020r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym:							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Moskorzewie	8	85	8	5	7	12	6	16	17	14

Źródło: Raport o stanie Gminy Moskorzew za 2020r.

W roku szkolnym 2019/2020 w Zespole Placówek Oświatowych w Moskorzewie zatrudnionych było 22 nauczycieli, w tym:

- 4 nauczycieli kontraktowych,
- 4 nauczycieli mianowanych,
- 14 nauczycieli dyplomowanych.

Liczba etatów nauczycielskich: 17,48

Zespół Placówek Oświatowych w Moskorzewie jest wyposażony w pracownie komputerowe i dostęp do internetu. Budynki szkolne i otoczenie wokół spełnia podstawowe wymogi bezpieczeństwa oraz higieny nauki i pracy. Dyrektorzy placówek na bieżąco dokonują zakupu pomocy dydaktycznych oraz sprzętu sportowego niezbędnego do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

Wg danych GUS - 527 mieszkańców gminy Moskorzew jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 263 kobiet oraz 264 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,9% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,0% wykształcenie policealne, 10,2% średnie ogólnokształcące, a 15,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,4% mieszkańców gminy, gimnazjalnym 6,3%, natomiast 26,8% podstawowym ukończonym. 2,6% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy Moskorzew mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,0%) oraz zasadnicze zawodowe (16,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,7%) oraz podstawowe ukończone (24,5%).

Wykres 22 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Moskorzew w roku 2020

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Moskorzew#edukacyjne-grupy-wieku

Gmina Nagłowice

Sieć szkół na terenie gminy Nagłowice w 2020 r. tworzyły:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Nagłowicach,
- Szkoła Podstawowa w Warzynie Pierwszym,
- Przedszkole Samorządowe w Nagłowicach,
- Przedszkole Samorządowe w Warzynie Pierwszym.

Poniższe tabele przedstawiają informację na temat ilości dzieci w poszczególnych placówkach.

Tabela 45 Liczba uczniów i oddziałów wg stanu na dzień 30.09.2020r.

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1	Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Nagłowicach	14	266
2	Szkoła Podstawowa w Warzynie Pierwszym	8	101
	RAZEM	22	367

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
1	Przedszkole Samorządowe w Nagłowicach	4	80
2	Oddział Przedszkolny w Trzcincu	1	12
3	Przedszkole Samorządowe w Warzynie Pierwszym	2	32
	RAZEM	7	124

Źródło: Urząd Gminy w Nagłowicach

Na koniec roku szkolnego 2019/2020 w gminnych przedszkolach publicznych, szkołach podstawowych prowadzonych przez samorząd zatrudnionych było (w etatach):

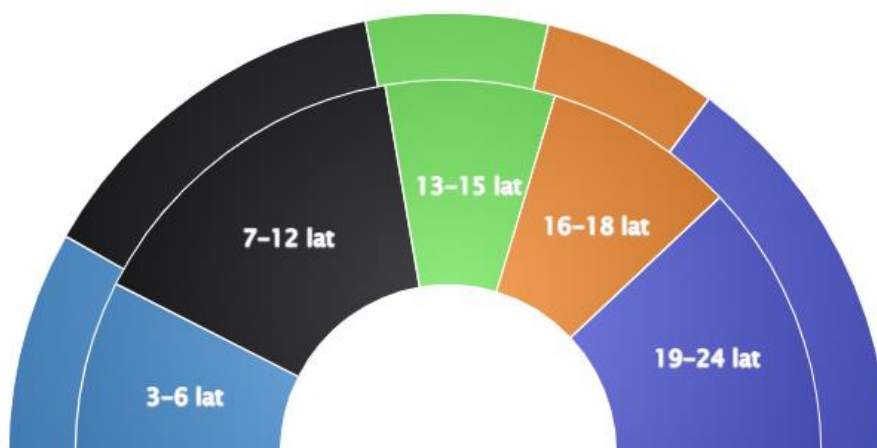
- 1,14 etatów nauczycieli stażystów,
- 8,23 etatów nauczycieli kontraktowych,
- 6,72 etatów nauczycieli mianowanych,
- 40,85 etatów nauczycieli dyplomowanych.

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie gminy wyposażone są w pracownie komputerowe i dostęp do internetu. Do placówek na bieżąco są kupowane nowe pomoce dydaktyczne i wyposażenie. Stan infrastruktury szkolnej i sportowej jest zadawalający. Niemniej jednak wszystkie placówki szkolne należy systematycznie doposażać w nowoczesny sprzęt dydaktyczny (TIK) oraz pomoce edukacyjne. Istnieje potrzeba modernizacji lub budowy, rozbudowy infrastruktury sportowej (boisk, sal gimnastycznych). Szkoły zwracają uwagę na potrzebę organizacji zajęć dodatkowych oraz modernizację obiektów szkolnych.

Wg danych GUS 1 142 mieszkańców Gminy Nagłowice jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w tym 580 kobiet oraz 562 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,5% wykształcenie policealne, 9,4% średnie ogólnokształcące, a 17,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,2% mieszkańców gminy, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 26,6% podstawowym ukończonym. 1,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,7%) oraz wyższe (16,5%), zaś mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,3%) oraz podstawowe ukończone (23,5%).

Wykres 23 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Nagłowice w roku 2020

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Naglowice#edukacja-i-szkolnictwo

Gmina Oksa

Gmina Oksa jest organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych:

- Szkoły Podstawowej w Oksie – jej struktury organizacyjne stanowią: oddziały przedszkolne, klasy I-VIII;
- Szkoły Podstawowej w Węgleszynie – oddział przedszkolny, klasy I-VIII;
- Przedszkola Samorządowego w Oksie – trzy oddziały (3-latki, 4-latki, 5-latki);
- Punktu Przedszkolnego w Węgleszynie: dwa oddziały (3,4-latki i 5-latki).

W roku szkolnym 2020/2021 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało 355 uczniów, zaś z edukacji przedszkolnej skorzystało 105 dzieci.

Tabela 46 Liczba uczniów oraz dzieci objętych edukacją przedszkolną w Gminie Oksa

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	433	355	-78
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	132	105	-27
Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Oksie oraz danych GUS

Obie szkoły posiadają zmodernizowane pracownie komputerowe: Szkoła Podstawowa w Oksie – 17 stanowisk komputerowych, a Szkoła Podstawowa w Węgleszynie – 15, z dostępem do szerokopasmowego Internetu, dzięki przystąpieniu do projektu realizowanego dla szkół Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (OSE).

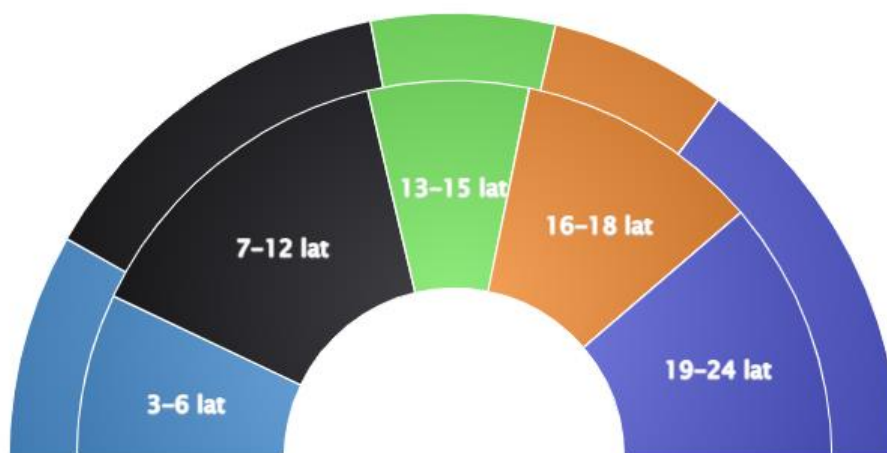
W 2020 roku w ramach projektu grantowego pn. „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” Szkoła Podstawowa w Oksie została wyposażona w 12 notebooków ASUS z pakietem MS Office i tą samą ilość sztuk otrzymała Szkoła Podstawowa w Węgleszynie. Kolejne po 13 notebooków Lenovo otrzymały obie szkoły z projektu grantowego „Zdalna Szkoła +”. W ramach projektu „Akademia Rejowska” Szkoła Podstawowa w Oksie zakupiła 8 laptopów. Szkoła Podstawowa w Węgleszynie została wyposażona w pomoce dydaktyczne do przedmiotów przyrodniczych w ramach środków z rezerwy subwencji oświatowej. Zakupiono m.in.: 7 monitorów interaktywnych 65 cali, 7 notebooków/ laptopów do klas, pomoce do chemii, geografii, fizyki, biologii. Budynki szkolne i otoczenie wokół zarządzane przez dyrektorów jednostek oświatowych spełniają podstawowe wymogi bezpieczeństwa oraz higieny nauki i pracy. Teren szkół jest ogrodzony i monitorowany. Biblioteki szkolne wzbogacane są w nowe pozycje książkowe, wynikające z potrzeb uczniów i wymogów nauczania.

Szkoła Podstawowa w Oksie ma do dyspozycji salę gimnastyczną o wymiarach 19m x 36m wraz z podstawowym sprzętem sportowym, zapleczem sanitarnym, boisko przyszkolne, mała sala sportowa. Szkoła Podstawowa w Węgleszynie korzysta z przyszkolnego boiska i sali gimnastycznej o wymiarach 12 m x 24 m wraz z podstawowym sprzętem.

Przedszkole Samorządowe w Oksie znajduje się w budynku jednopiętrowym wolnostojącym z placem przedszkolnym, który jest wyposażony w przyrządy i sprzęt sportowy. Wszystkie urządzenia są w dobrym stanie technicznym.

Wg danych GUS 1 025 mieszkańców Gminy Oksa jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 496 kobiet oraz 529 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,5% wykształcenie policealne, 9,4% średnie ogólnokształcące, a 17,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,2% mieszkańców gminy, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 26,6% podstawowym ukończonym. 1,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,7%) oraz wyższe (16,5%), zaś mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,3%) oraz podstawowe ukończone (23,5%).

Wykres 24 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Oksa w roku 2020

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Oksa#edukacyjne-grupy-wieku

Gmina Radków

W Gminie Radków w 2020 r. funkcjonowała Szkoła Podstawowa w Radkowie do której w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało 170 uczennic i uczniów oraz Przedszkole Samorządowe w Radkowie.

Tabela 47 Liczba uczniów oraz dzieci objętych edukacją przedszkolną w Gminie Radków

	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	221	170	-51
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	bd	59	0
Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

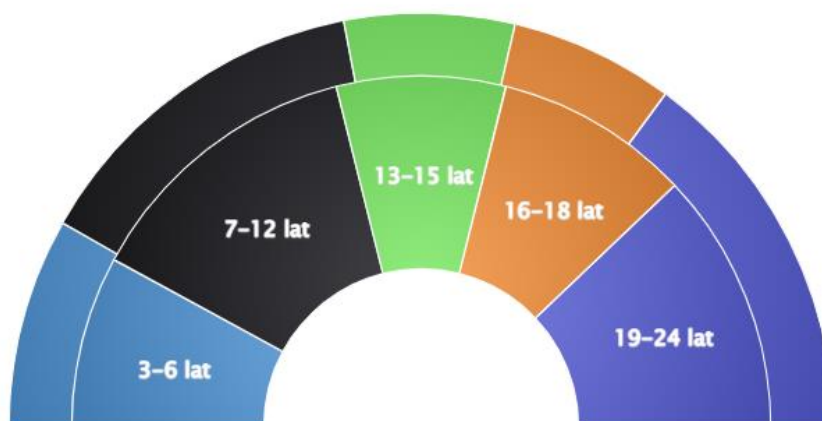
W Szkole Podstawowej w Radkowie zatrudniono 21,58 nauczycielek i nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty) w tym 2,33 nauczycielek i nauczycieli kontraktowych, 2,00 nauczycieli mianowanych, 17,25 nauczycieli dyplomowanych.

Przedszkole Samorządowe w Radkowie na koniec grudnia 2020 r. liczyło ogółem 59 dzieci (26 chłopców i 33 dziewczynki, tym 5 dzieci z poza terenu Gminy Radków: 2 dzieci z Gminy Moskorzew, 1 dziecko z Gminy Secemin, 2 dzieci z gminy Włoszczowa). W przedszkolu funkcjonują trzy grupy wiekowe, w tym dwie mieszane: sześciolatki, cztero - pięciolatki – oraz trzy – czterolatki. Jedno dziecko objęte jest opieką nauczyciela wspomagającego oraz zajęciami z zakresu rewalidacji, które odbywają się na terenie przedszkola oraz zajęcia z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju realizowane poza przedszkolem. Dzieci z podziałem na roczniki i płeć:

- sześciolatki rocznik 2014 – ogółem 18 dzieci w tym 7 chłopców i 11 dziewczynek,
- pięciolatki rocznik 2015 – ogółem 13 dzieci w tym 6 chłopców i 7 dziewczynek,
- czterolatki rocznik 2016 – ogółem 17 dzieci w tym 7 chłopców i 10 dziewczynek,
- trzylatki rocznik 2017 – ogółem 11 dzieci w tym 6 chłopców i 5 dziewczynek

Wg danych GUS 493 mieszkańców Gminy Radków jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 254 kobiet oraz 239 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,9% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,0% wykształcenie policealne, 10,2% średnie ogólnokształcące, a 15,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,4% mieszkańców gminy, gimnazjalnym 6,3%, natomiast 26,8% podstawowym ukończonym. 2,6% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,0%) oraz zasadnicze zawodowe (16,2%), zaś mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,7%) oraz podstawowe ukończone (24,5%).

Wykres 25 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Radków w roku 2020

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radkow_swietokrzyskie#edukacyjne-grupy-wieku

Gmina Secemin

Gmina Secemin jest organem prowadzącym dla trzech placówek oświatowych:

- Szkoły Podstawowej im. Jana Zawady w Seceminie,
- Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Żeliszawicach,
- Publicznego Przedszkola w Seceminie.

W roku szkolnym 2020/2021 do szkół prowadzonych przez gminę uczęszczało 299 uczniów (względem roku szkolnego 2011/2012 liczba uczniów spadła o 104 osoby). Edukacją przedszkolną objętych jest natomiast 158 dzieci o 54 więcej niż w roku 2011/2012.

Tabela 48 Liczba uczniów oraz dzieci objętych edukacją przedszkolną w Gminie Secemin

	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	403	299	-104
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	104	158	54
Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Seceminie

Tabela 49 Stan zatrudnienia – według stanu na dzień 30.09.2020 r.

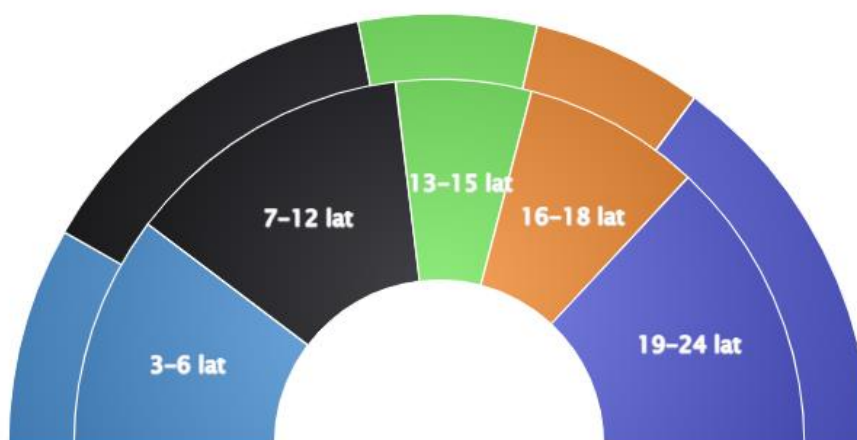
Lp.	Jednostka oświatowa	Liczba nauczycieli	Liczba etatów
1.	Szkoła Podstawowa im. Jana Zawady w Seceminie	32	29,37
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Żeliszawicach	14	10,42
3.	Publiczne Przedszkole w Seceminie	9	7,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Seceminie

Prowadzenie szkół i przedszkoli - zgodnie z art. 7 pkt 1 Ustawy o samorządzie gminnym - jest jednym z podstawowych zadań gminy. Placówki te finansowane są z subwencji oświatowej i dotacji oraz dochodów własnych gminy. Wydatki na oświatę stanowią najistotniejszą pozycję wydatków Gminy Secemin. Wydatki te dotyczą bieżącego utrzymania placówek, wynagrodzeń dla nauczycieli i pracowników obsługi, przeprowadzania bieżących remontów oraz dowozu uczniów niepełnosprawnych i rozliczeń za uczniów w placówkach wychowania przedszkolnego. Baza oświatowa w gminie jest wystarczająca. W najbliższych latach należy sukcesywnie dokonywać zakupu nowych pomocy dydaktycznych zwłaszcza pomocy TIK oraz modernizować istniejącą infrastrukturę szkolną w tym sportową.

Wg danych GUS 1 004 mieszkańców Gminy Secemin jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w tym 500 kobiet oraz 504 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,9% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,0% wykształcenie policealne, 10,2% średnie ogólnokształcące, a 15,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,4% mieszkańców gminy, gimnazjalnym 6,3%, natomiast 26,8% podstawowym ukończonym. 2,6% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,0%) oraz zasadnicze zawodowe (16,2%), zaś mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,7%) oraz podstawowe ukończone (24,5%).

Wykres 26 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Secemin w 2020

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Secemin#edukacyjne-grupy-wieku

Gmina Słupia

W Gminie Słupia w 2020r. funkcjonowały dwie placówki oświatowe:

- Zespół Placówek Oświatowych w Słupi w skład, którego wchodzi:
  - Przedszkole Publiczne,
  - Szkoła Podstawowa im. Zbigniewa Kopra,
  - Szkoła Podstawowa im. Bohaterów AK w Obiechowie z oddziałem przedszkolnym.

W roku szkolnym 2020/2021 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało 292 uczniów. Edukacją przedszkolną było objętych 130 dzieci.

Tabela 50 Liczba dzieci/uczniów w roku szkolnym 2020/2021 oraz ilość etatów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Słupia

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w placówce	Ilość etatu
Szkoła Podstawowa im. Z. Kopra w Słupi	226	34,9
Przedszkola Publicznego w Słupi	130	
Szkoła Podstawowej w Obiechowie	66	11,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Słupi

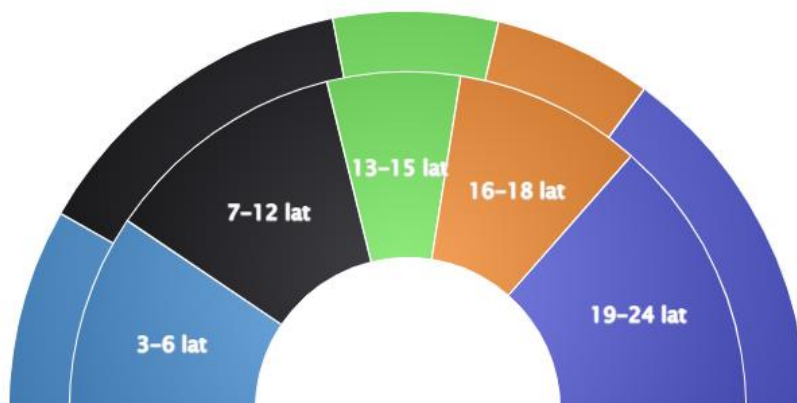
Liczba uczniów oraz dzieci objętych edukacją przedszkolną w Gminie Słupia

	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	445	292	-154
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	84	130	46
Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Słupi

Wg danych GUS 1 014 mieszkańców Gminy Słupia jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 504 kobiet oraz 510 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,5% wykształcenie policealne, 9,4% średnie ogólnokształcące, a 17,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,2% mieszkańców gminy Słupia, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 26,6% podstawowym ukończonym. 1,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (29,7%) oraz wyższe (16,5%), zaś mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,3%) oraz podstawowe ukończone (23,5%).

Wykres 27 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Słupia w roku 2020

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Slupia_swietokrzyskie#edukacyjne-grupy-wieku

Podsumowanie w obszarze edukacji

Na obszarze realizacji strategii dostęp do edukacji szkolnej i przedszkolnej jest zapewniony. Zdecydowanie gorzej wygląda sytuacja opieki nad dziećmi do lat 3. W żadnej z gmin objętych Strategią nie ma żłobka. Stan bazy oświatowej jaką dysponują gminy należy określić jako dobry. W najbliższych latach należy dokonać modernizacji/remontu budynków szkolnych oraz infrastruktury sportowej oraz zakupić nowoczesne pomoce i sprzęt edukacyjny. W celu zapewnienia prawidłowego rozwoju fizycznego i dostępu do infrastruktury sportowej należy także wybudować/rozbudować bazę sportową. Szkoły wskazują również na potrzebę organizacji zajęć dodatkowych z obszaru kompetencji kluczowych, zwłaszcza dla uczniów klas VII i VIII (przygotowujące do sprawdzianu 8-klasisty).

Przedstawione powyżej dane dotyczące edukacji pozwalają na wysunięcie wniosku, że silnymi stronami w tym obszarze jest dobrze rozwinięta opieka nad dziećmi w wieku przedszkolnym. Niekorzystnym zjawiskiem, mogącym silniej niż dotąd uwidocznić się w najbliższych latach na obszarze realizacji Strategii, jest coraz mniejsza liczba dzieci w wieku szkolnym oraz brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

Z kolei porównując dane w obszarze edukacji na przestrzeni 10 lat można zauważyć:

- spadek liczby szkół prowadzonych przez gminy (Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin spadek o 1 placówkę, gmina Słupia -2),
- wzrost liczby przedszkoli/punktów przedszkolnych prowadzonych przez JST (o 1 w Gminie Słupia),
- spadku liczby uczniów – o 508 osób,
- wzrostu liczby dzieci objętych edukacją przedszkolną o 46.

Tabela 51 Porównanie gmin objętych Strategią w obszarze edukacji na przestrzeni ostatnich 10 lat

L.p.	PODSUMOWANIE	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	18	11	-7
2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	9	10	1

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	2159	1651	-508
8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	520	566	46
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

L.p.	Gmina Moskorzew	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	3	2	-1
2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	2	2	0
4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	237	159	-78
8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	67	57	-10
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

L.p.	Gmina Nagłowice	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	3	2	-1
2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	2	2	0
4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	420	377	-43

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	133	116	-17
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

L.p.	Gmina Oksa	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	3	2	-1
2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	1	1	0
4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	433	355	-78
8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	132	105	-27
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

L.p.	Gmina Radków	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	2	1	-1
2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	1	1	0
4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	221	170	-51
8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	0	0	0
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

L.p.	Gmina Secemin	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	3	2	-1

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	2	2	0
4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	403	299	-104
8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	104	158	54
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

L.p.	Gmina Słupia	rok szkolny 2011/2012	rok szkolny 2020/2021	Różnica
1.	Liczba szkół prowadzonych przez gminę	4	2	-2
2.	Liczba szkół prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
3.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez gminę	1	2	1
4.	Liczba przedszkoli prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
5.	Liczba żłobków prowadzonych przez gminę	0	0	0
6.	Liczba żłobków prowadzonych przez inne podmioty	0	0	0
7.	Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę	445	291	-154
8.	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w szkołach prowadzonych przez gminę	84	130	46
9.	Liczba dzieci w wieku żłobkowym w żłobkach prowadzonych przez gminę	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gmin

2.5 Opieka zdrowotna

Dostępność do placówek służby zdrowia i usług medycznych należy do najistotniejszych elementów infrastruktury społecznej. Czynnikiem kształtującymi poziom służby zdrowia oraz zakres opieki medycznej są: liczba placówek specjalistycznych, ich wielkość, wyposażenie oraz liczebność lekarzy świadczących usługi medyczne.

Gmina Moskorzew

Na terenie gminy Moskorzew funkcjonuje: Gminny Ośrodek Zdrowia w Moskorzewie oraz Punkt Lekarski w Chlewicach. W roku 2020 udzielono na terenie gminy Moskorzew 23655 porad lekarskich.

Tabela 52 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 na terenie gminy Moskorzew

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Moskorzew	16 338	15 777	15 714	15 174	16 703	23 655

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach na terenie Gminy Moskorzew są choroby układu krążenia oraz nowotwory. W 2019 roku 51,2% zgonów w gminie spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,0% zgonów były nowotwory, a 3,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 mieszkańców przypada 14.19 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz kraju.

COVID -19

Gminny Ośrodek Zdrowia w Moskorzewie zgłosił swój udział w Narodowym Programie Szczepień ochronnych przeciwko wirusowi SARS-CoV-2. Od stycznia 2021 rozpoczął się proces szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2.

Według stanu na dzień 02.12.2021 na terenie Gminy Moskorzew w pełni zaszczepionych jest 52,2% mieszkańców (1367 osób). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 1395 osób.

Potrzeby:

- doposażenie POZ w specjalistyczny sprzęt zwłaszcza rehabilitacyjny,
- poprawa dostępności i podniesienie świadczeń zdrowotnych dzięki wdrożeniu e-usług, informatyzacja Ośrodka Zdrowia.

Gmina Nagłowice

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają:

- Ośrodek Zdrowia w Nagłowicach oraz
- Ośrodek Zdrowia w Desznie.

Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia w Nagłowicach posiada osobowość prawną i jest nowoczesnym modelem opieki zdrowotnej zapewniającym łatwy dostęp do usług medycznych najlepszej jakości i na wysokim poziomie. GZOZ zajmuje w części dwa budynki. Głównym zadaniem Ośrodka jest zapewnienie opieki medycznej dla mieszkańców Gminy Nagłowice w zakresie podstawowym, realizowanym przez Poradnie: Ogólną, dla Dzieci, dla kobiet oraz stomatologii zachowawczej. Zespół świadczy również usługi z zakresu pielęgniarstwa oraz medycyny szkolnej i szczepień. W Ośrodku Zdrowia w Nagłowicach znajduje się punkt pobrania materiału laboratoryjnego do badań, które wykonuje podstawowy zakres badań. W GZOZ w Nagłowicach zatrudnieni są:

- lekarz medycyny rodzinnej,

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- internista,
- ginekolog,
- pielęgniarka,
- położna,
- fizjoterapeuta.

Największą grupą korzystającą z opieki zdrowotnej na terenie gminy są osoby w wieku **20 – 65 lat**. Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż dostęp do usług zdrowotnych na terenie gminy jest zapewniony.

Tabela 53 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nagłowice	24 011	23 291	25 533	24 998	25 473	21 272

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach na terenie gminy są choroby układu krążenia oraz nowotwory. W 2019 roku 51,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,2% zgonów były nowotwory, a 3,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 mieszkańców przypada 16.23 zgonów i jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz kraju.

COVID -19

Od stycznia 2021 rozpoczął się proces szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 na terenie Gminy Nagłowice. Według stanu na dzień 02.12.2021 w pełni zaszczepionych jest 54,4% mieszkańców (2649 osób). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 2700 osób.

Potrzeby:

- doposażenie POZ w specjalistyczny sprzęt medyczny, w tym rehabilitacyjny,
- poprawa dostępności i podniesienie świadczeń zdrowotnych dzięki wdrożeniu e-usług, informatyzacja Ośrodka Zdrowia.

Gmina Oksa

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje Zespół Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Oksie, gdzie funkcjonują poradnie:

- lekarza POZ,
- dla dzieci,
- stomatologiczna, oraz:
- Gabinet pielęgniarki środowiskowej i rodzinnej,
- Gabinet medycyny szkolnej.

W przypadku konieczności przewiezienia chorego do szpitala, na zabiegi lub konsultacje lekarskie, korzysta się z usług Rejonowej Kolumny Transportu Sanitarnego w Jędrzejowie. Stan lokalowy Zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Oksie nie jest zadowalający, wymagają one ciągłych nakładów finansowych na remonty i eksploatację, ale też przydałyby się nowe lokale. Gabinety i inne pomieszczenia w S.P.Z.O.Z odpowiadają normom ustawowym.

Na terenie gminy Oksa funkcjonuje jeden Punkt Apteczny zlokalizowany w Oksie. W roku 2020 na terenie gminy udzielono 17 972 porad lekarskich.

Tabela 54 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Oksa

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Oksa	15 927	17 998	12 372	18 389	18 592	17 972

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wg danych GUS najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach na terenie gminy są choroby układu krążenia oraz nowotwory. W 2019 roku 51,3% zgonów w gminie Oksa spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,2% zgonów były nowotwory, a 3,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 mieszkańców przypada 12.01 zgonów i jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

COVID -19

Według stanu na dzień 02.12.2021 na terenie Gminy Oksa w pełni zaszczepionych jest 54,2% mieszkańców (2459 osób). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 2536 osób.

Potrzeby:

- doposażenie POZ w specjalistyczny sprzęt medyczny, w tym rehabilitacyjny,
- poprawa dostępności i podniesienie świadczeń zdrowotnych dzięki wdrożeniu e-usług, informatyzacja Ośrodka Zdrowia.

Gmina Radków

W gminie w 2020 roku funkcjonował jeden podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w którym w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono 9620 porad. Na terenie gminy funkcjonują 2 prywatne punkty apteczne. Ambulatoryjną oraz wyjazdową, lekarską i pielęgniarską opiekę nocną w dni powszednie, oraz świąteczne, tj. soboty, niedziele, święta i dni ustawowo wolne od pracy, świadczy dla pacjentów NZOZ „ZDROWIE”, Izba Przyjęć ZOZ Włoszczowa.

Tabela 55 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Radków

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Radków	12 112	12 195	11 592	11 750	11 266	9 620

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wg danych GUS najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach na terenie są choroby układu krążenia oraz nowotwory. W 2019 roku 51,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,0% zgonów były nowotwory, a 3,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 mieszkańców przypada 11.2 zgonów, co jest nieznacznie mniej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz kraju.

COVID -19

Według stanu na dzień 02.12.2021 na terenie Gminy Radków w pełni zaszczepionych jest 50,4% mieszkańców (1262 osób). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 1322 osoby.

Potrzeby:

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- doposażenie POZ w specjalistyczny sprzęt medyczny oraz
- poprawa dostępności i podniesienie świadczeń zdrowotnych dzięki wdrożeniu e-usług, informatyzacja Ośrodka Zdrowia.

Gmina Secemin

W 2020 roku na terenie Gminy Secemin funkcjonowały dwie niepubliczne przychodnie lekarskie:

- NZOZ Przychodnia Lekarska „EURO-MED” z siedzibą w Seceminie, ul. Koniecpolska 7A,
- PAW-MED Sp. z o. o. z siedzibą w Seceminie, ul. Ogrodowa 1.

Zapewniają one opiekę lekarską i położniczą oraz dostęp do badań laboratoryjnych i USG. W przychodniach tych pracują m.in. lekarze następujących specjalności: lekarz medycyny rodzinnej, pediatra, internista i chirurg-ortopeda.

Tabela 56 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Secemin

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Secemin (2)	28 588	27 612	29 307	28 559	27 217	25 587

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wg danych GUS najczęstszą przyczyną zgonów w ostatnich latach na terenie gminy są choroby układu krążenia oraz nowotwory. W 2019 roku 51,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,0% zgonów były nowotwory, a 3,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 mieszkańców przypada 14.76 zgonów (jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz kraju).

COVID -19

Według stanu na dzień 02.12.2021 r. na terenie Gminy Secemin w pełni zaszczepionych jest 50,4% mieszkańców (2385 osób). Liczba osób zaszczepionych minimum jedną dawką wynosi 2480 osób.

Potrzeby:

- doposażenie POZ w specjalistyczny sprzęt medyczny oraz
- poprawa dostępności i podniesienie świadczeń zdrowotnych dzięki wdrożeniu e-usług, informatyzacja Ośrodka Zdrowia.

Gmina Słupia

Na terenie Gminy funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska EURO-MED w Słupiu, który zapewnia opiekę lekarską i pielęgniarstwo. Obecnie pracuje w niej 3 lekarzy o specjalności: specjalista reumatolog, lekarz chorób wewnętrznych i medycyny społecznej; pediatra, medycyna ogólna, medycyna pracy, medycyna rodzinna; położnictwo i ginekologia, 5 pielęgniarzek, 2 rehabilitantów, sprzętaczką, księgową i informatyk. Poniżej przedstawiamy tabelę obrazującą liczbę udzielonych porad w latach 2015-2020:

Tabela 57 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Słupia

Jednostka terytorialna	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Słupia	14 250	13 777	14 505	14 444	13 544	12 652

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Wg danych GUS w 2019 roku 51,3% zgonów w gminie Słupia spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,2% zgonów były nowotwory, a 3,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 mieszkańców przypada 12.04 zgonów, co jest wartością porównywalną do średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Potrzeby:

- doposażenie POZ w specjalistyczny sprzęt medyczny oraz
- poprawa dostępności i podniesienie świadczeń zdrowotnych dzięki wdrożeniu e-usług, informatyzacja Ośrodka Zdrowia,
- remont podjazdu dla osób z niepełnosprawnością.

Podsumowanie w obszarze opieki zdrowotnej

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na obszarze gmin objętych Strategią jest zapewniony. Istnieje potrzeba przeprowadzenia prac remontowych w budynkach, gdzie znajdują się Ośrodki Zdrowia oraz zakup nowoczesnego sprzętu medycznego. Część obiektów – wymaga rozbudowy.

Najczęstszą przyczyną zgonów na obszarze gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia są choroby związane z układem krążenia oraz nowotwory. Z uwagi na tendencje wzrostu chorobowości (szczególnie nowotworowej) i demograficznego starzenia się społeczeństwa, istnieje konieczność zwiększenia dostępności do świadczeń zdrowotnych, w tym dostosowanie ich do potrzeb osób starszych. W celu poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych wskazana jest realizacja programów polityki zdrowotnej obejmująca jak największą liczbę osób. Jednocześnie należy rozwijać infrastrukturę i wyposażenie Ośrodków Zdrowia w celu zapewnienia pełnej realizacji potrzeb zdrowotnych mieszkańców gmin.

Na obszarze realizacji Strategii najwięcej osób zaszczepionych przeciwko COVID-19 jest w Gminie Nagłowice 54,4% (9 miejsce w województwie) i Oksa 54,2% (10 miejsce w województwie). Najmniej osób zaszczepionych jest w gminie Secemin i Radków (50,4%).

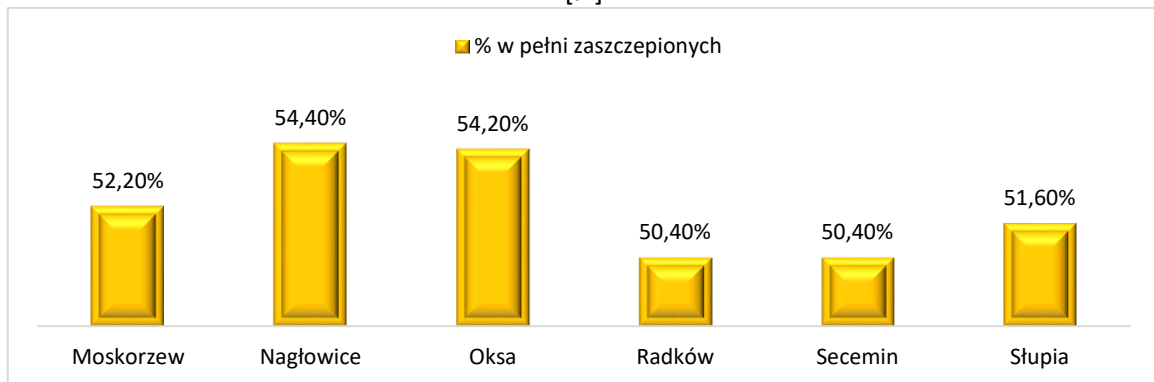
Tabela 58 Dane na temat zaszczepienia przeciwko COVID-19

Gmina	2020	liczba osób w pełni zaszczepionych	Liczba osób zaszczepionych jedną dawką	% w pełni zaszczepionych
Moskorzew	2 618	1367	1395	52,2%
Nagłowice	4 867	2649	2700	54,4%
Oksa	4 533	2459	2536	54,2%
Radków	2 501	1262	1322	50,4%
Secemin	4 725	2385	2480	50,4%
Słupia	4 278	2209	2259	51,6%

Źródło; opracowanie własne na podstawie danych <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/poziomwyszczepienia>

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Wykres 28 Liczba osób w pełni zaszczepionych przeciwko COVID-19 na obszarze realizacji Strategii [%]

Źródło; opracowanie własne na podstawie danych <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/poziomwyszczepienia>

Tabela 59 Poziom zaszczepienia przeciwko COVID-19 w gminach powiatu jędrzejowskiego

Gmina	Liczba zaszczepionych min. 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych	Procent w pełni zaszczepionych
Jędrzejów (m-w) woj. świętokrzyskie	16 328	15 966	57,6%
Wodzisław (m-w) woj. świętokrzyskie	3 996	3 876	56,2%
Sędziszów (m-w) woj. świętokrzyskie	7 087	6 927	56,0%
Nagłowice (w) woj. świętokrzyskie	2 700	2 649	54,4%
Oksa (w) woj. świętokrzyskie	2 536	2 459	54,2%
Imielno (w) woj. świętokrzyskie	2 375	2 317	53,8%
Sobków (w) woj. świętokrzyskie	4 510	4 394	51,8%
Słupia (w) woj. świętokrzyskie	2 259	2 209	51,6%
Małogoszcz (m-w) woj. świętokrzyskie	6 084	5 892	51,2%

Źródło: <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/poziomwyszczepienia>

Tabela 60 Poziom zaszczepienia przeciwko COVID-19 w gminach powiatu włoszczowskiego

Gmina	Liczba zaszczepionych min. 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych	Procent w pełni zaszczepionych
Włoszczowa (m-w) woj. świętokrzyskie	10 370	10 026	52,4%
Moskorzew (w) woj. świętokrzyskie	1 395	1 367	52,2%
Secemin (w) woj. świętokrzyskie	2 480	2 385	50,4%
Radków (w) woj. świętokrzyskie	1 322	1 262	50,4%
Kluczewsko (w) woj. świętokrzyskie	2 660	2 583	50,0%
Krasocin (w) woj. świętokrzyskie	5 244	5 095	48,0%

Źródło: <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/poziomwyszczepienia>

2.6 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe stanowią niezwykle ważny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Świadczą one określone usługi, a dzięki swojej specyfice, często mogą to robić w sposób bardziej efektywny niż inne podmioty. Według ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organizacjami pozarządowymi są jednostki niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych oraz niedziałające w celu osiągnięcia zysku. Najliczniejszymi formami prawnymi, w jakich zakładane są organizacje pozarządowe są stowarzyszenia i fundacje.

Gmina Moskorzew¹

Na terenie gminy Moskorzew funkcjonuje 15 organizacji pozarządowych, w tym 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego dwie jednostki realizują działania ratownicze w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Moskorzew i OSP Chlewice).

Współpraca Gminy Moskorzew z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2020 roku odbywała się zgodnie z uchwalonym przez Radę Gminy Moskorzew Uchwałą Nr XIV/111/2019 z dnia 28 listopada 2019 r. programem współpracy. Nadrzędnym celem współpracy było budowanie partnerstwa pomiędzy Gminą Moskorzew a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Współpraca odbywała się w formie finansowej i pozafinansowej.

Gmina Nagłowice²

Gmina Nagłowice posiada dużą ilość aktywnie działających organizacji pozarządowych. Na terenie Gminy działają m.in. stowarzyszenia:

- ✓ Stowarzyszenie „Zdanowiaci” w Zdanowicach
- ✓ LZS „Dąb” Nagłowice
- ✓ Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci w Nagłowicach
- ✓ Zespół taneczny „Rejowiaci” ZPO Nagłowice

Ochotnicze straże pożarne, oraz koła gospodyń wiejskich.

¹ Źródło: RAPORT O STANIE GMINY MOSKORZEW ZA 2020 str. 59

² Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023

Tabela 61 Koła Gospodyń Wiejskich działające na terenie Gminy Nagłowice

L.p.	KGW	Liczba członków
1	Brynica Mokra	20
2	Ciarno Żabieniec	16
3	Deszno	18
4	Jaronowice	12
5	Nagłowice	10
6	Rakoszyn	20
7	Ślęcin	12
8	Zagórze	21

Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023

Tabela 62 Ochotnicze Straże Pożarne działające na terenie Gminy Nagłowice

L.p.	OSP	Liczba członków
1	Brynica Mokra	43
2	Caców	15
3	Ciarno-Żabieniec	21
4	Deszno	24
5	Jaronowice	40
6	Nagłowice	45
7	Nowa Wieś	31
8	Rakoszyn	18
9	Ślęcin	30
10	Trzciniec	19
11	Warzyn	39
12	Zagórze	23
13	Zdanowice	21

Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023

Gmina Oksa³

Obecnie na terenie Gminy Oksa funkcjonuje **aż 15 organizacji społecznych** (pozarządowych i zorganizowanych grup nieformalnych). W poniższej tabeli przedstawiony został wykaz tych organizacji. Inicjatywy podejmowane przez mieszkańców zorganizowanych w stowarzyszeniach świadczą o dużym potencjale kapitału ludzkiego. Mieszkańcy Gminy angażują się w wiele inicjatyw społecznych, czego wyrazem jest działalność ochotniczych straży pożarnych. Po wielu latach zapomnienia reaktywowane zostały również koła gospodyń wiejskich.

Tabela 63 Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy Oksa

L.p.	Nazwa organizacji	Ilość osób działających w organizacji
1.	Stowarzyszenie Patriotyczno-Chrześcijańskie Tynec	3
2.	Gminny Związek Emerytów , Rencistów i Inwalidów w Oksie	75
3.	Klub Sportowy Nida Oksa	62
Ochotnicze Straże Pożarne		
1.	OSP Oksa	45

³ Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Oksa na lata 2018-2023

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

2.	OSP WĘGLESZYN	45
3.	OSP BŁOGOSZÓW	40
4.	OSP LIPNO	30
5.	OSP ZAKRZÓW	30
6.	OSP REMBIECHOWA	20
7.	OSP KANICE	20
8.	OSP TYNIEC	30
9.	OSP POPOWICE	25
10.	OSP RZESZÓWEK	30
Koła Gospodyń Wiejskich		
	KGW Węgleszyn -Dębina	20
	KGW Rembiechowa	8

Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Oksa na lata 2018-2023

Gmina Radków⁴

Na terenie Gminy Radków działają następujące organizacje pozarządowe:

1. Stowarzyszenie Wędkarskie „Gruba ryba”,
2. Stowarzyszenie „Jesteśmy razem”,
3. Stowarzyszenie „Nasze dzieciaki”,
4. Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Gminy Radków”,
5. Stowarzyszenie dla Ojstawic,
6. Koła Gospodyń Wiejskich,
7. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (w Bałkowie, Bieganowie, Brześciu, Chyczy, Dzierzgowie, Kossowie, Radkowie),
8. Stowarzyszenie „Z ludźmi, dla ludzi”,
9. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kossowie.

Gmina Secemin⁵

Na terenie Gminy Secemin działa 26 organizacji pozarządowych: stowarzyszeń, grup nieformalnych, związków sportowych, zespołów ludowych oraz ochotniczych straże pożarnych. Inicjatywy podejmowane przez mieszkańców zorganizowanych w stowarzyszeniach świadczą o dużym potencjale kapitału ludzkiego.

Tabela 64. Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy Secemin

L.p.	Nazwa organizacji	Adres siedziby	Data rejestracji
1.	Klub Sportowy "Zieleń" w Żeliszawicach	Żeliszawiczki 52 29-145 Secemin	16.12.2004
2.	Stowarzyszenie Sympatyków Piłki Siatkowej „Zryw Secemin”	ul. Koniecpolska 26 29-145 Secemin	28.06.2013
3.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Secemin	ul. Jędrzejowska 16 29-145 Secemin	28.03.2012
4.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miejscowości Marchocice	Marchocice 27 29-145 Secemin	22.10.2009
5.	Fundacja "Interakcja"	Ul. Struga 1/5 29-145 Secemin	02.12.2011
6.	Stowarzyszenie Kobiet Sołectwa Brzozowa	Brzozowa 18A 29-145 Secemin	17.12.2009

⁴ Źródło: Raport o stanie Gminy Radków rok 2020

⁵ Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Secemin na lata 2018-2023

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

7.	Polski Związek Hodowli Gołębi Poczтовых Oddział Włoszczowa Sekcja Nr 3 Secemin	ul. Koniecpolska 1 29-145 Secemin	b.d.
8.	Parafialny Oddział Caritas Psary	Psary-Kolonia 15 29-145 Secemin	Kwiecień 2011
9.	Nieformalny Ruch Trzeźwościowy	Ul. Ogrodowa 1, 29-145 Secemin	b.d.
10.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Charytatywnych im. Matki Teresy z Kalkuty w Częstochowie	Siedziba: Al. Niepodległości 50/11, 42-200 Częstochowa, Adres do korespondencji: Wola Czaryska 92, 29-145 Secemin	b.d.
11.	Stowarzyszenie Inicjatyw SPINACZ	Ul. Struga 2/1 29-145 Secemin	07.03.2016
12.	STOWARZYSZENIE AKTYWNA SZKOŁA	Ul. Struga 1B 29-145 Secemin	29.01.2016
Zespoły Ludowe			
13.	Zespół ludowy „Przepióreczka” z Żeliszawiczek	Żeliszawiczki, 29-145 Secemin	1979
14.	Zespół ludowy „Brzozowianki” z Brzozowy	Brzozowa, 29-145 Secemin	1993
15.	Zespół Ludowy „Cyraneczka” z Psar	Psary Wieś 77, 29-145 Secemin	2011
16.	Zespół ludowy „Złoty Kłós” z Secemina	ul. Kościuszki 25, 29-145 Secemin	1976

Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Secemin na lata 2018-2023

Ideą stowarzyszeń Klub Sportowy „Zieleń” w Żeliszawicach oraz Stowarzyszenie Sympatyków Piłki Siatkowej „Zryw Secemin” jest propagowanie kultury fizycznej wśród lokalnej społeczności.

Gmina Słupia⁶

Obecnie na terenie Gminy Słupia funkcjonuje **28 organizacji społecznych** (pozarządowych i zorganizowanych grup nieformalnych). Mieszkańcy gminy angażują się w wiele inicjatyw społecznych, czego wyrazem jest działalność ochotniczych straży pożarnych. Po wielu latach zapomnienia reaktywowane zostały również koła gospodyń wiejskich.

Tabela 65: Wykaz organizacji pozarządowych z terenu Gminy Słupia

Koła Gospodyń Wiejskich	
Miejscowość	Nr rej.
KGW Słupia	55
Dąbrowica	52
Nowy Węgrzynów	53
Obiechów	54
Rożnica	56
Sieńsko	57
Sprawa	58
Nowa Wieś	74
Wywła	244
Raszków	46
Stary Węgrzynów	360

⁶ Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Słupia na lata 2017-2030

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Jasieniec	131
Ochotnicze Straże Pożarne	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DĄBROWICY	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W JASIEŃCU	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NOWEJ WSI	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W OBIECHOWIE	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W RASZKOWIE	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ROŻNICY	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SIEŃSKU	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SŁUPI	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SPROWIE	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WĘGRZYNOWIE	
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WYWLE	
Nazwa organizacji	
ROLNICZA SPÓŁDZIELNIA PRODUKCYJNA W JASIEŃCU W LIKWIDACJI	
SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA "NASZ DOM"	
STOWARZYSZENIE NA RZECZ EKOROZWOJU WSI STARY WĘGRZYNÓW, NOWY WĘGRZYNÓW I OKOLIC	
STOWARZYSZENIE WSPIERANIA MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ W OBIECHOWIE "PŁOMYCZEK"	
ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH URZĘDU GMINY W SŁUPI JĘDRZEJOWSKIEJ	

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Słupia na lata 2017-2030

2.7 Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli

Gmina Moskorzew

W 2020 roku w gminie Moskorzew stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 31 przestępstw:

- 20 o charakterze kryminalnym,
- 3 gospodarczym,
- 7 drogowym,
- 1 przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, zaś
- 8 przeciwko mieniu.

Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 11,91 przestępstw (jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz dla całego kraju).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 7,46 (wykrywalność 77%) oraz przeciwko mieniu - 2,87 (wykrywalność 56%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,49 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,31 (55%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,38 (94%).

Wykres 29 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Moskorzew wynosi 80,00% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski.

Gmina Nagłowice

W 2020 roku w gminie Nagłowice stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 207 przestępstw:

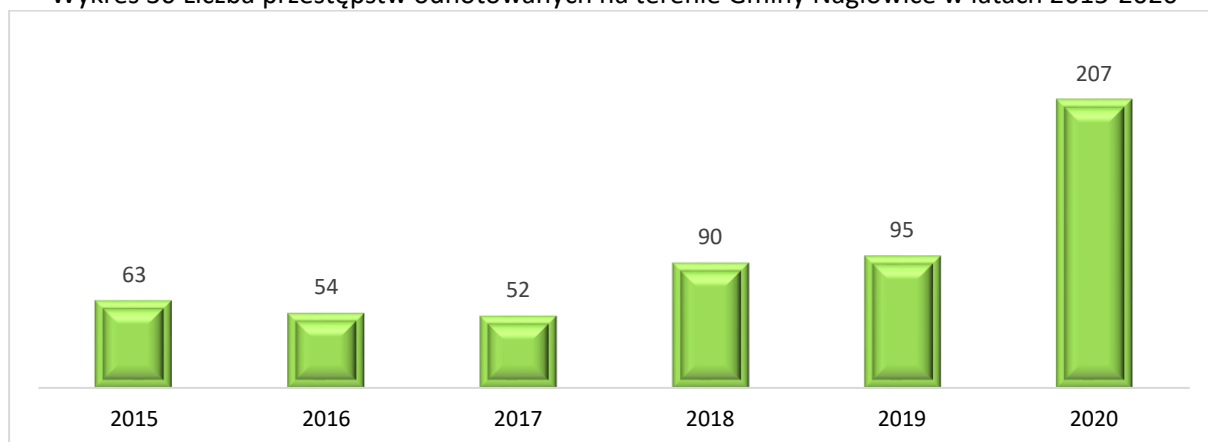
- 32 było o charakterze kryminalnym,
- 163 gospodarczym,
- 10 drogowym,
- 1 przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu,
- 20 przeciwko mieniu.

Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 42,42 przestępstwa (jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze gospodarczym - 33,42 (wykrywalność 98%) oraz o charakterze kryminalnym - 6,53 (wykrywalność 79%). W dalszej

kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 4,10 (68%), drogowe - 1,95 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,19 (93%)

Wykres 30 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie wynosi aż 95,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

Gmina Oksa

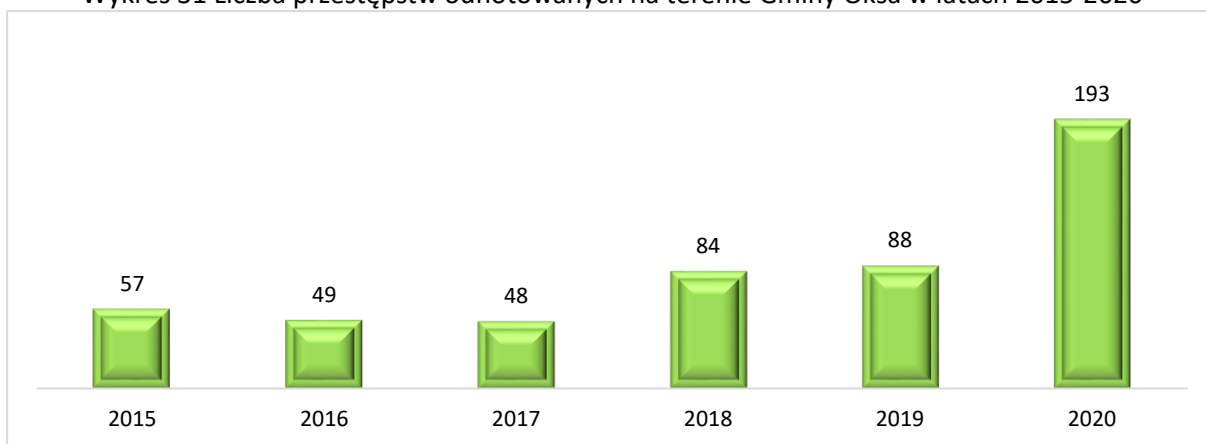
W 2020 roku w Gminie Oksa stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 193 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 42,42 przestępstw (jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski). Wśród 193 przestępstw odnotowanych w 2020r.

- 30 było o charakterze kryminalnym,
- 152 gospodarczym,
- 9 drogowym,
- 1 przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu,
- 19 przeciwko mieniu.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze gospodarczym - 33,42 (wykrywalność 98%) oraz o charakterze kryminalnym - 6,53 (wykrywalność 79%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 4,10 (68%), drogowe - 1,95 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,19 (93%).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie wynosi aż 95,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

Wykres 31 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Oksa w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Radków

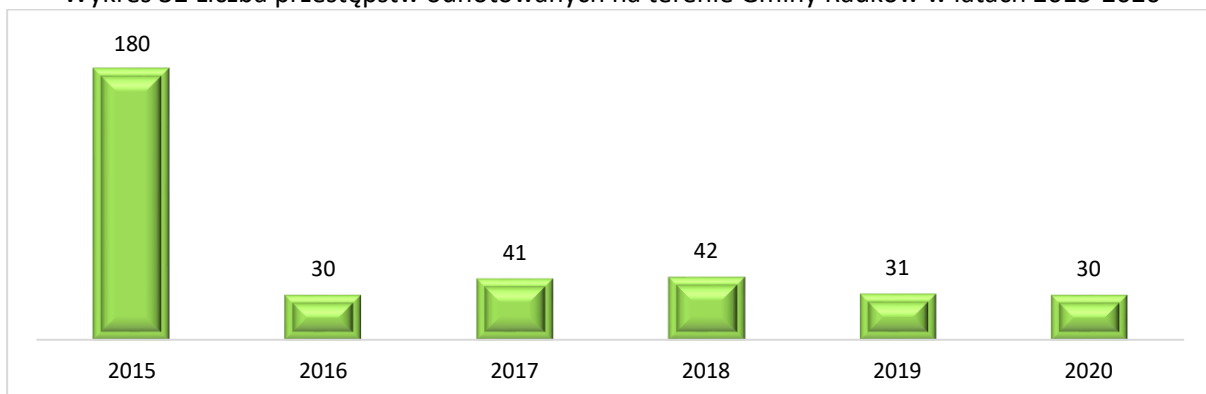
W 2020 roku w Gminie Radków stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 30 przestępstw:

- 19 było o charakterze kryminalnym,
- 3 gospodarczym,
- 6 drogowym,
- 1 przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu,
- 7 przeciwko mieniu.

Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 11,91 przestępstw i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 7,46 (wykrywalność 77%) oraz przeciwko mieniu - 2,87 (wykrywalność 56%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,49 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,31 (55%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,38 (94%).

Wykres 32 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Radków wynosi 80,00% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski.

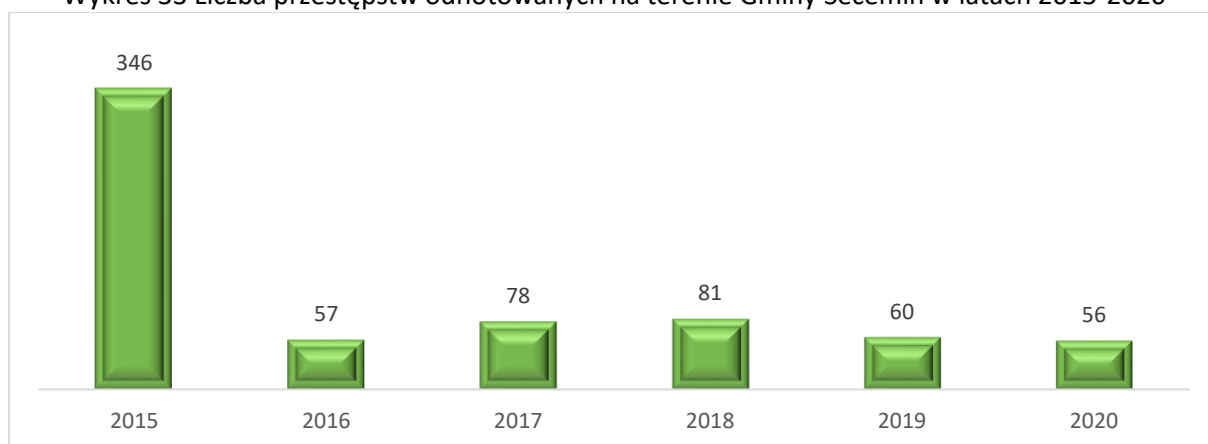
Gmina Secemin

W 2020 roku w Gminie Secemin stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 56 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 11,91 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski. Wśród 56 przestępstw odnotowanych w 2020 r.

- 35 było o charakterze kryminalnym,
- 6 gospodarczym,
- 12 drogowym,
- 2 przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu,
- 14 przeciwko mieniu.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 7,46 (wykrywalność 77%) oraz przeciwko mieniu - 2,87 (wykrywalność 56%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,49 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,31 (55%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,38 (94%).

Wykres 33 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie wynosi 80,00% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski.

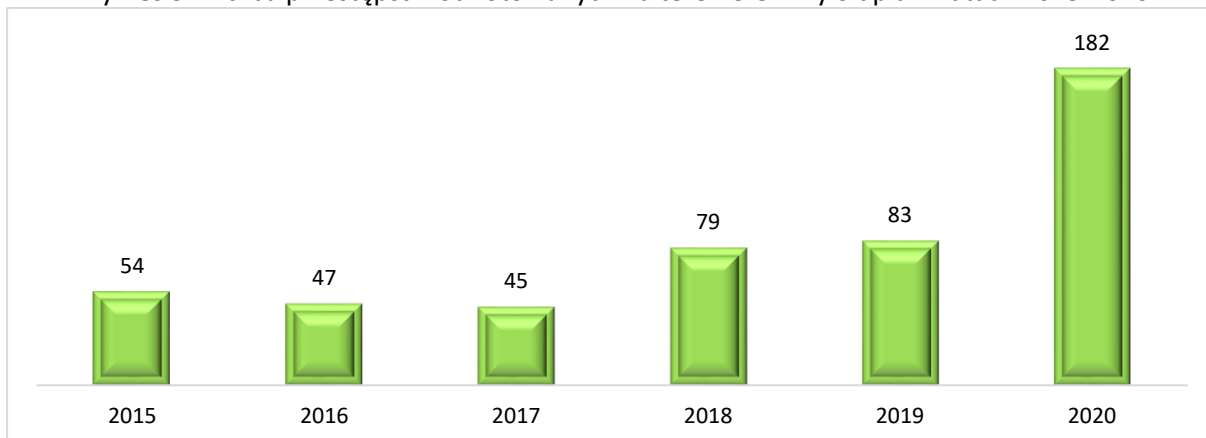
Gmina Słupia

W 2020 roku w Gminie Słupia stwierdzono (w oparciu o dane powiatowe) 182 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 42,42 przestępstwa i jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski. Wśród 182 przestępstw odnotowanych w 2020r.

- 28 było o charakterze kryminalnym,
- 143 gospodarczym,
- 8 drogowym,
- 1 przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu,
- 18 przeciwko mieniu.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze gospodarczym - 33,42 (wykrywalność 98%) oraz o charakterze kryminalnym - 6,53 (wykrywalność 79%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 4,10 (68%), drogowe - 1,95 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,19 (93%).

Wykres 34 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Słupia wynosi 95,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego oraz dla całej Polski.

Podsumowanie obszaru „Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli”

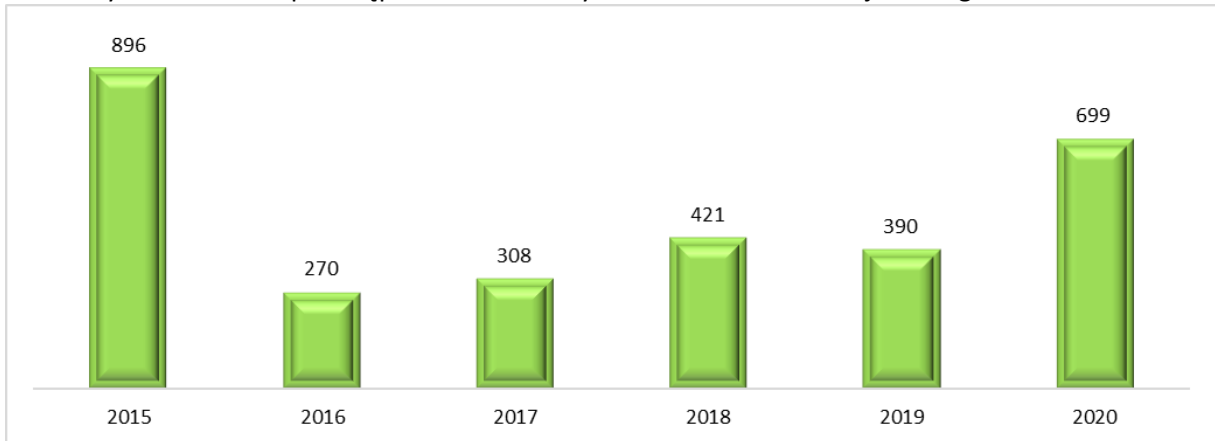
W 2020 roku na obszarze gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia stwierdzono 699 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 29,17 przestępstw (jest to wartość większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego). Najwięcej przestępstw to przestępstwa gospodarcze.

Tabela 66 Liczba przestępstw odnotowanych w latach 2015-2020 na terenie Gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Moskorzew	196	33	44	45	33	31
Nagłowice	63	54	52	90	95	207
Oksa	57	49	48	84	88	193
Radków	180	30	41	42	31	30
Secemin	346	57	78	81	60	56
Słupia	54	47	45	79	83	182
RAZEM	896	270	308	421	390	699

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 35 Liczba przestępstw odnotowanych na obszarze realizacji Strategii w roku 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potrzeby:

- 1 To co leży w obszarze wpływu samorządów to poprawa infrastruktury drogowej oraz budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury zwiększającej bezpieczeństwo pieszych m.in. chodniki, ścieżki rowerowe.
- 2 Współpraca gmin z Policją.
- 3 Dopuszczenie jednostek ochotniczej straży pożarnej oraz budowa/rozbudowa, przebudowa budynków remiz OSP oraz ich wyposażenie.
- 4 Zakup samochodów strażackich dla jednostek OSP z Gmin: Słupia, Oksa, Moskorzew, Nagłowice, Radków, Secemin.

2.8 Gospodarka i rynek pracy

Gmina Moskorzew

W gminie Moskorzew w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 175 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 126 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (6) stanowi spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (164) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 67 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Moskorzew

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	161	158	158	159	166	175
zatrudniająca do 9 pracowników	149	146	145	147	154	164
zatrudniająca od 10-49 pracowników	11	11	12	12	12	11
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	1	1	1	0	0	0
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku zarejestrowano 16 nowych podmiotów, a 4 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (18) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (9) w roku 2012. W tym samym okresie najwięcej (18) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (4) w 2020 roku mimo rozwoju pandemii COVID-19.

Tabela 68 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Moskorzew

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów	15	11	10	13	14	16
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	10	10	8	12	6	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- 3,4% (6) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- 35,4% (62) podmiotów zadeklarowało rodzaj działalności przemysł i budownictwo,
- 61,1% (107) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Moskorzew najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (27.0%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (24.6%).

Tabela 69 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10	9	9	7	6	6
przemysł i budownictwo	49	49	47	51	56	62

pozostała działalność	102	100	102	101	104	107
-----------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rynek pracy

Wg danych GUS w Gminie Moskorzew 54,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 45,1% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Moskorzew 139 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 19 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -120. 47,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,9% w przemyśle i budownictwie, a 7,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

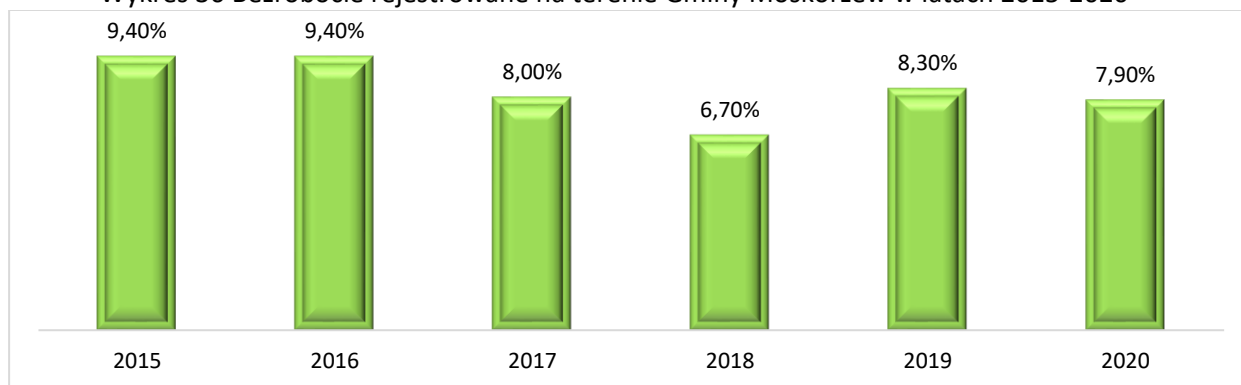
Tabela 70 Pracujący w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020 w podziale na płeć

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	112	114	97	80	98	91
Kobiet	52	56	49	40	41	41
Mężczyzn	60	58	48	40	57	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Moskorzew wynosiło w 2020 roku 7,9% (8,2% wśród kobiet i 7,7% wśród mężczyzn).

Wykres 36 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędzie Pracy w Włoszczowie na koniec grudnia 2020r. zarejestrowanych było 91 osób bezrobotnych zamieszkujących Gminę Moskorzew w tym 41 kobiet i 50 mężczyzn. 58 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata, 53 osoby pozostaje bez pracy powyżej 12 m-cy, 4 osoby to bezrobotni z prawem do zasiłku.

Tabela 71 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Moskorzew w latach 2015-2020

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	112	114	97	80	98	91
Kobiet	52	56	49	40	41	41
Mężczyzn	60	58	48	40	57	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Moskorzew wynosiło 4 459,58 PLN, co odpowiada 86.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Gmina Nagłowice

W Gminie Nagłowice w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 325 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 248 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (8) stanowili spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (314) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 72 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	281	280	285	307	310	325
zatrudniająca do 9 pracowników	269	268	275	296	299	314
zatrudniająca od 10-49 pracowników	12	12	10	11	11	11
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2020 zarejestrowano 29 nowych podmiotów, a 11 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (38) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (10) w roku 2009. W tym samym okresie najwięcej (24) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2016 roku, najmniej (11) pomimo panującej pandemii COVID-19 podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Tabela 73 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów	17	23	27	38	23	29
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	19	24	14	16	17	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- 4,6% (15) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 35,7% (116) podmiotów,
- 59,7% (194) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Nagłowice najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (25.4%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.8%).

Tabela 74 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18	15	14	14	15	15
przemysł i budownictwo	88	93	95	105	107	116
pozostała działalność	175	172	176	188	188	194

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rynek pracy

W Gminie Nagłowice 73,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 26,1% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 332 osoby wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 60 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -272. 56,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 17,9% w przemyśle i budownictwie, a 7,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

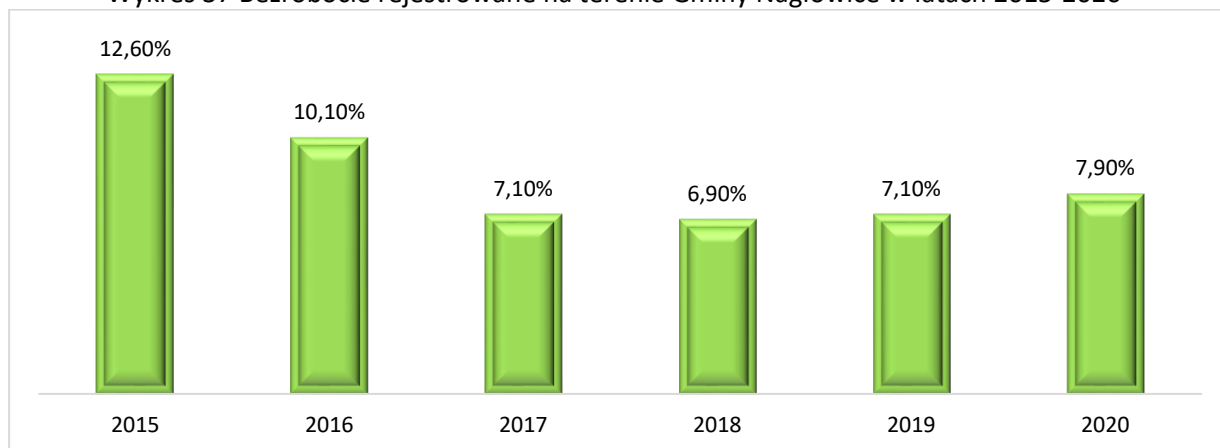
Tabela 75 Pracujący w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020 w podziale na płeć

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	230	249	232	245	234
Kobiet	166	172	169	165	173
Mężczyzn	64	77	63	80	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Nagłowice wynosiło w 2020 roku 7,9% (9,7% wśród kobiet i 6,5% wśród mężczyzn).

Wykres 37 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jędrzejowie na koniec grudnia 2020r. zarejestrowanych było 159 osób bezrobotnych zamieszkujących Gminę Nagłowice w tym 87 kobiet i 72 mężczyzn. 119 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata. 76 osób pozostaje bez pracy powyżej 12 m-cy, 12 osoby to bezrobotni z prawem do zasiłku

Tabela 76 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	256	202	140	137	142	159
Kobiet	134	104	83	78	80	87
Mężczyzn	122	98	57	59	62	72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Nagłowice wynosiło 4 717,56 PLN, co odpowiada 91.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Gmina Oksa

W Gminie Oksa w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 286 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 229 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (9) stanowiły spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (281) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 77 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Oksa

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	253	239	228	252	270	286
zatrudniająca do 9 pracowników	246	233	222	245	263	281
zatrudniająca od 10-49 pracowników	7	6	6	7	7	5
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Gminie Oksa w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowano 38 nowych podmiotów, a 19 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (39) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (11) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (25) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2017 roku, najmniej (8) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2018 roku.

Tabela 78 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Oksa

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów	25	11	15	39	32	38
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	19	15	25	8	14	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- 5,9% (17) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 39,5% (113) podmiotów,
- 54,5% (156) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Oksa najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są:

- budownictwo (31.0%)
- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25.8%).

Tabela 79 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Oksa w latach 2015-2020

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20	17	17	15	17	17
przemysł i budownictwo	89	82	76	83	92	113
pozostała działalność	144	140	135	154	161	156

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rynek pracy

W Gminie Oksa 74,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 25,1% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 275 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 46 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -229. 56,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 17,9% w przemyśle i budownictwie, a 7,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

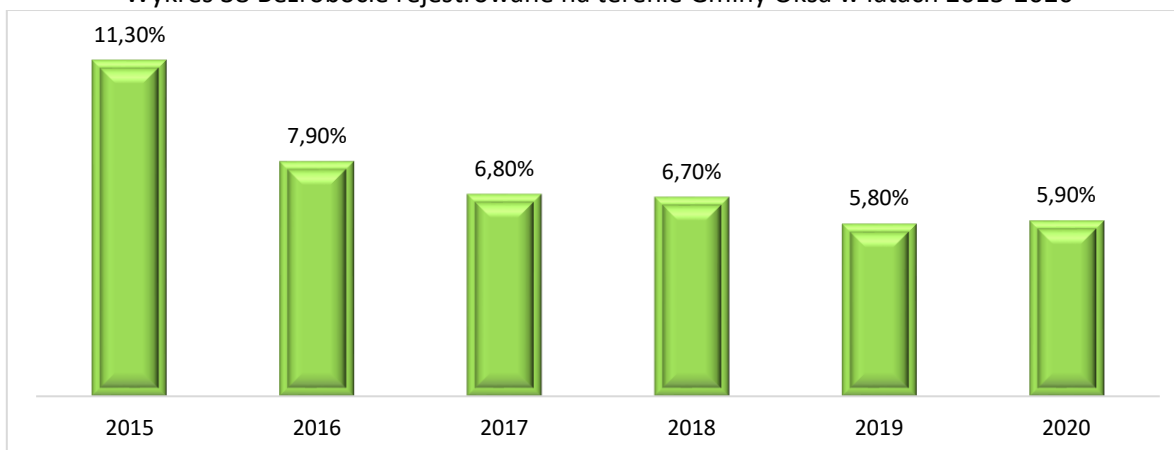
Tabela 80 Pracujący w Gminie Oksa w latach 2015-2019 w podziale na płeć

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	190	192	167	165	171
Kobiet	125	137	123	122	128
Mężczyzn	65	55	44	43	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Oksa wynosiło w 2020 roku 5,9% (7,9% wśród kobiet i 4,3% wśród mężczyzn).

Wykres 38 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Oksa w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jędrzejowie w 2020 r. zarejestrowanych było 110 osób bezrobotnych z terenu Gminy Oksa, w tym 66 kobiety i 44 mężczyzn. 71,8% tj. 79 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata. 55 osób pozostaje bez pracy powyżej 12 m-cy, a 8 osób to bezrobotni z prawem do zasiłku.

Tabela 81 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Oksa w latach 2015-2020

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	208	143	123	123	108	110
Kobiet	119	80	71	77	71	66
Mężczyzn	89	63	52	46	37	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Oksa wynosiło 4 717,56 PLN, co odpowiada 91.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Gmina Radków

W Gminie Radków w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 157 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 124 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie najwięcej (3) stanowią spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (154) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 82 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Radków

Radków	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	153	147	151	155	157	157
zatrudniająca do 9 pracowników	150	144	148	151	153	154
zatrudniająca od 10-49 pracowników	3	3	3	4	4	3
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku na terenie Gminy Radków zarejestrowano 9 nowych podmiotów, a 8 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (18) podmiotów zarejestrowano w roku 2012, a najmniej (6) w roku 2009. W tym samym okresie najwięcej (13) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2018 roku, najmniej (2) podmioty wyrejestrowano natomiast w 2010 roku.

Tabela 83 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Radków

Radków	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów	11	8	16	15	12	9
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	10	13	10	13	7	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- 6,4% (10) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 30,6% (48) podmiotów,
- 63,1% (99) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Radków najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są:

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (32.3%),
- budownictwo (20.2%).

Tabela 84 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020

Radków	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12	13	13	11	11	10
przemysł i budownictwo	43	40	40	45	47	48
pozostała działalność	98	94	98	99	99	99

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rynek pracy

W Gminie Radków 56,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 43,5% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 116 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 43 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -73. 47,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,9% w przemyśle i budownictwie, a 7,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

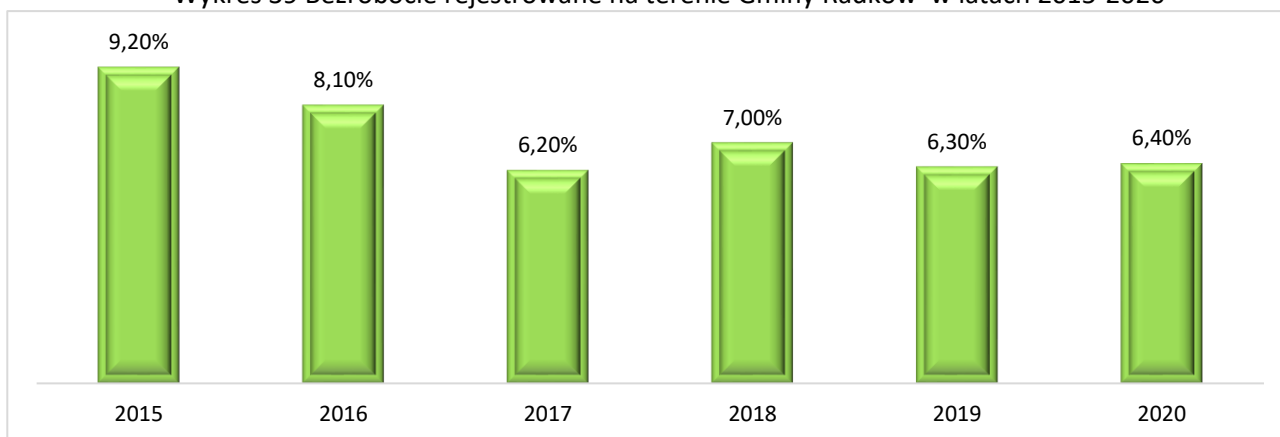
Tabela 85 Pracujący w Gminie Radków w latach 2015-2019 w podziale na płeć

Radków	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	117	121	114	144	138
Kobiet	67	68	64	74	78
Mężczyzn	50	53	50	70	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Radków wynosiło w 2020 roku 6,4% (8,2% wśród kobiet i 5,0% wśród mężczyzn).

Wykres 39 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włoszczowie w 2020 r. zarejestrowanych było 69 osób bezrobotnych z terenu Gminy Radków, w tym 39 kobiet i 30 mężczyzn. 62,23% tj. 43 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata, 44 osoby pozostają bez pracy powyżej 12 m-cy, 4 osoby to bezrobotni z prawem do zasiłku.

Tabela 86 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Radków w latach 2015-2020

Radków	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	99	88	68	75	69	69
Kobiet	51	43	33	43	37	39
Mężczyzn	48	45	35	32	32	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Radków wynosiło 4 459,58 PLN, co odpowiada 86.10% przeciętne miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Gmina Secemin

W Gminie Secemin w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 276 podmioty gospodarki narodowej, z czego 216 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (8) stanowiły spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (271) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 87 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Secemin

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	232	252	240	253	261	276
zatrudniająca do 9 pracowników	227	248	236	249	256	271
zatrudniająca od 10-49 pracowników	5	4	3	3	4	4
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	0	0	1	1	1	1
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

W 2020 r. na terenie gminy zarejestrowano 21 nowych podmiotów, a 7 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2020 najwięcej (34) podmioty zarejestrowano w roku 2016, a najmniej (18) w roku 2017. W tym samym okresie najwięcej (30) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (7) wyrejestrowano natomiast w 2020 roku (mimo pandemii COVID-19).

Tabela 88 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Secemin

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów	24	34	18	32	26	21
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	21	21	27	15	13	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- 5,8% (16) podmiotów jako rodzaj działalności deklaroowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaroowało 34,4% (95) podmiotów,
- 59,8% (165) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (27.8%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26.4%).

Tabela 89 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	14	14	15	16	16
przemysł i budownictwo	81	80	75	84	87	95
pozostała działalność	138	158	151	154	158	165

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rynek pracy

W Gminie Secemin 47,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,4% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 343 osoby wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 39 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -304. 47,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,9% w przemyśle i budownictwie, a 7,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

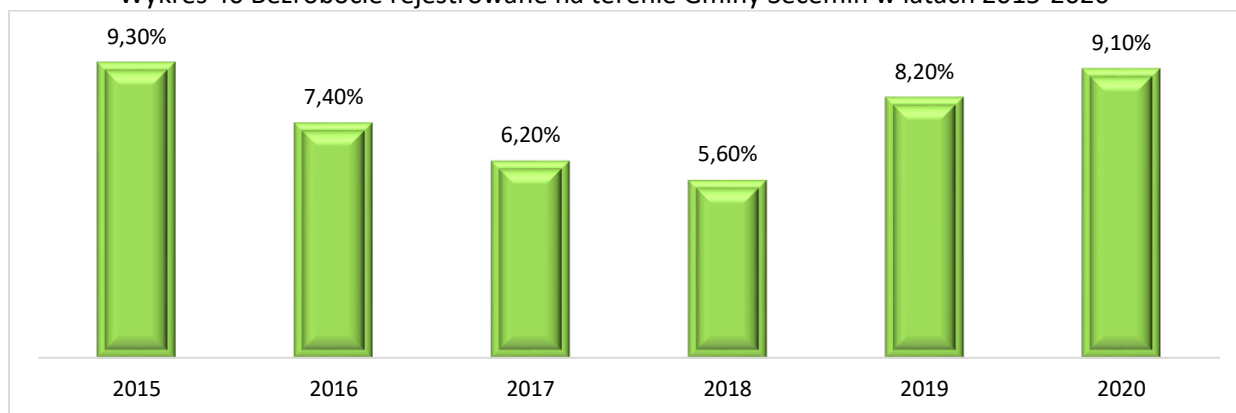
Tabela 90 Pracujący w Gminie Secemin w latach 2015-2019 w podziale na płeć

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	260	320	271	327	355
Kobiet	155	162	177	165	169
Mężczyzn	105	158	94	162	186

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Secemin wynosiło w 2020 roku 9,1% (11,3% wśród kobiet i 7,4% wśród mężczyzn).

Wykres 40 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włoszczowie w 2020 r. zarejestrowanych było 189 osób bezrobotnych z terenu gminy, w tym 102 kobiety i 87 mężczyzn. 123 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata, 84 osoby pozostałe bez pracy powyżej 12 m-cy, 27 osób to bezrobotni z prawem do zasiłku.

Tabela 91 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Secemin w latach 2015-2020

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	198	159	135	118	174	189
Kobiet	115	85	74	68	98	102
Mężczyzn	83	74	61	50	76	87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Secemin wynosiło 4 459,58 PLN, co odpowiada 86.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Gmina Słupia

W Gminie Słupia w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowane były 262 podmioty gospodarki narodowej, z czego 195 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (12) stanowiły spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (246) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających do 9 pracowników.

Tabela 92 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Słupia

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	217	211	224	239	247	262
zatrudniająca do 9 pracowników	201	192	207	223	230	246
zatrudniająca od 10-49 pracowników	16	19	17	16	17	16
zatrudniająca od 50- 249 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 250- 999 pracowników	0	0	0	0	0	0
zatrudniająca od 1000 i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

W 2020 roku na terenie gminy zarejestrowano 24 nowe podmioty, a 12 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2020 najczęściej (30) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (10) w roku 2012. W tym samym okresie najczęściej (28) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (6) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2014 roku.

Tabela 93 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Słupia

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów	17	13	29	30	18	24
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	13	13	12	16	10	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

- 8,8% (23) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 32,1% (84) podmioty,
- 59,2% (155) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Słupia najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są:

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26.2%),
- przetwórstwo przemysłowe (21.5%).

Tabela 94 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26	24	24	23	23	23
przemysł i budownictwo	63	56	65	71	74	84
pozostała działalność	128	131	135	145	150	155

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rynek pracy

W Gminie Słupia 63,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 36,6% mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 310 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 58 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -252. 56,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 17,9% w przemyśle i budownictwie, a 7,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

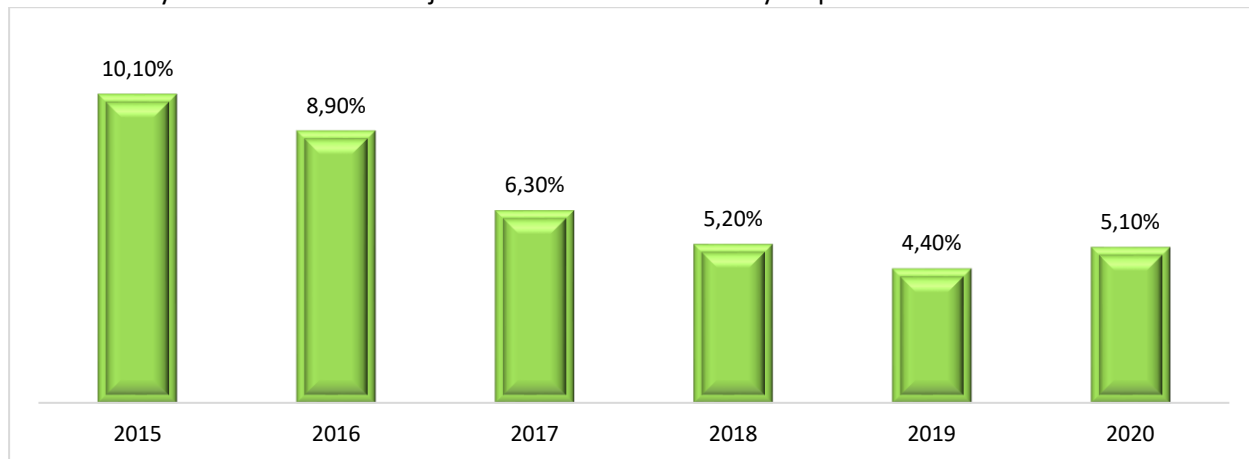
Tabela 95 Pracujący w Gminie Słupia w latach 2015-2019 w podziale na płeć

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	223	258	231	289	306
Kobiet	150	165	162	176	194
Mężczyzn	73	93	69	113	112

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bezrobocie rejestrowane w gminie Słupia wynosiło w 2020 roku 5,1% (5,7% wśród kobiet i 4,6% wśród mężczyzn).

Wykres 41 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jędrzejowie w 2020 r. zarejestrowanych było 90 osób bezrobotnych z terenu gminy, w tym 46 kobiet i 44 mężczyzn. 69 zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku 18-44 lata, 44 osoby pozostają bez pracy powyżej 12 m-cy, a 6 osób to bezrobotni z prawem do zasiłku.

Tabela 96 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Słupia w latach 2015-2020

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	178	154	109	91	77	90
Kobiet	112	98	70	58	42	46
Mężczyzn	66	56	39	33	35	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Słupia wynosiło 4 717,56 PLN, co odpowiada 91.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Podsumowanie obszaru „Gospodarka i rynek pracy”

Z roku na rok na obszarze gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia wzrasta liczba podmiotów gospodarczych. W 2020 r. na obszarze ww. gmin funkcjonowało 1481 podmiotów i względem roku 2015 odnotowano wzrost o 184 firmy.

Tabela 97 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nagłowice	281	280	285	307	310	325
Oksa	253	239	228	252	270	286
Słupia	217	211	224	239	247	262
Moskorzew	161	158	158	159	166	175
Radków	153	147	151	155	157	157

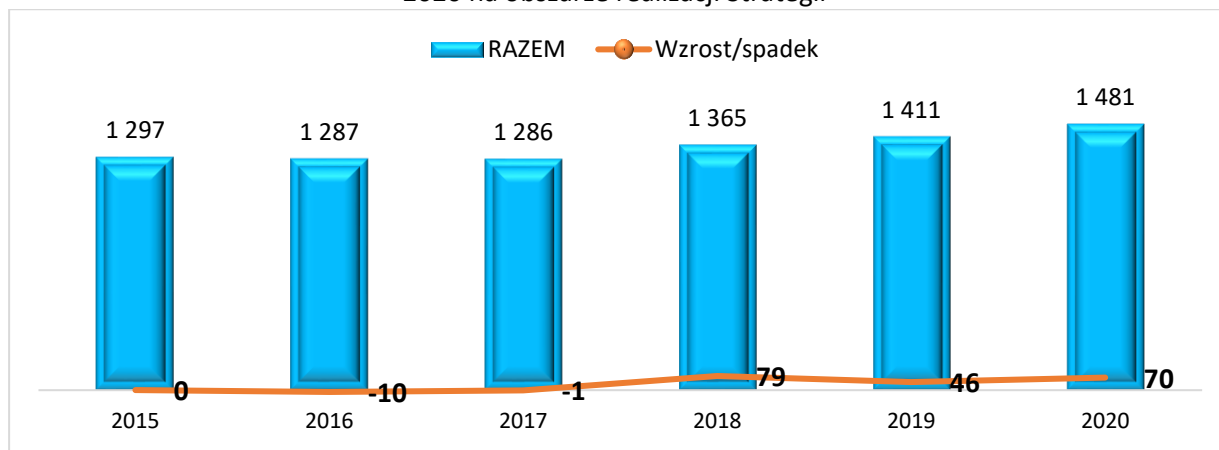

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Secemin	232	252	240	253	261	276
RAZEM	1 297	1 287	1 286	1 365	1 411	1 481

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 42 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na obszarze realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W roku 2020 na obszarze realizacji Strategii zarejestrowano 137 nowych podmiotów gospodarczych, najwięcej w gminie Oksa - 38. W tym samym roku wyrejestrowano 61 podmiotów.

Tabela 98 Liczba podmiotów rejestrowanych i wyrejestrowywanych na obszarze realizacji Strategii w latach 2015-2020

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nagłowice	17	23	27	38	23	29
Oksa	25	11	15	39	32	38
Słupia	17	13	29	30	18	24
Moskorzew	15	11	10	13	14	16
Radków	11	8	16	15	12	9
Secemin	24	34	18	32	26	21
RAZEM	109	100	115	167	125	137
Liczba wyrejestrowanych podmiotów	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nagłowice	19	24	14	16	17	11
Oksa	19	15	25	8	14	19
Słupia	13	13	12	16	10	12
Moskorzew	10	10	8	12	6	4
Radków	10	13	10	13	7	8
Secemin	21	21	27	15	13	7
RAZEM	92	96	96	80	67	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Na obszarze gmin objętych Strategią w latach 2015-2019 zauważyć można stopniowy spadek stopy bezrobocia oraz liczby osób bezrobotnych. Rok 2020 przyniósł niewielki wzrost bezrobocia we wszystkich gminach objętych Strategią (poza gminą Moskorzew).

Tabela 99 Stopa bezrobocia w latach 2015-2020 na terenie Gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nagłowice	12,60%	10,10%	7,10%	6,90%	7,10%	7,90%
Oksa	11,30%	7,90%	6,80%	6,70%	5,80%	5,90%
Słupia	10,10%	8,90%	6,30%	5,20%	4,40%	5,10%
Moskorzew	9,40%	9,40%	8,00%	6,70%	8,30%	7,90%
Radków	9,20%	8,10%	6,20%	7,00%	6,30%	6,40%
Secemin	9,30%	7,40%	6,20%	5,60%	8,20%	9,10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 100 Podstawowe dane o bezrobociu w gminach pow. Jędrzejowskiego (IV kwartał 2020 r.)

Powiatowy Urząd Pracy	Miasto lub gmina	liczba bezrobotnych ogółem	w tym kobiety	zwolnieni z przyczyn dot.zakł.pracy	z prawem do zasiłku	w wieku 18-44 lat	pozostający bez pracy >12m-cy
1	2	3	4	5	6	7	8
JĘDRZEJÓW	Imielno	118	69	2	7	84	66
	Jędrzejów	906	496	26	93	559	454
	Małogoszcz	364	251	15	43	248	180
	Nagłowice	159	87	4	12	119	76
	Oksa	110	66	3	8	79	55
	Sędziszów	359	223	9	28	255	178
	Słupia Jędrz.	90	46	1	6	69	44
	Sobków	248	159	14	29	182	120
	Wodzisław	209	117	6	15	148	120
	RAZEM	2563	1514	80	241	1743	1293

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie

Tabela 101 Podstawowe dane o bezrobociu w gminach pow. Włoszczowskiego (IV kwartał 2020 r.)

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani w końcu okresu sprawozdawczego					
	ogółem	kobiety	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	z prawem do zasiłku	w wieku 18-44 lat	pozostający bez pracy >12 m-cy
Kluczewsko	172	111	12	17	121	83
Krasocin	396	243	27	55	262	174
Moskorzew	91	41	3	4	58	53
Radków	69	39	2	4	43	44
Secemin	189	102	14	27	123	84
Włoszczowa	622	341	54	89	405	261
----	0	0	0	0	0	0
-----	0	0	0	0	0	0
Razem	1539	877	112	196	1012	699

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włoszczowie

Możliwości wsparcia gospodarki i rynku pracy przez samorządy:

- 1 uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- 2 utworzenie inkubatora przedsiębiorczości,
- 3 wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy),
- 4 wspólny system promocji produktów lokalnych,
- 5 promocja gospodarcza,
- 6 utworzenie terenów inwestycyjnych - zmiany w planach zagospodarowania, wykup gruntów itd., oraz inne działania mające na celu poprawę różnego rodzaju infrastrukturę np. drogową, wod-kan, kulturalną, edukacyjną itp.

2.9 Infrastruktura i działalność kulturalna (Biblioteki, Ośrodki Kultury i inne jednostki organizacyjnej w tym obszarze)

Gmina Moskorzew

Na terenie gminy Moskorzew funkcjonują dwie instytucje kultury:

- Gminny Ośrodek Kultury w Moskorzewie z siedzibą w Chlewicach,
- Wiejskie Centrum Kulturalno-Turystyczne w Moskorzewie.

Instytucje kultury realizują działania kulturalne zgodne ze statutem w zakresie organizacji występów i pokazów artystycznych, konkursów i rozrywek dla dzieci i młodzieży szkolnej, umożliwiają korzystanie z kafejki internetowej, siłowni, sprzętu tenisa stołowego oraz udostępniają salę widowiskową na zebrania gminne, szkolenia, spotkania autorskie, imprezy kulturowo - rozrywkowe jak również dla potrzeb współpracujących z nimi organizacji pozarządowych. Instytucje te są także współorganizatorami imprez mających charakter kulturalny o charakterze ogólnogminnym.

Dużą przeszkodą uniemożliwiająca realizację zaplanowanego w latach 2020-2021 kalendarza uroczystości i imprez kulturalnych była pandemia i ograniczenia z nią związane, które zostały wprowadzone przez Rząd RP, m.in. w zakresie organizowania działalności kulturalno-rozrywkowej.

Potrzeby Gminy Moskorzew w obszarze infrastruktury kulturalnej:

- Remont budynków remiz i świetlic na działalność kulturalną oraz ich doposażenie,
- Remont i doposażenie budynku Gminnego Ośrodka Kultury z siedzibą w Chlewicach oraz jego dostosowanie do wymogów dostępności.

Gmina Nagłowice

Na terenie Gminy Nagłowice realizacja zadań z zakresu kultury, promocji i turystyki należy do Samorządowego Centrum Bibliotek i Kultury „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach. Instytucja ta prowadzi:

- Samorządową Bibliotekę w Nagłowicach,
- filialną Samorządową Bibliotekę w Trzcincu,
- filialną Samorządową Bibliotekę w Desznie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Nagłowicach,
- Oddział Dziecięco-Młodzieżowy w Nagłowicach,
- Bawialnię „Wyspa Urwisa” w Nagłowicach,
- Izbę Pamięci Mikołaja Reja,
- Punkt Informacji Turystycznej w Nagłowicach,
- pokoje gościnne w Dworku M. Reja,
- świetlicę wiejską w Nagłowicach.

Biblioteki publiczne

W Gminie Nagłowice funkcjonują 4 biblioteki:

- Samorządowa Biblioteka w Nagłowicach,
- filialna Samorządowa Biblioteka w Trzcincu,
- filialna Samorządowa Biblioteka w Desznie,
- oddział Dziecięco – Młodzieżowy w Nagłowicach.

Do potrzeb osób z niepełnosprawnościami dostosowane są 2 budynki, w których mieszczą się 2 biblioteki: filialna Samorządowa Biblioteka w miejscowości Deszno oraz Oddział Dziecięco –

Młodzieżowy w Nagłowicach. Stan księgozbiorów na koniec 2020r wyniósł: 26 833 woluminów. W roku 2020 do biblioteki zapisanych było 471 czytelników.

Izba Pamięci Mikołaja Reja

Realizując zadania statutowe w zakresie udostępniania zbiorów muzealnych i promocji zasobów kulturalnych Nagłowic, głównie postaci Mikołaja Reja, w „Dworku Mikołaja Reja” przyjęto ogółem 4 123 turystów.

Na terenie gminy funkcjonują także Gminny Ośrodek Kultury w Nagłowicach oraz świetlica wiejska w Nagłowicach oraz Świetlice Środowiskowe „CARITAS” w Desznie i Ślęcinie. Budynki, w których mieszczą się świetlice w Nagłowicach i Desznie dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Pandemia COVID 19 i jej wpływ na dostępność oferty kulturalnej zdeterminował działalność wszystkich placówek w zakresie świadczonych usług.

Potrzeby Gminy Nagłowice w obszarze infrastruktury kulturalnej:

- Remont budynków remiz i świetlic na działalność kulturalną oraz ich doposażenie,
- Dostosowanie obiektów kultury do wymogów dostępności dla osób niepełnosprawnych,
- organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, wspólny kalendarz imprez.

Gmina Oksa

Gminna Biblioteka Publiczna w Oksie jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do rejestru Instytucji Kultury prowadzona przez Gminę Oksa. Obejmuje ona swą działalnością obszar gminy i tworzy wraz z filią biblioteczną w Węgleszynie sieć instytucji kultury na terenie gminy. Z usług placówki korzystają również mieszkańcy gmin sąsiednich. GBP w Oksie oraz filia w Węgleszynie czynna jest 5 dni w tygodniu. Stan zatrudnienia w bibliotekach to :

- kierownik biblioteki – pełny etat
- młodszy bibliotekarz – 1/4 etat
- stanowisko księgowej – 1/8 etatu

Obydwie placówki pracują w jednoosobowej obsadzie kadrowej. Zbiór księgozbioru w bibliotece głównej wraz z filią liczy 25 359 pozycji. Czytelnicy zarejestrowani w ciągu roku 2020 razem z filią to 429 osób. W 2020r odnotowano 3 514, wypożyczeni. Czytelnie odwiedziło 173 osoby. Dla potrzeb czytelników prowadzona jest prenumerata czasopism o różnicowanej tematyce. W GBP dostępne są stanowiska komputerowe z bezpłatnym dostępem do internetu.

Potrzeby Gminy Oksa w obszarze infrastruktury kulturalnej:

- Budowa Gminnego Domu Kultury z biblioteką publiczną,
- Remont budynków remiz i świetlic na działalność kulturalną oraz ich doposażenie,
- Organizacja międzygminnych imprez.

Gmina Radków

W 2020 roku w gminie funkcjonowała Biblioteka samorządowa jako samorządowa instytucja kultury. Księgozbiór na koniec roku liczył 13 471 woluminów. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, łączna liczba woluminów wynosiła 5,51. W 2020 r. zarejestrowano 386 czytelników. W ciągu roku z usług biblioteki skorzystało 2912 czytelniczek i czytelników (wypożyczenia, udostępnienia, udzielone informacje, korzystający z czytelni internetowej). Na zewnątrz wypożyczono 2846 woluminy, w czytelni udostępniono 50 woluminów.

W bibliotece jest możliwość dostępu do internetu szerokopasmowego z którego czytelnicy mogą korzystać nieodpłatnie W 2020 r. biblioteka w ograniczonym zakresie ze względu na pandemię organizowała wydarzenia mające na celu promocję czytelnictwa oraz współpracowała z innymi

instytucjami i organizacjami. Warto również wspomnieć, że Biblioteka otrzymała dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości wydawniczych w kwocie 6000 zł. Księgozbiór biblioteki jest na bieżąco przeglądany i uzupełniany.

W 2020 r. zorganizowano w dniach 5 - 7 lutego miniturniej bilardowy. Pozostałe imprezy sportowo – rekreacyjne organizowane cyklicznie od ponad 20 lat, po raz pierwszy nie odbyły się ze względu na wprowadzone obostrzenia sanitarno -epidemiologiczne.

Potrzeby Gminy Radków w obszarze infrastruktury kulturalnej:

- Remont budynków remiz i świetlic na działalność kulturalną oraz ich doposażenie,
- Organizacja międzygminnych imprez,
- Termomodernizacja strażnic w miejscowościach Chycza, Dzierzgow i Bieganów wraz z remontem wewnątrz budynków,
- Budowa świetlic wiejskich wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynków w miejscowościach Ojsławice i Skociszewy.

Gmina Secemin

Gminna Biblioteka Publiczna w Seceminie jest instytucją kultury funkcjonującą na terenie Gminy Secemin, która została założona 16 grudnia 1947 roku. Celem działalności biblioteki jest upowszechnianie czytelnictwa i popularyzacji najwartościowszej literatury współczesnej. Obecnie - od 2014 roku - biblioteka ma swoją siedzibę w budynku Ośrodka Zdrowia przy ul. Ogrodowej. Wraz ze zmianą lokalu biblioteka podniosła standard swych usług. W miarę możliwości modernizowano lokal. Stan księgozbioru biblioteki na koniec 2020 roku wynosił: 11 380 woluminów.

Tabela 102. Czytelnicy Gminnej Biblioteki w Seceminie według wieku i rodzaju wykonywanego zajęcia

L.p.	Przedział wieku	Liczebność	Rodzaj wykonywanego zajęcia	Liczebność
1.	1 – 5 lat	3	Dzieci	3
2.	6 – 12 lat	291	Uczniowie	176
3.	13 – 15 lat		Studenci	119
4.	16 – 19 lat	119	Pracownicy umysłowi	93
5.	20 – 24 lata		Robotnicy	68
6.	25 – 44 lata	214	Rolnicy	288
7.	45 – 60 lat		Inni zatrudnieni	140
8.	60 lat i więcej	378	Emeryci, renciści	118
9.	-	-	Pozostali, niezatrudnieni	0

Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Seceminie

W 2020 roku zakupiono 492 woluminy, a ponadto placówka otrzymała 2 pozycje jako dar z Biblioteki Powiatowej we Włoszczowie na kwotę 53,00 zł. Struktura zakupów zbiorów została dostosowana do oczekiwań i życzeń użytkowników.

Potrzeby Gminy Secemin w obszarze infrastruktury kulturalnej:

- Remont budynków remiz i świetlic na działalność kulturalną oraz ich doposażenie,
- Organizacja międzygminnych imprez.

Gmina Słupia

Animatorem działań o charakterze kulturalnym w Gminie Słupia jest Urząd Gminy oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Słupi, które starają się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców w tym zakresie. Na terenie gminy podejmowane są liczne inicjatywy kulturalne. W sołectwach zlokalizowane są budynki (świetlice, remizy), które przeznaczone są na działalność kulturalną. Przedmiotem działalności Gminnej Biblioteki Publicznej jest zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa Gminy Słupia oraz upowszechnianiu nauki i kultury. Do podstawowych zadań Biblioteki należy:

- gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwojowi czytelnictwa oraz zaspokajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych do domu, na miejscu;
- prowadzenie działalności informacyjnej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami i organizacjami w zakresie rozwijania czytelnictwa oraz zaspokajania potrzeb kulturalnych i oświatowych społeczeństwa.

Potrzeby Gminy Słupia w obszarze infrastruktury kulturalnej:

- Remont budynków remiz i świetlic na działalność kulturalną oraz ich doposażenie,
- Organizacja międzygminnych imprez.

2.10 Dziedzictwo kulturowe i potencjał turystyczny

Gmina Moskorzew

Na terenie Gminy Moskorzew zachowało się niewiele zabytków. W samym Moskorzewie znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego:

- kościół parafialny p. w. św. Małgorzaty z XIV wieku (nr rejestru zabytków 409 z dnia 21.06.1967r.), wybudowany w stylu wczesnogotyckim z cegły gotyckiej przez podkanclerza koronnego Klemensa z Moskorzewa herbu Pilawa. W świątyni herb Piaławitów widnieje na drzwiach do wieży oraz kamiennych tarczach wmurowanych w fasadę kościoła. W kościele remontu wymaga elewacja zewnętrzna poprzez między innymi konserwację cegły i uzupełnienie braków oraz należy wykonać odpowiednie odwodnienie obiektu;
- cmentarz przykościelny wraz z kaplicą z XIX wieku (nr rej. 210 z 27.01.1978);
- budynek dworski tzw. Murowaniec (nr rejestru 659 z dnia 15.02.1972), pochodzący z XIX/XX wieku Murowaniec - to wieża mieszkalna z XVI-wieku. Późnogotycki budynek dworski, z upływem lat zamieniony na lamus. Zbudowany został z czerwonej, nietynkowanej cegły, wsparty na obszernych, sklepionych piwnicach. Za czasów Hieronima Moskarzewskiego herbu Pilawa znajdowała się w nim szkoła ariańska, założona przez Grzegorza z Żarnowa. W XIX wieku od frontu dobudowano trójarkadowy podcień. Budynek nieużytkowany do całkowitego remontu;
- budynek oficyny dworskiej z XIX wieku (nr rejestru 659 z dnia 15.02.1972), znajdują się w nim mieszkania komunalne, ze względu na bardzo zły stan techniczny zagrażający zdrowiu i życiu lokatorów wymaga natychmiastowego remontu;
- park podworski z II połowy XIX wieku (nr rejestru 659 z dnia 15.02.1972), park z bogatym starodrzewem, od lat pozostaje zaniedbany i niezagospodarowany, na jego terenie brakuje ławeczek i alejek, część drzew nadaje się do wycięcia, większość wymaga leczenia i zabiegów konserwatorskich.

Na terenie Gminy Moskorzew nie ma miejsc pamięci narodowej, natomiast na cmentarzu parafialnym w Moskorzewie znajduje się grób nieznanego żołnierza z czasów I wojny światowej, którym opiekuje się Urząd Gminy Moskorzew.

Potrzeby Gminy Moskorzew w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego:

1. Przebudowa istniejącego budynku komunalnego o funkcji socjalnego wpisanego do ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, znajdującego się w miejscowości Moskorzew, na działce geod. nr. 11/29, zgodnie z posiadaną dokumentacją projektową.
2. Remont zabytkowego obiektu tzw. "Murowańca" wpisanego do rejestru zabytków nieruchomości pod nr 659A. (wykonanie dokumentacji: ekspertyzy technicznej i konserwatorskiej, projektu budowlanego oraz przeprowadzenie prac konserwatorskich i budowlanych).
- 3 Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.
- 4 Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci.

Gmina Nagłowice⁷

W obrębie Gminy Nagłowice znajduje się wiele cennych zabytków. Bez wątpienia na uwagę zasługuje Dworek Mikołaja Reja oraz Pałac Radziwiłłów w Nagłowicach. Poniższa tabela przedstawia zabytki znajdujące się na terenie gminy wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego.

Tabela 103 Zabytki znajdujące się na terenie Gminy Nagłowice wpisane do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego

L.p.	Miejscowość		Zabytek	Numer w rejestrze
1.	Cierno	Zespół kościoła Parafialnego	kościół parafialny p.w. Św. Marcina i Św. Jakuba (dawniej Św. Jakuba)	A.118.1
			teren dawnego cmentarza przykościelnego w granicach ogrodzenia	A.118.2
			ogrodzenie przykościelne z bramami i schodami;	A.118.3
2	Czermno - Żabieniec	Park Podworski	teren, park podworski, w granicach oznaczonych na załączniku graficznym (dawniej w miejscowości Cierno);	A.119
3.	Deszno	Zespół dworski	dwór	A.120.1
			park	A.120.2
3.	Nagłowice	Zespół dworski:	- dwór, nr rej.: 302 z 04.12.1956 oraz 220 z 11.02.1967 - park, nr rej.: 193 z 15.11.1948 oraz 220 z 11.02.1967	A.122/1-2
4.	Jaronowice	Zespół dworski:	- dwór, nr rej.: 945 z 26.04.1977 - park, nr rej.: 666 z 18.12.1957 oraz 945 z 26.04.1977	A.121/1-2
5.	Rakoszyn	Kościół Parafialny	1. kościół par. pw. św. Stanisława, nr rej.: 221 z 05.10.1956 oraz 224 z 11.02.1967	A.123
		Założenie Podworskie	2. park, nr rej.: 528 z 05.12.1957 oraz 959 z 07.07.1977	A.124
6.	Ślęcin	Założenie podworskie	Dwór, Park, Sad pozostałości	A.125/1-3
7.	Trzciniac	ZAŁOŻENIE POFOLWARCZNE	założenie pofolwarczne, nr rej.: 965 z 07.07.1977	A.126

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego czerwiec 2021

⁷ Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023

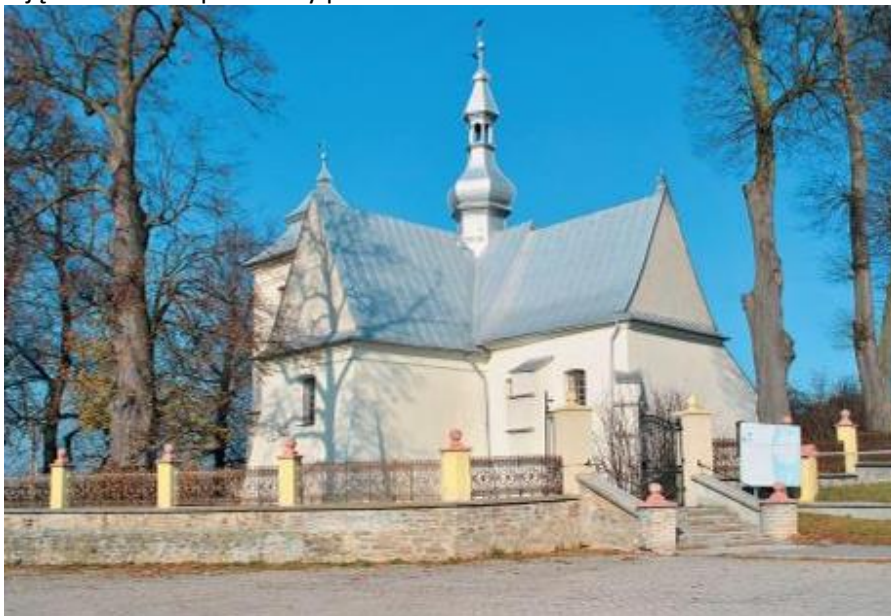

Opis zabytków⁸

Kościół parafialny p.w. św. Marcina i św. Jakuba w Ciernie Żabieńcu

Kościół położony jest w południowej części wsi Cierno i wzniesiony na planie prostokąta, murowany i otynkowany. Nawa dwuprzęsłowa z prostokątnym prezbiterium dwiema symetrycznymi, kwadratowymi kaplicami po jej bokach. Od zachodu nawa przedłużona (pierwsza połowa XVIII w.) o jedno przęsło z dwukondygnacyjną wieżą. Do prezbiterium przylega od północy zakrystia. W kaplicach z dekoracją stiukową znajdują się piękne sklepienia kolebkowo-krzyżowe. Z zewnątrz nawa i prezbiterium opięte są szkarpami. Dachy kościoła są dwuspadowe. Portal przy wejściu z prezbiterium do zakrystii wykonany z piaskowca w 1690r. W świątyni znajduje się pięć ołtarzy. Ołtarz główny późno-barokowy z dekoracją w stylu regencji i przemalowanym obrazem barokowym Matki Boskiej z Dzieciątkiem pochodzi z drugiej ćwierci XVIII w. Dwa ołtarze boczne, w prawym obraz św. Marcina z XVIII w. W kaplicach dwa ołtarze rokokowe. Chrzcielnica z czarnego marmuru wykonana w pierwszej połowie XVIII w. Dwa obrazy z XVIII w.: św. Mikołaja i bł. Wincentego Kadłubka. Pierwotnie kościół parafialny istniał w Zdanowicach. Do Cierna przeniesiony został w XII lub XIII w. Obecny kościół wzniesiono w 1595r. i został konsekrowany 17 listopada 1627r. przez biskupa chełmskiego Remigiusza Koniecpolskiego, pełniącego zarazem funkcję opata w Jędrzejowie. Kościół przebudowano ok. połowy XVIII w. Ponownie konserwowany i odnawiany był w latach 1983-1987.

Zdjęcie 1 Kościół parafialny p.w. św. Marcina i św. Jakuba w Ciernie Żabieńcu

Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/cierno-sw-marcina-b-w-i-sw-jakuba-ap>

Zespół kościoła parafialnego p.w. Matki Bożej Różańcowej w Nagłowicach

Położony w centrum Nagłowic, po lewej stronie drogi Jędrzejów– Szczekociny. Zespół obejmuje kościół oraz plebanię. Kościół murowany z cegły czerwonej, nieotynkowany, wzniesiony na planie prostokąta w stylu neogotyckim, wg projektu Marcellego Pawła Plebińskiego. Nad głównym wejściem, ozdobionym dwoma kolumnami z ciosu, wznosi się kilkupiętrowa wieża zwieńczona krzyżem. Sklepienie upiękzone żebrowaniem. Zworniki zastąpiono wentylatorami. Posadzka wykonana z chełmskiego marmuru. Trzy arkady pod chórem tworzą przejście do nawy. Po stronie wschodniej znajduje się zakrystia. Kościół wybudowany został w latach 1908-1914, stary, drewniany rozebrano w latach 1907-1908r. Pierwszym fundatorem była Maria Michałowska, która przeznaczyła na ten cel 7,5 tys. rubli. Po jej śmierci zamiar ten wsparł i wykonał Józef Kosicki, przy pomocy parafian i za staraniem ówczesnego proboszcza ks.

⁸ Za: Program Rewitalizacji Gminy Nagłowice na lata 2016-2023

Franciszka Lipińskiego (zm. w 1910r.). J. Kosicki był niewątpliwie głównym fundatorem, gdyż mając w planach na budowę ok. 15 tys. rubli wydał na ten cel 100 tys. rubli. Postanowił tak dlatego, że pragnął mieć kościół na placu dworskim, gdzie grunt pod budowę okazał się jednak niepewny i wymagał zakładania bardzo głębokich fundamentów. Nowy kościół konsekrował w 1914r. biskup kielecki Augustyn Łosiński. Wszystkie ołtarze, główny i dwa boczne, są neogotyckie, dębowe. Wiele eksponowanych elementów, zwracających uwagę misterną ornamentyką, wykonano z dębu. Szczególnie dobrze jest zachowana ambona. Dąb tu i ówdzie uzupełnia drewno lipowe - przykładem jest wykonana z jednego kłoca chrzcielnica pochodząca prawdopodobnie ze starego kościoła. Do nawy głównej przylega kaplica, w której spoczywają dobrodzieje, właściciele ziemscy, a przede wszystkim fundatorzy kościoła. Jednym z ciekawszych elementów zabytkowych jest ornat zszywany z tzw. pasów słuckich, ułożonych na białym tle, ofiarowany kościołowi przez o. W. Drzewieckiego, jędrzejowskiego opata cystersów. Polichromię oraz drogę krzyżową wykonała w latach 1958-1959 Izabela Borowska, a była ona odnawiana w 2009r. Plebania murowana ok. 1910 r., według projektu architekta Plebińskiego jest piętrowym budynkiem, wzniesionym na planie kwadratu, otynkowanym. Wejście główne znajduje się od strony północnej, wejście boczne od strony wschodniej. Nad wejściem niskie kolumnowe ganki. Okna z parapetami gzymsowymi. Dach profilowany dwuspadowy kryty blachą, charakterystycznie wklęsły w płaszczyźnie środkowej.

Zdjęcie 2 Kościół p.w. Matki Bożej Różańcowej w Nagłowicach

Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/naglowice-matki-bozej-rozancowej>

Kościół parafialny p.w. św. Stanisława w Rakoszynie

Położony w północnej części wsi Rakoszyn. Kościół drewniany, modrzewiowy, konstrukcji zrębowej, jednonawowy i szalowany. Prezbiterium niższe i węższe, wielobocznie zamknięte. Część wschodnia odcięta, tworząca trójkątną zakrystię. Przy zachodniej części nawy znajduje się przybudówka mająca charakter niskiej wieży. Wewnątrz kruchta, a na piętrze składzik. Pod płaskim stropem tęczowa profilowana belka z datą 1779. Dachy z wieżyczką dwuspadowe, kryte miedzianą blachą. Ołtarz główny barokowy z pierwszej połowy XVIII w., z przemalowanym obrazem Matki Boskiej Anielskiej, w typie XVII w. Obraz był odnawiany w 2009 roku. Kamienna chrzcielnica o charakterze gotyckim. Również barokowe rzeźby świętych zakonników-z wieku XVII i ludowa rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego. Świątynię wznosił w 1779r. miejscowy proboszcz Tomasz Kaliński, na miejscu starego kościoła zdemastowanego przez innowierców w drugiej połowie XVI w. 28 października 1779r. kościół poświęcił dziekan Jędrzejowski ks. Ignacy Kotulski z upoważnienia biskupa krakowskiego Kajetana Sołtyka. Po drugiej wojnie światowej kościół został odnowiony.

Zdjęcie 3 Kościół parafialny p.w. św. Stanisława w Rakoszynie

Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/rakoszyn-sw-stanislaw-a-b-m>

Kościół parafialny p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Trzcinie

Położony w centralnej części wsi Trzciniec. Kościół jest niewielki, drewniany o prostej konstrukcji, wzniesiony na planie prostokąta z niewysoką zdobioną wieżą. Dachy dwuspadowe kryte blachą. Wewnątrz w ołtarzu głównym znajduje się zabytkowy krucyfiks w drewnianej oprawie ołtarzowej. W ołtarzu bocznym kopia obrazu jasnogórskiego. Kościół jest przykładem długotrwałej w Polsce tradycji drewnianego budownictwa sakralnego. Na placu kościelnym otoczonym drzewostanem stoi kamienna figura Matki Bożej wzniesiona w miejscu, gdzie stał wielki ołtarz poprzedniego kościoła, rozebranego w 1826r. Fundatorką figury w 1901r. była dziedziczka Felicja Borkiewiczowa. Kościół pierwotnie był kaplicą, wzniesioną w latach 1928-1935, a rozbudowaną w 1959r.

Zdjęcie 4 Kościół parafialny p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Trzcinie

Źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/trzciniec-podwyzszenia-krzyza-swietego>

„Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach

Jest to budynek parterowy, dwutraktowy, z mieszkalnym poddaszem, zbudowany na planie wydłużonego prostokąta. Od frontu ma dwa wydatne ryzality-alkierze i taras, a we frontowej i ogrodowej elewacji – kolumnowe ganki i wystawki w dwuspadowym dachu. Wnętrze rozplanowane jest regularnie, z wejściem i ścieżką pośrodku elewacji frontowej. Gładkie płaszczyzny ścian wzbogacone są profilowanymi opaskami okien. Wielki, prosty dwuspadowy dach (aktualnie kryty blachą, niegdyś gontem) nadaje budynkowi proporcje charakterystyczne dla architektury dworskiej. Dwór o skromnej, klasycystycznej architekturze stanowił charakterystyczny w Królestwie Polskim Kongresowym typ siedziby ziemiańskiej. Dworek wybudowany został prawdopodobnie w latach 1798-1800. Jak wyglądał pierwotnie nie wiadomo, gdyż kilkakrotnie przekształcano go w XIX w. Budowniczym był Kacper Walewski herbu Kolumna, poseł na Sejm Czteroletni, szambelan króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Kacper Walewski z racji spełnianych funkcji był postacią popularną. Nowo wybudowany dworek gościł zatem wielu znakomitych ówczesnie ludzi i w krótkim czasie stał się jednym z ważniejszych ognisk życia towarzyskiego okolicy. Kacper Walewski zmarł w 1806r., natomiast jego żona Maria z Dąbskich Walewska gospodarowała w Nagłowicach do 1832r. W tym czasie otoczyła dworek parkiem sadząc modrzewie, lipy i graby. W wyniku podziałów rodzinnych w 1853r. Nagłowice przyjęła w posiadanie Marianna z Walewskich Kosicka, żona Juliana Kosickiego. Rodzina Kosickich mieszkała w Nagłowicach w czasie Powstania Styczniowego. W 1878r. Nagłowice dziedziczył Józef Kosicki, zdolny gospodarz i administrator. Powiększył dworek, założył nowy park, ufundował kościół i wytyczył cmentarz. Dzieci Józefa Kosickiego sprzedały Nagłowice w 1914r. księciu Januszowi Radziwiłłowi. W 1928r., na mocy podziałów rodzinnych, otrzymał Nagłowice książę Michał Radziwiłł i połączył je ze swoimi dobrami-Oksą i Chyczą. W okresie międzywojennym książę wybudował obszerny pałac, który połączył z dworkiem Walewskich. Po II wojnie światowej długoletnim lokatorem był Państwowy Dom Dziecka. Od 1969 roku zorganizowano Izbę Pamięci Mikołaja Reja, z powodu złego stanu zabytku dworek został opuszczony pod koniec lat 70-tych. Po generalnym remoncie zrealizowanym ze środków Ministerstwa Kultury w latach 80-tych XX w., przeniesiono tu bibliotekę oraz zorganizowano Izbę Pamięci M. Reja. Obecnie znajdują się tu również pokoje gościnne i Punkt Informacji Turystycznej, a dworek jest siedzibą instytucji kultury pn. Samorządowe Centrum Bibliotek i Kultury „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach.

Zdjęcie 5 „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach

Źródło: <https://fotolusia.flog.pl/wpis/7116611/dworek-mikolaja--reja--naglowice->

„Dworek Mikołaja Reja „ w Nagłowicach wymagana renowacji w następującym zakresie:
- odnowienie elewacji zewnętrznej dworku,

- przystosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- renowacja balkonów, balustrad, krużganków,
- zmiana aranżacji wystawy muzealnej,
- remont i przystosowanie łazienki dla osób niepełnosprawnych.

Pałac Radziwiłłów w Nagłowicach

Budynek pałacu ustawiony jest prawie pod kątem prostym i w pewnym oddaleniu od dworku. Jest to piętrowa budowla zbudowana na planie prostokąta. Od strony północnej nad wejściem głównym wznosi się monumentalny portyk czterokolumnowy. Do wejścia prowadzą wysokie półkoliste schody. Okna rozmieszczone są symetrycznie. Piętro budynku jest nie co węższe od parteru, a pomiędzy nimi biegnie okalający cały budynek gzyms pokryty, podobnie jak dwuspadowy dach, blachą. Taka konstrukcja sprawia wrażenie, jak gdyby wyższa kondygnacja została wkomponowana w dach niżej. Obecnie w budynku mieści się Powiatowy Zespół Pomocy Dziecku i Rodzinie im. Ireny Mrożewskiej.

Zdjęcie 6 Pałac Radziwiłłów w Nagłowicach

Źródło:

http://www.polskiekrajobrazy.pl/Galerie/550:Kielecczyzna/70722:Naglowice._Palac_Radziwillow..html

Zespół dworsko-parkowy w Desznie

Położony w północno-zachodniej części wsi Deszno. Dworek jest piętrowym budynkiem murowanym, wybudowanym na planie prostokąta. W elewacji frontowej dwa ryzality boczne (dwutraktowy). Pomiędzy piętrem i parterem biegnie opaska gzymsowa. Od strony zachodniej znajduje się czterokolumnowy ganek z kolumnami o przekroju kwadratu. Dach niski, dwuspadowy, kryty blachą ocynkowaną. Połowa budynku jest podpiwniczona. Dwór otoczony jest parkiem. Obecny dwór wybudowany został prawdopodobnie w latach osiemdziesiątych XIX w. Pod koniec II wojny światowej rodzina Bielskich została wysiedlona, a do budynku dworu przeniesiono szkołę, która funkcjonowała do 2009r.

Zdjęcie 7 Zespół dworsko-parkowy w Desznie

Źródło: <http://www.dwory.cal.pl/podstrony/deszno.php?wojew=swietokrzyskie>

Park podworski w Rakoszynie

Teren parku (51 600 m²) ma kształt zbliżony do czworoboku. W układzie ogólnym czytelny jest jeszcze pierwotny „układ alejowy”. Drzewostan składa się z kasztanów, jesionów, lip, klonów, topoli, akacji, jaworów, świerków, dębów, wiązów, modrzewia, grabów i brzoź. Park założony został prawdopodobnie w XVIII w. i przekształcony – zmodernizowany w XIX w. W 1977r. park uznano za zabytek.

Park podworski w Jaronowicach

Park założony w XVIII w., przekomponowany w XIX w., w którym znajduje się kilka drzew pomników przyrody – lipa oraz dęby. Lipa drobnolistna o wymiarach wysokość ok. 20 m. obwód w pierśnicy 4,1 m, wiek ok.300 lat. Dęby szypułkowe o wysokości do 20 m. Obwody pnia na wysokości pierśnicy 3,3 m, 3,6m, 4,6m. Wiek ok. 300 lat.

Park podworski w Desznie

Kompozycja okalającego dwór parku składa się ze stawów w części wschodniej i związanego z nim układu geometrycznego w części środkowej oraz parku o charakterze swobodnym w pozostałych częściach. Drzewostan stanowią w alejach i szpalerach głównie lipy, graby, kasztany i tuje. Pojedynczo brzozy, jesiony, świerki, modrzewie, akacje, klony i topole. Jako akcent: topola biała, lipy drobnolistne, lipa wielkolistna, orzechy włoskie, świerk, sosna– limba oraz dwa okazy rzadkiego w Polsce miłorzębu japońskiego, które są pomnikami przyrody. Park pochodzi z XVIII w.

Park podworski w Ślęcinie

Kilkuhektarowy park z początku XX w. W skład drzewostanu wchodzi: kasztany, topole, klony, jesiony, wiązy, brzozy i akacje. W północnej części parku zlokalizowany jest niewielki sad z drzewami owocowymi, są tu wiśnie, czereśnie, jabłonie oraz kilka orzechów włoskich.

Park w Nagłowicach

Dwór Mikołaja Reja i Pałac Radziwiłłów w Nagłowicach otoczone są parkiem założonym na przełomie XVII i XVIII wieku. Najstarsza część parku obejmuje ślad dawnego ogrodu włoskiego – geometrycznego założonego na tarasach. Najwyższy taras to tzw. salon ogrodowy z alejami kasztanowców, drzewami– samotnikami i stawami. Na początku XIX wieku Maria Walewska założyła nowy, rozległy park

„angielski”. Kolejne zmiany wprowadza w drugiej połowie XIX Józef Kosicki, dzięki któremu powstaje wówczas park naturalistyczny, krajobrazowy. W obecnym stanie park dworski w Nagłowicach jest obiektem łączącym różne style. W parku rośnie też grupa pięknych dębów – uznanych za pomnik przyrody – pamiętających czasy Mikołaja Reja i mających obwody pni od ponad 4 do blisko 7 metrów oraz niezwykle rzadki w Polsce okaz perukowca podolskiego. Godne uwagi są także m.in. choina kanadyjska, orzech czarny, sosna wejmutka, aleja grabowa, wiązy i okazałe modrzewie.

Potrzeby Gminy Nagłowice w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego:

- Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci.

Gmina Oksa

Na terenie gminy znajduje się szereg zabytkowych obiektów architektury i budownictwa stanowiących pozostałości historycznie ukształtowanej zabudowy, posiadającej cenne walory kompozycyjno-przestrzenne i architektoniczne. Część z nich została wpisana w całości lub w części do rejestru zabytków. Poniżej przedstawiono spis tych obiektów wraz z ich numerem wpisu do rejestru. Obiekty te podlegają bezwzględnej ochronie w zakresie określonym w poszczególnych decyzjach dotyczących wpisu.

Na terenie gminy znajdują się również obiekty posiadające walory historycznej zabudowy, objęte ochroną konserwatorską, ujęte w tzw. spisie zabytków województwa, dla których sposób i zakres ochrony zgodnie z obowiązującymi przepisami należy określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Oprócz nieruchomości zabytkowych w świątyniach znajdują się również tzw. ruchome dobra kultury stanowiące wystrój i wyposażenie kościołów. Obiekty znajdujące się w ewidencji ŚWKZ, w tym wpisane w części do rejestru zabytków:

Lipno

Założenie podworskie:

- park, (XVIII/XIX), nr rej.: A-127/1 z 22.07.2008r.,
- dwór na terenie parku, mur., pocz. XX w (1910r.), nr rej.: A-127/2 z 22.07.2008r.

Oksa

- Układ przestrzenny wsi, poł. XVI w.,
- Zespół Kościoła Parafialnego (d. Zboru Kalwińskiego):
  - kościół parafialny pw. św. Mikołaja (mur.-drewn, 1570, 1678, 1762), nr rej.: A.128 z 22.07.2008r.,
  - cmentarz przykościelny (w granicach ogrodzenia),
  - plebania, mur., ok. 1910r.,
  - stodoła, mur. pocz. XX w.,
  - cmentarz parafialny rzymsko - katolicki.

Rzeszówek

- Zespół Dworski:
  - dwór, ob. w ruinie, mur., poł. XIX w., rozbud.
  - obora I, mur., 2 poł. XIX w., przebud., ok. 1950r.
  - obora II, mur., 2 poł. XIX w.
  - spichlerz, drewn., 2 poł. XIX w.
  - park dworski (XIX, XX w), nr rej.: A-129 z 22.07.2008r.

Węgleszyn

- Zespół kościoła parafialnego:

- kościół parafialny pw. św. Andrzeja (1367, pierwsza poł. XVIII, poł. XIX w), nr rej: A.130/1 z 22.07.2008r.
- dzwonnica (pierwsza poł. XIX w), nr rej.: A.130/2 z 22.07.2008r.
- cmentarz przykościelny (w granicach ogrodzenia).
- ogrodzenie, mur. - żel., XIX/XX w.
- cmentarz paraf. rzym. - kat.

Zakrzów

- park - pozostałości, (pierwsza poł. XIX w), nr rej.: A-131 z 06.08.2008r.
- młyn wodny, drewn., 1932 r. oraz liczne krzyże przydrożne, kapliczki.
- Miejsca Pamięci Narodowej
  - symboliczna mogiła powstańców styczniowych 1863-1864 – współczesny obiekt (2013 r.) upamiętniający 150 rocznicę powstania styczniowego i pamięć 18 bezimiennych powstańców z oddziału ppłk. Zygmunta Chmieleńskiego, poległych w Oksie – na cmentarzu grzebalnym w Oksie;
  - tablica upamiętniająca wydarzenia powstania styczniowego w Oksie - bitwę 20 października 1863 r. i bitwę w kwietniu 1864 r. – obiekt współczesny (2013 r.) przestrzeń publiczna u zbiegu ulic Jędrzejowskiej i Alei Lipowej;
  - obelisk upamiętniający śmierć Funkcjonariuszy Policji Obywatelskiej, poległych w dniu 17 września 1939 r. – Oksa teren Parku;
  - tablica upamiętniająca wywiezienie i śmierć w obozie koncentracyjnym sołtysa Stanisława Fornalskiego – (obiekt współczesny 1993 r.) teren wsi Węgleszyn;
  - tablica upamiętniająca wywóz nauczycieli do Obozu Śmierci w Oświęcimiu - Szkoła Podstawowa w Węgleszynie;
  - tablica upamiętniająca zastrzelenie 2 Funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej 24.09.1946 r. – teren wsi Rembiechowa.

Istniejące obiekty historycznej zabudowy stanowią cenny element krajobrazowy i bazę do rozwoju wszelkich form turystyki historycznej i krajoznawczej: pieszej, rowerowej czy samochodowej.

Potrzeby Gminy Oksa w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego:

- Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci.

Gmina Radków

Na terenie gminy do rejestru zabytków Województwa Świętokrzyskiego wpisane są następujące obiekty:

1. miejscowość Bieganów

- Dwór wraz z parkiem, budynek murowany II poł. XIX w.
- Park ze starodrzewiem ok. XVIII, przekomponowany II poł. XIX i pocz. XX w.

2. miejscowość Kossów

- Kościół drewniany pw. Matki Boskiej Częstochowskiej modrzewiowy, kryty gontem z I poł. XVII w. remont w 1937 i 1958 r.
- Dzwonnica drewniana z XVII / XVIII w. remontowana w 1958 r. użytkownik – Parafia Kossów
- Zagroda młynarska – Młyn wodny drewniany ok. 1900 r.
- Dom murowany – drewniany ok. 1900 r. właściciel Marcin Niwiński.

3. miejscowość Kwilina

- Zespół pałacowo – parkowy ze starodrzewiem, budynek murowany ok. XVIII, XIX / XX w.
- Park ok. XVIII w. przekomponowany II poł. XIX w. użytkownik – Fundacja Domu Niewidomych im. Matki Czackiej.
- Kaplica P.W. Św. Jana Nepomucena, drewn. II poł. XVIII, XIX w.

4. miejscowość Ojsławice

- Kaplica murowana, pocz. XX w.

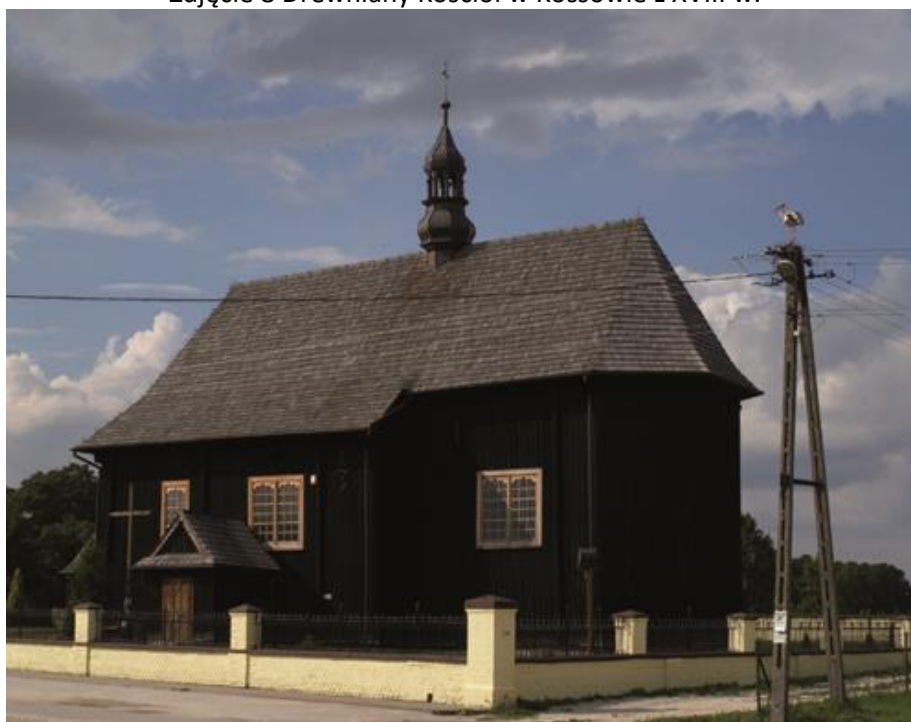

- Park dworski II poł. XVIII w. przekomponowany ok. XIX w.
  - Nieruchomość działka o pow. 2,3 ha o nr 206/5 – ochronie podlega układ kompozycyjny oraz starodrzew.
5. miejscowość Radków
- Zespół pałacowy murowany II poł. XIX w.
  - Park, pocz. XIX w, przekomponowany XIX / XX i ok. 1920 r. własność prywatna,
  - Młyn wodny, drewniany, pocz. XX w. własność prywatna,
6. miejscowość Świerków
- Park dworski, I poł. XIX w. przekomponowany pocz. XX w. układ kompozycyjny, starodrzew, działka Nr. 168/1 o pow. 0,68 ha.
7. miejscowość Dzierzów
- Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny,
  - otoczenie w granicach ogrodzenia kościelnego stanowiące część działki nr 445.

Kossów - drewniany kościół z XVIII w.

Świątynia znajduje się na świętokrzyskim Szlaku Architektury Drewnianej. Została ufundowana przez Józefę Michałowską z Wielopolskich na miejscu wcześniejszej budowli zniszczonej przez pożar. Konsekrowano ją w 1766 roku. Nosiła wezwanie Wszystkich Świętych, obecnie - Matki Boskiej Częstochowskiej. Kościół jest jednonawowy o prosto zamkniętym prezbiterium oddzielonym od nawy belką tęczową z krucyfiksem. Wyposażenie świątyni pochodzi z XVII i XVIII wieku.

Zdjęcie 8 Drewniany Kościół w Kossowie z XVIII w.

Źródło: <https://radkow.pl/>

Dzierzów – Sanktuarium Maryjne

Znajduje się na świętokrzyskim Szlaku Miejsc Mocy. Kultem otacza się tutaj XVI-wieczną ikonę, pochodzącą z terenu dzisiejszej Ukrainy. Wizerunek przywiózł ze sobą po bitwie pod Beresteczkiem w 1651 roku jeden z przedstawicieli rodu Myszkowskich (najprawdopodobniej Jan Stanisław), którego rodzina mieszkała w okolicy. Obraz stał się sławny w 1664 roku, kiedy 22 lipca kościelny zauważył, że z oczu Marii płyną łzy. Matka Boska Dzierzowska płakała cztery dni, świadkiem tego byli miejscowi księżą oraz okoliczna szlachta i chłopci. Komisja, specjalnie powołana przez biskupa krakowskiego,

orzekła nadprzyrodzony charakter zjawiska i zezwoliła na kult obrazu. Wydarzenie upamiętnił w swojej twórczości Wespazjan Kochowski, który mieszkał w okolicy. Do Dzierzgowa pielgrzymowały tłumy, chorzy doznawali tutaj uzdrowienia. Zostawiali w podzięce liczne wota, które niestety w dużej części zrabowali żołnierze rosyjscy w 1794 roku. Do dzisiaj można oglądać kulę, zostawioną w 1850 roku przez cierpiącą na nogi mieszkankę Szczekocin, której Matka Boska Dzierzgowska przywróciła zdrowie, a także order, biżuterię, plakietki. Na uwagę zasługuje srebrna sukienka, która niegdyś ozdabiała obraz, a obecnie znajduje się na jego kopii na jednym z feretronów. Pod względami ikonograficznymi Matka Boska Dzierzgowska należy do typu Hodegetrii: na jej lewym ramieniu siedzi mały Jezus, a ona wskazuje na niego dłonią. Maria nosi zieloną suknię oraz ciemnoczerwony płaszcz, ozdobiony trzema gwiazdami oraz frędzelkami. Dzieciątko jest ubrane w długą szatkę. W jednym ręku trzyma księgę, a drugą błogosławi. W górnej części obrazu pojawiają się postaci dwóch aniołów.

Zdjęcie 9 Sanktuarium Maryjne w Dziergowie

Źródło: <https://radkow.pl/>

Również w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego wpisane są nagrobki:

- Walentego Jackowskiego (pradziada Żeromskiego) znajdującego się na cmentarzu parafialnym w Dziergowie.
- Żeliwny nagrobek – dziedzica dóbr Dzierzgowa i Kossowa Józefa Makulskiego znajdującego się na cmentarzu parafialnym w Dziergowie.

Kapliczki i krzyże przydrożne

BAŁKÓW

- figura św. Floriana – patrona strażaków
- kapliczka z figurką św. Jana Nepomucena

BIEGANÓW

- kapliczka typu domkowego, wystawiona w 1988 r. przez Stanisława Swojnóg, konsekrowana przez księdza Tadeusza Grabka

CHYCZA

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- płaskorzeźbiona figura św. Jana Nepomucena

Płaskorzeźba znajduje się w miejscu, gdzie dawniej przebiegała granica pomiędzy majątkiem księcia Michała Radziwiłła oraz prywatnych gospodarzy, obecnie jest to granica między Chyczą a Brzostkami. Tradycyjnie „nepomuki” ustawiane były przy mostach i brodach, a także wśród pól. Św. Jan miał chronić przed powodzią, a z drugiej strony zapewniać uprawom opady. Figura z Chyczy prezentuje typową ikonografię: święty przedstawiony jest w stroju kanonika, a w ręku trzyma krzyż.

DZIERZGÓW

- żeliwny krzyż w centrum wsi

Znajduje się na nim napis: „Tomasz Trepka z Mękarzowa pamiątkę tę składa na chwałę Panu Bogu 1883”.

- krzyż upamiętniający miejsce rozstrzelania powstańców styczniowych, znajdujący się przy drodze do Radkowa

KOSSÓW

- żelazny krzyż

Ustawiony przy polnej drodze prowadzącej obok kościoła do Chyczy na miejscu wcześniejszego krzyża drewnianego. Krzyż ten w czasie wojny był obalony przez samolot, później zniszczył ze starości. Według mieszkańców Kossowa krzyż upamiętniał wydarzenia z okresu powstania styczniowego.

KRASÓW

- drewniany krzyż misyjny

OJSŁAWICE

- figura Matki Boskiej na terenie dawnego, dworskiego parku, popularnie zwana „Świątą”

Zabudowa dworska w Ojsławicach istniała jeszcze w 1945 roku. Składała się m. in. z dworu alkierzowego, kuchni, cieplarni i budynków gospodarczych.

- kapliczka domkowa

Ufundowana na początku XX wieku przez ówczesnego dziedzica Ojsławic Wierusza Kowalskiego (jest pochowany na cmentarzu w Dzierzgowie) pod wezwaniem św. Anny.

RADKÓW

- kapliczka z wizerunkiem Matki Boskiej Radkowskiej

Kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Przez około dwadzieścia lat wisała na ścianie Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Radkowie. W 1949 roku pewien milicjant wrzucił wizerunek do studni. Gospodarze wydostali go i złożyli w całość. Jeden z nich zabrał go do domu, gdzie po kilkunastu latach zwrócił na niego uwagę ksiądz Tadeusz Grabek. Po konserwacji wizerunek umieszczono w kapliczce.

- kapliczka św. Jana Nepomucena z figurą świętego wydobytą w 1844 roku z sadzawki

SKOCISZEWY

- ok. stuletnia kapliczka zawieszona na drzewie

ŚWIERKÓW

- kapliczka NMP powstała w 1937 roku z inicjatywy dziedzica dworu w Kwilinie

Zespół dworski w Radkowie

Klasycystyczny pałac z drugiej połowy XVIII wieku otoczony parkiem

Wzniesiony zapewne po 1861 roku przez Rudolfa Zycińskiego. Ostatnimi przedwojennymi właścicielami była rodzina Linowskich. Po upaństwowieniu majątku w budynku przez wiele lat mieścił

się m. in. ośrodek zdrowia. W 1997 roku pałac sprzedano ponownie rodzinie Linowskich, a ci odsprzedali go Wojciechowi Wernickiemu.

Zespół dworski w Bieganowie - najstarszej miejscowości w gminie

W dawnych dokumentach nazwę wsi zapisywano różnie: Benganouo, Beganowicz, Beganycz, Beganow lub Byeganow. Po raz pierwszy wzmiankowano ją w 1198 r., kiedy to ówczesny właściciel – Kanimir przekazał miejscowość klasztorowi bożogrobowców w Miechowie. W XIV w. Bieganów z powrotem znalazł się w świeckich rękach. Ostatnią rodziną ziemiańską, która posiadała majątek w Bieganowie byli Morstinowie. W XVI w. we wsi funkcjonował zbór protestancki. W Bieganowie urodził się założyciel firmy czekoladowej Wawel Adam Piasecki.

Zdjęcie 10 Bieganów - klasycystyczny dwór z drugiej połowy XIX w. oraz park

Źródło: <https://radkow.pl/>

Dwór w Bieganowie został wybudowany dla rodziny Morstinów w drugiej połowie XIX w. w stylu klasycystycznym. Otacza go park, w którym znajduje się ponad 300-letnia lipa, uznana jako pomnik przyrody. W czasie drugiej wojny światowej dwór był ważnym ośrodkiem konspiracyjnym. Zarządzała nim Nina Morstin, która ukrywała na jego terenie wyższych rangą działaczy Armii Krajowej i udostępniała jako punkt szkoleniowy dla żeńskiej służby zdrowia. Obecnie dwór znajduje się w rękach prywatnych.

- kapliczka typu domkowego, wystawiona w 1988 r. przez Stanisława Swojnóg, konsekrowana przez księdza Tadeusza Grabka
- najstarszy dom we wsi z 1885 r., należący do rodzeństwa Wandy i Stanisława Majchrzaków
- torfowiska

Torfowiska zajmują ok. 30 ha. Mieszkańcy wykorzystują surowiec jako opał. Na wykorzystanych torfowiskach, przez które przepływa mała rzeczka Weśrednik (dopływ Nidy), znajdują się żeremia bobrów.

Dwór w Kwilinie

Kwiliński dwór pochodzi z XVIII wieku, ale na przełomie XIX i XX wieku został przebudowany i rozbudowany. Prezentuje klasyczny układ na rzucie prostokąta, gankiem na osi i dobudowanymi po bokach prostokątnymi pawilonami. W 1991 roku spadkobierczyni dworu w Kwilinie - Krystyna Niemojewska przekazała obiekt Fundacji Domu Niewidomych im. Elżbiety Czackiej w Krakowie.

Zdjęcie 11 Dwór w Kwilinie wraz z otoczeniem

Źródło: <https://radkow.pl/>

Potrzeby Gminy Radków w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego:

- Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci.

Gmina Secemin

W Gminie Secemin zlokalizowane są m.in. parki podworskie w miejscowościach Czaryż, Bichniów i Krzepin oraz zabytkowe kościoły w Seceminie i Kuczkowie. W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat zabytków z terenu gminy widniejących w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego.

Tabela 104: Zabytki na terenie Gminy Secemin według nazw i numerów w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego

L.p.	Miejscowość	Nr zabytku	
		zespół dworski:	
1	Bichniów	dwór	453 (cz.) z 01.02.1989
2		park	668 z 18.12.1957 oraz 453 (cz.) z 01.02.1989
3	Czaryż	park dworski	647 z 17.12.1957 oraz 580 (cz.) z 04.11.1998 i 09.11.1998
4	Krzepin	park dworski	651 z 17.12.1957 oraz 581 (cz.) z 04.11.1988 i 09.11.1998
5	Kuczków	kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża	374 z 14.01.1957 oraz 424 z 21.06.1967
	Secemin	zespół kościoła par. pw. św. Katarzyny i Jana:	

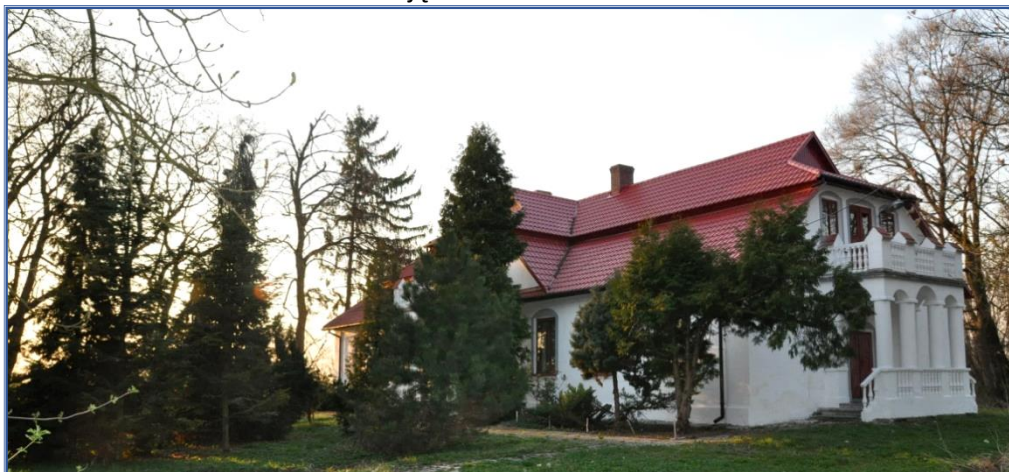
6		kościół	235 z 02.10.1956 oraz 415 z 21.06.1967 i 228 (cz.) z 25.01.1978
7		najbliższe otoczenie w granicach ogrodzenia	228 (cz.) z 25.01.1978
		zespół dworski:	
8		fosa (pozostałości fortyfikacji ziemnych)	332 z 03.12.1956
9		park	659 z 18.12.1957 oraz 579 (cz.) z 04.11.1998 i 09.11.1998

Źródło: Rejestr zbytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego - <http://zabkielce.prot.pl/dane/nieruchome.pdf>

Dwór w Bichniowie

Został wybudowany w 1925 roku przez Adama Makólskiego. Obecnie jest on odrestaurowany i znajduje się w rękach prywatnych. Wokół budynku rozciąga się zabytkowy park, założony w XVIII wieku i przekomponowany w XIX w. Cztery rosnące tam dęby szypułkowe to pomniki przyrody⁹.

Zdjęcie 12: Dwór w Bichniowie

Fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Park dworski w Czaryżu

Park dworski w Czaryżu jest jedyną pamiątką po zespole dworskim z przełomu XIX i XX wieku. Do 1939 był on własnością Morsztynów¹⁰. Obecnie obiektu użytkuje Urząd Gminy Secemin. Park ma kształt prostokąta wydłużonego ze wschodu na zachód oraz leży na terenie płaskim, nie ma ogrodzenia i jest w stanie zaniedbanym. Po dworze, który był w zachodniej części parku, nie pozostało już żadnego śladu¹¹.

Zdjęcie 13: Dwór w Czaryżu

⁹ Wirtualne muzeum Ziemi Włoszczowskiej

<http://wmzw.plenerownia.com/exhibit/115/Cz.%203:%20Rycerze,%20szlachta...>

¹⁰ Tamże.

¹¹ Strona internetowa gminy Secemin - <http://secemin.net.pl/>. Zakładka miejscowości.

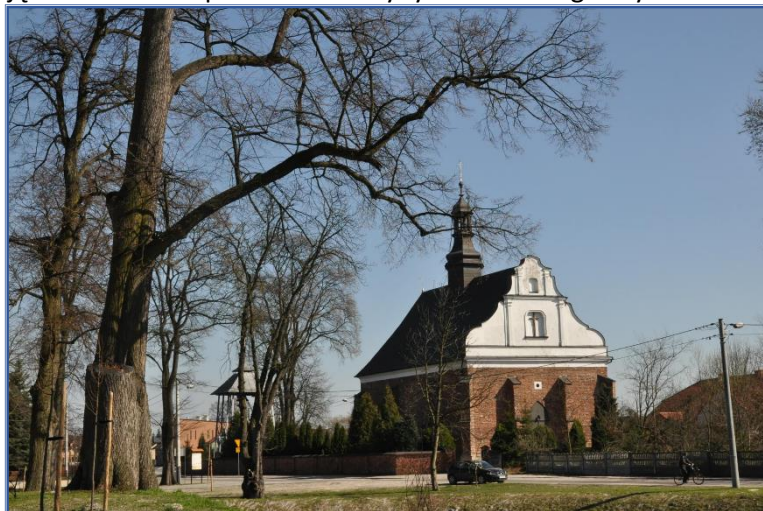

Fot. arch. ze zbiorów Jarosława Krzyżanowskiego.

Park dworski w Krzepinie

Obiekt składa się z parku, alei dojazdowej, stawu z wyspą, łąki i nowego budynku, w którym mieściła się szkoła. Do 1939 r. cały zespół był własnością prywatną. Park dworski założono na przełomie XIX w. na powierzchni 1,5 ha. Ma kształt prostokąta, nie jest ogrodzony i leży na terenie płaskim, miejscami podmokłym, pocięty groblami. W północnej części znajdował się parterowy budynek dworu, po którym zachowały się tylko fundamenty. W parku pozostał najciekawszy drzewostan - okazała jest aleja grabowo-kasztanowa na zachodniej granicy parku. Wiekowe drzewa to takie gatunki jak: kasztanowiec zwyczajny, lipa drobnolistna, buk zwyczajny, klon jawor, wierzba biała¹².

Zdjęcie 14: Kościół p.w. św. Katarzyny i Jana Ewangelisty w Seceminie

Fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Kościół w Seceminie

Świątynia wzniesiona z cegły w 1402 roku z fundacji Piotra Szafrąńca herbu Stary Koń. W połowie XVI stulecia została rozbudowana i zamieniona na zbór kalwiński przez Stanisława Szafrąńca. Świątynię przywrócono katolikom w 1617 roku. Kościół zbudowany jest w stylu gotyckim z barokowym szczytem

---

¹² Tamże.

fasady. W XVII – wiecznym ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Bożej Królowej Korony Polskiej, po bokach figury św. Stanisława i Wojciecha, a na szczycie św. Jana. Ponieważ na synodzie innowierczym w Seceminie w 1556 roku podważono dogmat o Trójcy Świętej, symbolicznie na zasuwie obrazu przedstawiono wizerunek Trójcy Świętej z patronami kościoła - św. Katarzyną i Janem Ewangelistą. W lewym ołtarzu bocznym znajduje się krucyfiks z XVII/XVIII wieku, w prawym rokokowym obraz św. Anny. W secemińskiej świątyni warto zwrócić uwagę na epitafia, głównie dawnych właścicieli Secemina oraz fragment nagrobka z mieczem i rękawicami w krużganku kościoła z drugiej połowy XVI wieku¹³. Kościół w Seceminie jest jednym z przystanków szlaku rowerowego „Miejsca Mocy” łączącego miejsca kultu religijnego, sanktuarium maryjne oraz inne ważne obiekty sakralne zlokalizowane w województwie świętokrzyskim¹⁴.

Pozostałości fortalicji Szafranców

Innym pomnikiem przeszłości Secemina są sąsiadujące z kościołem parafialnym pozostałości średniowiecznej fortalicji Szafranców z 1402 roku, mające postać rozległego kopca, powstałego przez otoczenie fosą suchej kępy na skraju mokradła. Napełniona wodą fosa jest elementem rozległego systemu stawów, położonego na dawnym terenie dworskim w zachodniej części miejscowości. Porośnięty drzewostanem parkowym kopiec połączony jest z otoczeniem dwiema krótkimi groblami i kładką. Na kopcu wznosił się dawniej zbudowany w 1752r. dwór Czarnockich - później Lohmannów¹⁵. W październiku 2013 r. miało miejsce oddanie do użytkowania inwestycji zrealizowanej przez Urząd Gminy Secemin pod nazwą: „Zagospodarowanie kopca Fortalicji Szafranców wraz z otoczeniem i parkiem podworskim w Seceminie na cele dydaktyczne – sportowe i rekreacyjne.” Rewitalizacja tego miejsca obejmowała uporządkowanie terenu i drzewostanu, wyczyszczenie fosy, remontu mostka, ułożenie alejek spacerowych, ustawienie nowych pomostów oraz wyciągnięcie ponad powierzchnię ziemi murów wieży i dworu¹⁶.

Zdjęcie 15: Fortalicja Szafranców

Fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

O miejskiej przeszłości Secemina świadczy zachowany w centrum miejscowości układ przestrzenny z ośrodkiem w postaci dużego, czworobocznego rynku. W 2014r. zrealizowana została przebudowa płyty Rynku i jej pierzei w części północnej i zachodniej. Dookoła Rynku powstały nowe miejsca parkingowe, nasadzenia kwiatów, fontanna, mini plac zabaw oraz symboliczny most Szafranców¹⁷.

¹³ http://zwiedzajmy.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=68&Itemid=120

¹⁴ http://www.powiat-wloszczowa.pl/turystyka/mapa_mm_2.pdf

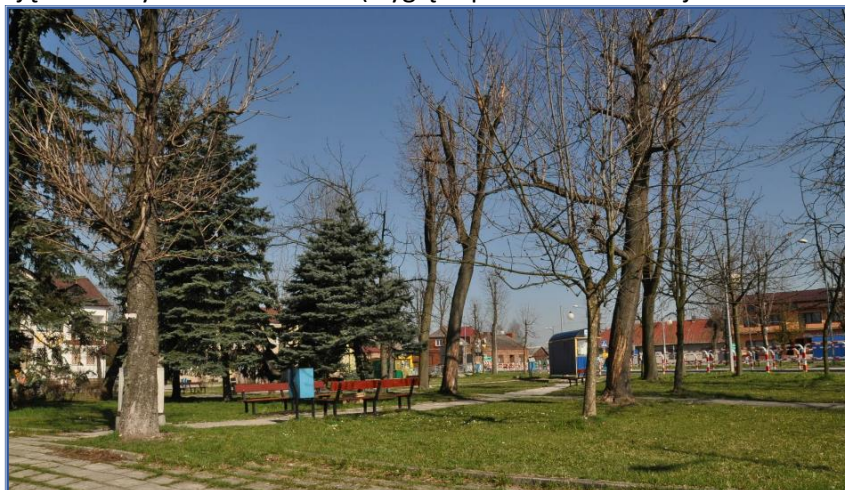
¹⁵ Strona internetowa gminy Secemin - <http://secemin.net.pl/>. Na podstawie opracowania Zbigniewa Beresz.

¹⁶ Tamże

¹⁷ Gmina Secemin realizuje obecnie projekt „Rewitalizacja miejscowości Secemin” współfinansowany z Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Oś priorytetowa 6 – Wzmocnienie

Zdjęcie 16: Rynek w Seceminie (wygląd sprzed modernizacji marzec 2014).

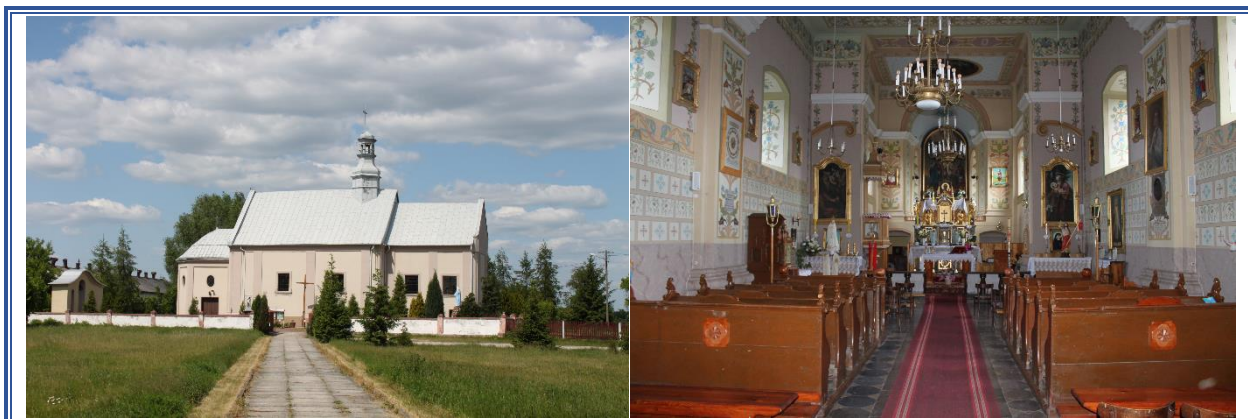
Fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Kościół w Kuczkowie

Ważnym obiektem sakralnym zlokalizowanym na terenie Gminy Secemin jest Kościół w Kuczkowie, który został wzniesiony ok. 1510 r. Wówczas był on drewniany, kryty gontem, otoczony cmentarzem. Literatura często błędnie podaje, że kościół parafialny w Kuczkowie został założony w 1313 r. Dokument erekcyjny z tego roku jest jednak falsyfikatem sfabrykowanym w XVII lub XVIII w. z grubego pergaminu, z podwieszoną blaszaną puszką z wyciśniętą w niej czerwoną woskową pieczęcią z rycerzem maltańskim. Obecny kościół murowany wzniesiony został w 1779 r. z fundacji księdza Marcina Zabiegalskiego miejscowego proboszcza i Michała Czapskiego wojewody malborskiego, miejscowego dziedzica. Był konsekrowany w r. 1783. Kościół przebudowywano w latach 1881 – 1887, powiększono w 1931 r. poprzez dobudowanie wielobocznej kruchty i remontowano w 1976 r. Polichromię wykonano w 1954 r., a odnowiono w 1996 r.

Jest to kościół jednonawowy z węższym, prostokątnym prezbiterium, przykryty dwuspadowymi dachami z ośmioboczną blaszaną wieżyczką na sygnaturkę o barokowej sylwecie. Posadzka jest z marmuru w szachownicę i została ułożona w 1882 r.

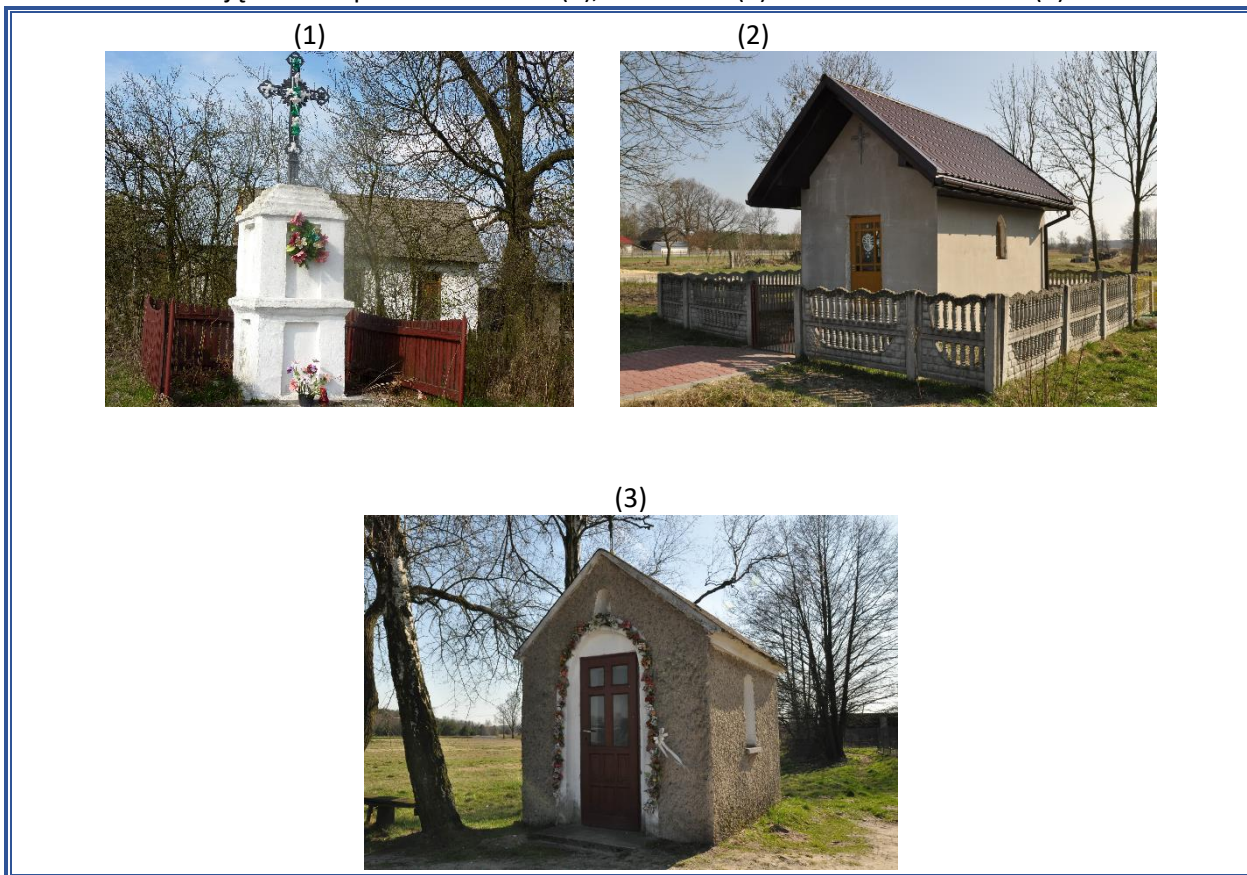
Oryginalne jest urządzenie głównego ołtarza w tym kościele, który składa się jakby z dwóch części. Na sklepieniu umieszczonej w tyle ołtarza zakrystii, znajduje się rodzaj kaplicy, wzniesionej nad poziom posadzki i w niej mieści się ołtarz z kamienną mensą. Obraz zastępuje duża marmurowa płyta z wrytym na niej i malowanym obrazem Pana Jezusa na krzyżu. Po obu stronach obrazu wryto napis: *Fundator figury Aleksander Maszczyński. 10 marca 1823 roku.* Na dole stoi druga mensa ołtarzowa z tabernakulum. Z daleka te dwa ołtarze sprawiają wrażenie jednego. Pod głównym ołtarzem są groby z czterema trumnami. W nawie po lewej stronie stoi ołtarz z obrazem Matki Boskiej Bolesnej. Po prawej stronie ołtarz św. Józefa. Chór jest rozpięty na szerokiej arkadzie. Obecnie do Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Kuczkowie należą wsie: Kuczków, Dąbie, Gródek, Kuźnica Wąsowska, Wola Kuczkowska, Wolica.

Zdjęcie 17 Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Kuczkowie
– fot. Sławomir Krzysztofik Wójt Gminy Secemin

Ponadto na terenie Gminy znajdują się liczne kapliczki przydrożne, które przykuwają uwagę dzięki staranności z jaką troszczą się o nie mieszkańcy.

Zdjęcie 18 Kapliczki w Psarach (1), Brzozowie (2) oraz w Marchocicach (3)

Fot. GRACZKOWSKI DOTACJE Sp. z o.o.

Należy również pamiętać, że znajdująca się na terenie Gminy Secemin miejscowość Bichniów została tragicznie doświadczona podczas II wojny światowej. W niedzielę 28 listopada 1943 roku we wsi doszło do zaciętych walk między partyzantami Armii Krajowej a niemieckimi żandarmami. Ogółem tej „krwawej niedzieli” śmierć poniosło 42 bezbronnych mieszkańców wsi i pięciu partyzantów. Ofiarom tej zbrodni poświęcono pomnik w kształcie kolumny z czerwonego piaskowca, na którym widnieją nazwiska mieszkańców Bichniowa, którzy wówczas zginęli¹⁸.

Potrzeby Gminy Secemin w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego:

- Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci.

Gmina Słupia

Zachowane obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy pochodzą z kilku okresów historycznych. Poniżej tabela obrazująca najcenniejsze zabytki gminy.

¹⁸ http://kielce.gazeta.pl/kielce/1,87991,10099959,Odkrywamy_Swietokrzyskie_Bichniow.html#ixzz30kHP5jX6

Tabela 105: Zabytki na terenie Gminy Słupia figurujące w rejestrze zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego

L.p.	Miejscowość	Zabytek	Numer w rejestrze
1.	Obiechów	zespół kościoła par. pw. Nawiedzenia NMP: nr rej. 203 z 11.02.1967:	A.142/1-3
		- kościół par., nr rej.: 383 z 15.01.1957	
		- kaplica grobowa Mioszewska, - bramka w ogrodzeniu.	
2	Raszków	zespół pałacowo parkowy, nr rej.: 538 z 20.05.1970:	A.143/1-3
		- pałac,	
		- zabudowania gospodarcze (spichlerz, stodoła, stajnia), - park, nr rej.: 537 z 05.12.1957	
3	Rożnica	park pałacowy, nr rej.: 529 z 05.12.1957 oraz 960 z 07.07.1977	A.144
4	Sieńsko	park dworski, nr rej.: 530 z 05.12.1957 oraz 961 z 07.07.1977	A.145
5	Słupia	kościół par. pw. św. Trójcy, nr rej.: 382 z 15.01.1957 oraz 208 z 11.02.1967	A.146
6	Słupia	zespół pałacowy:	A.147/1-2
		- pałac, nr rej.: 26 z 29.04.1947	
		- park, nr rej.: 26 z 29.04.1947 oraz 226 z 08.05.1972	
7	Sprowa	park, nr rej.: 540 z 06.12.1957	A.148
8	Wywła	„Kopiec Prusaków” z kopcem towarzyszącym – z otoczeniem w granicach działki nr 290, decyzja z dn. 18.09.2013	A.920
9	Wywła	„Kopiec Kosynierów (Grochowskiego)” z otoczeniem w granicach działki nr 85, decyzja z dn. 31.12.2014	A.925

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego. - <http://zabkielce.prot.pl/dane/nieruchome.pdf>

Zespół kościoła par. pw. Nawiedzenia NMP w Obiechowie

Obecny kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP w Obiechowie wzniesiony w 1763 r. reprezentuje styl baroku. Jego fundatorką była Katarzyna z Dębskich Mioszewska, dziedziczka Obiechowa. Jednonawową świątynię o konstrukcji zrębowej wzniesiono z drzewa modrzewiowego. Kościół był odnawiany i konsekrowany w 1890 r. przez bpa Tomasza Kulińskiego. W ołtarzu głównym w stylu rokoka znajduje się obraz Matki Bożej Szkaplerznej z Dzieciątkiem w srebrnych sukienkach. W ołtarzu złożono relikwie św. Wincentego i św. Agnieszki. Po lewej – obraz Matki Bożej Kodeńskiej, a po prawej – obraz św. Antoniego. Wnętrze kościoła zdobią figury świętych wykonane w drewnie i współczesna polichromia z 1971 r. W kaplicy św. Stanisława – ołtarz św. Izzydora. Ozdobą kaplicy jest stylizowany orientalnie portal. Na dachu kościoła – wieża z dwoma zabytkowymi dzwonami – XV-wiecznym z medalionem Matki Bożej oraz datowanym na 1625 r. – z motywem Zwiastowania i Ukrzyżowania.

Zdjęcie 19: Zespół kościoła par. pw. Nawiedzenia NMP

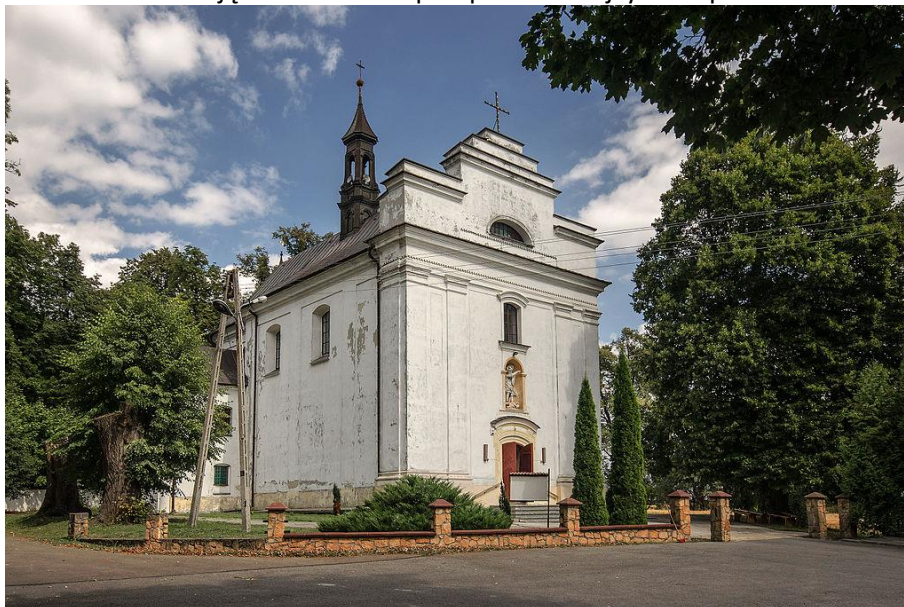

Źródło: www.wikipedia.org

Kościół par. pw. św. Trójcy w Słupiu

Pierwsza wzmianka o parafii pojawiła się w 1325 roku. W poł. XV w. Słupia, zgodnie z relacją Długosza, posiadała drewniany kościół. W 1595 r. ówczesny dziedzic przeszedł na arianizm – kościół zamieniono na zbór. Inwentarz z 1714 r. wzmiankuje „kościół drewniany krzyżowy po tytulem św. Wawrzyńca Męczennika, niepokonsekrowany”.

Zdjęcie 20: Kościół par. pw. św. Trójcy w Słupiu

Źródło: www.wikipedia.org

Fundatorem obecnego kościoła murowanego był Antoni Michałowski, podkomorzy krakowski. Budowa trwała w latach 1778-1807. Uposażony dzięki hojności wdowy po fundatorze, został ograbiony i spustoszony w 1794 r., po bitwie pod Szczekocinami - odbudowywany do 1807 r., był konsekrowany

20 sierpnia 1884 r. przez bpa Tomasza Kulińskiego. Na murowany kościół składa się dwuprzęsłowa nawa i węższe, jednoprzęsłowe prezbiterium, zakończone półkoliście. W ołtarzu głównym, stiukowym – wyobrażenie Trójcy Przenajświętszej. Obok ołtarza w niszach liczne figury. Cztery ołtarze boczne umieszczone są we wnękach w postaci stiukowych ram, nad murowanymi mensami. Dokoła świątyni biegną gzymsy. Stojąca w nawie, niska owalna ambona, przyozdobiona gipsaturą, przypomina rufę okrętu rzymskiego. Równoległe z amboną stoi chrzcielnica, a jej trzon owija wąż z jabłkiem. Ciekawe są kapitele pilastrów, przedstawiające m.in. baranka, synogarlice, kosze róż, lilii, winogrona, owoce. Na pilastrach umieszczone są owalne obrazki z apostołami. Ornamentyka gipsatury w słupskim kościele ma znaczenie ozdobne i symboliczne. We wnętrzu – pamiątkowe płyty nagrobne z XVIII/XIX w. Fronton kościoła zdobią cztery pilastry, a rzeźba z niszy nad drzwiami wyobraża świętego Michała Archanioła zwyciężającego ducha ciemności. Na cmentarzu kościelnym znajdują się nagrobki i kaplica grobowa Michałowskich – fundatorów kościoła i dziedziców Słupi.

Zespoły podworskie

Na terenie Gminy Słupia zachowało się kilka zespołów podworskich, choć ich stan jest bardzo różny. W Raszkowie znajduje się zespół dworski z końca XVIII w., a w Rożnicy zespół pałacowo-parkowy z początku XX w., zaś w Sieńsku po dworze pozostał jedynie park.

Pałac w Słupi

Jednym z najbardziej interesujących zabytków jest XIX-wieczny pałac w Słupi (obecnie jest on siedzibą Urzędu Gminy). W budynku zachowało się wiele unikatowych elementów architektonicznych, m.in. piece kaflowe, okiennice, stiukowe dekoracje na sufitach, niezwykle kunsztownie wykute metalowe schody.

Zdjęcie 21: Pałac w Słupi

Źródło: www.wikipedia.org

Miejsca pamięci narodowej

Na terenie gminy znajdują się mogiły żołnierzy i partyzantów poległych podczas II wojny światowej (obecne są też ślady wydarzeń historycznych, miejsca pamięci narodowej związane z walkami narodo-wyzwolenicznymi):

- Kopiec-mogiła kosynierów w miejscowości Wywła, upamiętniająca bitwę Tadeusza Kościuszki z wojskami carskimi i pruskimi z 1794 roku, zwana w historii bitwą pod Szczekocinami.

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- Tablica w Wywle upamiętniająca sylwetkę T. Kościuszki.
- Szlak kościuszkowski znaczone kosami w miejscowości Wywła.
- Krzyż poświęcony ofiarom pacyfikacji wsi Wywła przez niemieckiego okupanta w 1944 roku.
- Tablica pamiątkowa w siedzibie Urzędu Gminy w Słupi, poświęcona twórcom i uczniom tajnego nauczania w latach 1940-1945 (znajdowała się tu filia Uniwersytetu Jagiellońskiego z wydziałami prawa, filozofii, historii, polonistyki i medycyny).
- Pałac w Rożnicy – w latach 50-tych XX wieku był siedzibą reaktywowanego Uniwersytetu Ludowego - było to miejsce spotkań wielu znakomych polskich pisarzy, poetów, pedagogów i ludzi nauki.
- Tablica pamiątkowa upamiętniająca pobyt w Słupi Wincentego Witosa w okresie okupacji niemieckiej.

Potrzeby Gminy Słupia w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego:

- Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków,
- Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci.

2.11 Obszary cenne przyrodniczo

Gmina Moskorzew¹⁹

W gminie przebiegają dwie ważne granice obszarów wymagających szczególnej ochrony, właściwego zagospodarowania przestrzennego i antropogenne użytkowania przestrzeni przyrodniczej. W skali gminy, a także rejonu są to:

- strefa wododziałowa i ochrony zlewni Białej Nidy, które chronią: prawo wodne, prawo ochrony środowiska, ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych; z cytowanych unormowań wynika, że najodpowiedniejszym byłoby użytkowanie leśne i częściowo rolnicze („nakładają” się tu także obszary chronionych wysokiej jakości gleb),
- obszary ochrony zasobów wód podziemnych, wyznaczają ograniczenia użytkowania terenu w zakresie gospodarki wodno – ściekowej (zrzutu ścieków do wód i ziemi), chemizacji rolnictwa, komunikacji i związanych z nią zanieczyszczeń, sposobu nawożenia gleb (ograniczenia gnojowicowania), bezściółowych form hodowlanych, gospodarki odpadami komunalnymi i przemysłowymi, eksploatacji surowców naturalnych.

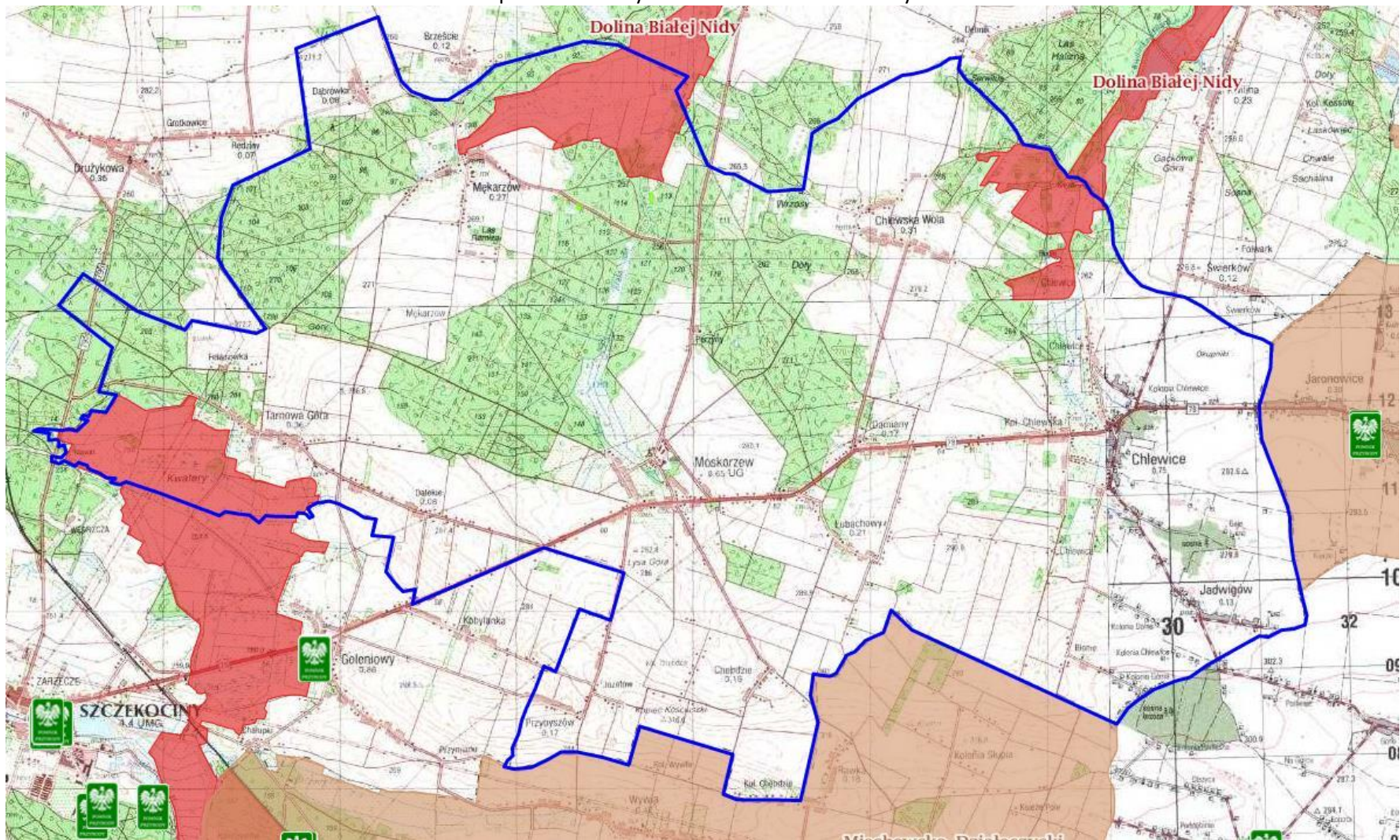
Doliny Nidy i Pilicy to obszary niezwykle cenne przyrodniczo. Nową formą ochrony przyrody, wprowadzaną od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej jest Obszar Natura 2000, chroniący zagrożone gatunki i siedliska mające znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych całej Europy. Obok takich rzek jak: Bóg, Biebrza, Łupawa, Słupia czy Rospuda, również Dolina Nidy i Dolina Pilicy stanowią fragmenty sieci Natura 2000. Dolina Białej Nidy tworzy granice między Niecką Włoszczowską na północy, a znajdującym się na południu Płaskowyżem Jędrzejowskim, Wzdłuż doliny w biegu rzeki i jej dopływów zlokalizowane są liczne stawy hodowlane. Obszar Biała Nida stanowi interesujący z przyrodniczego punktu widzenia zespół podmokłych siedlisk łąkowych i leśnych oraz licznych stawów rybnych. W regionie świętokrzyskim Dolina Białej Nidy to jeden z obszarów najbogatszych w siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (14 typów). Niemal wszystkie są dobrze i bardzo dobrze zachowane, stanowią miejsce bytowania dla wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Biała Nida jest łącznikiem pomiędzy rzeką Nidą a rzeką Pilicą, a zatem jest to ciąg łączący znaczące korytarze ekologiczne. Ostoja Dolina Białej Nidy to obszar występowania bardzo dobrze zachowanych zbiorowisk lasów bagiennych, głównie łągów olszowo-jesionowych. Są to jedne z najlepiej zachowanych lasów łągowych w województwie świętokrzyskim z obecnością gatunków chronionych i górskich. Dolina Górnej Pilicy położona jest w Krainie Świętokrzyskiej, w okręgu: Włoszczowsko-Jędrzejowskim. Flora ma tu charakter przejściowy. Występują w niej duże, w większości naturalne kompleksy leśne (grądy, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz w dolinach rzecznych lasy łągowe i olsy). Meandrująca rzeka Pilica, której towarzyszą liczne starorzecza, tworzy malowniczą dolinę. Wzdłuż koryta ciągną się gęste zarośla wierzbowe, oraz lasy nadrzeczne, o silnie zróżnicowanych drzewostanach, którym towarzyszą podmokłe łąki, charakteryzujące się dużą różnorodnością biologiczną, bogactwem fauny i flory, zwłaszcza gatunków związanych z siedliskami wilgotnymi. Często występują tu bagna i torfowiska. Ich powierzchnia systematycznie się kurczy w wyniku naturalnych zmian sukcesyjnych oraz zabiegów melioracyjnych

---

¹⁹ PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY MOSKORZEW str 31-32

Mapa nr 2 Obszary chronione na terenie Gminy Moskorzew

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Użytki ekologiczne ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 200 Obszary siedliskowe ■ Stanowiska dokumentujące ■ Pomnik przyrody

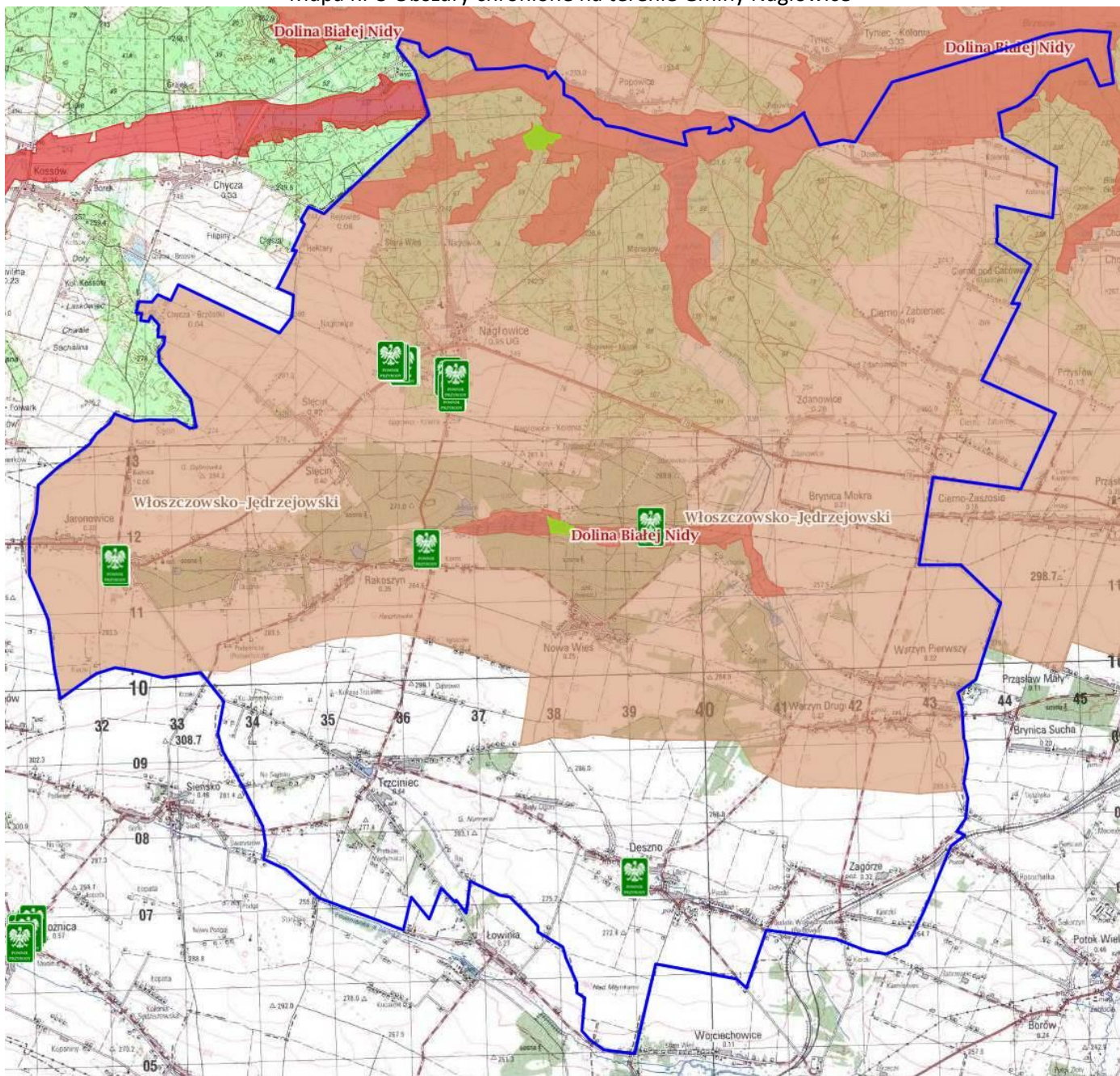

Gmina Nagłowice

Na terenie gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar NATURA 200 Dolina Białej Nidy PLH260013 zajmujący 868,95 ha obszaru gminy
- Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu
- 6 pomników przyrody (Aleja lipowa, dęby, lipa, źródła, dąb szypułkowy, dwie sztuki miłorzębu japońskiego)
- 2 użytki ekologiczne Łąka śródleśna, mokradła i bagna, łąki śródleśne

Mapa nr 3 Obszary chronione na terenie Gminy Nagłowice

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Użytki ekologiczne ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 200 Obszary siedliskowe ■ Stanowiska dokumentujące ■ Pomnik przyrody

Tabela 106 Obszary NATURA 2000 znajdujące się na terenie gminy Nagłowice

L.p.	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Powierzchnia [w ha]	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Gmina	Sprawujący nadzór nad obszarem	Opis
1.	Dolina Białej Nidy PLH260013	01.03.2011	5116,84	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/2369 z dnia 26.11.2015 r. w sprawie przyjęcia dziewiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2015) 8191), (Dz. U. UE L 2015.338.34 z dn. 23.12.2015 r.)	Chęciny, Jędrzejów, Małogoszcz, Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Sobków, Włoszczowa	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach	Ostoja Biała Nida stanowi interesujący z przyrodniczego punktu widzenia zespół podmokłych siedlisk łąkowych i leśnych oraz licznych stawów rybnych. Mimo wykonanych na przełomie lat 1960/70 prac melioracyjnych połączone z prostowaniem koryta rzeki teren ten jest nadal miejscem rozrodu wielu zagrożonych w swym istnieniu gatunków. Dolina Białej Nidy to jeden z najbogatszych obszarów w siedliska naturalne, stwierdzono tu 14 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Niemal wszystkie są dobrze i bardzo dobrze zachowane, stanowią miejsce bytowania dla wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Ostoja zabezpiecza ciąg dolin i wyniesień wzdłuż rzeki Białej Nidy i jej dopływów, ciekę częściowo uregulowanego, ale z obecnością rzadkich zbiorowisk włośniczników i tzw. „lilii wodnych” ze związku Potamion i Nympheion, związanych z wodami czystymi i zasobnymi w substancje odżywcze. Biała Nida jest łącznikiem pomiędzy dużymi korytarzami ekologicznymi - rzekami Nidą i Pilicą.

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl/>

Tabela 107 Gminy na terenie których znajduje się obszar NATURA 2000 Dolina Białej Nidy PLH260013

gmina	obszar w ha	% powierzchni
Chęciny	5,74	0,1%
Jędrzejów	720,68	14,1%
Małogoszcz	663,95	13,0%
Moskorzew	301,89	5,9%

Nagłowice	868,95	17,0%
Oksa	1088,94	21,3%
Radków	964,37	18,8%
Sobków	350,58	6,9%
Włoszczowa	151,74	3,0%
	5116,84	

Źródło opracowanie własne na podstawie <http://kielce.rdos.gov.pl/>

Tabela 108 Obszary Chronionego krajobrazu znajdujące się na terenie gminy Nagłowice

L.p.	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Powierzchnia [w ha]	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Gmina	Sprawujący nadzór nad obszarem	Opis
1.	Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu	29.09.1995	70 389	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 21 poz. 145	Oksa, część obszarów gmin: Imielno, Jędrzejów, Kije, Krasocin, Małogoszcz, Nagłowice, Sobków, Włoszczowa	Marszałek Województwa Świętokrzyskiego	Położony w zach. części województwa świętokrzyskiego, zajmuje 69090 ha. Ma ważne znaczenie wodochronne, gdyż położony jest na dziale wodnym i źródłiskowym pomiędzy Pilicą i Nidą, a także na zbiorniku wód podziemnych (GZWP). Natomiast istotne funkcje retencyjne tego obszaru zapewnia lesistość terenu, liczne zbiorniki wodne, podmokłości i torfowiska.

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl/>

Tabela 109 pomniki przyrody znajdujące się na terenie gminy Nagłowice

L.p.	Numer w rej. RDOŚ	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia	Opis pomnika	Miejscowość	Nr działki
1.	17	Aleja lipowa	1953-10-02	wiek ok. 150 lat; aleja składa się obecnie z 10 sztuk drzew gatunku lipa drobnolistna obwód na wysokość 1,3 m 230-510 cm, wysokość 18-26 m.	Nagłowice	po obu stronach drogi ul. Lipowej w Nagłowicach
2.	67	dęby	1959-01-03	wiek ok. 200 lat wysokość 24 m.	Jaronowice	168/13 na terenie parku podworskiego

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

3.	112	lipa	1986-12-24	wiek ok. 300 lat wysokość akt:20, gm:22	Jaronowice	168/13 na terenie parku podworskiego
4.	204	źródła	1987-10-02	Źródło mające formę jeziora o rozmiarach: długość ok. 70 m, szerokość ok. 50 m, głębokość - 0,2 do 0,5 m. Na dnie liczne wypływy wody podziemnej, zaznaczającej się okrągłymi plamami jasnego piasku i ruchem wody na powierzchni. Woda pochodzi z podłoża margli kredowych, wydajność źródła jest bardzo duża, rzędu 180 m ³ /h.	Rakoszyn	434 akt: na północnym brzegu rozległej, zabagnionej doliny rzeczki Brynicy; gm: w pobliżu drogi gminnej Zdanowice-Nowa Wieś tuż obok rzeki Rakoszynianki; dok: Nadleśnictwo Jędrzejów, obręb Nagłowice, Leśnictwo Cierno, oddział 117o
5.	765	dąb szypułkowy	2005-12-06	rozpiętość korony około 15 m, średnica pnia na wys. 1,3 m od ziemi 172 cm	Rakoszyn	115/6 przy drodze powiatowej Nagłowice-Trzciniec, w obrębie zabytkowego zespołu kościoła, cmentarza parafialnego oraz parku
6.	766	dwie sztuki miłorzębu japońskiego	2005-12-06	średnica pnia na wys. 1,3m od ziemi: 112 cm, 134 cm; rozpiętość korony ok.. 15 m i 12 m	Deszno	987, na terenie zabytkowego zespołu dworskiego
7.		Rejowskich	1953-10-02	Opis pomnika: 8 dębów szypułkowych o obwodach pni 430, 465, 520, 380, 510, 360, 430, 380 cm, wysokości 20-26 m i wieku około 300 lat. Uwaga: Odnaleziono i zinwentaryzowano pod nr 2005_1 okazały dąb o wymiarach: obwód pnia 490 wys. 26, szacowany stan zdrowia 3, bez tab	Nagłowice	Drzewa rosną w podworskim parku w Nagłowicach. gm Nagłowice

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl/>

Tabela 110 Użytki ekologiczne znajdujące się na terenie gminy Nagłowice

Numer w rej. RDOŚ	Nazwa użytku	Data utworzenia	powierzchnia [ha]	Rodzaj użytku	Miejscowość	Nr działki
109	łąka śródleśna, mokradła i bagna	2001-11-23	8,42	śródpolne i śródleśne oczka wodne, bagna, płaty nieużytkowanej roślinności	Nagłowice	41/1604, 42/1605 część działek nr 41/1604, 42/1605, leśnictwo Nagłowice, oddział 41 d (część), f, g oraz 42 f
110	łąki śródleśne	2001-11-23	4,65	płaty nieużytkowanej roślinności	Rakoszyn	125/422 część działki nr 125/422, oddział 125 a w leśnictwie Nagłowice

Źródło: <http://kielce.rdos.gov.pl/>

Gmina Oksa²⁰

Gmina w całości położona jest na terenie Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, zajmującego łącznie powierzchnię 70 389 ha, utworzonego rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego. Obowiązującym aktem dla tego obszaru jest Uchwała Nr XXXV/619/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3311). Ponadto na obszarze Gminy Oksa znajduje się obszar NATURA 2000 mający znaczenie dla Wspólnoty. Jest to Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk **Dolina Białej Nidy (PLH260013)**. Jego powierzchnia w gminie wynosi 1 088,94 ha.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk **Dolina Białej Nidy (PLH260013)** zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej obejmuje dolinę rzeki Białej Nidy z jej dopływami - lewym rzeką Lipnicą i prawym rzeką Kwilanka. Sama dolina Białej Nidy tworzy granicę między Niecką Włoszczowską którą budują głównie utwory czwartorzędowych (gliny zwałowy, piaski i torfy) na północy, a znajdującym się na południu Płaskowyżem Jędrzejowskim, zbudowanymi z margli kredowych, na których w dolinach rzecznych zalegają czwartorzędowe piaski i gliny na południu. Rzeka Lipnica natomiast na północnym – wschodzie oddziela częściowo Pasma Przedborsko-Małoskoskie zbudowane głównie z wapieni jurajskich i piaskowców kredowych od Płaskowyżu Jędrzejowskiego. Prawy dopływ Białej Nidy płynie przez Płaskowyż Jędrzejowski. Wzdłuż doliny w biegu rzeki i jej dopływów zlokalizowane są liczne stawy hodowlane. Obszar Biała Nida stanowi interesujący z przyrodniczego punktu widzenia zespół podmokłych siedlisk łąkowych i leśnych oraz licznych stawów rybnych. Mimo wykonanych na przełomie lat 1960/70 prac melioracyjnych połączonych z prostowaniem koryta rzeki teren ten jest nadal miejscem rozrodu wielu zagrożonych w swym istnieniu gatunków. W regionie świętokrzyskim Dolina Białej Nidy to jeden z obszarów najbogatszych w siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (14 typów). Niemal wszystkie są dobrze i bardzo dobrze zachowane, stanowią miejsce bytowania dla wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Ostoja zabezpiecza ciąg dolin i wyniesień wzdłuż rzeki Białej Nidy i jej dopływów, ciekę częściowo uregulowanego, ale z obecnością rzadkich zbiorowisk włosieniczników i tzw. "lilii wodnych", związanych z wodami czystymi i zasobnymi w substancje odżywcze. Biała Nida jest łącznikiem pomiędzy rzeką Nidą a rzeką Pilicą, a zatem jest to ciąg łączący znaczące korytarze ekologiczne. Ostoja Dolina Białej Nidy to obszar występowania bardzo dobrze zachowanych zbiorowisk lasów bagiennych, głównie łągów olszowo-jesionowych. Są to jedne z najlepiej zachowanych lasów łągowych w województwie świętokrzyskim z obecnością gatunków chronionych i górskich. Na uwagę zasługują rozległe kompleksy łąk świeżych ekstensywnie użytkowanych a także zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych. Wg danych historycznych w rzece występowały: minóg strumieniowy, kleń, świnka, brzana, głowacz białołetwy, jelec, jaź, stonecznica, piskorz, koza, koza złotawa, miętus, węgorz oraz stonecznica. W Dolinie Białej Nidy wykształciły się szczególne warunki hydrologiczne związane z rodzajem podłoża geologicznego, rzeka przepływa przez utwory węglanowe. Dolna terasa zalewowa rzeki to wykształcone cenne torfowiska niskie. Ogólnie obszar ma dobre i stabilne warunki wilgotnościowe dlatego też stanowi gwarancję dla zachowania silnych populacji mięczaków. Na odcinku rzeki gdzie bardzo spokojny nurt i płaska powierzchnia wyraża się meandrowaniem rzeki i występowaniem licznych rozlewisk porośniętych turzycami i pałką wodną. Zawodnione o stabilnym poziomie lustra wody siedliska są zasiedlone przez poczwarówkę jajowatą. Obszar ostoi z uwagi na tendencję sukcesyjną stanowi bardzo korzystne siedliska dla rozwoju populacji Poczwarówki zwężonej. Czyste i naturalne środowisko rzeki stanowi bardzo dobre warunki dla gatunku skójki gruboskorupowej.

W gminie zadbano o ochronę najcenniejszych obiektów przyrody – na jej obszarze znajdują się następujące pomniki przyrody ożywionej:

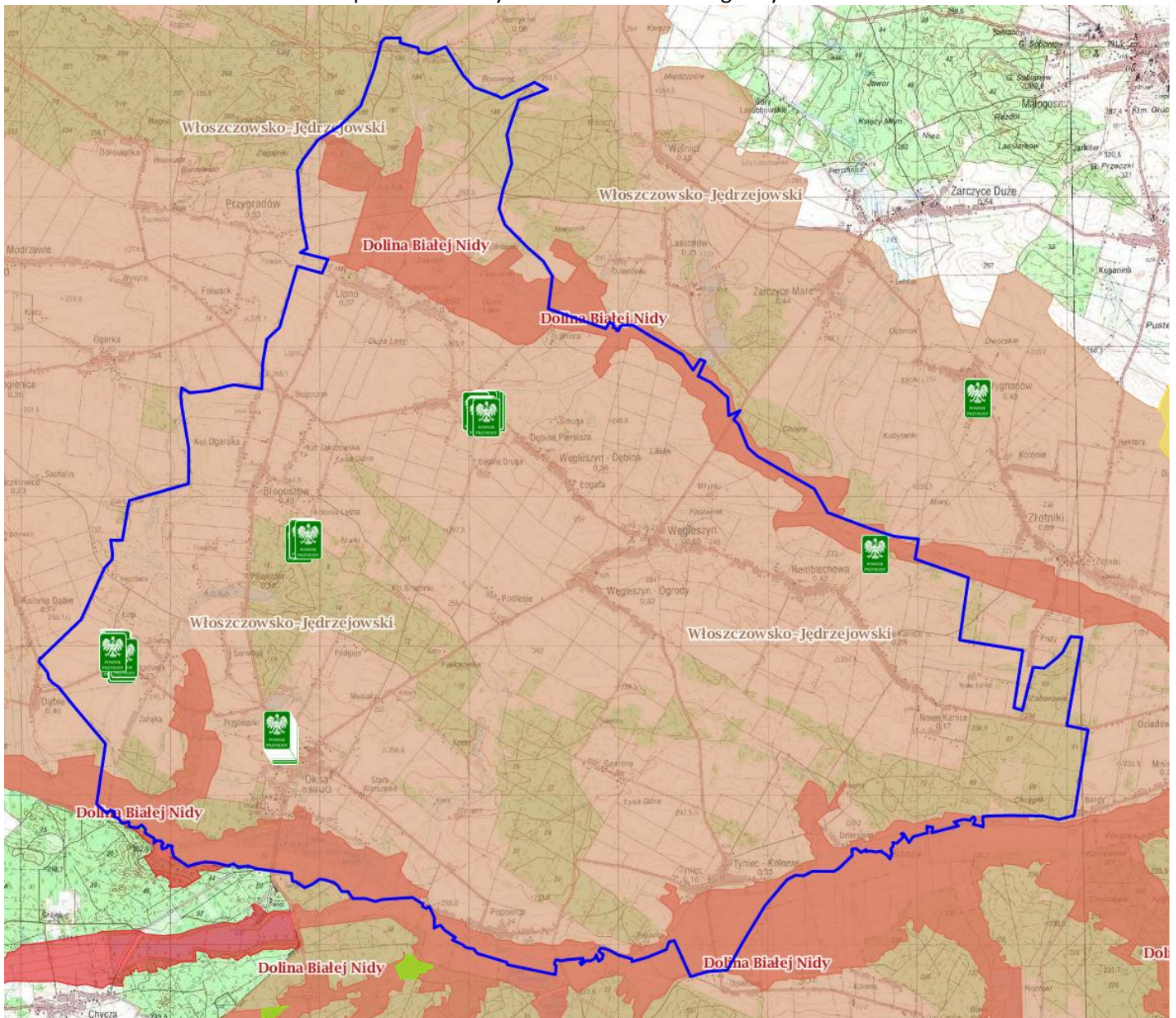
Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- 12 dębów w Zakrzowie – wiek ok. 150–200 lat (obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 239, poz. 3552, z dn.14.12.2007 r.) oraz Rozporządzenie Nr 14/2008 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 232, poz. 3047)),
- aleja modrzewiowa w Oksie – 64 drzewa w wieku około 150 lat (obowiązującym aktem prawnym jest Uchwała nr XVIII/95/2012 Rady Gminy w Oksie z dnia 28 maja 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. z dn. 02.07.2012 r. poz. 1949)),
- 22 dęby szypułkowe w wieku 150–200 lat na terenie parku dworskiego w Rzeszówku (obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 239, poz. 3552, z dn.14.12.2007 r.) oraz Rozporządzenie Nr 14/2008 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 232, poz. 3047)).

Atrakcję stanowią także: odsłonięcie geologiczne w dolinie Lipnicy, we wsi Kanice Stare oraz grupa głazów narzutowych w parku dworskim w Rzeszówku, które pozostają pod ochroną jako pomniki przyrody nieożywionej.

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Mapa nr 4 Obszary chronione na terenie gminy Oksa

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Użytki ekologiczne ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 200 Obszary siedliskowe ■ Stanowiska dokumentujące ■ Pomnik przyrody

Gmina Radków

Na terenie gminy Radków znajdują się następujące formy ochrony przyrody: **Obszar NATURA 2000 Dolina Białej Nidy** oraz **Użytek ekologiczny „Stara Nida”**.

Obszar NATURA 2000 Dolina Białej Nidy

Ostoja obejmuje dolinę rzeki Białej Nidy z jej dopływami – lewym: rzeką Lipnicą i prawym: rzeką Kwilinką. Dolina Białej Nidy tworzy granice między Niecką Włoszczowską na północy, a znajdującym się na południu Płaskowyżem Jędrzejowskim, Wzdłuż doliny w biegu rzeki i jej dopływów

zlokalizowane są liczne stawy hodowlane. Ostoja Biała Nida stanowi interesujący z przyrodniczego punktu widzenia zespół podmokłych siedlisk łąkowych i leśnych oraz licznych stawów rybnych.

Dolina Białej Nidy to jeden z najbogatszych obszarów w siedliska naturalne, stwierdzono tu 14 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Niemal wszystkie są dobrze i bardzo dobrze zachowane, stanowią miejsce bytowania dla wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Ostoja zabezpiecza ciąg dolin i wyniesień wzdłuż rzeki Białej Nidy i jej dopływów, ciekę częściowo uregulowanego, ale z obecnością rzadkich zbiorowisk włośniczników i tzw. „lilii wodnych” ze związku Potamion i Nympeion, związanych z wodami czystymi i zasobnymi w substancje odżywcze. Biała Nida jest łącznikiem pomiędzy dużymi korytarzami ekologicznymi - rzekami Nidą i Pilicą.

Ostoja Dolina Białej Nidy to obszar występowania bardzo dobrze zachowanych zbiorowisk lasów bagiennych, głównie łągów olszowo-jesionowych Fraxino-Alnetum. Są to jedne z najlepiej zachowanych lasów łąkowych w województwie świętokrzyskim z obecnością gatunków chronionych i górskich. Na uwagę zasługują rozległe kompleksy łąk świeżych ekstensywnie użytkowanych a także zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych Molinion.

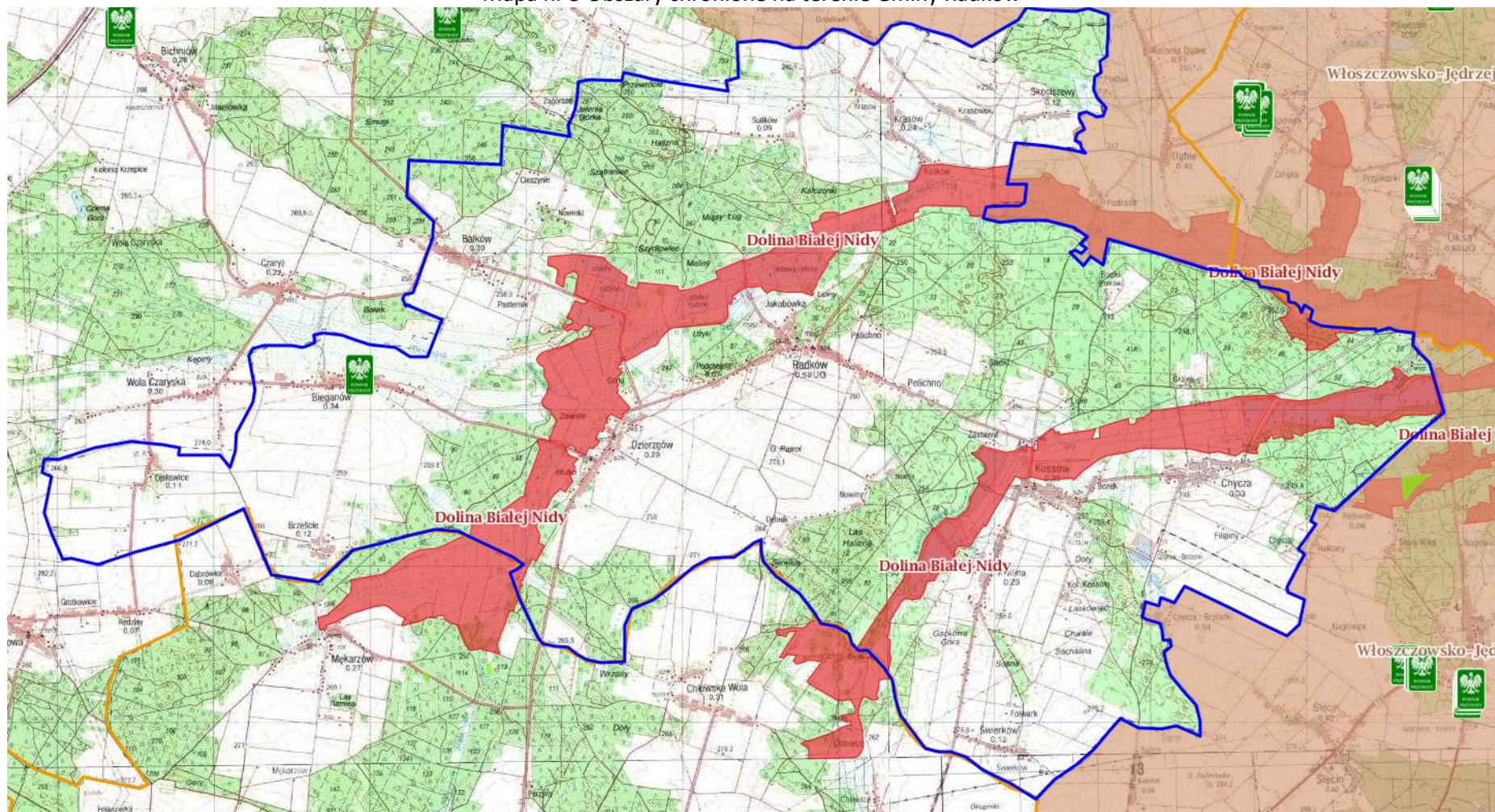
Wg danych historycznych (Penczak 1971) w rzece występowały: minóg strumieniowy, kleń, świnka, brzana, głowacz białopłetwy, jelec, jaź, słonecznica, piskorz, koza, koza złotawa, miętus, węgorz oraz słonecznica. W Dolinie Białej Nidy wykształciły się szczególne warunki hydrologiczne związane z rodzajem podłoża geologicznego, rzeka przepływa przez utwory węglanowe. Dolna terasa zalewowa rzeki to wykształcone cenne torfowiska niskie. Ogólnie obszar ma dobre i stabilne warunki wilgotnościowe, dlatego też stanowi gwarancje dla zachowania silnych populacji mięczaków. Na odcinku rzeki gdzie bardzo spokojny nurt i płaska powierzchnia wyraża się meandrowaniem rzeki i występowanie licznych rozlewisk porośniętych turzycami i pałąk wodną. Zawodnione o stabilnym poziomie lustra wody siedliska są zasiedlone przez poczwarówkę jajowatą *Vertigo moulinsiane*. Obszar ostoi z uwagi na tendencję sukcesyjną stanowi bardzo korzystne siedliska dla rozwoju populacji poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*. Czyste i naturalne środowisko rzeki stanowi bardzo dobre warunki dla gatunku skójką gruboskorupowa *Unio crassus*. Dolina Białej Nidy obfituje w tereny odpowiednie dla rzadkich gatunków ptaków, stwierdzono tam aż 34 gatunki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG. Spośród awifauny zasiedlającej Ostoję należy wymienić stanowiska łąkowe łabędzia krzykliwego *Cygnus cygnus*, dużą populację błotniaka stawowego *Circus aeruginosus*, a także występowanie bąka *Botaurus stellaris*, błotniaka łąkowego *Circus pygargus* oraz trzech gatunków chruścieli: kropiatki *Porzana porzana*, zielonki *Porzana parva* i derkacza *Crex crex*. Ostoja ma duże znaczenie dla traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* i kumaka nizinnego *Bombina bombina*, których populacje sięgają kilku tysięcy osobników. Występujące w Ostoi rozległe kompleksy łąk są siedliskiem dla naturalnych gatunków motyli czerwończyk nieparka *Lycaena dispar*, czerwończyka fioletka *Lycaena helle*, modraszka telejusa *Maculinea teleius* oraz rzadkiego w regionie modraszka naustitosa *Maculinea nausithous*.

Użytek ekologiczny „Stara Nida”

Starorzecze „Stara Nida” znajduje się w Chyczy; ma powierzchnię 0,22 ha. Jest to starorzecze w formie zarastającego stawu, na którym znajduje się płat nieużytkowanej roślinności.

Na terenie gminy znajduje się również pomnik przyrody - lipa drobnolistna rosnąca w parku podworskim w Bieganowie.

Mapa nr 5 Obszary chronione na terenie Gminy Radków

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Użytki ekologiczne ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 200 Obszary siedliskowe ■ Stanowiska dokumentujące ■ Pomnik przyrody

Gmina Secemin

Na obszarze Gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy (PLH260018),
- 3 użytki ekologiczne,
- 7 pomników przyrody,
- obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK NATURA 2000 DOLINA GÓRNEJ PILICY (PLH260018)²¹

Na terenie gminy Secemin znajduje się część Ostoi siedliskowej PLH260018 – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy. Ostoja obejmuje duży obszar 11 548,40 ha i położona jest w Krainie Świętokrzyskiej w okręgu Włoszczowsko-Jędrzejowskim. Występują tutaj duże, w większości naturalne kompleksy leśne (grądy, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz w dolinach rzecznych - lasy łęgowe i olsy). Wzdłuż koryta ciągną się gęste zarośla wierzbowe oraz lasy nadrzeczne, którym towarzyszą podmokłe łąki, charakteryzujące się dużą różnorodnością biologiczną. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe (6410 i 6510), bardzo dobrze zachowane lasy łęgowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe. Obszar ma też znaczenie dla ochrony starorzeczy. W ostoi zlokalizowane są liczne populacje gatunków roślin chronionych i ginących (ponad 60). Dolina Górnej Pilicy należy do najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju mają tu: bóbr europejski, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg ukraiński, koza, głowacz białołetwy, trzepla zielona, czerwończyk fioletek i zatoczek łamliwy. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwończyka fioletka i zatoczka łamliwego należą do kluczowych w skali kraju. Wśród rozlewisk w Dolinie Pilicy występują licznie występują: poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*, skójką gruboskorupowa *Unio crassus*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, piskorz *Misgurnus fossilis*, modraszek telejusa *Maculinea teleius* i modraszek nausitousa *Maculinea nausithous*. Ostoja posiada bogaty zestaw gatunków owadów i innych organizmów wpisanych na czerwoną listę lub wymienianych w załącznikach do konwencji międzynarodowych. W "Dolinie Górnej Pilicy" licznie reprezentowane są przyrodniczo cenne gatunki ptaków.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na obszarze Gminy występują 3 użytki ekologiczne. Ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela:

Tabela 111 Użytki ekologiczne na terenie gminy Secemin

LP.	NAZWA	ROK UTWORZENIA	POWIERZCHNIA [HA]	POŁOŻENIA
1	„Na Stoku” – wydma piaskowa	2002	0,1	Leśnictwo Bałków, oddz. 257c
2	„Łosiowy Dół” – bagno, ostoja zwierzyny	2002	0,37	Leśnictwo Zaróg, oddz. 12l
3	„Koński Dół” - bagno	2002	0,36	Leśnictwo Zaróg, oddz. 34a

Materiał źródłowy: Dane Urzędu Gminy Secemin, Programu Ochrony Środowiska dla gminy Secemin na lata 2010-2017 oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach.

POMNIKI PRZYRODY

Na obszarze Gminy występuje 7 pomników przyrody. Ich charakterystykę przedstawia tabela:

²¹ Na podstawie informacji zawartych w Standardowym Formularzu Danych Dolina Dolnej Pilicy PLH260018.

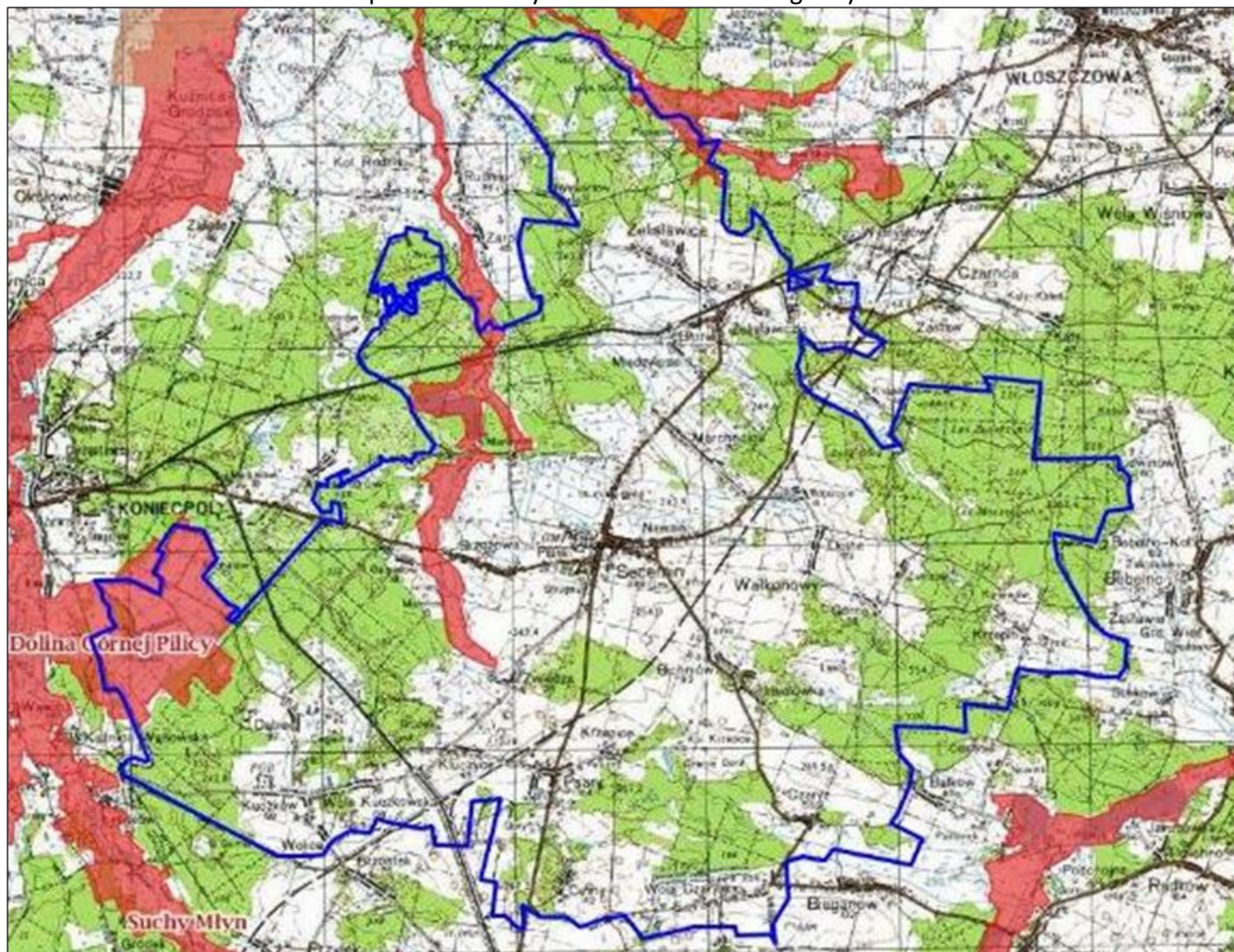
Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Tabela 112 Pomniki przyrody na terenie gminy Secemin

LP.	RODZAJ POMNIKA PRZYRODY	OPIS POMNIKA			OKREŚLENIE POŁOŻENIA POMNIKA	ROK USTANOWIENIA
		OBWÓD [cm]	WYSOKOŚĆ [m]	WIEK [lata]		
1	Dąb szypułkowy	330	17	250	Bichniów – park podworski	1994
2	Dąb szypułkowy	370	17	300	Bichniów – park podworski	1994
3	Dąb szypułkowy	340	18	300	Bichniów – park podworski	1994
4	Dąb szypułkowy	385	24	160	Bichniów – park podworski	1994
5	Dąb szypułkowy	395	25	250	Leśnictwo Bałków (Wałkonowy Górne)	1994
6	Dąb szypułkowy	352	25	250	Leśnictwo Bałków (Wałkonowy Górne)	1994
7	Dąb szypułkowy	435	29	300	Leśnictwo Marchocice (Wałkonowy Dolne)	1994

Materiał źródłowy: Dane Urzędu Gminy Secemin, Programu Ochrony Środowiska dla gminy Secemin na lata 2010-2017 oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach.

Mapa nr 6 Obszary chronione na terenie gminy Secemin

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Użytki ekologiczne ■ Rezerваты ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 200 – obszary ptasie ■ Natura 200 Obszary siedliskowe ■ Stanowiska dokumentujące ■ Pomnik przyrody

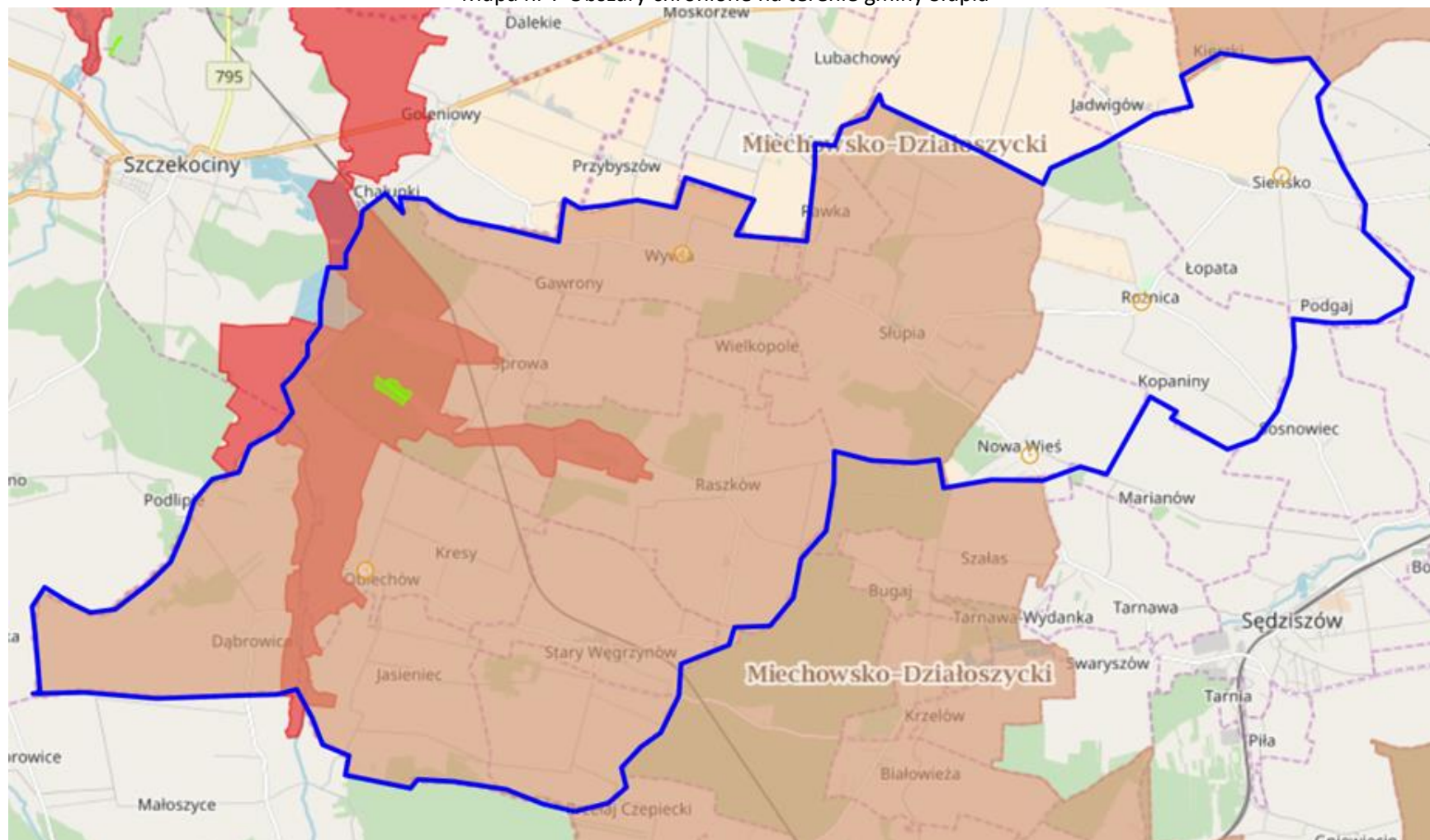
Gmina Słupia

Na terenie gminy Słupia zlokalizowany jest fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym - Dolina Pilicy. Obszar ten należy do Krajowej sieci ekologicznej ECONET-Polska. Sieć ta jest wielkoprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Funkcje takich korytarzy i ciągów pełnią mało przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne. Na obszarze omawianej gminy wielkoprzestrzenny system ochrony przyrody obejmuje fragment Miechowsko-Działoszycki Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar chronionego krajobrazu położony w Niece Nidziańskiej, w południowo-zachodniej części województwa świętokrzyskiego oraz w północnej części województwa małopolskiego. Obszar utworzono w celu przywrócenia czystości wód rzek biorących tu swój początek. Spełnia on rolę retencyjno-wodochronną i gleboochronną lasów porastających wododział Nidy, Pilicy i Wisły. Gospodarka leśna w M-DOChK ma uwzględniać ochronę występujących tu cennych zbiorowisk roślinnych. W obszarze występują kompleksy leśne w postaci zbiorowisk grądowych i dąbrowy świetlistej. Urozmaicona rzeźba terenu sprawia, że występująca tu roślinność jest bardzo różnorodna. Spośród chronionych gatunków roślin występują tu: bluszcz pospolity, dzwoniecznik wonny, kokoryczka okótkowa, lilia złotogłów, orlik pospolity, pluskwica europejska, róża francuska, tojad dzióbaty, tojad mołdawski, wawrzynek wilczczyko, ciemiężycza zielona, miódunka miękkowłosa, a także storczykowate: kruszczyk szerokolistny i podkolan dwulistny.

Na terenie gminy zarejestrowano również dwa pomniki przyrody nieożywionej: źródło w miejscowości Dąbrowica oraz źródło „Św. Jana” w miejscowości Obiechów.

Mapa nr 7 Obszary chronione na terenie gminy Słupia

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Legenda: ■ Użytki ekologiczne ■ Rezerwaty ■ Parki Krajobrazowe ■ Parki Narodowe ■ Obszar Chronionego Krajobrazu ■ Zespoły Przyrodniczo Krajobrazowe ■ Natura 2000 – obszary ptasie ■ Natura 200 Obszary siedliskowe ■ Stanowiska dokumentujące Pomnik przyrody

2.12 Ochrona powietrza

Ochrona powietrza to jedno z bardziej istotnych zagadnień ochrony środowiska przez człowieka w szczególności przed zanieczyszczeniem z uwagi na to, że proces odnowy atmosfery jest długotrwały. Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń atmosfery stanowią duże niebezpieczeństwo, ponieważ z powodu ruchów mas powietrznych mogą być przenoszone na znaczne odległości. Substancje te mogą występować w postaci stałej, ciekłej lub gazowej i mogą wpływać na zdrowie ludzi, klimat, przyrodężywioną, glebę, wodę lub powodować inne szkody w środowisku. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych samych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych.

Stan czystości powietrza atmosferycznego na terenie gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia

Zgodnie z itp. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. Podstawowymi krajowymi aktami prawnymi, określającymi obowiązki, zasady i kryteria w zakresie prowadzenia oceny jakości powietrza w Polsce są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 r., poz. 845) zmienione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2018 r., poz. 1119 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 r., poz. 914 z późn. zm.).

Na terenie województwa świętokrzyskiego dodatkowo obowiązuje uchwała nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliwa. Przedmiotowa uchwała wprowadza następujący harmonogram eliminacji nie ekologicznych źródeł ciepła:

- od dnia 1 lipca 2021 r. nie wolno spalać najbardziej zanieczyszczających powietrze paliw stałych, tj.: mułów i flotokoncentratów węglowych, węgla brunatnego, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%,
- od dnia 1 lipca 2023 r. nie wolno użytkować kotłów pozaklasowych tzw. kopciuchów (według normy PN-EN 303-5:2012),
- od 1 lipca 2024 r. nie wolno użytkować kotłów posiadających 3 i 4 klasę,
- od 1 lipca 2026 r. wolno użytkować kotły spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe,
- od 1 lipca 2026 r. nie wolno użytkować kotłów na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia budynku do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

Od 1 lipca 2026 r. na terenie województwa świętokrzyskiego będzie można użytkować tylko odnawialne, bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opalowy, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne. Jedynie w sytuacji braku możliwości podłączenia budynku do sieci miejskiej, bądź sieci gazowej, dopuszczalne będzie spalanie paliw stałych w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu. Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/ docelowych/celu długoterminowego w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM₁₀, pył PM_{2,5}, ołów Pb w PM₁₀, arsen As w PM₁₀, kadm Cd w PM₁₀, nikiel Ni w PM₁₀, benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu Nox, ozon O₃. Zgodnie z art. 89 ustawy – Prawo ochrony środowiska, kryteriami oceny i klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonej dla niektórych zanieczyszczeń),
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji (dozwolone przypadki przekroczeń poziomu dopuszczalnego odnoszą się także do jego wartości powiększonej o margines tolerancji),
- poziom docelowy substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń, określonej w odniesieniu do ozonu),
- poziom celu długoterminowego (dla ozonu).

Zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywie 2008/50/WE:

- poziom dopuszczalny oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany,
- poziom docelowy oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie,
- poziom celu długoterminowego oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: dwutlenku siarki SO₂, dwutlenku azotu NO₂, tlenku węgla CO, benzenu C₆H₆, ozonu O₃, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz zawartości ołowiu Pb, arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni i benzo(a)pirenu B(a)P w pyłu PM₁₀ zamieszczono w tabeli poniżej. Dla pyłu PM_{2,5} oraz ozonu zdefiniowane są kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Kryteria te zestawiono w tabelach poniżej.

Tabela 113 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, BaP, O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	S8max ≤ 10 mg/m ³	S8max > 10 mg/m ³
benzen	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 5 µg/m ³	Sa > 5 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24 godz. S24 > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 25 µg/m ³	Sa > 25 µg/m ³
ołów	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 0.5 µg/m ³	Sa > 0.5 µg/m ³
arsen	docelowy	rok	Sa ≤ 6 ng/m ³	Sa > 6 ng/m ³
kadm	docelowy	rok	Sa ≤ 5 ng/m ³	Sa > 5 ng/m ³
nikiel	docelowy	rok	Sa ≤ 20 ng/m ³	Sa > 20 ng/m ³
benzo(a)piren	docelowy	rok	Sa ≤ 1 ng/m ³	Sa > 1 ng/m ³
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli:

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2019

Objaśnienia do tabeli:

Sa- stężenie średnie roczne

- S1 – stężenie 1-godzinne
- S24 – stężenie średnie dobowe
- S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego.
- S8max_d – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania.
- Ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(α)piren – oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Tabela 114 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu Nox i ozonu O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 20 µg/m ³	Sa > 20 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	pora zimowa (okres od 01.X do 31.III)	Sw ≤ 20 µg/m ³	Sw > 20 µg/m ³
tlenki azotu	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 30 µg/m ³	Sa > 30 µg/m ³
ozon	docelowy	okres wegetacyjny (IV – 31 VII)	AOT40 _{SL} ≤ 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)	AOT40 _{SL} > 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2019

Objaśnienia do tabeli:

- Sa- stężenie średnie roczne
- Sw- stężenie średnie w sezonie zimowym; sezon zimowy obejmuje okres od 1 października roku poprzedzającego rok oceny do 31 marca w roku oceny.
- AOT40_{SL} –suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³ a wartością 80 µg/m³,
- dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³. Wartość uśredniona dla kolejnych pięciu lat; w przypadku braku kompletnych danych pomiarowych z pięciu lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej trzech lat.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy - zgodnie z itp. 87 ustawy – *Prawo ochrony środowiska* obecnie - dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Nazwy i kody stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 10 sierpnia 2012 poz. 914 z późn. zm.). Liczba stref w Polsce wynosi 46, wśród których jest obecnie 12 aglomeracji, 18 miast o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy (nie będących aglomeracją) oraz 16 stref – pozostałych obszarów województw. Oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi prowadzone są w każdej z 46 stref. W ocenach pod kątem ochrony roślin uwzględnia się 16 stref – ocenie tej nie podlegają strefy – aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. i strefy – miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. W województwie świętokrzyskim, dla celów klasyfikacji pod kątem zawartości: ozonu, benzenu, dwutlenku azotu, tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM₁₀, zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu oraz dla pyłu PM_{2,5}, wyłoniono 2 strefy: miasto Kielce i strefę świętokrzyską na terenie której leżą gminy: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia.

Tabela 115 Zestawienie stref w województwie świętokrzyskim

Lp.	Województwo	Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km ²]	Liczba mieszkańców w strefie	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
1	świętokrzyskie	PL2601	miasto Kielce	miasto pow. 100.000 mieszk.	110	195 266	tak	nie
2	świętokrzyskie	PL2602	strefa świętokrzyska	reszta województwa	11 600	1 042 103	tak	tak

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2019

Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony zdrowia ludzi obie strefy (miasto Kielce i strefa świętokrzyską) uzyskały klasę C z powodu przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla pyłu zawieszzonego PM10 dla stężeń 24-godzinnych oraz przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego określonego dla ozonu skutkowało nadaniem strefom klasy D2. Dodatkowa klasyfikacja pod kątem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM2,5 wykazała przekroczenie poziomu dopuszczalnego określonego dla fazy II w strefie miasta Kielce (klasa C1). Dla stref ze statusem klasy C, zgodnie z itp. 91 ustawy – Poś, zarząd województwa opracowuje, a sejmik województwa uchwała program ochrony powietrza, mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Dla stref, w których przekraczane są poziomy dopuszczalne integralną część programu ochrony powietrza lub jego aktualizacji stanowić ma plan działań krótkoterminowych. Klasa D2 skutkuje natomiast, w myśl itp. 91a Ustawy, podjęciem długoterminowych działań naprawczych będących celem wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Pod względem pozostałych zanieczyszczeń strefom nadano status klasy A z uwagi na nieprzekraczanie (ponad dozwoloną ilość) poziomu dopuszczalnego i docelowego dla każdej z ocenianych substancji. Ogólne wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 116 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)²².

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10	Pb(PM10)	As(PM10)	Cd(PM10)	Ni(PM10)	BaP(PM10)	PM2.5
PL2601	miasto Kielce	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	A ²
PL2602	strefa świętokrzyska	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2019

- 1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2
- 2) Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny II faza, strefa miasta Kielce uzyskała klasę C1

Wyników oceny ze względu na ochronę roślin

Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony roślin, strefę świętokrzyską **pod względem dotrzymania wartości dopuszczalnych dla Nox i SO₂ zakwalifikowano do klasy A**. Natomiast **z uwagi na przekroczenie** poziomu docelowego i poziomu celu

²² źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, rok 2018, WIOŚ Kielce, 2019

długoterminowego **ozonu**, strefę świętokrzyską **zaliczono do klasy C i D2**. Ogólne wyniki klasyfikacji stref w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 117 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin-klasyfikacja podstawowa (klasy: A,C)

L.p.	Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
1	miasto Kielce	PL2601	nie klasyfikowano		
2	strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2019

Strefy, w których wystąpiły przekroczenia

Ocena jakości powietrza w 2019 roku podobnie jak ocena za rok poprzedni wykonana została w obowiązującym układzie stref, według którego w województwie świętokrzyskim oceniane są dwie strefy: miasto Kielce i strefa świętokrzyska. Przekroczenia norm wystąpiły w obu strefach, pod kątem ochrony zdrowia ludzi, w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ (24-godzinny poziom dopuszczalny) oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (poziom docelowy) – klasa C. Ponadto w strefie miasta Kielce, również pod kątem ochrony zdrowia ludzi, przekroczony został pył zawieszony PM_{2,5} (dla dodatkowego kryterium: poziom dopuszczalny faza II) – klasa C1. Dla kryterium ochrony roślin klasę C uzyskała strefa świętokrzyska pod względem przekroczeń poziomu docelowego ozonu. W obu strefach i dla obu rozpatrywanych kryteriów (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin) przekroczone zostały również poziomy celów długoterminowych określonych dla ozonu, które powinny być osiągnięte do 2020 roku – klasa D2. Listę stref, w których wystąpiły przekroczenia wraz z charakterystyką sytuacji przekroczeń przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 118 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2019 w województwie świętokrzyskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]
Pył PM₁₀ – ochrona zdrowia							
PL2601	miasto Kielce	Poziom dopuszczalny	Śr. 24-godz.	39,6	36	118 143	61
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom dopuszczalny	Śr. 24-godz.	126,3	11	30 123	3
PM_{2,5} – ochrona zdrowia							
PL2601	miasto Kielce	Poziom dopuszczalny (II faza)	Śr. roczna	59,2	54	134 034	69
B(a)P – ochrona zdrowia							
PL2601	miasto Kielce	Poziom docelowy	Śr. roczna	79,5	72	179 040	92
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom docelowy	Śr. roczna	2 064,6	18	556 880	53
Ozon – ochrona zdrowia							
PL2601	miasto Kielce	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	109	99	195 235	100
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	11 584,1	100	1 041 965	100

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2019

Tabela 119 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2019 w województwie świętokrzyskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]
Ozon – ochrona roślin					
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom docelowy	AOT40	1 635,5	14
PL2602	strefa świętokrzyska	Poziom celu długoterminowego	AOT40	11 587,7	100

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2019

Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych wprowadza **Harmonogram realizacji działań naprawczych dla stref województwa świętokrzyskiego**, który został opracowany w oparciu o dokonaną diagnozę istniejącego stanu jakości powietrza oraz analizę podstawowych przyczyn niedotrzymania standardów. Działania naprawcze jakie według dokumentu gminy powinny wprowadzić to:

- ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych,
- prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjnych i szkoleniowych,
- prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

Podsumowanie obszaru „ochrona powietrza”

Na obszarze realizacji Strategii występują obszary chronione w tym obszary NATURA 2000. Analiza stanu środowiska wskazuje na potrzebę przeprowadzenia działań mających na celu itp.:

- zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych, modernizację oświetlenia, termomodernizację budynków użyteczności publicznej, termomodernizację budynków mieszkalnych itp.,
- zmniejszenie ilości azbestu pozostającego do utylizacji,
- edukację ekologiczną.

Potrzeby gmin objętych Strategią (projekty przyczyniające się do poprawy jakości powietrza):

- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- termomodernizacja lokali socjalnych oraz budynków prywatnych wraz z modernizacją kotłowni,
- budowa farmy fotowoltaicznej pokrywającej zużycie energii oświetlenia ulicznego oraz budynków użyteczności publicznej,
- montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach gminnych,
- magazyny energii elektrycznej instytucji publicznych na terenie gmin objętych Strategią,
- modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Słupia, Secemin i Radków,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego w miejscach niedoświetlonych oraz na odcinkach, gdzie linia oświetleniowa nie istnieje, a powstają nowe zabudowania,
- wsparcie montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkańców. Projekt zakładałby dofinansowanie do paneli fotowoltaicznych montowanych na prywatnych obiektach mieszkańców.

2.13 Infrastruktura techniczna

Gmina Moskorzew

Infrastruktura drogowa

Komunikacja drogowa na terenie Gminy Moskorzew oparta jest na drodze krajowej nr 78 wiodącej z Chałupek do Chmielnika, która stanowi łącznik dróg krajowych Nr 1 Cieszyn-Gdańsk i Nr 7 Chyżne - Gdańsk. Wszystkie drogi powiatowe znajdujące się na terenie gminy dochodzą do drogi krajowej Nr 78. Ponadto na terenie gminy występuje droga wojewódzka Nr 795 Secemin – Szczekociny oraz pięć dróg powiatowych. Gmina posiada na swym terenie:

- 9 km dróg krajowych,
- 0,09 km dróg wojewódzkich,
- 28,36 km dróg powiatowych,
- 63,39 km dróg gminnych,

Na terenie gminy znajduje się 9 km ścieżek rowerowych.

Potrzeby Gminy Moskorzew w obszarze inwestycji drogowych:

- Modernizacja (rozbudowa/przebudowa) dróg gminnych,
- budowa/modernizacja chodników.

Infrastruktura wodociągowa

Gmina Moskorzew jest zwodociągowana w 42,14%. Pierwszy odcinek o długości 1084 m powstał w 1987 roku w miejscowości Dąbrówka – dziś stanowi on główne ujęcie wody, drugie zlokalizowane jest w Moskorzewie. Administratorem sieci wodociągowej na terenie gminy jest Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. W/w ujęcia wody wymagają modernizacji oraz jedna stacja uzdatniania wody również wymaga remontu.

Tabela 120 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Moskorzew

		Stan na dzień 31.12.2020
1.	Długość sieci wodociągowej [w km]	42,14
2.	% zwodociągowania gminy	57%
3.	Liczba stacji uzdatniania wody [w szt.]	1
4.	Liczba ujęć wody [w szt.]	2

Źródło: opracowanie własne

Potrzeby Gminy Moskorzew w obszarze infrastruktury wodociągowej:

- Wybudowanie nowego ujęcia wody w miejscowości Moskorzew wraz z dwoma zbiornikami wyrównawczymi o pojemności ok. 50 m³ oraz przyłączenie nowego ujęcia do istniejącego wodociągu.
- Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Moskorzew w miejscowościach: Tarnawa-Góra, Dalekie, Chlewska Wola oraz Jadwigów i jej połączenie z istniejącą siecią.
- Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Moskorzew:
  - 1) Budowa sieci wodociągowej z przyłączami na odcinku Chebdzie-Przybyszów-Moskorzew;
  - 2) Budowa sieci wodociągowej z przyłączem na odcinku Chebdzie-Lubachowy-Damiany-Chlewice;
  - 3) Budowa ujęcia wody w miejscowości Chebdzie
    - Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowości Dąbrówka i Mękarzów

Infrastruktura kanalizacyjna

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Gmina Moskorzew do chwili obecnej nie posiada kanalizacji, ani oczyszczalni ścieków. Ścieki są odprowadzane indywidualnie przez mieszkańców do zbiorników przydomowych (szamb) lub oczyszczane są w przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Potrzeby Gminy Moskorzew w obszarze infrastruktury kanalizacyjnej:

- Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Moskorzew,
- Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Chlewice i Moskorzew,
- Budowa 120szt. przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Moskorzew.

Mieszkalnictwo

W 2020 roku w gminie Moskorzew oddano do użytku 7 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 2,67 nowych lokali i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie to 1 087 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 412 mieszkań i jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz większa od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach to 5,29 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku to 149,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz kraju.

Tabela 121 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020

Moskorzew	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	1 062	1 068	1 074	1 080	1 087	1 094
Liczba izb	3 814	3 844	3 876	3 909	3 954	3 991
powierzchnia użytkowa mieszkań	85 735	86 407	87 067	87 903	88 969	90 012
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,59	3,60	3,61	3,62	3,64	3,65
Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	80,73	80,91	81,07	81,39	81,85	82,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 74,15% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 70,19% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 64,21% mieszkań posiada łazienkę, 45,17% korzysta z centralnego ogrzewania.

Tabela 122 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020

Moskorzew - Korzystający z instalacji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągowej	39,2	39,0	39,8	40,2	40,4	40,7
Kanalizacyjnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Gazowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Nagłowice

Infrastruktura drogowa

Głównymi traktami gminy są: droga krajowa Nr 78 łącząca Jędrzejów i gminę Nagłowice z aglomeracją śląską oraz droga wojewódzka Nr 742 Nagłowice-Włoszczowa. Ponadto gmina położona jest na terenie Włoszczowsko- Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu za wyjątkiem sołectw: Deszno, Trzciniac i Zagórze. Gmina posiada na swym terenie:

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- 15 km dróg krajowych,
- 3,4 km dróg wojewódzkich,
- 58,7 km dróg powiatowych,
- 44,2 km dróg gminnych,
- 80 km dróg dojazdowych do pól.

Na terenie gminy znajduje się 7,41 km ścieżek rowerowych.

Istniejąca na terenie gminy sieć dróg gminnych jest sukcesywnie rozbudowywana i modernizowana. Jednakże działania te są ograniczone szczupłością posiadanych środków finansowych. Ponadto niektóre istniejące elementy sieci wymagają pilnych remontów. Modernizacji wymagają drogi min: w sołectwach Nagłowice, Deszno oraz Warzyn Pierwszy.

Potrzeby Gminy Nagłowice w obszarze inwestycji drogowych:

- modernizacja i remont dróg gminnych,
- utwardzenie dróg dojazdowych do pól,
- budowa i/lub modernizacja chodników przy drogach gminnych,

Infrastruktura wodociągowa

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 124,1 km, co daje zaledwie **57,12%** zwodociągowania gminy. Właściciele wielu gospodarstw do chwili obecnej czerpią wodę z własnych studni (posiadają w większości własne hydrofony do czerpania wody). Ze względu na to, że są to płytkie ujęcia (w części gminy występują lekkie i przepuszczalne gleby) oraz nierozwiązany jest problem ścieków, to woda w większości studni nie nadaje się do picia ze względu na skażenie bakteriologiczne i przekroczoną normę zawartości azotanów. Na terenie gminy znajdują się trzy ujęcia wody, w tym jedno które wymaga modernizacji oraz jedna stacja uzdatniania wody.

Tabela 123 Wskaźnik zwodociągowania Gminy Nagłowice

L.p.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2020
1.	Długość sieci wodociągowej [w km]	124,1
2.	% zwodociągowania gminy	57,12
3.	Liczba stacji uzdatniania wody [w szt.]	1
4.	Liczba ujęć wody [w szt.]	3

Źródło: Urząd Gminy w Nagłowicach

Potrzeby Gminy Nagłowice w obszarze infrastruktury wodociągowej:

- Modernizacja ujęć wody w miejsc. Trzciniec i Nagłowice,
- Rozbudowa sieci wodociągowej o dł około 3,00km
- Modernizacja sieci wodociągowej,

Infrastruktura kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacji sanitarnej (obejmuje tylko sołectwo Nagłowice) na terenie gminy wynosi 14,5 km, co daje **18,28%** skanalizowania. Pozostałe sołectwa nie posiadają kanalizacji sanitarnej.

Tabela 124 Wskaźniki skanalizowania Gminy Nagłowice

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Długość na terenie Gminy
1.	Wskaźnik skanalizowania gminy	%	18,28
2.	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	14,5

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

4.	Ilość zbiorników bezodpływowych na ścieki	szt.	Brak danych
5.	Ścieki odprowadzane do kanalizacji	m ³ /miesz./rok	Przyjęto średnio 3m ³ /1 miesz./m-c, Co daje 36m ³ na rok

Źródło: Urząd Gminy w Nagłowicach

Potrzeby Gminy Nagłowice w obszarze infrastruktury kanalizacyjnej:

- Budowa kanalizacji sanitarnej w poza obszarem aglomeracji,
- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Nagłowicach,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Mieszkalnictwo

W 2020 roku w Gminie Nagłowice oddano do użytku 13 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 2,67 nowych lokali i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie wynoszą 1 814 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 369 mieszkań i jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach to 5,62 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku to 130,80 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz dla całego kraju.

Tabela 125 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	1 769	1 776	1 785	1 798	1 814	1 824
Liczba izb	6 180	6 225	6 281	6 365	6 449	6 510
powierzchnia użytkowa mieszkań	132 428	133 444	134 625	136 630	138 768	140 221
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,49	3,51	3,52	3,54	3,56	3,57
Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	74,86	75,14	75,42	75,99	76,50	76,88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 74,42% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 70,18% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 66,15% mieszkań posiada łazienkę, 49,61% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego.

Tabela 126 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020

Nagłowice- Korzystający z instalacji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągowej	26,1	27,0	28,5	32,2	33,8	35,6
Kanalizacyjnej	10,5	10,6	10,5	12,0	12,7	12,8
Gazowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Oksa

Infrastruktura drogowa

Na terenie Gminy Oksa znajdują się następujące drogi :

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- odcinek / 8 km / drogi wojewódzkiej Nr 742,
- 38 km dróg powiatowych,
- 100 km dróg gminnych i dojazdowych do posesji.

Na terenie gminy nie ma ścieżek rowerowych.

Drogi gminne w większości posiadają słabe nawierzchnie, braki w poboczach, odwodnieniu i wymagają remontów.

Infrastruktura wodociągowa

Dostęp do wody na terenie gminy jest zapewniony. Gmina Oksa jest w 98% zwodociągowana. Obecnie długość sieci wodociągowej wynosi 92,2 km.

Tabela 127 Wskaźniki zwodociągowania w Gminie Oksa (stan na dzień 31.12.2020 r.)

L.p.	Wyszczególnienie	
1.	Długość sieci wodociągowej [w km]	92,2
2.	% zwodociągowania gminy	98%
3.	Liczba stacji uzdatniania wody [w szt.]	0
4.	Liczba ujęć wody [w szt.]	2

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Oksa

Na terenie Gminy Oksa eksploatowane są 2 ujęcia wody:

- „Wodociąg Węgleszyn”, który obsługuje miejscowości: Węgleszyn, Rembiechowa, Gawrony, Tyniec, Dzierżnia, Nowe Kanice, Stare Kanice, Podlesie – razem ok. 2310 odbiorców. Długość sieci bez przyłączy 37,02 km. Rodzaj materiału: rury PVC i PE, osprzęt żeliwny, zbiorniki naziemne betonowe. Produkcja roczna wody 70 782 m³. Woda nie podlega uzdatnianiu.
- „Wodociąg Lipno”, który obsługuje miejscowości: Lipno, Zalesie, Zakrzów, Błogoszów, Pawężów, Rzeszówek, Oksa, Popowice – razem ok. 2358 odbiorców. Długość sieci bez przyłączy 55,32 km. Rodzaj materiału: rury PVC i PE, osprzęt żeliwny, zbiorniki naziemne betonowe, w m. Oksa ok. 930 metrów rury cementowo-azbestowej. Produkcja roczna wody: 94 281 m³. Woda nie podlega uzdatnianiu. Średnio na sołectwo przypada 5,77 km sieci wodociągowej.

Potrzeby Gminy Oksa w obszarze infrastruktury wodociągowej:

- Modernizacja dwóch ujęć wody Lipno i Węgleszyn,
- Rozbudowa sieci wodociągowej ul. Modrzewiowa i ul. Stawowa w m. Oksa,
- Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej.

Infrastruktura kanalizacyjna

Gmina Oksa nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej, nie ma też na terenie gminy zbiorowej oczyszczalni ścieków. Infrastruktura kanalizacyjna obejmuje 431 przydomowych oczyszczalni ścieków. Pozostali mieszkańcy posiadają zbiorniki bezodpływowe (745 szt.). Gmina realizuje kolejny projekt polegający na budowie 127 oczyszczalni ścieków co przyczyni się do uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie gminy Oksa i związanej z tym ochrony zasobów wodnych przed niekontrolowanym odprowadzaniem ścieków z gospodarstw domowych, zakładów produkcyjnych.

Potrzeby Gminy Oksa w obszarze infrastruktury kanalizacyjnej:

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Oksa cz. IV (i ew. kolejne etapy).

Mieszkalnictwo

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

W 2020 roku w gminie Oksa oddano do użytku 16 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 3,53 nowych lokali i jest to wartość większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie obejmują 1 622 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 355 mieszkania i jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach wynosi 5,75 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku wynosi 112,60 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju.

Tabela 128 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020

Oksa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	1 585	1 595	1 603	1 608	1 622	1 626
Liczba izb	6 274	6 339	6 391	6 426	6 497	6 524
powierzchnia użytkowa mieszkań	139 201	140 526	141 600	142 315	144 348	144 888
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,96	3,97	3,99	4,00	4,01	4,01
Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	87,82	88,10	88,33	88,50	88,99	89,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 81,57% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 75,22% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 70,78% mieszkań posiada łazienkę, 58,51% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego.

Tabela 129 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Oksa w latach 2015-2020

Oksa Korzystający z instalacji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągowej	89,2	88,9	89,1	89,3	89,4	89,5
Kanalizacyjnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Gazowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Radków

Infrastruktura drogowa

Infrastruktura drogowa w gminie obejmowała na 1 stycznia 2020 r. 73,61 km dróg gminnych. Drogi asfaltowe stanowiły na początku 2020 r. 47% wszystkich dróg, a na końcu 2020 r. 49%. Drogi gminne utwardzone (tłuczniowe) stanowiły 12%. Pozostałe drogi gminne to drogi gruntowe. W 2020 roku dokonano przebudowy dróg gminnych w Chyczy, Brześciu i Bieganowie o łącznej długości 2,26 km na łączną kwotę 604.195,41 zł. Udział Gminy Radków to kwota 181.259,41 zł. Długość ścieżek rowerowych wynosiła 20 km.

Infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna

Długość czynnej sieci wodociągowej na koniec 2020 r. wynosiła 61 950 m. W przypadku sieci kanalizacyjnej to 26 960 m. Na koniec 2020 r. było 424 przyłączy do sieci kanalizacyjnej, a 45% mieszkańców gminy posiadało dostęp do tej sieci oraz 911 przyłączy wodociągowych z dostępem do niej 93% mieszkańców. W 2020 r. nie doszło do większych awarii sieci kanalizacyjnej. Usuwaniem awarii na terenie gminy Radków zajmuje się WZWiK. Na terenie gminy Radków nie występuje sieć

gazowa, ale zlokalizowane są dwa ujęcia wody (Radków – jest równocześnie stacją uzdatniania wody oraz Świerków) w tym jedno (Radków), które wymaga modernizacji, jedna oczyszczalnia ścieków. Na terenie gminy wybudowanych jest 114 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Potrzeby Gminy Radków w obszarze infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej:

1 Rozbudowa sieci wodociągowej o odcinki: Dzierzgów-Bieganów, Kossów - Kossów Lipie, Radków - Radków Podchojny , Kossów - Kossów Kolonia. Odcinek Dzierzgów- Bieganów będzie stanowił połączenie dwóch sieci zasilanych z ujęcia Radków i ujęcia Dąbrówka. Pozostałe odcinki stanowią uzupełnienie istniejącej sieci wodociągowej o miejsca bardziej odległe od zwartej zabudowy.

2 Modernizacja stacji uzdatniania wody w Radkowie.

3 Rozbudowa sieci kanalizacyjnej gminy Radków o miejscowość Bałków, Bieganów, Świerków, Krasów, Skociszewy wraz z przyłączami i przepompowaniami.

4 Budowa kontenerowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Bałków, Bieganów, Krasów.

5 Zakup wozu asenizacyjnego 10m³ + traktor z turem, pług do odśnieżania, posypywarka soli i pisaku do ciągnika, kosiarki bijakowej.

6 Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na nieruchomościach do których nie dociera lub nie jest planowana kanalizacja.

Mieszkalnictwo

W 2020 roku w gminie oddano do użytku 5 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 2,00 nowych lokali i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie obejmują 1 163 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 465 mieszkań i jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz dla całego kraju. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach wynosi 4,40 i jest porównywalna do przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania to 88,60 m² i jest znacznie mniejsza od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz porównywalna do przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Tabela 130 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020

Radków	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	1 138	1 143	1 153	1 159	1 163	1 166
Liczba izb	3 951	3 972	4 031	4 060	4 080	4 092
powierzchnia użytkowa mieszkań	89 422	89 948	91 363	92 206	92 770	93 063
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,47	3,48	3,50	3,50	3,51	3,51
Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	78,58	78,69	79,24	79,56	79,77	79,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 83,66% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 73,86% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 68,44% mieszkań posiada łazienkę, 48,41% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego.

Tabela 131 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Radków w latach 2015-2020

Radków- Korzystający z instalacji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągowej	77,6	77,7	78,0	78,3	78,6	79,2
Kanalizacyjnej	45,5	46,0	47,1	47,5	48,1	48,6
Gazowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Secemin

Infrastruktura drogowa

Przez teren gminy przebiegają drogi o różnym zasięgu administracyjnym (od dróg wojewódzkich do dróg gminnych; brak jest w gminie dróg o zasięgu krajowym). Gmina posiada na swym terenie:

- 17,25 km dróg wojewódzkich,
- 48,15 km dróg powiatowych,
- 70,01 km dróg gminnych,

Na terenie gminy znajduje się 0,8 km ścieżek rowerowych.

Infrastruktura wodociągowa

Gmina Secemin jest w ponad 95% zwodociągowana. Poniższa tabela prezentuje podstawowe wskaźniki odnośnie wodociągów m.in. długość sieci, ilość podłączeń oraz średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych.

Tabela 132: Wskaźniki zwodociągowania w Gminie Secemin

L.p.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2020
1.	Wskaźnik zwodociągowania gminy	%	95,33 %
2.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	114,90
3.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	m ³ /rok	81 700

Źródło: Urząd Gminy Secemin

Potrzeby Gminy Secemin w obszarze infrastruktury wodociągowej:

1 Budowa infrastruktury wodociągowej o nowe odcinki sieci:

1) Maleniec (1,5 km)

2) Secemin - osiedle domków jednorodzinnych - 3 lokalizacje (ok. 2 km)

2 Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej m.in. Secemin, ul. Kościuszki

Na terenie gminy znajdują się trzy ujęcia wody oraz oczyszczalnia ścieków.

Tabela 133: Ujęcia wody pitnej i stacje uzdatniania wody zlokalizowane na terenie Gminy Secemin

L.p.	Ujęcia wody pitnej			Stacje uzdatniania wody		Powierzchnia strefy ochronnej
	Nazwa ujęcia / lokalizacja	Rodzaj: wody podziemne lub wody powierzchniowe	Wydajność m ³ /dobę	Nazwa / lokalizacja	Wydajność m ³ /dobę	

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

1.	Ujęcie wody Secemin	podziemne	1728	-	-	Bezpośrednia w obszarze działki na której zlokalizowano ujęcie.
2.	Ujęcie wody Żeliszawiczki	podziemne	300	-	-	Bezpośrednia w obszarze działki na której zlokalizowano ujęcie.
3.	Ujęcie wody Kuczków	podziemne	768	-	-	Bezpośrednia w obszarze działki na której zlokalizowano ujęcie.

Źródło: Urząd Gminy Secemin

Mieszkańcy nie podłączeni do sieci wodociągowej zaopatrują się w wodę ze studni. Ryzyko stanowi jednak fakt, że czerpana woda nie zawsze odpowiada warunkom wody do picia i do potrzeb gospodarczych.

Infrastruktura kanalizacyjna

Infrastrukturę kanalizacyjną posiadają miejscowości wchodzące w skład aglomeracji Secemin: Secemin, Marchocice, Brzozowa i Gabrielów. Gmina jest w 30,3% skanalizowana.

Tabela 134: Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Secemin

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wskaźnik
1.	Wskaźnik skanalizowania gminy	%	30,3%
2.	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	29,10

Źródło: Urząd Gminy Secemin

Gmina Secemin posiada jedną oczyszczalnię ścieków, której charakterystykę zawarto w tabeli 6. Większość gospodarstw domowych posiada wewnętrzną instalację kanalizacyjną odprowadzającą ścieki do zbiorników (tzw. szamba). Pojedyncze gospodarstwa korzystają również z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 135: Charakterystyka oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Secemin

Nazwa / lokalizacja	RLM (liczba)	Dociążenie %
Oczyszczalnia ścieków Secemin	2330	51,1

Źródło: Urząd Gminy Secemin

Obecnie oczyszczalnia ścieków posiada średnią przepustowość 220 m³/d, a maksymalną 280 m³/d. Parametry te są osiągnięte dzięki wybudowanym 12 przepompowniom ścieków.

Potrzeby Gminy Secemin w obszarze infrastruktury kanalizacyjnej:

- Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji: 1) Żeliszawice (Żeliszawice, Żeliszawiczki, Międzyzlesie) 2) Kuczków (Kuczków, Wola Kuczkowska, Wolica, Dąbie)
- Budowa 2 oczyszczalni ścieków w miejscowościach: 1) Żeliszawice 2) Wola Kuczkowska

Mieszkalnictwo

W 2020 roku w gminie oddano do użytku 19 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,02 nowych lokali i jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie wynoszą 1 988 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 413 mieszkań i jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach wynosi 5,00 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w gminie to 105,30 m² i jest nieznacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Tabela 136 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020

Secemin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	1 939	1 957	1 971	1 979	1 988	2 006
Liczba izb	6 899	6 988	7 062	7 105	7 153	7 243
powierzchnia użytkowa mieszkań	160 540	162 472	164 149	165 049	166 156	168 047
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,56	3,57	3,58	3,59	3,60	3,61
Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	82,80	83,02	83,28	83,40	83,58	83,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 74,42% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 70,18% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 66,15% mieszkań posiada łazienkę, 49,61% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego.

Tabela 137 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Seceminie w latach 2015-2020

Secemin- korzystający z instalacji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągowej	85,6	85,7	86,0	86,2	86,4	86,6
Kanalizacyjnej	33,9	34,4	34,8	34,9	35,4	35,7
Gazowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Słupia

Infrastruktura drogowa

W 2020r. przeprowadzono aktualizację ewidencji dróg gminnych, na dzień 31 grudnia 2020r długość dróg gminnych wynosiła 68,512 km i zwiększyła się o 2,365 km do roku poprzedniego,. Drogi asfaltowe stanowią 71,25 % wszystkich dróg (wzrost o 4,64% w stosunku do roku 2019), zaś drogi o nawierzchni tłuczniowej i twardej stanowią 7,59 % ogółu dróg gminnych a drogi gruntowe 21,16 %. W wyniku wykonanego przeglądu jednorocznego stan techniczny dróg przedstawiał się następująco:

- 8 dróg stan dobry,
- 22 drogi stan ostrzegawczy,
- 4 drogi stan zły,
- 1 droga stan bardzo zły.

Infrastruktura wodociągowa

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Słupia powstała w latach 2011-2013 i obejmuje miejscowości: Nowa Wieś, Słupia, Rawka, Wywła oraz część miejscowości Szałas i Tarnawa z Gminy Sędziszów. W roku 2018 został wybudowany wodociąg w miejscowości Wielkopole. Ogółem długość eksploatowanej sieci wodociągowej rozdzielczej (bez przyłączy) wynosi 22,79 km.

Woda na potrzeby socjalno-bytowe i gospodarcze mieszkańców pozyskiwana jest z ujęcia studni głębinowej znajdującej się na działce nr 18 w miejscowości Wielkopole. Od 07.05.2018r. zostało uruchomione ujęcie wody z sąsiedniej Gminy Sędziszów dla miejscowości Tarnawa, Szałas i części Nowej Wieś (budynek komunalny Nowa Wieś 31).

Tabela 138 Ilość przyłączy wodociągowych w Gminie Słupia w poszczególnych latach

<i>ROK</i>	<i>ILOŚĆ PRZYŁĄCZY</i>
2018	357
2019	370
2020	376

Źródło: Raport o stanie gminy rok 2020

Jakość wody dostarczanej przez Gminę Słupia jest zgodna z wymogami Rozporządzenia Ministra zdrowia z dnia 7 czerwca 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294). Woda pod względem jakości podlega stałemu monitoringowi przez Powiatową Stację Sanitarno- Epidemiologiczną we Włoszczowie oraz monitoringowi kontrolnemu wykonywanemu przez Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jędrzejowie.

W zakresie usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę nadrzędnym celem samorządu jest zapewnienie niezawodności dostawy wody, podwyższanie jakości świadczonych usług. Prace modernizacyjne sieci wodociągowej obejmowały działania, których celem było uzyskanie ciągłej dostawy wody mieszkańcom, nawet w sytuacji pojawiających się awarii. Zapewnił to system dwustronnego zasilania oraz wyposażenie sieci w system sprawnych zasuw odcinających. W 2020 roku została również wszczęta procedura „Rozbudowy ujęcia wody na działce geodezyjnej nr 18 w Wielkopole- gm. Słupia Etap I-IV” oraz „Budowa ujęcia wody w miejscowości Sieńsko, na działce nr 467 mająca na celu powiększenie istniejącego ujęcia wody oraz zaopatrzenie w nią większej ilości mieszkańców.

Potrzeby Gminy Słupia w obszarze infrastruktury wodociągowej:

- Budowa 3 ujęć wody na terenie Gminy Słupia
- Budowa sieci wodociągowej o długości 40 km
- Zakup zbiornika do dowozu wody pitnej
- Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

Infrastruktura kanalizacyjna

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Słupia powstała w latach 1995 – 2013. Ścieki są odprowadzane do oczyszczalni będącą własnością Gminy Sędziszów.

Tabela 139 Stan przyłączy kanalizacyjnych w Gminie Słupia w poszczególnych latach

<i>ROK</i>	<i>ILOŚĆ PRZYŁĄCZY</i>
2018	352
2019	360
2020	380

Źródło: Raport o stanie gminy rok 2020

Sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowana jest na terenie następujących miejscowości: Wywła, Rawka, Słupia, Nowa Wieś, oraz częściowo miejscowości Szałas i Tarnawa. Długość eksploatowanej sieci kanalizacyjnej (bez przyłączy) obsługiwanej przez Gminę Słupia ok. 20,10 km, z czego łącznie:

- 6.571,00 m.b. kanałów grawitacyjnych,
- 3.237,00 m.b. przewodów tłoczonych,
- 295,00 m.b. rurociągi ciśnieniowe.

Na sieci znajduje się 2 przepompownie ścieków. Studzienka pomiarowa oddanych ścieków do oczyszczalni znajdują się w miejscowości Tarnawa. W ramach usługi zbiorowego odprowadzenia ścieków gmina na bieżąco podejmuje działania mające na celu usprawnienia funkcjonowania systemu kanalizacyjnego i podniesieniu świadczonych usług.

Potrzeby Gminy Słupia w obszarze infrastruktury kanalizacyjnej:

- Budowa kanalizacji sanitarnej poza obszarem aglomeracji o długości 35km. W ramach projektu planuje się budowę oczyszczalni ścieków poza obszarem aglomeracji- szt, 5.
- Budowa punktu zrzutu ścieków, modernizacja przepompowni ścieków w miejscowości Nowa Wieś, budowa instalacji fotowoltaicznej.
- Zakup wozu asenizacyjnego szt 1
- Budowa 50 przydomowych oczyszczalni na obszarach gdzie nieopłacalna jest budowa sieci kanalizacyjnej.

Mieszkalnictwo

W 2020 roku w gminie oddano do użytku 8 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,87 nowych lokali i jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie wynoszą 1 590 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 371 mieszkań i jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach wynosi 6,13 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa świętokrzyskiego oraz od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w gminie to 131,50 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju.

Tabela 140 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020

Słupia	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	1 558	1 562	1 582	1 586	1 590	1 590
Liczba izb	5 722	5 751	5 880	5 915	5 942	5 958
powierzchnia użytkowa mieszkań	127 136	127 867	130 702	131 807	132 349	132 646
Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie	3,67	3,68	3,72	3,73	3,74	3,75
Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie	81,60	81,86	82,62	83,11	83,24	83,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 66,92% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 63,27% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 60,25% mieszkań posiada łazienkę, 49,69% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego.

Tabela 141 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Słupia w latach 2015-2020

Słupia - korzystający z instalacji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociągowej	21,8	21,6	21,7	21,7	23,8	24
Kanalizacyjnej	31,3	31,2	31,2	31,2	31,6	31,8
Gazowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podsumowanie obszaru „Infrastruktura techniczna”

Na obszarze realizacji Strategii znajdują się zarówno drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe jak i gminne. Część dróg wymaga wymiany nawierzchni w tym modernizacji i rozbudowy w tym o infrastrukturę typu chodniki, rowy, itp..

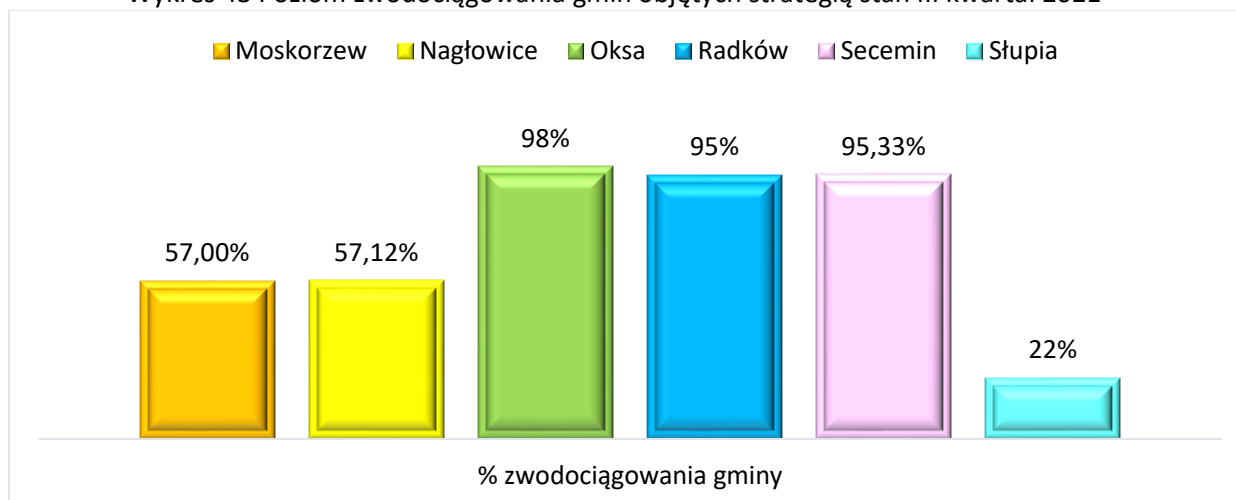
Tabela 142 Infrastruktura drogowa na terenie gmin objętych Strategią

L.p.	Wyszczególnianie	km
1.	Długość dróg krajowych na terenie gminy [w km]	24,00
2.	Długość dróg wojewódzkich na terenie gminy [w km]	27,74
3.	Długość dróg powiatowych na terenie gminy [w km]	269,61
4.	Długość dróg gminnych na terenie gminy [w km]	372,78
5.	Długość ścieżek rowerowych na terenie gminy [w km]	37,21
6.	Liczba opraw oświetleniowych na terenie gminy [w szt.]	4 696,00
	w tym liczba opraw oświetleniowych zamontowanych na słupach stanowiących własność gminy [w szt.]	468,00
	w tym liczba opraw oświetleniowych zamontowanych na słupach stanowiących własność zakładu energetycznego [w szt.]	4 224,00

Źródło: opracowanie własne

Poziom zwodociągowania oraz skanalizowania na terenie gmin objętych Strategią jest bardzo zróżnicowany. Mieszkańcy gmin Oksa, Radków, Secemin mają prawie w 100% zapewniony dostęp do sieci wodociągowej. W pozostałych gminach tj. Moskorzew, Nagłowice i Słupia poziom zwodociągowania jest dużo niższy.

Wykres 43 Poziom zwodociągowania gmin objętych strategią stan III kwartał 2021

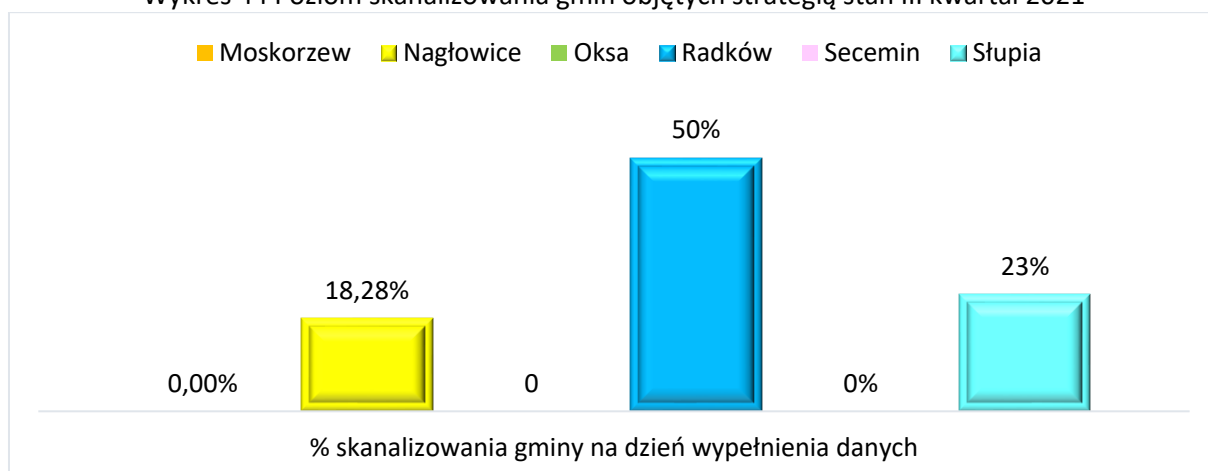
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gminy Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Stan skanalizowania gmin jest niski. Najlepiej wygląda sytuacja w gminie Radków, która jest w 50% skanalizowana. Gminy Moskorzew i Oksa nie posiadają kanalizacji sanitarnej.

Wykres 44 Poziom skanalizowania gmin objętych strategią stan III kwartał 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gminy Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia

Tabela 143 Wskaźnik zwodociągowania i skanalizowania gmin objętych Strategią

	Moskorzew	Nagłowice	Oksa	Radków	Secemin	Słupia
Długość sieci wodociągowej [w km]	42,14	124,1	92,2	61,95	114,90	22,79
% zwodociągowania gminy	57,00%	57,12%	98%	95%	95,33 %	22%
Liczba stacji uzdatniania wody [w szt.]	1	1	0	1	0	Brak0
Liczba ujęć wody [w szt.]	2	3	2	2	3	1
Długość sieci kanalizacyjnej [w km]	0	14,5	0	26,96	29,10	20,1
% skanalizowania gminy na dzień wypełnienia danych	0,00%	18,28%	0,00%	50%	30,30 %	23%
Liczba oczyszczalni ścieków [w szt.]	0	2	0	1	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.14 Finanse publiczne

Możliwości realizacji zamierzeń przewidzianych w Strategii rozwoju są w przypadku każdej jednostki terytorialnej w dużej mierze uwarunkowane jej aktualną i przyszłą sytuacją finansową. W związku z tym, w niniejszym rozdziale dokonano analizy budżetowej gmin.

Gmina Moskorzew

Suma wydatków z budżetu gminy Moskorzew wyniosła w 2020 roku 12 978 487,66 złotych, co daje 4 957,41 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co oznacza to spadek wydatków o 4,92% w porównaniu do roku 2019. Największa część budżetu gminy – 27,84% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 855 - Rodzina (25,02%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (12,91%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 2 190 864,14 złotych, czyli 16,88% wydatków ogółem.

Tabela 144 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Moskorzew według działów w latach 2018-2020

Moskorzew wydatki	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	2,36%	2,85%	2,96%
Dział 600 - Transport i łączność	18,55%	17,38%	6,32%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	0,09%	0,64%	9,08%
Dział 710 - Działalność usługowa	0,05%	0,03%	0,04%
Dział 720 - Informatyka	0,00%	0,74%	0,00%
Dział 750 - Administracja publiczna	12,60%	17,19%	12,91%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,44%	0,28%	0,25%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,28%	0,90%	0,77%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,57%	0,43%	0,30%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	29,44%	28,25%	27,84%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,25%	0,21%	0,14%
Dział 852 - Pomoc społeczna	5,45%	4,20%	4,28%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,29%	0,28%	0,26%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	0,56%	0,73%	0,75%
Dział 855 - Rodzina	22,12%	19,86%	25,02%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,98%	4,48%	7,14%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,17%	1,04%	1,83%
Dział 926 - Kultura fizyczna	0,80%	0,48%	0,12%
RAZEM	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Suma dochodów do budżetu gminy wyniosła w 2020 r. 12 302 729,69 złotych, co daje 46 99,29 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek dochodów o 14,7% w porównaniu do roku 2019. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (38,41%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (23,9%) oraz z Dział 600 - Transport i łączność (22,75%). W budżecie gminy wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 535 złotych na mieszkańca (11,4%).

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Tabela 145 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Moskorzew w 2020r. i plan na 2021

Dochody własne	za 2020r.	Plan 2021r.
wpływy z podatków stanowiących dochód budżetu państwa (udziały PIT, CIT)	1 411 013,64 zł	1 683 154,00 zł
w tym wykonanie dochodów stanowiących wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 402 708,00 zł	1 673 154,00 zł
wpływy z podatków i opłat	1 866 022,62 zł	2 120 900,00 zł
w tym wpływy z podatku od nieruchomości	663 531,73 zł	737 000,00 zł
dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego	14 546,00 zł	6 750,00 zł
Pozostałe dochody własne, w tym czynsze za najem lub dzierżawę	226 556,60 zł	195 858,00 zł

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie danych Urzędu Gminy w Moskorzewie

Stan zadłużenia gminy (czerwiec 2021r.) . wynosił 1 531 615,8 zł tj. 11,48%. Istniejące zadłużenie planowane jest do spłacenia do 2028r.

Na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej ustalić można podstawowe wielkości określające możliwości budżetowe gminy w najbliższych latach. W zakresie dochodów bieżących zakłada się ich stabilny wzrost. Wydatki bieżące co roku będą nieznacznie wzrastać na co pozwalać będzie równoległy wzrost dochodów.

Gmina Nagłowice

Suma wydatków z budżetu gminy wyniosła w 2020 roku 26 864 133,32 mln złotych, co daje 5 519,65 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co oznacza to wzrost wydatków o 5,9% w porównaniu do roku 2019. Największa część budżetu gminy – 28,75% została przeznaczona na Dział 855 - Rodzina. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 801 - Oświata i wychowanie (27,3%) oraz na Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo (8.39%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 4 293 445,45 złotych, czyli 15,98% wydatków ogółem.

Tabela 146 Procentowa struktura wydatków budżetu gminy Nagłowice według działów w latach 2018-2020

Nagłowice wydatki	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	5,45%	8,19%	8,39%
Dział 020 - Leśnictwo	0,00%	0,00%	0,01%
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,83%	0,60%	1,17%
Dział 600 - Transport i łączność	8,11%	2,80%	1,84%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	0,67%	0,43%	1,53%
Dział 710 - Działalność usługowa	0,01%	0,03%	0,04%
Dział 750 - Administracja publiczna	8,25%	7,07%	7,04%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,49%	0,27%	0,21%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,92%	0,56%	1,13%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	1,33%	1,07%	0,72%
Dział 758 - Różne rozliczenia	0,04%	0,00%	0,01%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	29,97%	27,54%	27,30%

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,36%	0,41%	0,39%
Dział 852 - Pomoc społeczna	4,29%	3,96%	3,80%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	1,25%	1,34%	1,35%
Dział 855 - Rodzina	27,75%	26,04%	28,75%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,65%	15,64%	12,62%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,71%	3,73%	3,40%
Dział 926 - Kultura fizyczna	0,90%	0,30%	0,30%

Źródło: opracowanie wystane na podstawie danych GUS

Suma dochodów do budżetu gminy wyniosła w 2020 roku 28 173 664,82 złotych, co daje 5 788,71 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca i oznacza to wzrost dochodów o 16,63% w porównaniu do roku 2019. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (37,4%). Dużą część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (15,11%) oraz z Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7,76%). W budżecie gminy Nagłowice wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 401 złotych na mieszkańca (6,69%)

Tabela 147 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Nagłowice

Dochody własne	za 2020r.	Plan 2021r.
wpływy z podatków stanowiących dochód budżetu państwa (udziały PIT, CIT)	1 958 322,18 zł	2 129 478,00 zł
w tym wykonanie dochodów stanowiących wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 956 267,00 zł	2 127 478,00 zł
wpływy z podatków i opłat	2 989 882,98 zł	3 226 813,00 zł
w tym wpływy z podatku od nieruchomości	1 034 194,23 zł	1 079 802,00 zł
dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego	44 500,00 zł	0,00 zł
Pozostałe dochody własne, w tym czynsze za najem lub dzierżawę	1 788 563,21 zł	1 436 167,00 zł

Źródło: opracowanie wystane na podstawie danych Urzędu Gminy Nagłowice

Stan zadłużenia gminy (czerwiec 2021r.) wynosi 9 765 000,00 (35,5%) i planowane jest do spłaty w całości do września 2032r.

W zakresie dochodów bieżących zakłada się, iż będą one stabilnie wzrastały. Wydatki bieżące co roku będą nieznacznie wzrastać na co pozwalać będzie równoległy wzrost dochodów.

Gmina Oksa

Suma wydatków z budżetu gminy wyniosła w 2020 roku 24 701 918,55 złotych, co daje 5 449,35 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co oznacza to wzrost wydatków o 12,11% w porównaniu do roku 2019. Największą część budżetu gminy Oksa – 27,58% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 855 - Rodzina (26,65%) oraz na Dział 852 - Pomoc społeczna (12,27%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 2 801 572,69 złotych, czyli 11,34% wydatków ogółem.

Tabela 148 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Oksa według działów w latach 2018-2020

Oksa wydatki	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	6,52%	2,23%	2,06%

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,80%	1,59%	1,89%
Dział 600 - Transport i łączność	5,37%	8,78%	2,97%
Dział 630 - Turystyka	0,00%	0,00%	0,00%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	1,66%	0,92%	7,92%
Dział 710 - Działalność usługowa	0,08%	0,04%	0,03%
Dział 720 - Informatyka	0,00%	0,43%	0,00%
Dział 750 - Administracja publiczna	11,24%	10,24%	9,70%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,31%	0,23%	0,17%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,31%	1,57%	1,19%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,08%	0,01%	0,00%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	35,15%	34,82%	27,58%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,27%	0,28%	0,15%
Dział 852 - Pomoc społeczna	3,16%	3,59%	12,27%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	0,14%	0,27%	1,25%
Dział 855 - Rodzina	29,60%	27,78%	26,65%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2,79%	3,60%	5,13%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,91%	0,86%	0,77%
Dział 926 - Kultura fizyczna	0,61%	2,78%	0,27%
RAZEM	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie danych GUS

Suma dochodów do budżetu Gminy Oksa wyniosła w 2020 roku 27 295 912,25 złotych, co daje 6 021,60 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 19,6% w porównaniu do roku 2019. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (39,06%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (12,37%) oraz z Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa (4,15%). W budżecie gminy Oksa wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 412 złotych na mieszkańca (6,85%).

Tabela 149 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Oksa w 2020r. oraz plan na 2021

Dochody własne	za 2020r.	Plan 2021r.
wpływy z podatków stanowiących dochód budżetu państwa (udziały PIT, CIT)	1 875 572	2 086 854
w tym wykonanie dochodów stanowiących wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 869 933	2 080 854
wpływy z podatków i opłat	2 123 621	2 364 371
w tym wpływy z podatku od nieruchomości	694 438	707 000
dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego	131 991	83 583
Pozostałe dochody własne, w tym czynsze za najem lub dzierżawę	442 719	514 576

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie danych Urzędu Gminy w Oksie

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej ustalić można podstawowe wielkości określające możliwości budżetowe gminy w najbliższych latach. W zakresie dochodów bieżących zakłada się ich stabilny wzrost. Wydatki bieżące co roku będą nieznacznie wzrastać na co pozwalać będzie równoległy wzrost dochodów.

Gmina Radków

Suma wydatków z budżetu gminy wyniosła w 2020 r. 12 247 559,80 zł. , co daje 4 897,07 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co oznacza to spadek wydatków o 1,63% w porównaniu do roku 2019. Największa część budżetu gminy – 27,37% została przeznaczona na Dział 855 - Rodzina. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 801 - Oświata i wychowanie (27,08%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (12,23%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 1 539 756,94 złotych, czyli 12,57% wydatków ogółem.

Tabela 150 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Oksa według działów w latach 2018-2020

Radków wydatki	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	13,3%	18,01%	6,09%
Dział 050 - Rybołówstwo i rybactwo	0,0%	0,18%	0,00%
Dział 600 - Transport i łączność	1,7%	2,74%	7,22%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	0,0%	0,06%	0,02%
Dział 710 - Działalność usługowa	0,2%	0,07%	0,05%
Dział 720 - Informatyka	0,0%	0,38%	0,00%
Dział 750 - Administracja publiczna	13,8%	11,53%	12,23%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,5%	0,26%	0,23%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,9%	0,71%	0,70%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,6%	0,57%	0,49%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	28,8%	25,83%	27,08%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,3%	0,19%	0,13%
Dział 852 - Pomoc społeczna	6,5%	6,58%	7,89%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,0%	0,00%	0,04%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	0,8%	0,92%	0,98%
Dział 855 - Rodzina	25,2%	23,11%	27,37%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,7%	6,97%	7,74%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,2%	1,84%	1,73%
Dział 926 - Kultura fizyczna	0,5%	0,05%	0,00%
RAZEM	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Suma dochodów do budżetu gminy wyniosła w 2020 roku 14 562 422,03 złotych, co daje 5 822,64 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 20,19% w porównaniu do roku 2019. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (38,27%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (16,09%) oraz z Dział 600 - Transport i łączność (7,78%). W budżecie gminy wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 450 złotych na mieszkańca (7,74%).

Tabela 151 Struktura dochodów własnych budżetu gminy Radków

Dochody własne	za 2020r.	Plan 2021r.
----------------	-----------	-------------

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

wpływy z podatków stanowiących dochód budżetu państwa (udziały PIT, CIT)	1 129 490,82 zł	1 228 141,00 zł
w tym wykonanie dochodów stanowiących wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	1 126 458,00 zł	1 226 441,00 zł
wpływy z podatków i opłat	1 176 755,96 zł	1 203 688,93 zł
w tym wpływy z podatku od nieruchomości	563 733,64 zł	602 855,51 zł
dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego	75 407,79 zł	42 890,00 zł
Pozostałe dochody własne, w tym czynsze za najem lub dzierżawę	502 721,99 zł	630 566,41 zł

Źródło: opracowanie wysłane na podstawie danych Urzędu Gminy Radków

Stan zadłużenia gminy (czerwiec 2021r.) wynosi 2 356 400,00 zł (17,3%) i planowane jest do spłaty w całości do września 2027r.

W zakresie dochodów bieżących zakłada się, iż będą one stabilnie wzrastały. Wydatki bieżące co roku będą nieznacznie wzrastać na co pozwalać będzie równoległy wzrost dochodów.

Gmina Secemin

Suma wydatków z budżetu gminy wyniosła w 2020 roku 22 830 279,19 złotych, co daje 4 831,81 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to niewielki wzrost wydatków o 0,18% w porównaniu do roku 2019. Największą część budżetu gminy Secemin – 31,79% została przeznaczona na Dział 855 - Rodzina. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 801 - Oświata i wychowanie (30,15%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (11%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 3 068 877,39 złotych, czyli 13,44% wydatków ogółem.

Tabela 152 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Secemin według działów w latach 2018-2020

Secemin wydatki	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	1,22%	3,14%	3,70%
Dział 600 - Transport i łączność	3,00%	9,76%	6,32%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	0,79%	6,54%	1,77%
Dział 710 - Działalność usługowa	0,15%	0,16%	0,16%
Dział 720 - Informatyka	0,00%	0,51%	0,00%
Dział 750 - Administracja publiczna	11,35%	9,69%	11,11%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,32%	0,32%	0,32%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,40%	0,57%	0,55%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,53%	0,58%	0,27%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	48,68%	29,24%	30,15%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,17%	0,21%	0,20%
Dział 852 - Pomoc społeczna	3,76%	4,02%	4,08%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	0,91%	0,98%	1,03%
Dział 855 - Rodzina	23,96%	27,32%	31,79%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2,92%	5,24%	7,16%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,06%	1,17%	0,93%
Dział 926 - Kultura fizyczna	0,78%	0,53%	0,47%
RAZEM	100,00%	100,00%	100,00%

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Źródło: opracowanie wykonane na podstawie danych GUS

Suma dochodów do budżetu Gminy Secemin wyniosła w 2020 roku 23 499 201,93 złotych, co daje 4 973,38 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co oznacza spadek dochodów o 2,85% w porównaniu do roku 2019. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (35,15%). Dużą część wpływów pochodzi z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (21,37%). W budżecie gminy wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 488 złotych na mieszkańca (9,83%).

Tabela 153 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Secemin

Dochody własne	za 2020r.	Plan 2021r.
wpływy z podatków stanowiących dochód budżetu państwa (udziały PIT, CIT)	2 321 742,55	2 719 909,00
w tym wykonanie dochodów stanowiących wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	2 309 973,00	2 569 909,00
wpływy z podatków i opłat	3 387 447,49	3 602 700,00
w tym wpływy z podatku od nieruchomości	1 530 834,94	1 540 000,00
dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego	40 915,52	9 600,00
Pozostałe dochody własne, w tym czynsze za najem lub dzierżawę	505 495,91	489 000,00

Źródło: opracowanie wykonane na podstawie danych Urzędu Gminy w Seceminie

Stan zadłużenia gminy (czerwiec 2021 r.) wynosi 3 300 000,00 zł (13%) i planowane jest do spłaty w całości do września 2025 r. W zakresie dochodów bieżących zakłada się, iż będą one stabilnie wzrastały. Wydatki bieżące co roku będą nieznacznie wzrastać na co pozwalać będzie równoległy wzrost dochodów.

Gmina Słupia

Suma wydatków z budżetu gminy wyniosła w 2019 r. 21 471 938,57 złotych, co daje 5 019,15 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca i oznacza to spadek wydatków o 8,23,89 w porównaniu do roku 2019. Największą część budżetu gminy Słupia – 29,27% została przeznaczona na Dział 855 - Rodzina. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 801 - Oświata i wychowanie (26,36%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (12,85%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 2 415 832,82 złotych, czyli 11,25% wydatków ogółem.

Tabela 154 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Słupia według działów w latach 2018-2020

Słupia wydatki	2018	2019	2020
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	4,43%	3,13%	3,40%
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,51%	0,51%	0,60%
Dział 600 - Transport i łączność	2,87%	2,20%	1,39%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	17,05%	0,59%	5,86%
Dział 710 - Działalność usługowa	0,00%	0,24%	0,02%
Dział 720 - Informatyka	0,34%	0,45%	0,23%
Dział 750 - Administracja publiczna	12,50%	11,72%	12,85%

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Dział 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,25%	0,20%	0,15%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,59%	0,48%	0,41%
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	1,19%	1,09%	0,75%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	25,04%	25,36%	26,36%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0,14%	0,17%	0,18%
Dział 852 - Pomoc społeczna	4,21%	3,48%	6,23%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,11%	0,19%	0,11%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	0,64%	0,74%	0,76%
Dział 855 - Rodzina	23,13%	24,25%	29,27%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,35%	22,12%	10,43%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,05%	2,09%	0,73%
Dział 925 - Ogrody botan. i zoolog. oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,00%	0,10%	0,00%
Dział 926 - Kultura fizyczna	0,62%	0,91%	0,26%
RAZEM	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Suma dochodów do budżetu Gminy Słupia wyniósł w 2020 roku 23 563 652,95 złotych, co daje 5 508,10złoty w przeliczeniu na jednego mieszkańca i oznacza minimalny spadek dochodów o 0,07% w porównaniu do roku 2019. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (35,7%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (17,9%). W budżecie gminy wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 535 złotych na mieszkańca (9,72%).

Tabela 155 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Słupia

Dochody własne	za 2020r.	Plan 2021r.
wpływy z podatków stanowiących dochód budżetu państwa (udziały PIT, CIT)	2 303 258,21 zł	2 248 582,00 zł
w tym wykonanie dochodów stanowiących wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	2 290 008,00 zł	2 233 582,00 zł
wpływy z podatków i opłat	2 848 885,87 zł	3 142 162,00 zł
w tym wpływy z podatku od nieruchomości	897 087,90 zł	942 136,00 zł
dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego	0,00 zł	0,00 zł
Pozostałe dochody własne, w tym czynsze za najem lub dzierżawę	491 817,63 zł	495 880,00 zł

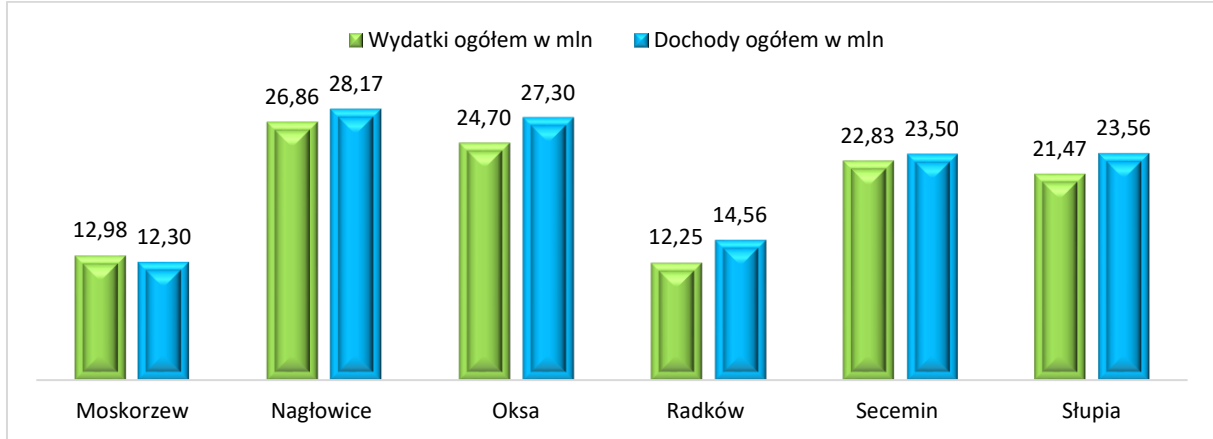
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Słupia

Stan zadłużenia gminy (czerwiec 2021r.) wynosi 8 308 639,09 zł (31,4%) i planowany jest do spłaty w całości do września 2040r. W zakresie dochodów bieżących zakłada się, iż będą one stabilnie wzrastały. Wydatki bieżące co roku będą nieznacznie wzrastać na co pozwalać będzie równoległy wzrost dochodów.

Podsumowanie obszaru „finanse publiczne”

Generalnie, sytuację finansową gmin objętych strategią ocenić należy jako zadawalającą i stabilną, co w perspektywie roku 2030 umożliwi realizację wyznaczonych zadań strategicznych, przy utrzymaniu wszystkich podstawowych funkcji gmin związanych z zaspokajaniem potrzeb mieszkańców.

Wykres 45 Wydatki oraz dochody gmin objętych Strategią w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 156 Wydatki gmin objętych Strategią w roku 2020

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem 2019	Wydatki ogółem 2020	W przeliczeniu na 1 mieszkańca [2020r.]	Inwestycyjne [202r.]	udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	Wzrost spadek wydatków względem roku 2019
Moskorzew	13 650 362,45	12 978 487,66	4 957,41	2 190 846,14	16,88%	-4,92%
Nagłowice	25 346 693,87	26 864 133,32	5 519,65	4 293 445,45	15,98%	5,99%
Oksa	22 032 696,57	24 701 918,55	5 449,35	2 801 572,69	11,34%	12,11%
Radków	12 450 936,99	12 247 559,80	4 897,07	1 539 756,94	12,57%	-1,63%
Secemin	22 647 867,23	22 830 279,19	4 831,81	3 068 877,39	13,44%	0,81%
Słupia	22 341 034,32	21 471 938,57	5 019,15	2 415 832,82	11,25%	-3,89%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 157 Dochody gmin objętych Strategią w roku 2020

Wyszczególnienie	Dochody ogółem 2019	Dochody ogółem 2020	W przeliczeniu na 1 mieszkańca [2020]	Wzrost spadek wydatków względem roku 2019
Moskorzew	14 383 916,38	12 302 729,69	4 699,29	-14,47%
Nagłowice	24 155 802,17	28 173 664,82	5 788,71	16,63%
Oksa	22 906 428,19	27 295 912,25	6 021,60	19,16%
Radków	12 116 164,45	14 562 422,03	5 822,64	20,19%
Secemin	24 188 558,89	23 499 201,93	4 973,38	-2,85%
Słupia	23 579 069,95	23 563 652,95	5 508,10	-0,07%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3. Wnioski z diagnozy

Sytuacja społeczno-gospodarcza gmin objętych Strategią pozwala wysunąć następujące wnioski:

- potencjał ludnościowy gmin objętych Strategią zmniejsza się. Potwierdzeniem tej sytuacji jest ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. Dodatkowo prognozy demograficzne wskazują, iż do roku 2030 liczba mieszkańców na obszarze realizacji Strategii będzie malała (wg prognoz GUS do roku 2030 ubędzie 963 mieszkańców);
- w najbliższych latach znacznie wzrośnie liczba mieszkańców gmin w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na pogłębiające się problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa;
- liczba uczniów w szkołach w ostatnich latach nieznacznie spadła i ta tendencja będzie się w najbliższych latach utrzymywać;
- mieszkańcy mają zapewniony dostęp do wychowania przedszkolnego, natomiast brakuje miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (brak żłobków, klubów dziecięcych na obszarze realizacji Strategii),
- aby zahamować niekorzystną sytuację demograficzną powinny zostać podjęte działania, które wpłyną pozytywnie na jakość życia mieszkańców m.in.:
  - zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych (np. do miejsc w żłobkach i przedszkolach, do wysokiej jakości edukacji i opieki zdrowotnej, dostępu do kultury),
  - tworzenie atrakcyjnych warunków do osiedlania się,
  - tworzenie atrakcyjnych warunków do zakładania działalności gospodarczej,
  - zapewnienie dostępu do infrastruktury kulturowej, rekreacyjnej, turystycznej.
- liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na obszarze gmin z roku na rok wzrasta, w roku 2020 łącznie na obszarze realizacji Strategii funkcjonowało 1 481 podmiotów o 184 więcej niż w 2015r.,
- wzrasta liczba nowo rejestrowanych podmiotów,
- spada systematycznie stopa bezrobocia,
- w gminach objętych Strategią w 2020 r. odnotowano 699 przestępstw, oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 29,17 przestępstw (jest to wartość większa od wartości dla województwa świętokrzyskiego),
- mieszkańcy mają zapewniony dostęp do służby zdrowia; na obszarze gmin funkcjonują ośrodki zdrowia, które głównie należy doposażyć w nowoczesny sprzęt medyczny oraz zmodernizować,
- na obszarze realizacji Strategii działa wiele organizacji samorządowych, które należy wspierać,
- w najbliższych latach należy spodziewać się spadku liczby osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej - wzrasta natomiast liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności i długotrwałej lub ciężkiej choroby, co jest spowodowane starzejącym się społeczeństwem,
- wobec wysokiej dynamiki wzrostu grupy osób starszych, istnieje potrzeba rozszerzenia oferty pomocy społecznej osobom starszym i chorym. Z uwagi na rosnącą bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a także uzależnienia konieczne jest wzmocnienie działań z zakresu pomocy w funkcjonowaniu rodziny.
- gminy objęte Strategią wyróżniają się walorami przyrodniczymi oraz dostępnością do wielu szlaków turystycznych. Na obszarze gmin występują cenne obszary chronione w tym obszary NATURA 2000,
- na obszarze gmin znajdują się cenne zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego,
- istnieje potrzeba ochrony środowiska naturalnego poprzez podjęcie działań zmniejszających niską emisję,
- gminy objęte Strategią są zróżnicowane pod względem zwodociągowania – w każdej istnieje potrzeba inwestycji w tym obszarze, a na szczególną uwagę zasługują inwestycje polegające na budowie sieci wodociągowej w gminach Słupia, Nagłowice, Moskorzew, które są w mniejszym stopniu zwodociągowane niż gminy: Secemin, Oksa, Radków.

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

- na obszarze realizacji strategii występuje niski poziom skanalizowania – gminy Moskorzew i Oksa nie posiadają w ogóle sieci kanalizacyjnej,
- w gminach objętych Strategią znajdują się drogi wymagające modernizacji, przebudowy wraz z infrastrukturą towarzyszącą tj. oświetleniem, chodnikami, poboczami, itp.
- istnieje potrzeba rozbudowy systemu ścieżek rowerowych na obszarze gmin objętych Strategią,
- analiza budżetu gmin wskazuje na dość korzystną sytuację finansową poszczególnych samorządów (rozsądne zadłużenie pozwala ew. zaciągać nowe zobowiązania w przypadku potrzeby wniesienia wkładu własnego do projektów unijnych).

Poniżej prezentujemy potrzeby poszczególnych samorządów w podziale na obszary tematyczne:

Tabela 158 Potrzeby poszczególnych samorządów w podziale na obszary tematyczne

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
Obszar 1 – służba zdrowia				
1	Remont budynku, remont pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w budynku POZ	NIE	NIE	NIE
2	Wyposażenie budynku POZ w nowszy sprzęt medyczny	TAK - doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, w tym do rehabilitacji	TAK - doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, w tym do rehabilitacji	TAK - doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, w tym do rehabilitacji
3	e-zdrowie	TAK	TAK	TAK
4	Inne w infrastrukturze zdrowotnej	NIE	NIE	NIE
Obszar 2 – gospodarka wodno-ściekowa				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Budowa/modernizacja ujęć wody	TAK - Wybudowanie nowego ujęcia wody w miejscowości Moskorzew wraz z dwoma zbiornikami wyrównawczymi o pojemności ok. 50 m3 oraz przyłączenie nowego ujęcia do istniejącego wodociągu.	TAK - Modernizacja ujęć wody w miejsc. Trzciniec i Nagłowicach	TAK - Modernizacja dwóch ujęć wody Lipno i Węgleszyn
2	Budowa sieci wodociągowej	TAK 1. Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Moskorzew w miejscowościach: Tarnawa-Góra, Dalekie, Chlewska Wola oraz Jadwigów i jej połączenie z istniejącą siecią. 2. Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Moskorzew: 1) Budowa sieci wodociągowej z przyłączami na odcinku Chebdzie-Przybyszów-Moskorzew; 2) Budowa sieci wodociągowej z przyłączem na odcinku Chebdzie-	TAK - Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach, które nie mają infrastruktury wodociągowej	TAK - Rozbudowa sieci wodociągowej ul. Modrzewiowa i ul. Stawowa w m. Oksa

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

		Lubachowy -Damiany -Chlewice; 3) Budowa ujęcia wody w miejscowości Chebdzie		
3	Modernizacja sieci wodociągowej	TAK Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowości Dąbrówka i Mękarzów	Modernizacja sieci wodociągowej	TAK
4	Infrastruktura do dystrybucji, uzdatniania i magazynowania wody	NIE	NIE	NIE
5	Budowa kanalizacji sanitarnej	TAK - Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Moskorzew	TAK - Budowa kanalizacji sanitarnej poza obszarem aglomeracja	NIE
6	Modernizacja kanalizacji sanitarnej	NIE	NIE	NIE
7	Budowa oczyszczalni ścieków	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Chlewice i Moskorzew	NIE	NIE
8	Modernizacja oczyszczalni ścieków	NIE	TAK - Modernizacja oczyszczalni ścieków w Nagłowicach	NIE
9	Zakup wozu asenizacyjnego, wyposażenie zakładu komunalnego	NIE	NIE	NIE
10	Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków	Budowa 120 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Moskorzew	TAK Budowa 100 sztuk przydomowych oczyszczalni ścieków	TAK - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Oksa cz. IV i ew. kolejne etapy
11	Budowa/modernizacja zbiorników retencyjnych	NIE	NIE	NIE
Obszar 3 energetyka odnawialna, efektywność energetyczna, zielona energia				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	OZE na obiektach gminnych	TAK- Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej m.in. Urzędu Gminy, ZPO Chlewice oraz ZPO Moskorzew	TAK - Wykonanie instalacji fotowoltaicznej na budynkach i obiektach użyteczności publicznej (UG, szkoły, świetlice/remizy, itp.)	TAK
2	OZE dla mieszkańców	TAK - Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznej oraz pomp ciepła	TAK - Budowa OZE na terenie Gminy - mieszkańcy	TAK- montaż OZE (instalacji fotowoltaicznych, kolektorów

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

				słonecznych/ pomp ciepła) w gospodarstwach domowych
3	Usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych	NIE	TAK - Usprawnienie system ciepłowniczego w obiekcie Szkoły Podstawowej w Nagłowicach	NIE
4	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	TAK - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy (termomodernizacja m.in. budynków świetlic wiejskich, szkół, remiz strażackich oraz budynku Urzędu Gminy)	TAK - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Nagłowice	TAK
5	Termomodernizacja mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców)	TAK - Termomodernizacja mieszkań prywatnych na tereny gminy wraz z wymianą źródła ciepła	TAK	TAK
6	Budowa farmy fotowoltaicznej w celu zaspokojenia potrzeb energetycznych samorządów	TAK	TAK	TAK - Budowa farmy fotowoltaicznej na terenie gminy Oksa
7	Magazyny energii elektrycznej	TAK	TAK - Magazyn energii elektrycznej	TAK - Budowa magazynu energii elektrycznej
8	Budowa oświetlenia ulicznego	NIE	TAK – Rozbudowa istniejącego oświetlenia ulicznego	NIE
9	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Tak - Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego poprzez wymianę 439 szt. opraw LED o parametrach dostosowanych do specyfiki danej ulicy.	NIE	TAK - Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Oksa
Obszar 4 infrastruktura drogowa oraz dla ruchu niezmotoryzowanego				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Budowa nowych dróg gminnych	NIE	NIE	NIE
2	Modernizacja dróg gminnych	TAK - Modernizacja/ Przebudowa/ Remont dróg gminnych na terenie Gminy Moskorzew w ilości ok. 25 km	TAK - Przebudowa i modernizacja dróg gminnych o długości 10 km	TAK - Modernizacja dróg gminnych (ok. 9 km) 1. Węgleszyn - Węgleszyn Ogrody: 1,2km; 2. Oksa kier. Las: 0,63 km; 3. Oksa ul. Modrzewiowa:

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

				0,233km; 4. Oksa ul. Działkowa: 0,175 km; 5. Oksa ul. Okrężna: 0,300 km; 6. Oksa, Aleja Lipowa; 0,263km; 7. Zakrzów: 0,420 km; 8. Lipno za tartak: 0,850 km; 9. Błogoszów Kol. Zakrzowska: 0,990 km; 10. Zalesie:0,350 km; 11. Rzeszówek: 0,970km; 12. Zakrzów - Zalesie: 1,490 km; 13. Węgleszyn: 0,705 km
3	Modernizacja dróg powiatowych	TAK	TAK	TAK
4	Budowa dróg dojazdowych do pól	Tak - Modernizacja dróg dojazdowych do pól w ilości ok. 20 km	TAK - Modernizacja (utwardzenie) dróg dojazdowych do pól	TAK - Modernizacja (utwardzenie) dróg dojazdowych do pól
5	Budowa/modernizacja chodników	Tak - Budowa/ modernizacja chodnika na terenie gminy w ilości ok. 7 km	TAK - Budowa chodników o długości 15 km	TAK - Partycypacja w budowie chodników przy drogach powiatowych na terenie gminy (ok. 5km)
6	Budowa obwodnicy miejscowości	NIE	NIE	NIE
7	infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego – drogi i pasy rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego	TAK	TAK	TAK
Obszar 5 Projekty informatyczne				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	E-administracja - Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych)	TAK - Wykorzystanie chmury danych do przechowywania bieżących danych, plików, kopii zapasowych oraz instalacji serwerów wirtualnych i programów dziedzinowych	TAK	TAK
2	Wymiana wodomierzy	TAK - Wymiana wodomierzy dla mieszkańców gminy Moskorzew	TAK - Wymiana wodomierzy	TAK - Wymiana wodomierzy
3	Inne w obszarze projektów informatycznych	TAK - Wymiana sprzętu komputerowego oraz serwerów w	NIE	NIE

		Urządzie Gminy. Instalacja hotspotów na terenie gminy. Utworzenie gminnego systemu powiadamiania SMS.		
Obszar 6 Gospodarka odpadami				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Budowa PSZOK	TAK - Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) wraz z dojazdem i wyposażeniem (kontenery, pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów)	NIE	TAK - Utworzenie PSZOK w gminie Oksa
2	Modernizacja PSZOK	NIE	Tak – Modernizacja i doposażenie istniejącego PSZOK-u	NIE
3	Inne w obszarze gospodarki odpadami	TAK - Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci na terenie gminy.	NIE	TAK - Partycypacja w budowie spalarni odpadów w ramach Związku międzygminnego EKOLOGIA Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci na terenie gminy.
Obszar 7 infrastruktura turystyczna				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Budowa i/lub modernizacja systemu ścieżek rowerowych wraz ze stacjami obsługi i wypożyczalniami rowerów	TAK - Budowa ścieżki rowerowej na szlaku turystycznym Kosynierów	TAK	TAK - Budowa ścieżek rowerowych (ok 30 km)
2	Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych	TAK Oznakowanie szlaku turystycznego Kosynierów.	TAK - Wytyczenie szlaku rowerowego	TAK - Wytyczenie szlaku rowerowego
3	Remont/modernizacja obiektów turystycznych	TAK - Zagospodarowanie terenu wokół Kopca Kościuszki w miejscowości Chebddie leżącego na Szlaku Kosynierów.	TAK - Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy w Trzcińcu	TAK - Remont obiektów turystycznych

4	Zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych	TAK - Zagospodarowanie terenu wokół zbiorników wodnych w miejscowości Moskorzew, ich przystosowanie do pełnienia funkcji rekreacyjnej. Oczyszczenie zbiorników, wzmocnienie brzegów, wybudowanie plaży i molo, zamontowanie urządzeń małej architektury.	NIE	TAK - Zagospodarowanie terenu wokół zbiorników wodnych w m. Oksa i Zakrzów - uatrakcyjnienie tych miejsc.
5	Stworzenie wspólnych produktów turystycznych	TAK – Stworzenie wspólnego produktu turystycznego	TAK – Stworzenie wspólnego produktu turystycznego	TAK – Stworzenie wspólnego produktu turystycznego
6	Promocja turystyczna	TAK - Wydrukowanie folderów, ulotek , kartek pocztowych, kalendarzy, nagranie filmiku promującego gminę, zakup drobnych gadżetów z logo gminy	TAK - Wydrukowanie folderów, ulotek , kartek pocztowych, kalendarzy, nagranie filmiku promującego gminę, zakup drobnych gadżetów z logo gminy	TAK - Wydrukowanie folderów, ulotek , kartek pocztowych, kalendarzy, nagranie filmiku promującego gminę, zakup drobnych gadżetów z logo gminy
7	Inne w obszarze turystycznym	NIE	TAK - Stworzenie wspólnej marki	TAK - Stworzenie wspólnej marki

Obszar 8 Infrastruktura edukacyjna, sportowa

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Remont i doposażenie szkół	TAK - Remont sal lekcyjnych oraz doposażenie pracowni, sal tematycznych i biblioteki szkolnej w ZPO Chlewice oraz ZPO Moskorzew	TAK - Doposażenie szkół na terenie gminy w nowoczesny sprzęt i pomoce TIK	TAK - Doposażenie szkół na terenie gminy w nowoczesny sprzęt pomoce TIK.
2	Remont sal gimnastycznych	TAK - Remont sali gimnastycznej wraz z zapleczem w budynku ZPO Moskorzew	NIE	NIE
3	Budowa sal gimnastycznych	NIE	NIE	NIE
4	Budowa żłobków i przedszkoli	NIE	NIE	NIE
5	Modernizacja żłobków i przedszkoli	TAK - Modernizacja i doposażenie sal przedszkolnych	Tak - Modernizacja przedszkola przy ZPO Nagłowice	TAK - Modernizacja przedszkola w miejscowości Oksa

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

6	Remont boisk sportowych (w tym szkolnych)	Tak - Remont oraz doposażenie boisk sportowych przy ZPO Moskorzew oraz ZPO Chlewice	TAK- Remont boisk sportowych przy placówkach oświatowych na terenie gminy	TAK - Rozbudowa boiska sportowego przy szkole podstawowej w Węgleszynie
7	Budowa boisk sportowych (w tym szkolnych)	TAK - Przebudowa boiska szkolnego w miejscowości Moskorzew. Inwestycja zakłada powstanie wielofunkcyjnego boiska do gry w piłkę ręczną, siatkówkę, koszykówkę i tenis ziemny o nawierzchni sztucznej- poliuretanowej i wymiarach ok. 30 x 44, powierzchni całkowitej ok. 1320 m2. Zamontowane zostaną piłkochwyty, elementy małej architektury, trybuny z siedziskami, obrzeża betonowe. Całość zostanie doświetlona masztami słupowymi z oprawami LED. Zamontowany zostanie osprzęt sportowy dla poszczególnych dyscyplin.	TAK - Budowa infrastruktury sportowej na terenie gminy Nagłowice	NIE
8	Budowa/remont zaplecza dla Klubu sportowego	NIE	TAK Remont zaplecza dla Klubu Dąb Nagłowice	TAK - Budowa zaplecza dla Klubu Sportowego NIDA w m. Oksa
9	Inne w obszarze infrastruktury edukacyjnej/sportowej	NIE	NIE	NIE
Obszar 9 Ochrona bioróżnorodności, adaptacja do zmian klimatu				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Ochrona gleb	NIE	NIE	NIE
2	Mała retencja	TAK - Budowa przydomowych instalacji retencyjnych, przydomowych oczek wodnych i instalacji przechwytyjących deszczówkę.	NIE	NIE
3	Zielona infrastruktura (nasadzenia, ogrody, zielone dachy itp.)	TAK - Przycinanie drzew w zespole parkowym w Moskorzewie, nasadzenia nowych roślin przy współpracy z	TAK - nasadzenia/ogrody	NIE

		Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.		
4	Rozszerzenie zasięgu infrastruktury gazowej	TAK - Gazyfikacja gminy, podłączenie do wybudowanej sieci obiektów użyteczności publicznej	TAK Budowa sieci rozdzielczych gazociągu do gospodarstw domowych na terenie gminy	NIE
5	Inne w obszarze bioróżnorodności	NIE	NIE	NIE
Obszar 10 Ochrona i racjonalne gospodarowanie wodą oraz przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Doposażenie OSP	TAK - Doposażenie jednostek OSP z terenu gminy	TAK - doposażenie jednostek OSP z terenu gminy w sprzęt niezbędny do bezpiecznego przeprowadzania akcji ratowniczo-gaśniczych	TAK - doposażenie jednostek OSP z terenu gminy w sprzęt niezbędny do bezpiecznego przeprowadzania akcji ratowniczo-gaśniczych.
2	Budowa/modernizacja obiektów Ochotniczych Straży Pożarnych	TAK - Modernizacja i doposażenie budynków remiz OSP (w tym częściowa zmiana przeznaczenia obiektów na cele kulturalne)	TAK - Modernizacja i doposażenie budynków remiz OSP (w tym częściowa zmiana przeznaczenia obiektów na cele kulturalne)	TAK - Modernizacja i doposażenie budynków remiz OSP (w tym częściowa zmiana przeznaczenia obiektów na cele kulturalne)
3	Inne z zakresu ochrony i racjonalne gospodarowanie wodą oraz przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych	NIE	NIE	NIE
Obszar 11 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Rewitalizacja miast lub centralnej miejscowości	TAK – Rewitalizacja centrum miejscowości Moskorzew min. poprzez: uporządkowanie zabytkowego parku, montaż oświetlenia oraz elementów małej architektury, remont Murowańca oraz Oficyny, budowę miasteczka rowerowego, zagospodarowanie terenu wokół budynku Urzędu Gminy.	NIE	NIE

2	Poprawa estetyki/funkcjonalności centrum wsi	TAK	TAK - Zagospodarowanie centrum miejscowości Nagłowice	TAK
3	Inne w obszarze rewitalizacji	NIE	NIE	NIE
Obszar 12 Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków	TAK - 1.Przebudowa istniejącego budynku komunalnego o funkcji socjalnego wpisanego do ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, znajdującego się w miejscowości Moskorzew, na działce geod. nr. 11/29, zgodnie z posiadaną dokumentacją projektową. 2. Remont zabytkowego obiektu tzw. "Murowańca" wpisanego do rejestru zabytków nieruchomości pod nr 659A. (Wykonanie dokumentacji: ekspertyzy technicznej i konserwatorskiej, projektu budowlanego oraz całość robót budowlanych)	TAK - Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków	NIE
2	Remont świetlic wiejskich i ich doposażenie	TAK - Remont i doposażenie remiz OSP na terenie gminy	TAK - Remont budynków remiz i świetlic oraz ich doposażenie	NIE
3	Budowa świetlic wiejskich i ich doposażenie	TAK - Remont i doposażenie świetlic wiejskich na terenie gminy.	-	NIE
4	Poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności	TAK - Remont i doposażenie budynku Gminnego Ośrodka Kultury z siedzibą w Chlewicach oraz jego dostosowanie do wymogów dostępności.	TAK - Dostosowanie obiektów kultury do wymogów dostępności dla osób niepełnosprawnych	TAK - Budowa Gminnego Domu Kultury z biblioteką publiczną
5	Inne w obszarze zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego	TAK - Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci	TAK - Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci	TAK - Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci

Obszar 13 Przedsiębiorczość, tereny inwestycyjne

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	NIE	NIE	NIE
2	Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości	NIE	NIE	NIE
3	Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy)	TAK	TAK	TAK
4	Wspólny system promocji produktów lokalnych	NIE	TAK - Wspólny system promocji produktów lokalnych	TAK - Wspólny system promocji produktów lokalnych
5	Promocja gospodarcza	NIE	TAK - Promocja gospodarcza	TAK - Promocja gospodarcza
	Inne w obszarze przedsiębiorczość, terenów inwestycyjnych	NIE	NIE	NIE

Obszar 14 Projekty społeczne, kulturalne, polityka społeczna

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Moskorzew	Gmina Nagłowice	Gmina Oksa
1	Projekty edukacyjne szkół np. zajęcia pozalekcyjne	TAK - Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych przedmiotowych (np. matematyczne, informatyczne, polonistyczne, historyczne), artystycznych (np. muzyczne, plastyczne, teatralne), sportowych, innych (np. dziennikarskie, recytatorskie, filozoficzne)	TAK - Zajęcia pozalekcyjne w szkołach na terenie gminy Nagłowice	TAK - Zajęcia pozalekcyjne w szkołach na terenie gminy Nagłowice
2	Projekty w obszarze organizacji zajęć świetlicowych	TAK - Świetlicowe zajęcia laboratoryjne – zajęcia prowadzone metodą projektu dotyczące odkrywania zjawisk fizycznych i chemicznych przeprowadzone w świetlicy szkolnej.	TAK – organizacja zajęć świetlicowych	TAK – organizacja zajęć świetlicowych

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

		Świetlicowe zajęcia: profilaktyczno – edukacyjne, zdrowotno – ratownicze, kulinarno – zdrowotne, plastyczno – rękodzielnicze.		
3	Sieciowe projekty dotyczące seniorów (m.in. domy opieki, dzienne domy pobytu)	TAK - Utworzenie dziennego domu pobytu na terenie gminy	TAK	TAK – Dom Seniora w Błogoszowie
4	Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, wspólny kalendarz imprez	TAK	TAK - Organizacja międzygminnych imprez	TAK - Organizacja międzygminnych imprez
5	Rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspieranego, mieszkań socjalnych (najem socjalny)	TAK - Remont mieszkań socjalnych znajdujących się w zabytkowym budynku Oficyny w miejscowości Moskorzew	NIE	TAK Dostosowanie budynku po byłej szkole podstawowej w Nowych Kanicach pod mieszkania socjalne
6	Ułatwiony dostęp do wysokospecjalistycznej opieki medycznej	NIE	NIE	NIE
7	Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami	TAK	TAK - Edukacja ekologiczna	TAK - warsztaty ekologiczne
8	Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w tym osób z niepełnosprawnością i osób starszych	TAK	TAK Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	TAK – zatrudnienie Asystenta osoby niepełnosprawnej
9	Zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców np. stworzenie inkubatora organizacji pozarządowych	NIE	NIE	NIE

10	Kształcenie kadr urzędniczych	TAK - Program szkoleniowy dla pracowników administracyjnych zatrudnionych w Urzędzie Gminy oraz jej jednostkach podległych	TAK - Program szkoleniowy dla pracowników administracyjnych zatrudnionych w Urzędzie Gminy oraz jej jednostkach podległych	TAK - Program szkoleniowy dla pracowników administracyjnych zatrudnionych w Urzędzie Gminy oraz jej jednostkach podległych
----	-------------------------------	--	--	--

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
Obszar 1 – służba zdrowia				
1	Remont budynku, remont pomieszczeń mieszkalnych znajdujących się w budynku POZ	NIE	NIE	TAK - Remont podjazdu dla niepełnosprawnych
2	Wyposażenie budynku POZ w nowszy sprzęt medyczny	TAK - doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, w tym do rehabilitacji, fizjoterapii	TAK - doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, w tym do rehabilitacji, fizjoterapii	TAK - doposażenie POZ w nowoczesny sprzęt medyczny, w tym do rehabilitacji, fizjoterapii
3	e-zdrowie	TAK	TAK	TAK
4	Inne w infrastrukturze zdrowotnej	NIE	NIE	NIE
Obszar 2 – gospodarka wodno-ściekowa				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Budowa/modernizacja ujęć wody	TAK stacja uzdatniania wody w Radkowie wymaga modernizacji	TAK (Żeliszawiczki)	TAK - Budowa 3 ujęć wody na terenie Gminy Słupia
2	Budowa sieci wodociągowej	TAK - Rozbudowa sieci wodociągowej o odcinki: Dzierzgów-Bieganów 1,900 km, Kossów - Kossów Lipie 0,510 km, Radków - Radków Podchojny 0,500 km, Kossów - Kossów Kolonia 1,400 km. Odcinek Dzierzgów- Bieganów będzie stanowił połączenie dwóch sieci zasilanych z ujęcia Radków i ujęcia Dąbrówka. Pozostałe odcinki stanowią uzupełnienie istniejącej sieci	TAK – budowa sieci wodociągowej o długości 30 km.	TAK - Budowa sieci wodociągowej o długości ok. 40 km

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

		wodociągowej o miejsca bardziej odległe od zwartej zabudowy		
3	Modernizacja sieci wodociągowej	TAK	TAK – modernizacja sieci na odcinku: Secemin, ul. Kościuszki	TAK
4	Infrastruktura do dystrybucji, uzdatniania i magazynowania wody	TAK - Modernizacja stacji uzdatniania wody w Radkowie	TAK - zakup cysterny do dowozu wody pitnej	TAK - Zakup zbiornika do dowozu wody pitnej
5	Budowa kanalizacji sanitarnej	TAK - Rozbudowa sieci kanalizacyjnej gminy Radków o miejscowość Bałków, Bieganów, Świerków, Krasów, Skociszewy wraz z przyłączami i przepompowaniami.	TAK Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Żeliszawice, Żeliszawiczki, Międzylesie, Kuczków, Wola Kuczkowska, Wolica, Dąbie, Psary, Bichniów, Czaryż, Wola Czaryska.	TAK - Budowa kanalizacji sanitarnej w obszarze aglomeracji o długości 3,5 km
6	Modernizacja kanalizacji sanitarnej	NIE	TAK - Secemin, ul. Kościelna	NIE
7	Budowa oczyszczalni ścieków	TAK - Budowa kontenerowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Bałków, Bieganów, Krasów	TAK budowa 2 oczyszczalni ścieków w miejscowościach: 1) Żeliszawice 2) Wola Kuczkowska 3) Psary 4) Bichniów 5) Czaryż (lub Wola Czaryska)	Budowa punktu zrzutu ścieków, modernizacja przepompowni ścieków w miejscowości Nowa Wieś, budowa nowej oczyszczalni ścieków dla terenów poza aglomeracją
8	Modernizacja oczyszczalni ścieków	NIE	TAK – zakup mogilnego agregatu prądotwórczego	NIE
9	Zakup wozu asenizacyjnego, doposażenie zakładu komunalnego	TAK - Zakup wozu asenizacyjnego 10m ³ + traktor z turem, pług do odśnieżania, posypywarka soli i pisaku do ciągnika, kosiarki bijakowej.	TAK - zakup ciągnika z turem oraz wykaszarki (kosiarki bijakowej)	TAK - Zakup wozu asenizacyjnego szt. 1
10	Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków	TAK -Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na nieruchomościach do których nie dociera lub nie jest planowana kanalizacja.	TAK	TAK - Gmina Słupia planuje dostawę i montaż kolejnych przydomowych oczyszczalni dla mieszkańców
11	Budowa/modernizacja zbiorników retencyjnych	NIE	TAK	TAK
Obszar 3 energetyka odnawialna, efektywność energetyczna, zielona energia				

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	OZE na obiektach gminnych	TAK - Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku administracyjnym Urzędu Gminy w Radkowie i Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Radkowie wraz z modernizacją oświetlenia wewn.	TAK - Rozbudowa istniejącej instalacji OZE w Seceminie (budynek UG i Szkoły Podstawowej) i Żeliszawicach (budynek Szkoły Podstawowej) oraz inne obiekty użyteczności publicznej (świetlice/remizy OSP)	TAK - Budowa instalacji fotowoltaicznej na budynkach (UG Słupia, Szkoła Podstawowa w Słupi, Szkoła Podstawowa w Obiechowie, Ujęcia wody , Przepompownia P1 i P2, budynki OSP, świetlice wiejskie
2	OZE dla mieszkańców	TAK - Montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych u mieszkańców gminy	TAK - Montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych u mieszkańców Gminy Secemin	TAK Budowa OZE na terenie Gminy Słupia
3	Usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych	NIE	NIE	NIE
4	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	TAK - 1. Termomodernizacja budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Koszowie polegające na dociepleniu budynku i stropu, wymianie pokrycia dachowego, wykonaniu podjazdu dla niepełnosprawnych. 2. Modernizacja i ocieplenie budynku Administracyjnego Urzędu Gminy w Radkowie 3. Docieplenie budynku mieszkalnego gminy Radków tzw. Agronomówki 4. Remizy i świetlice wiejskie,	TAK - Termomodernizacja budynków w: Bichniowie, Brzozowie, Czaryżu i Wałkonowy Dolne (remizy strażackie), Kuczkowie (świetlica wiejska), Secemin (budynek socjalny), Psarach (budynek byłej szkoły) oraz inne budynki użyteczności publicznej	Planuje się termomodernizację 8 budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła
5	Termomodernizacja mieszkań prywatnych (w tym wymiana pieców)	TAK	TAK	TAK
6	Budowa farmy fotowoltaicznej w celu zaspokojenia potrzeb energetycznych samorządów	TAK	TAK - Budowa farmy fotowoltaicznej na działce gminnej w Seceminie, ul. Czarnieckiego i ul. Konięcpolska	TAK - Budowa farmy fotowoltaicznej
7	Magazyny energii elektrycznej	TAK	TAK	TAK - Budowa magazynu energii

8	Budowa oświetlenia ulicznego	NIE	TAK - Rozbudowa oświetlenia ulicznego	TAK
9	Modernizacja oświetlenia ulicznego	TAK- Modernizacja oświetlenia ulicznego w miejscowościach Kossów - Budki oraz Chycza poprzez wymianę 65 opraw sodowych na ledowe.	TAK - Modernizacja oświetlenia ulicznego	NIE
Obszar 4 infrastruktura drogowa oraz dla ruchu niezmotoryzowanego				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Budowa/przebudowa nowych dróg gminnych	TAK – przebudowa dróg gminnych nr 003035T Krasów Krasówewk 0,610 km , 003036T Krasów-krzyż do granicy gminy 0,670 km, 003041T Sulików przez wieś 0,500km, 003001T Bałków-łąki 0,720 km, 003003T Bałków- Las-Cieszynie 1,800 km, 003009T Brzeście-Ojsławice 2,700 km, 367054T Ojsławice -poła 0,230 km, 02989T Radków - G.Patrol - Dębniek 2,400 km, 002994T Kossów-Kolonia-Kwilina 1,250 km, 002996 T Kwilina - Świerków 1,650 km, 003024 T Chycza - Górajek i odcinek 003023T Chycza -Górajek łącznie 1,400km, 003033T Chycza przez Wieś 0,550 km 003025 T Chycza – Filipiny – do granicy gminy (Hektary) 1,820 km	TAK – Przebudowa dróg o długości ok. 10 km	TAK
2	Modernizacja dróg gminnych	TAK - Remont dróg gminnych: nr 002995 T w miejscowości Kwilina o długości 0,550 km, nr 002987 T o długości 2,240 km i 02989 T o długości 0,081 km w miejscowości Dzierzgów, nr 003026T Folwark-Kwilina 970 mb, nr 002980T Radków- Sulików do granicy	TAK - Modernizacja odcinka Secemin - Zwlecza - Kluczyce o dł. ok. 3,5 km	TAK - Modernizacja dróg gminnych o długości 20 km

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

		<p>gminy Secemin o dł. 990 mb. nr 002984T Bieganów- Brzeście do granicy gminy Moskorzew o dł. 990, nr 002981T Radków – do granicy gminy Secemin (Krzepin) + odcinek drogi wewnętrznej 2,200 km, 002991 T Krasów – Skociszewy –do granicy gminy 1,200 km, 003014T Dzierzgów (za kościołem) 0,300 km, 002988T Radków – Nowiny – Dębik – do granicy gminy Moskorzew 3,200 km, 003032T Kossów- Filipiny 1,000 km, 002997T Świerków przez wieś + odcinek drogi wewnętrznej 1,250 km, 02998T Chycza do granicy gminy (Rejowiec) 1,170 km</p>		
3	Modernizacja dróg powiatowych	<p>TAK - Partycypacja w kosztach remontu drogi powiatowej nr 0237T w miejscowości Kwilina o długości 2,400 km, drogi powiatowej nr 0237T w miejscowości Dzierzgów o długości 1,5000 km, nr 0242T w m. Ojstawice 1,600 km, nr 0233 T Dzierzgów- Bałków 2,500 km, nr 0228 T Radków- Krasów, 2,500 km,</p>	<p>TAK Partycypacja w kosztach remontu dróg powiatowych: 1) odcinek Wałkonowy Górne - do granicy z gminą Radków (ok. 3 km) 2) Krzepice - Bichniów (ok. 4 km)</p>	TAK
4	Budowa dróg dojazdowych do pól	TAK – Modernizacja (utwardzenie) dróg dojazdowych do pól we wszystkich sołectwach gminy Radków	TAK Modernizacja (utwardzenie) dróg dojazdowych do pól we wszystkich sołectwach gminy Secemin	TAK Modernizacja (utwardzenie) dróg dojazdowych do pól we wszystkich sołectwach gminy Słupia
5	Budowa/modernizacja chodników	TAK	TAK	TAK - Budowa chodników o długości 20 km
6	Budowa obwodnicy miejscowości	NIE	NIE	NIE
7	infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego – drogi	TAK	TAK	TAK

	i pasy rowerowe, strefy wolne od ruchu samochodowego			
Obszar 5 Projekty informatyczne				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	E-administracja - Cyfrowy urząd (wykorzystanie nowych technologii, m.in. chmury danych)	TAK	TAK	TAK - Modernizacja serwerowni w tym uruchomienie e-usług
2	Wymiana wodomierzy	NIE	NIE	TAK - Wymiana wodomierzy
3	Inne w obszarze projektów informatycznych	NIE	NIE	TAK - Budowa odcinka łączącego światłowodowego łączącego jednostki organizacyjne
Obszar 6 Gospodarka odpadami				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Budowa PSZOK	NIE	NIE	NIE
2	Modernizacja PSZOK	TAK	TAK	TAK - Modernizacja PSZOK
3	Inne w obszarze gospodarki odpadami	NIE	NIE	TAK zakup samochodu
Obszar 7 infrastruktura turystyczna				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Budowa i/lub modernizacja systemu ścieżek rowerowych wraz ze stacjami obsługi i wypożyczalniami rowerów	TAK	TAK	TAK
2	Wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych	TAK	TAK	TAK - Wytyczenie szlaku rowerowego o długością 30 km
3	Remont/modernizacja obiektów turystycznych	NIE	NIE	TAK - Remont obiektów turystycznych
4	Zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych	TAK- Zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych w	TAK - Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego w Seceminie, ul. Kościelna (obszar parku podworskiego)	TAK zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych

		miejsowościach Radków, Bałków, Brzeście, Kwilina Skociszewy		
5	Stworzenie wspólnych produktów turystycznych	TAK – Stworzenie wspólnego produktu turystycznego	TAK – Stworzenie wspólnego produktu turystycznego	TAK – Stworzenie wspólnego produktu turystycznego
6	Promocja turystyczna	NIE	NIE	TAK – Promocja gminy
7	Inne w obszarze turystycznym	TAK - Stworzenie wspólnej marki	TAK - Stworzenie wspólnej marki	TAK - Stworzenie wspólnej marki

Obszar 8 Infrastruktura edukacyjna, sportowa

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Remont i doposażenie szkół	TAK	TAK	TAK
2	Remont sal gimnastycznych	NIE	TAK	TAK
3	Budowa sal gimnastycznych	NIE	NIE	TAK - Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Obiechowie
4	Budowa żłobków i przedszkoli	NIE	NIE	NIE
5	Modernizacja żłobków i przedszkoli	NIE	TAK (żłobek)	NIE
6	Remont boisk sportowych (w tym szkolnych)	TAK - Kompleksowa modernizacja boiska szkolnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Radkowie	NIE	NIE
7	Budowa boisk sportowych (w tym szkolnych)	NIE	TAK - Budowa ogólnodostępnego boiska sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Seceminie przy ul. Koniecpolskiej	NIE
8	Budowa/remont zaplecza dla Klubu sportowego	NIE	NIE	NIE
9	Inne w obszarze infrastruktury edukacyjnej/sportowej	TAK - Zakup gimbusa elektrycznego i budowa punktu ładowania	TAK - Zakup nowego autobusu szkolnego (elektrycznego wraz z punktem ładowania)	NIE

Obszar 9 Ochrona bioróżnorodności, adaptacja do zmian klimatu

L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
------	------------------	--------------	---------------	--------------

1	Ochrona gleb	NIE	NIE	TAK - Budowa sieci wod - kan na terenie zlewni rzeki Pilica
2	Mała retencja	NIE	TAK	NIE
3	Zielona infrastruktura (nasadzenia, ogrody, zielone dachy itp.)	TAK - Zagospodarowanie działki nr ew. 2095 w m. Radków na teren rekreacyjny	TAK - Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy	TAK - Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy
4	Rozszerzenie zasięgu infrastruktury gazowej	NIE	NIE	NIE
5	Inne w obszarze bioróżnorodności	NIE	NIE	NIE
Obszar 10 Ochrona i racjonalne gospodarowanie wodą oraz przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Doposażenie OSP	TAK	TAK - Zakup średniego samochodu strażackiego dla OSP Secemin	TAK - Zakup samochodów strażackich
2	Budowa/modernizacja obiektów Ochotniczych Straży Pożarnych	TAK - Modernizacja i doposażenie budynków remiz OSP (w tym częściowa zmiana przeznaczenia obiektów na cele kulturalne)	TAK - Modernizacja i doposażenie budynków remiz OSP (w tym częściowa zmiana przeznaczenia obiektów na cele kulturalne)	TAK - Modernizacja i doposażenie budynków remiz OSP (w tym częściowa zmiana przeznaczenia obiektów na cele kulturalne)
3	Inne z zakresu ochrony i racjonalne gospodarowanie wodą oraz przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych	NIE	NIE	NIE
Obszar 11 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Rewitalizacja miast lub centralnej miejscowości	NIE	NIE	NIE
2	Poprawa estetyki/funkcjonalności centrum wsi	TAK	TAK	TAK
3	Inne w obszarze rewitalizacji	NIE	NIE	NIE
Obszar 12 Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

1	Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków	NIE	NIE	TAK - Remont obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków
2	Remont świetlic wiejskich i ich doposażenie	TAK Termomodernizacja strażnic w miejscowościach Chycza, Dzierzgów i Bieganów wraz z remontem wewnątrz budynków	TAK	TAK
3	Budowa świetlic wiejskich i ich doposażenie	TAK - Budowa świetlic wiejskich wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynków w miejscowościach Ojstawice i Skociszewy o powierzchniach zabudowy do 150 m2, każda świetlica.	NIE	NIE
4	Poprawa infrastruktury obiektów kultury i dostosowanie jej do wymogów dostępności	NIE	NIE	TAK - Dostosowanie obiektów kultury do wymogów dostępności
5	Inne w obszarze zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego	NIE	NIE	TAK - Remont przydrożnych kapliczek krzyży, miejsc pamięci
Obszar 13 Przedsiębiorczość, tereny inwestycyjne				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	NIE	NIE	TAK Stworzenie strefy ekonomicznej
2	Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości	NIE	NIE	NIE
3	Wsparcie działań rolników (m.in. rolnictwo ekologiczne, skracanie łańcuchów dostaw i stworzenie funkcjonalnych połączeń rolnicy-przedsiębiorcy)	TAK	TAK	TAK

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

4	Wspólny system promocji produktów lokalnych	NIE	NIE	TAK - Wspólny system promocji produktów lokalnych
5	Promocja gospodarcza	NIE	NIE	TAK - Promocja gospodarcza
	Inne w obszarze przedsiębiorczość, terenów inwestycyjnych	NIE	NIE	NIE
Obszar 14 Projekty społeczne, kulturalne, polityka społeczna				
L.p.	Wyszczególnienie	Gmina Radków	Gmina Secemin	Gmina Słupia
1	Projekty edukacyjne szkół np. zajęcia pozalekcyjne	TAK	TAK	TAK - Zajęcia pozalekcyjne w szkołach na terenie gminy Słupia
2	Projekty w obszarze organizacji zajęć świetlicowych	TAK	TAK	TAK – organizacja zajęć świetlicowych dla dzieci i młodzieży
3	Sieciowe projekty dotyczące seniorów (m.in. domy opieki, dzienne domy pobytu)	TAK	TAK	TAK – Powstanie Domu opieki dziennej w miejscowości Sieńsko
4	Organizacja międzygminnych imprez kulturalnych, promocja kultury, wspólny kalendarz imprez	TAK	TAK	TAK - międzygminnych imprez
5	Rozwój mieszkalnictwa chronionego, wspieranego, mieszkań socjalnych (najem socjalny)	NIE	NIE	NIE
6	Ułatwiony dostęp do wysokospecjalistycznej opieki medycznej	TAK	TAK	TAK
7	Edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami	TAK	TAK	TAK - Edukacja ekologiczna
8	Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w tym osób z	TAK	TAK	TAK

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

	niepełnosprawnością i osób starszych			
9	Zwiększanie aktywności obywatelskiej i społecznej mieszkańców np. stworzenie inkubatora organizacji pozarządowych	NIE	NIE	NIE
10	Kształcenie kadr urzędniczych	TAK	TAK	TAK

Spis tabel

Tabela 1 Struktura ludności na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020	9
Tabela 2 Przyrost naturalny w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020	10
Tabela 3 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Moskorzew w lata 2021-2030	12
Tabela 4 Struktura ludności w Gminie Moskorzew w roku 2016 i 2030 wg prognoz GUS.....	14
Tabela 5 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza GUS	14
Tabela 6 Struktura ludności na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	15
Tabela 7 Ruch naturalny w gminie Nagłowice w I TAK - Zakup średniego samochodu strażackiego dla OSP Secemin atach 2015-2019	16
Tabela 8 Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Nagłowice w latach 2021-2030.....	18
Tabela 9 Struktura ludności w Gminie Nagłowice w roku 2016 i 2030 wg prognoza GUS.....	20
Tabela 10 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza dla Gminy Nagłowice na podstawie danych GUS	20
Tabela 11 Struktura ludności w Gminie Oksa w latach 2015-2020	21
Tabela 12 Przyrost naturalny w Gminie Oksa w latach 2015-2019	22
Tabela 13 Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Oksa lata 2021-2030 wg danych GUS	24
Tabela 14 Struktura ludności w Gminie Oksa w roku 2016 i 2030 wg prognoza GUS	26
Tabela 15 Ruch naturalny i wędrownkowy - prognoza	26
Tabela 16 Struktura ludności na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020	27
Tabela 17 Przyrost naturalny w Gminie Radków w latach 2015-2020.....	28
Tabela 18 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Radków w lata 2021-2030	30
Tabela 19 Struktura ludności w Gminie Radków w roku 2016 i 2030 wg prognoz GUS	32
Tabela 20 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza GUS	32
Tabela 21 Struktura ludności na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020.....	33
Tabela 22 Przyrost naturalny w Gminie Secemin w latach 2015-2020.	34
Tabela 23 Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Secemin w lata 2021-2030.....	36
Tabela 24 Struktura ludności w Gminie Secemin w roku 2016 i 2030 wg prognoz GUS.....	38
Tabela 25 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza GUS	38
Tabela 26 Struktura ludności na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020	39
Tabela 27 Przyrost naturalny w Gminie Słupia w latach 2015-2020.....	40
Tabela 28 Prognoza liczby ludności na terenie gminy Słupia w lata 2021-2030	42
Tabela 29 Struktura ludności w Gminie Słupia w roku 2016 i 2030 wg prognoz GUS	44
Tabela 30 Ruch naturalny i wędrownkowy – prognoza GUS	44
Tabela 31 Liczba mieszkańców na obszarze objętym Strategią w latach 2015-2020	45
Tabela 32 Podsumowanie danych demograficznych w Gminach: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia w roku 2020 i 2030 (na podstawie prognoz GUS).....	46
Tabela 33 Liczba mieszkańców na obszarze objętym strategią rok 2020 i prognoza 2030.....	47
Tabela 34 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w Moskorzewie w latach 2018-2020	49
Tabela 35 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej OPS na terenie Gminy Moskorzew w latach 2016 i 2020	49
Tabela 36 Formy wsparcia w roku 2020 oferowane przez GOPS w Nagłowicach.....	50
Tabela 37 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Nagłowice w latach 2016 i 2020	50
Tabela 38 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Oksa w latach 2016 i 2020	51
Tabela 39 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Radków w latach 2016 i 2020	51
Tabela 40 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Secemin w roku 2016 i 2020	52
Tabela 41 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na terenie Gminy Słupia w latach 2016 i 2020	53
Tabela 42 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie Gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia w roku 2016 i 2020	53
Tabela 43 Liczba przedszkolaków i oddziałów przedszkolnych w Gminie Moskorzew wg stanu na dzień 30.09.2020r.	55
Tabela 44 Liczba uczniów i oddziałów szkolnych w Gminie Moskorzew wg stanu na dzień 30.09.2020r.	55
Tabela 45 Liczba uczniów i oddziałów wg stanu na dzień 30.09.2020r.	56
Tabela 46 Liczba uczniów oraz dzieci objętych edukacją przedszkolną w Gminie Oksa	57

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Tabela 47 Liczba uczniów oraz dzieci objętych edukacją przedszkolną w Gminie Radków	59
Tabela 48 Liczba uczniów oraz dzieci objętych edukacją przedszkolną w Gminie Secemin	60
Tabela 49 Stan zatrudnienia – według stanu na dzień 30.09.2020 r.	61
Tabela 50 Liczba dzieci/uczniów w roku szkolnym 2020/2021 oraz ilość etatów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Słupia	62
Tabela 51 Porównanie gmin objętych Strategią w obszarze edukacji na przestrzeni ostatnich 10 lat	63
Tabela 52 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 na terenie gminy Moskorzew	67
Tabela 53 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice	68
Tabela 54 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Oksa	69
Tabela 55 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Radków	69
Tabela 56 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Secemin	70
Tabela 57 Liczba udzielonych porad lekarskich w latach 2015-2020 w Gminie Słupia	70
Tabela 58 Dane na temat zaszczepienia przeciwko COVID-19.....	71
Tabela 59 Poziom zaszczepienia przeciwko COVID-19 w gminach powiatu jędrzejowskiego	72
Tabela 60 Poziom zaszczepienia przeciwko COVID-19 w gminach powiatu włoszczowskiego	73
Tabela 61 Koła Gospodyń Wiejskich działające na terenie Gminy Nagłowice	74
Tabela 62 Ochotnicze Straże Pożarne działające na terenie Gminy Nagłowice	74
Tabela 63 Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy Oksa	74
Tabela 64. Wykaz stowarzyszeń działających na terenie Gminy Secemin	75
Tabela 65: Wykaz organizacji pozarządowych z terenu Gminy Słupia	76
Tabela 66 Liczba przestępstw odnotowanych w latach 2015-2020 na terenie Gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia.....	82
Tabela 67 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Moskorzew	84
Tabela 68 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Moskorzew.....	84
Tabela 69 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020	84
Tabela 70 Pracujący w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020 w podziale na płeć	85
Tabela 71 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Moskorzew w latach 2015-2020	85
Tabela 72 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice	86
Tabela 73 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Nagłowice.....	86
Tabela 74 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	87
Tabela 75 Pracujący w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020 w podziale na płeć	87
Tabela 76 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	88
Tabela 77 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Oksa.....	88
Tabela 78 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Oksa	88
Tabela 79 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Oksa w latach 2015-2020	89
Tabela 80 Pracujący w Gminie Oksa w latach 2015-2019 w podziale na płeć	89
Tabela 81 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Oksa w latach 2015-2020	90
Tabela 82 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Radków.....	90
Tabela 83 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Radków.....	90
Tabela 84 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020.....	91

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Tabela 85 Pracujący w Gminie Radków w latach 2015-2019 w podziale na płeć	91
Tabela 86 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Radków w latach 2015-2020	92
Tabela 87 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Secemin	92
Tabela 88 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Secemin.....	93
Tabela 89 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020.....	93
Tabela 90 Pracujący w Gminie Secemin w latach 2015-2019 w podziale na płeć.....	93
Tabela 91 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Secemin w latach 2015-2020.....	94
Tabela 92 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie Gminy Słupia.....	94
Tabela 93 Liczba nowo rejestrowanych podmiotów i wyrejestrowywanych w latach 2015-2020 w Gminie Słupia	95
Tabela 94 Liczba firm w podziale na rodzaje działalności gospodarczej funkcjonująca na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020	95
Tabela 95 Pracujący w Gminie Słupia w latach 2015-2019 w podziale na płeć	95
Tabela 96 Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Słupia w latach 2015-2020	96
Tabela 97 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na terenie gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia.....	96
Tabela 98 Liczba podmiotów rejestrowanych i wyrejestrowywanych na obszarze realizacji Strategii w latach 2015-2020	97
Tabela 99 Stopa bezrobocia w latach 2015-2020 na terenie Gmin: Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia	98
Tabela 100 Podstawowe dane o bezrobociu w gminach pow. Jędrzejowskiego (IV kwartał 2020 r.)	98
Tabela 101 Podstawowe dane o bezrobociu w gminach pow. Włoszczowskiego (IV kwartał 2020 r.)	98
Tabela 102. Czytelnicy Gminnej Biblioteki w Seceminie według wieku i rodzaju wykonywanego zajęcia	102
Tabela 103 Zabytki znajdujące się na terenie Gminy Nagłowice wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego.....	104
Tabela 104: Zabytki na terenie Gminy Secemin według nazw i numerów w rejestrze zabytków województwa świętokrzyskiego	117
Tabela 105: Zabytki na terenie Gminy Słupia figurujące w rejestrze zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego	124
Tabela 106 Obszary NATURA 2000 znajdujące się na terenie gminy Nagłowice	131
Tabela 107 Gminy na terenie których znajduje się obszar NATURA 2000 Dolina Białej Nidy PLH260013.....	131
Tabela 108 Obszary Chronionego krajobrazu znajdujące się na terenie gminy Nagłowice	132
Tabela 109 pomniki przyrody znajdujące się na terenie gminy Nagłowice.....	132
Tabela 110 Użytki ekologiczne znajdujące się na terenie gminy Nagłowice	133
Tabela 111 Użytki ekologiczne na terenie gminy Secemin	139
Tabela 112 Pomniki przyrody na terenie gminy Secemin	140
Tabela 113 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO ₂ , NO ₂ ,CO, C ₆ H ₆ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni, BaP, O ₃	145
Tabela 114 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO ₂ , tlenków azotu Nox i ozonu O ₃	146
Tabela 115 Zestawienie stref w województwie świętokrzyskim.....	147
Tabela 116 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C).	147
Tabela 117 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin-klasyfikacja podstawowa (klasy: A,C)	148

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Tabela 118 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2019 w województwie świętokrzyskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia	148
Tabela 119 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2019 w województwie świętokrzyskim, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony roślin	149
Tabela 120 Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy Moskorzew	150
Tabela 121 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020	151
Tabela 122 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020	151
Tabela 123 Wskaźnik zwodociągowania Gminy Nagłowice	152
Tabela 124 Wskaźniki skanalizowania Gminy Nagłowice	152
Tabela 125 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	153
Tabela 126 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020	153
Tabela 127 Wskaźniki zwodociągowania w Gminie Oksa (stan na dzień 31.12.2020 r.)	154
Tabela 128 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	155
Tabela 129 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Oksa w latach 2015-2020	155
Tabela 130 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020	156
Tabela 131 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Radków w latach 2015-2020	157
Tabela 132: Wskaźniki zwodociągowania w Gminie Secemin	157
Tabela 133: Ujęcia wody pitnej i stacje uzdatniania wody zlokalizowane na terenie Gminy Secemin	157
Tabela 134: Kanalizacja sanitarna na terenie Gminy Secemin	158
Tabela 135: Charakterystyka oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Secemin	158
Tabela 136 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020	159
Tabela 137 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Seceminie w latach 2015-2020	159
Tabela 138 Ilość przyłączy wodociągowych w Gminie Słupia w poszczególnych latach	160
Tabela 139 Stan przyłączy kanalizacyjnych w Gminie Słupia w poszczególnych latach	160
Tabela 140 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020	161
Tabela 141 Osoby korzystające z instalacji [%] w Gminie Słupia w latach 2015-2020	162
Tabela 142 Infrastruktura drogowa na terenie gmin objętych Strategią	162
Tabela 143 Wskaźnik zwodociągowania i skanalizowania gmin objętych Strategią	163
Tabela 144 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Moskorzew według działów w latach 2018-2020	164
Tabela 145 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Moskorzew w 2020r. i plan na 2021	165
Tabela 146 Procentowa struktura wydatków budżetu gminy Nagłowice według działów w latach 2018-2020	165
Tabela 147 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Nagłowice	166
Tabela 148 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Oksa według działów w latach 2018-2020	166
Tabela 149 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Oksa w 2020r. oraz plan na 2021	167
Tabela 150 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Oksa według działów w latach 2018-2020	168
Tabela 151 Struktura dochodów własnych budżetu gminy Radków	168
Tabela 152 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Secemin według działów w latach 2018-2020...	169
Tabela 153 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Secemin	170
Tabela 154 Procentowa struktura wydatków budżetu Gminy Słupia według działów w latach 2018-2020	170
Tabela 155 Struktura dochodów własnych budżetu Gminy Słupia	171
Tabela 156 Wydatki gmin objętych Strategią w roku 2020	172
Tabela 157 Dochody gmin objętych Strategią w roku 2020	172
Tabela 158 Potrzeby poszczególnych samorządów w podziale na obszary tematyczne	175

Spis wykresów

Wykres 1 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Moskorzew w roku 2020	9
Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Moskorzew w latach 2015-2020	10
Wykres 3 Migracja na pobyt stały w latach 1995- TAK - Zakup średniego samochodu strażackiego dla OSP Secemin 2019 w Gminie Moskorzew	11
Wykres 4 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Nagłowice w roku 2020	16

Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Gmin Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Radków, Secemin, Słupia do roku 2030 - **Diagnoza strategiczna**

Wykres 5 Przyrost naturalny w Gminie Nagłowice w latach 2015-2020.....	17
Wykres 6 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Nagłowice	17
Wykres 7 Struktura wiekowa mieszkańców w Gminie Oksa w podziale na płeć w roku 2020	22
Wykres 8 Przyrost naturalny w Gminie Oksa w latach 2015-2020	23
Wykres 9 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w gminie Oksa	23
Wykres 10 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Radków w roku 2020.....	27
Wykres 11 Przyrost naturalny w Gminie Radków w latach 2015-2020	28
Wykres 12 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Radków	28
Wykres 13 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Secemin w roku 2020	33
Wykres 14 Przyrost naturalny w Gminie Secemin w latach 2015-2020.....	34
Wykres 15 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Secemin.....	35
Wykres 16 Struktura wiekowa w podziale na płeć w Gminie Słupia w roku 2020.....	39
Wykres 17 Przyrost naturalny w Gminie Słupia w latach 2015-2020.....	40
Wykres 18 Migracja na pobyt stały w latach 1995-2019 w Gminie Słupia.....	41
Wykres 19 Liczba mieszkańców na obszarze objętym Strategią w 2020r w podziale na gminy	45
Wykres 20 Liczba mieszkańców na obszarze objętym strategią rok 2020 i prognoza 2030	47
Wykres 21 Przyczyny korzystania z pomocy GOP-ów w roku 2016 i 2020 na obszarze realizacji Strategii	54
Wykres 22 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Moskorzew w roku 2020	55
Wykres 23 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Nagłowice w roku 2020	57
Wykres 24 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Oksa w roku 2020	58
Wykres 25 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Radków w roku 2020	60
Wykres 26 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Secemin w 2020	61
Wykres 27 Edukacyjne grupy w podziale na wiek w Gminie Słupia w roku 2020	63
Wykres 28 Liczba osób w pełni zaszczepionych przeciwko COVID-19 na obszarze realizacji Strategii [%]	72
Wykres 29 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020	78
Wykres 30 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	79
Wykres 31 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Oksa w latach 2015-2020	80
Wykres 32 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020	80
Wykres 33 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020	81
Wykres 34 Liczba przestępstw odnotowanych na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020	82
Wykres 35 Liczba przestępstw odnotowanych na obszarze realizacji Strategii w roku 2020	83
Wykres 36 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Moskorzew w latach 2015-2020	85
Wykres 37 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Nagłowice w latach 2015-2020	87
Wykres 38 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Oksa w latach 2015-2020	89
Wykres 39 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Radków w latach 2015-2020	92
Wykres 40 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Secemin w latach 2015-2020	94
Wykres 41 Bezrobocie rejestrowane na terenie Gminy Słupia w latach 2015-2020	96
Wykres 42 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2015-2020 na obszarze realizacji Strategii	97
Wykres 43 Poziom zwodociągowania gmin objętych strategią stan III kwartał 2021.....	162
Wykres 44 Poziom skanalizowania gmin objętych strategią stan III kwartał 2021	163
Wykres 45 Wydatki oraz dochody gmin objętych Strategią w 2020 r.	172

Spis map

Mapa nr 1 Lokalizacja gmin objętych Strategią na tle województwa świętokrzyskiego	8
Mapa nr 2 Obszary chronione na terenie Gminy Moskorzew	129
Mapa nr 3 Obszary chronione na terenie Gminy Nagłowice	130
Mapa nr 4 Obszary chronione na terenie gminy Oksa	136
Mapa nr 5 Obszary chronione na terenie Gminy Radków	138
Mapa nr 6 Obszary chronione na terenie gminy Secemin	140
Mapa nr 7 Obszary chronione na terenie gminy Słupia	142

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Kościół parafialny p.w. św. Marcina i św. Jakuba w Ciernie Żabiercu	105
Zdjęcie 2 Kościół p.w. Matki Bożej Różańcowej w Nagłowicach	106
Zdjęcie 3 Kościół parafialny p.w. św. Stanisława w Rakoszynie	107
Zdjęcie 4 Kościół parafialny p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Trzcińcu	107
Zdjęcie 5 „Dworek Mikołaja Reja” w Nagłowicach	108
Zdjęcie 6 Pałac Radziwiłłów w Nagłowicach	109
Zdjęcie 7 Zespół dworsko-parkowy w Desznie	110
Zdjęcie 8 Drewniany Kościół w Kossowie z XVIII w.	113
Zdjęcie 9 Sanktuarium Maryjne w Dzierzgowie	114
Zdjęcie 10 Bieganów - klasycystyczny dwór z drugiej połowy XIX w. oraz park.....	116
Zdjęcie 11 Dwór w Kwilinie wraz z otoczeniem	117
Zdjęcie 12: Dwór w Bichniowie	118
Zdjęcie 13: Dwór w Czaryżu	118
Zdjęcie 14: Kościół p.w. św. Katarzyny i Jana Ewangelisty w Seceminie	119
Zdjęcie 15: Fortalicja Szafranców	120
Zdjęcie 16: Rynek w Seceminie (wygląd sprzed modernizacji marzec 2014).....	121
Zdjęcie 17 Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Kuczkowie	122
Zdjęcie 18 Kapliczki w Psarach (1), Brzozowie (2) oraz w Marchocicach (3).....	123
Zdjęcie 19: Zespół kościoła par. pw. Nawiedzenia NMP	125
Zdjęcie 20: Kościół par. pw. św. Trójcy w Słupi	125
Zdjęcie 21: Pałac w Słupi	126